

CHIP DVD İÇERİĞİ ARTIK İNTERNETTE HERKESİN KULLANIMINA AÇIK VE BEDAVA!

CHIP

SANAL GERÇEKLİK GÖZLÜKLERİ
Hangisi daha
gerçek?

20.
yıl

HAZİRAN 2015 • TEKNOLOJİ KÜLTÜRÜ • AYLIK YAYINDIR ISSN: 1300-9419 • 112415 • YIL: 20 • 7.90 TL

GERÇEK

DİKKAT: Her ücretsiz görünen yazılıma kanmayın! Size pahalıya patlayabilir!

BEDAVA YAZILIMLAR

■ Kısıtlamalar ■ Zararlılar ■ Uygulama içi satın alma yok
Gerçek ücretsiz yazılımları bulabileceğiniz en doğru ve en yeni adresler

Hacker'lara karşı en iyi ilk yardım çantası

İletişiminizi meraklı gözlerden korumak için en iyi araçlar

WWW.CHIP.COM.TR

2 TEST

Ucuz notebook'lar 500\$ altı en iyi seçenekler

+ En iyi messenger hangisi?

İnternetteki filmleri kaydedin

YouTube ve benzerlerinde en iyi film & dizileri bulun

TERK ETMEK İÇİN 13 NEDEN

Kullanıcılar Facebook'u
neden terk ediyor? İşte
size tam 13 haklı neden...

PC'NİZE AKILLICA TERFİ

Kısıtlı bütçeler için en iyi
bilgisayar terfi ipuçlarını
bir araya getirdik

TAM 11 SAYFA İPUCU

Windows, Office, Donanım,
Fotoğraf, Mobil, Sosyal Ağ
için onlarca pratik çözüm

KARŞINIZDA DÜNYANIN EN HIZLI SAVAŞ UÇAĞI.

- ▶ Jurassic Park: Dinozorlar geri mi dönüyor?
- ▶ Enerji alanında çığır açan beyinler.
- ▶ Elon Musk dünyayı değiştirmeye hazır, peki biz buna hazır mıyız?
- ▶ Yeni güneş panelleri bir harika.
- ▶ Neden unutuyoruz?
- ▶ Kök hücre tedavisi mucize mi aldatmaca mı?
- ▶ Okyanuslardaki plastikler. Üstün insan yaratmak.

Ayrıca yeni icatlar, ilginç makaleler, birbirinden ilginç görseller ve Artırılmış Gerçeklik videoları, Popular Science dergisinde sizi bekliyor.

DERGİDE
Bu simgeyi
gördüğünüz
sayfalarda video
izleyebilirsiniz

HAZİRAN SAYISINI
KAÇIRMAYIN!

UFUK YAMANKILIÇOĞLU
CHIP Yazı İşleri Müdürü

Casusuna aşık olmak

Uzun ve yorucu bir işgününden sonra eve henüz varmış ve hırkamı dolaba asmıştım ki, cep telefonumda bir anda bir uyarı mesajı çıktı: "Tebrikler! Günlük hedefinize ulaştınız." Hangi günlük hedef, diye düşünürken, aklıma elbette işle ilgili şeyler geldi önce. Sonra bunun saçma olduğunu düşünürken, durumun farkına vardım. O gün aşırı trafik nedeniyle işe metrobüsle gidip gelmek zorunda kalmış ve normal bir günden çok daha fazla yürümek zorunda kalmıştım. Görünen o ki, akıllı telefonumdaki bir fitness uygulaması, benim bilgim olmadan arka planda devamlı olarak günlük aktivitelerimi kaydediyor ve bunları değerlendiriyordu. Elbette bu günlük takip sadece lokal olarak gerçekleşmiyor. Bu çok çağdışı olurdu. Sonuçta hem cep telefonu, hem işletim sistemi, hem de fitness uygulamasının kökeni aynı firmaya dayanıyor ve bu firma için internet ve bulut bilişim her şey demek. Fitness uygulaması hatta vücut ağırlığımı da tam olarak biliyordu. Eminim ki internette hiçbir yerde daha önce bu bilgiyi vermemiştim. Acaba "dahi" Google neredeyse tüm günümü internet başında geçirdiğimden yola çıkarak vücut ağırlığımı da hesaplamış olabilir miydi? Yoksa fitness uygulaması yürüme hızımdan elde ettiği verilerle kilomu da hesaplayabilir miydi? Ve firma neden bu verilerle ilgilensin ki? Sonuçta bana bir sağlık sigortası satmayı düşünüyor olamazlar.

Telefonum bu bilgilerin elde edildiğine dair beni hiçbir zaman uyarmadı. Ancak internet hizmetlerinin kişisel verilerimizi paylaşmak konusunda fazlasıyla cömert davrandıklarını biliyoruz. Hayat elbette WhatsApp ve harita-navigasyon uygulamalarıyla çok daha kolay ve her gün yanımızda bir casus taşıdığımızı biliyor ve onu bu haliyle seviyor ve ondan kopamıyoruz.

Tüm bu düşünceler arasında aklıma bu fitness uygulamasının cep telefonuma nasıl yüklendiği sorusu takıldı. Sıkça kilomdan şikayet eden eşim bununla bir ilgisi olmadığına dair yemin etti. Uygulamayı silmek de mümkün değil, Android'in sabit bir parçası gibi görünüyor. Neyse ki devre dışı bırakmak mümkün. Sonuçta cihazı kullanmadan önce Google'ın elde ettiği verileri istediği gibi kullanabileceğine dair bir onay verdim. İşletim sistemini güncellerken de iki satır görünen "değişen veri koruma hükümleri"ni onaylayıp geçtiğimi hatırlıyorum. Yani kısaca cihazı kullanmak için mecburen Google'ın istediği onayları vermek zorundasınız, aksi halde cihazı kullanamıyor ve güncelleyemiyorsunuz. Böylece dev şirketler kendilerini yasalar karşısında sağlama alıyor ve elde ettikleri verileri diledikleri gibi kullanıyorlar. Bu verileri sadece bizim çıkarlarımızı düşünerek kullandıklarını söyleseler de, günün birinde toplanan bu kişisel verilerin aleyhimize kullanılmayacağına dair kimse garanti veremez. Cebimizde bir casus taşıdığımızı biliyor, ancak onu severek birlikte yaşıyoruz. En azından şimdilik...

uyaman@chip.com.tr

Ufuk Yamankılıçoğlu

Güvenli sohbet

Sayfa 40

TREND

- 8 **Yenilenebilir enerjide sessiz devrim**
Elektrikli otomobil üreticisi Tesla evlerde yenilenebilir enerji kullanımını sağlayacak öyle bir ürün tanıttı ki
- 10 **Güncel haberler**
Bu ay dikkat çeken önemli gelişmeler
- 24 **SIM kartları hacklendi**
Gizli servisler dünyanın en büyük SIM kart üreticisine sızdılar. CHIP, bunun sizin için ne anlama geldiğini gösteriyor
- 26 **Apple Watch**
Apple'ın yeni akıllı saati fiyatının hakkını veriyor mu?
- 28 **Sanal dünyaya hoş geldiniz**
Uygun fiyatlı bir sanal gerçeklik gözlüğüyle günümüzde herkes yapay üç boyutlu dünyalara dalabilir

TEST

- 34 **Lüks sınıfta yakıt tasarrufu**
Yepyeni Mercedes S500 Plug-in Hybrid neredeyse kendi kendini sürüyor ve çok tasarruflu
- 36 **500 dolar altı dizüstü PC'ler**
Ücretsiz Windows ve verimli teknolojiler sayesinde ucuz dizüstüler artık daha cazip
- 40 **Takip edilmeden konforlu sohbet**
Akıllı telefonda çoğunlukla Messenger üzerinden iletişim kurulur. En güvenlisi ve konforlusu hangisi? 8 uygulama testte
- 44 **Yeni ürünler ve uygulamalar**
Yeni donanım ve yazılım ürünleri incelemede
- 50 **CHIP TOP10**
Farklı kategorilerde en iyi donanımlar
- 52 **CPU rehberi**
Piyasadaki en iyi masaüstü, mobil ve grafik işlemciler
- 55 **CHIP fiyat barometresi**
En iyi dizüstü ve PC tavsiyeleri, 7 aygıt türü için fiyat tahminleri

TEKNOLOJİ

- 56 **Doğru şifreleme**
Sadece güçlü bir şifreleme kişisel gizliliğinizi korur
- 62 **İnce ayarlar**
Eski PC ve dizüstülerde pahalı terfiler pek işe yaramaz, daha ucuza veya ücretsiz terfi mümkün
- 68 **Film ve video kaydı**
İnternetteki gizli film ve dizi hazinelerini açıklıyoruz
- 74 **Terfi ipuçları**
Daha iyi terfiler için 10 ipucu
- 78 **Anti-hacker araçları**
Sisteminizi hackerlara karşı koruyan en iyi araçlar
- 82 **Ev ağı uygulamaları**
Akıllı telefonunuzla çok daha fazlasını yapabilirsiniz
- 86 **Facebook sırları**
Facebook'un bilmenizi istemediği şeyler
- 90 **Bing**
Google'dan Bing'e geçmek için 10 sebep
- 92 **Ücretsiz yazılımlar**
Gereksiz ekstralar yüklemeyen yazılım kurulumu
- 96 **VLC atölyesi**
- 98 **Z-Cron**
PC işlerini otomatikçe bağlayın
- 100 **Arama motorları tarihi**
- 102 **Bittorrent'te neler oluyor?**
- 106 **Zaman tüneli: Virüsler**
- 108 **CoolTech**
- 116 **Teknik Sözlük: SSD'ler için turbo**
Yeni NVM Express arabirimiyle SSD'lere doping
- 118 **Pratik ipuçları**
Windows, uygulamalar, iletişim ve internet, donanım için en iyi ipuçları

Bölümler

- 3 Seyir Defteri
- 6 Okur Yorumları
- 110 Yazılım Günlüğü
- 112 CHIP Cloud içeriği
- 114 En iyi ücretsiz araçlar
- 123 Abone Formu
- 130 Gelecek sayıda ve Künye

LEVEL

Türkiye'nin en çok satan oyun dergisi

2 Dev Poster The Witcher III: Wild Hunt, Rainbow Six: Siege

İnceleme The Witcher III - Wild Hunt, Project CARS, Wolfenstein - The Old Blood, State of Decay - Year One Edition, Carmageddon: Reincarnation, Assassin's Creed Chronicles: China, Life Is Strange: Episode 2, Perils of Man

İlk Bakış Heroes of the Storm, Call of Champions, Dungeon Fighter Online

Haziran Sayısı Bayilerde ve Süpermarketlerde

Dijital Dergi Aboneliği için;
www.eMecmua.com

“Sayenizde tabletimi artık daha verimli kullanıyorum”

Süleyman Arı

Fuarın dijital dönüşümü

CeBIT: Yaşamınızı değiştirecek trendler

CHIP 5/2015 – SAYFA 22

Yazınızda fuarların dijitalleşmesine pek de eleştirel bir bakış getirmemişsiniz. Mesela her şeyin birbiriyle bağlantılı olması sayesinde bir işçi haftada üç saat “tasarruf” edebiliyor. Tasarruf ettiği bu süreyi yeni aldığı cihazlarda giderek karmaşıklaşan menü ve altmenülerde gezinmek için veya giderek kalınlaşan kullanma kılavuzlarını yazdırmak ve okumak için kullanabilir. Her şeyin dijitalleşmesi bence beraberinde başka sorunları ve zahmetleri de getiriyor.

SEDAT DOĞRUYOL

En iyi tablet uygulamaları

Tek tablet ile 20 farklı görev

CHIP 5/2015 – SAYFA 70

Uzun yıllar masaüstü PC ve netbook kullandıktan sonra, kullanımı daha kolay ve rahat olduğu için ben de tablet furasına katıldım. Tableti daha çok internete sosyal ağ sitelerine bakmak, e-postalarımı kontrol etmek ve oyun oynamak için kullanıyorum. Mayıs sayınızdaki tabletlere daha verimli kullanmayla ilgili yazınız bu yüzden ilgimi en çok çeken yazı oldu bu sayıda. Gerçekten de oldukça pratik kullanım alanları varmış. Tanıttığınız uygulamaların çoğunu denedim. Artık tabletimi el feneri, uzaktan kumanda, güvenlik kamerası, dijital fotoğraf çerçevesi ve teleskop olarak da kullanabiliyorum. Uygulamalarla ilgili olarak kullanıma yönelik pratik ipuçlarına da önümüzdeki sayılarınızda yer vererseniz çok sevinirim. İpuçları bölümüne Windows ve Office ipuçlarının yanında tablet ipuçları bölümü de eklerseniz eminim çok sayıda okurunuzun hoşuna gidecektir.

ERDEM SARI

Hangi Windows?

En iyi Windows hangisi

CHIP 5/2015 – SAYFA 44

Farklı Windows sistemlerini güvenlik ve kullanım gibi farklı kategorilere göre karşılaştırmalı olarak test etmişsiniz. Yazının sonunda bir sonuç olsa daha iyi olurdu. Genel olarak bir fikir edindim ama “Hangi Windows en iyisi” sorusuna kesin bir cevap alamadım ben. Windows 10 biraz önde gibi görünüyor. Sanırım en kötüsü Windows 8. Açıkçası Windows 7 sistemimi güncellemeyi pek düşünmüyorum. Ancak Windows 10’un bedava terfi seçeneği sunacak olması kafa-mı karıştırmıyor değil.

İLAY KARACA

Windows 10’a terfi

Seyir Defteri

CHIP 5/2015 – SAYFA 3

Microsoft’un Windows 10’la ilgili hamleleri gerçekten de çoğu kullanıcının kafasını karıştırıyor. Görünen o ki Microsoft, Windows 10’un mümkün olduğunca çabuk bir şekilde geniş bir kullanıcı kitlesine ulaşmasını hedefliyor. Bu yüzden ilk yıl eski Windows sahipleri yeni sisteme ücretsiz olarak terfi edebilecekler. Windows 8 faciasından sonra Windows kullanıcılarının başka bir Windows hayal kırıklığını kaldıracabileceğini sanmıyorum. Umarım Microsoft, sizin de belirttiğiniz gibi yeni işletim sistemini fazla aceleye getirmiyordur. Windows 10, yamanmış bir Windows 8 olmamalı. Microsoft’un artık çok daha yenilikçi ve devrim yaratan ürünlerle kullanıcıların karşısına geçmesi gerekiyor. Tıpkı HoloLens gibi.

YUSUF ZİYA

Daha güçlü mini PC

Raspberry Pi 2

CHIP 5/2015 – SAYFA 26

Ülkemizde Raspberry Pi mini PC’ler hak ettikleri ilgiyi görmüyor. Yurtdışında hem üniversitelerde, hem de bireysel kullanıcılar bu aletle çok güzel projeler üretiyor. Bizde ise aletin kendisini bile bulmak imkansız yakın. CHIP olarak bu mini PC’ye daha fazla yer ayırmanızı ve cihaza olan ilgiyi artırmanızı rica ediyorum.

KAHRAMAN SEZGİN

Gizli malware’ler

PC zararlıları

CHIP 5/2015 – SAYFA 62

Sisteme kurulan araçları ve yazılımları takip etmek artık mümkün değil. Hatta bun-

ların bazıları haberiniz olmadan, ya da kendilerini başka bir şeymiş gibi göstererek gizlice sisteme kuruluyorlar. Sistemime bulaşan bu tip zararlı yazılımlar yüzünden neredeyse Windows kullanmaktan sıkıldım. Tabletimi kullanmaktan daha çok keyif alıyorum. Böyle gereksiz programlarla şişmiyor, daha akıcı çalışıyor ve anında sistem açılıyor. Bu malware yazılımlar bence yakında Windows’un sorununu getirecek. Güvenlik sorunları bir yana, sistem performansı da ciddi derecede azalıyor. Bunları temizlemek bir yere kadar çözüm sağlıyor, zira ilk fırsatta bir şekilde sisteminize tekrar sızıyorlar.

OLCA KARACA

Mükemmel kablosuz ağ

Her yerden hızlı internet

CHIP 5/2015 – SAYFA 88

Uzun zamandır evimdeki kablosuz ağın optimizasyonu için uğraşıyorum. Kalın beton duvarlar nedeniyle iki duvardan sonra sinyal gücü neredeyse sıfıra düşüyor ve mutfaktan internete giremiyorum. WLAN güçlendirici şablonunuzu uygulayarak biraz daha güçlü bir sinyal elde etmeyi başardım ancak istediğim verimde çalışmıyor. Son çare olarak modemini yerini değiştirmem gerekti. Repeater veya Powerline gibi çözümler bence halen pahalı, umarım bunların fiyatı daha uygun seviyelere düşer.

ARİF YORULMAZ

BİLGİ VE YARDIM

Okur mektupları

CHIP yazı işleri
Trump Towers, Kule2, Kat 21-24 34387
Şişli / İSTANBUL
Tel: (212) 478 03 00,
Faks: (212) 410 32 16

Dergi ve DVD ile

ilgili sorular

okurhizmetleri@doganburda.com

Abonelik, Eski sayı siparişi ve özel sayılar

Tel: (212) 478 0 300,
Faks: (212) 410 35 12 - 13
abone@doganburda.com
www.doganburda.com

Diğer gerekli tüm bilgileri Künye’de bulabilirsiniz. (S. 130)

Merak
ettiğin soruların
cevabı
bu dergide!!!

Testi çöz
cevabı
bul

heygirl

TEST

dergisi
çıktı!

50
SÜPER
TEST

3 ay
boyunca
bayilerde

Dijital Dergi Aboneliği için:
www.eMecmua.com

DB
DOĞAN BURDA DERGI

facebook.com/heygirldergisi

twitter.com/heygirlonline

instagram.com/heygirlonline

Yenilenebilir enerjide sessiz devrim

Elektrikli otomobil üreticisi Tesla şimdi de evlerde yenilenebilir enerji kullanımını sağlayacak öyle bir ürün tanıttı ki fosil ekonomisinden temiz enerji ekonomisine geçişte büyük bir adımı sessiz sedasız atmış olduk!

Cem Sancı

Elon Musk ismini duymadıysanız, dijital çağın çok önemli bir isminden habersiz kalarak yaşamayı başardığınız için tebriği hak edebilirsiniz. Dijital ödeme sistemlerinde çığır açan PayPal'ın kurucusu, elektrikli otomobil algısını yavaş giden komik otomobilden, lüks/hızlı/spor otomobil algısına çeviren yatırımcı ve NASA'nın insanlığı uzaya taşıyan hayati öneme sahip uzay gemilerinin yapımcısı olan Elon Musk şimdi de dünyada devrim yaratacak bir ürünle basının önüne çıktı. Kurduğu dev fabrikada, tüm ABD'yi temiz enerji kullanmaya teşvik edecek Powerwall isimli bir ürün geliştiren Elon Musk Powerwall sayesinde bir aydan kısa sürede 800 milyon dolarlık sipariş almayı da başararak, temiz enerji pazarının büyük gelir getirecek potansiyelini de ortaya koymuş oldu.

Powerwall, evlere ve ticari işletmelere yerleştirilen ve binanın enerji hattına bağlanan bir tür batarya... Bu batarya, evin veya işletmenin dışındaki güneş enerjisi panellerine bağlanarak gelen enerjiyi depoluyor ve elbette evdeki kullanımın yoğunluğuna göre de gerektiğinde, şehrin elektrik şebekesinden elektrik çekiyor. Dolayısıyla bugün yeterince rüzgar olmadığı veya güneş çıkmadığı için evde elektriğin kesilmesi gibi risklerle karşılaşmadan kullanıcılar gönül rahatlığıyla temiz enerji kaynaklarına geçiş yapabiliyor. Ayrıca, eğer evinizin dışında güneş panelleri yoksa Powerwall enerjisi ucuz saatlerde şehir şebekesinden çekip depoluyor ve enerjinin pahalı olduğu saatlerde şebekeden enerji çekmeyi bırakıp depodan kullanıyor. ABD'de çok kısa sürede yaklaşık 70 bin adet sipariş alan Powerwall için kurulan dev fabrikanın bu sipariş kapasitesine yetişemeye-

ceğinden endişe ediliyor ve fabrikanın büyütülmesi de gündemde. Aslında bu gelişmeyi, Apple'ın iPod'u veya iPhone'u hatta iPad'i tanıtmaya benzetebiliriz. Tanesi 3500 dolar olan bu yeni nesil akıllı enerji yönetimi cihazı, modern evlerin kendilerini temiz enerjiyle besleyebilmesini sağlayacak ve giderek daha çok sayıda sipariş alacak gibi görünüyor. Üstelik sadece evler değil, işyerlerine özel çözümlerin olması da sanayide büyük bir problem olan enerji masraflarının düşürülmesi adına önemli bir adım. İşletmeler kendi binalarına yerleştirecekleri Powerpack'ların her bir kilowatt/saati için 250 dolar gibi küçücük bir maliyet ödeyecekler. Kendi güneş enerjisi santralini, rüzgar türbinlerini kurmaya kalkışan sanayi kuruluşlarının kilowatt/saat başına maliyeti çok daha yüksek. Powerwall sayesinde artık temiz enerji kaynaklarına geçiş yapmak isteyen Amerikalılar, çok düşük ücretlerle hizmet veren Tesla Energy şirketini arayarak, profesyonel kurulum gerektiren temiz enerji sistemlerinin evlerine düşük maliyetle yerleştirilmesini sağlayacak. Üstelik Powerwall on yıl boyunca bakım da gerektirmeyecek. Yani diğer temiz enerji sistemleri gibi, evinize sürekli teknisyenlerin gelip gitmesi gerekmeyecek. Zira evinize temiz enerji sistemi kurduğunuzda teorik olarak bir enerji santrali kurmuş oluyorsunuz ve elbette elektrik üreten bir santralin sık sık mühendisler tarafından kontrol edilmesi gerekiyor. Dolayısıyla ayda 100 lira elektrik faturasından tasarruf etmek isterken, yılda 500 lira bakım masrafı ödemek zorunda kalıyorsunuz. İşte Powerwall temiz enerjinin yaygınlaşması önündeki en büyük handikapları kaldırmak iddiasıyla ortaya çıkıyor ve bu da onu devrimsel bir ürün yapıyor. cemsanci@chip.com.tr

TÜRKİYE'NİN EN İYİ 10 KÖFTECİSİ

**PORTRE:
BEYTİ
GÜLER**

ÇIKTI!

**4 ÜLKE 4 PILAV
IZGARALAR**

**ADIM ADIM
'SOĞUK ZİNCİR'**

**MEHMET
YAŞIN
KÖFTE
KEŞİFLERİ**

**LEVREK
ÇİFTLİK VE DENİZ
ARASINDAKİ FARKLAR**

**YENİ NESİL ET VE BALIK
BIÇAKLARI**

Galaxy S6, 1 ayda 10 milyonu gördü!

LG yeni akıllı saati LG Watch Urbane'yi MWC 2015'te tanıttı. Saatin en önemli özelliği, rakiplerinin aksine bir telefona bağlı olmadan arama yapabilmesi ve mesaj alıp gönderebilmesi. Klasik bir saat görünümüne sahip LG Watch Urbane, daha önceki LG akıllı saatlerin aksine, Android Wear işletim sistemini kullanmıyor. Onun yerine saat üzerinde LG'nin kendi geliştirdiği "LG Wearable Platform" sistemi çalışıyor. LTE desteği de sunan LG Watch Urbane,

diğer özellikleri ile de beğeni kazanmış durumda. Saatin önemli teknik özellikleri şu şekilde: 1,2 GHz Qualcomm SnapdragonTM 400 işlemci, 1,3 inç P-OLED dairesel ekran 320 x 320 çözünürlük, LTE desteği, 4GB eMMC depolama alanı, 1GB LPDDR3 bellek, 700mAh pil, WiFi 802.11 bgn, Bluetooth 4.0LE, NFC, IP67 su ve toza karşı dayanıklılık. Çelik kasaya sahip olan saat, ilk aşamada sadece gümüş renginde piyasaya sunulacak.

Facebook Messenger'a görüntülü görüşme işlevi

Şu sıralar Facebook Messenger üzerindeki çalışmalarını yoğunlaştıran Facebook, sohbet uygulamasına görüntülü görüşme özelliğini de ekledi. Tüm platformlardaki Messenger kullanıcılarına sunulan güncelleme, hangi telefonu kullanırsanız kullanın, Messenger'a sahip olan herkese görüntülü görüşme işlevini getiriyor. Messenger uygulamanız güncel ise, kişilerinize videolu çağrı yapmanıza izin veren düğmeyi sağ üstte görebileceksiniz. İşlevi kullanabilmeniz için karşı tarafın da Messenger'ın en son sürümünü kullanması gerekiyor. Facebook'un Messenger'ı bir platform haline dönüştürerek, onu cihazınızda en çok kullandığınız uygulama haline getirme çabaları devam ediyor. Bakalım firmanın bu çalışmaları, sesli ve görüntülü görüşmelerde güçlü bir uygulama olan Skype'ı zorlayabilecek mi.

Samsung'dan sürpriz tablet: CHOPIN

Samsung'un 2015 için geliştirdiği tabletlerden biri, Geekbench hız testi sayesinde ortaya çıkmış olabilir. "CHOPIN-LTE" kod adlı bit tablet, popüler bir hız testinin veritabanında görüldü. Hız testi, tablet hakkında çok fazla detay vermese de cihazın 4GB RAM'le geldiği, 14nm Cherry Trail platformuyla üretilen Intel Atom x5-Z8500 işlemciyi taşıdığı anlaşılıyor. Buradan cihazın işlemcisinin 2,24GHz'te çalışan dört çekirdekten oluştuğu, 8. nesil Intel grafikleriyle geldiği anlaşılıyor. Tek çekirdekli Geekbench hız testinde 1005, çok çekirdekli testte ise 3426 puan alan cihazın pil, ekran, kamera gibi diğer özellikleri hakkında şimdilik herhangi bir bilgi yok. Hız testleri, CHOPIN tabletin Android 5.1 Lollipop'la çalıştığını söylüyor.

Bedava Windows 10 için 1 yılınız var!

Microsoft, daha önce lisanslı Windows 7 ve Windows 8'den Windows 10'a geçiş yapmak isteyenlerden ücret almayacağını ve yükseltmenin bedava olacağını açıklamıştı. Microsoft'un söz konusu teklife bir senelik süre verdiği de biliniyor. Yani Windows 7 ve 8 sahiplerinin Windows 10'a ücretsiz geçmek için bir yıl zamanları bulunuyor. Peki, bu 1 yıl sonunda ne olacak? Microsoft, bu sorunun cevabını ilk kez açık açık dile getirdi: Windows 10 piyasaya çıktıktan bir yıl sonra ücretsiz yükseltme teklifi geçerliliğini yitirecek; 1 sene sonunda Windows 10'a geçmek

isteyenler, şu an belirlenmemiş bir ücreti ödemek zorunda kalacak. Bu teklif sayesinde, Microsoft'un Windows 10'a geçiş hızını arttırmak ve eski kullanıcıların bir an önce Windows 10 kullanmaya başlamasını sağlamak istediği anlaşılıyor. Microsoft'un bir amacı da, Windows 10'u bir milyar kullanıcı sayısına ulaştırmak. Bir sene içinde eski kullanıcılarının hızlı şekilde Windows 10'a geçmesini sağlayabilirse, Windows 10'a yönelen yoğun ilginin tüm dünyanın Windows 10'a daha fazla talep göstermesini sağlayacağını hesaplıyor olmalı.

HoloLens artık ona emanet!

BioWare/EA'de Mass Effect ve Star Wars gibi markaların arkasında olan isim, Casey Hudson'in Microsoft Studios'ta Kreatif direktör görevine başladığı duyuruldu. Her ne kadar diğer projelerin yanı sıra Xbox oyunlarında da görev alacak olsa da, kendisinin asıl odağı HoloLens deneyimi olacak. Hudson HoloLens için oldukça tutkulu bir konuşma yaparken, insan-teknoloji ilişkisi üzerinde büyük bir etki yaratacak olan bu projede çalışacak olmaktan onur duyduğunu belirtti: "Bu teknolojinin potansiyelinin bir sonu bulunmuyor ve HoloLens'in üzerinde donanımdan işletim sistemine, uygulamalardan oyunlara tam bir etkiye sahip olmak için sabırsızlanıyorum."

Dijital Dünyanın Yeni Oyuncusu

Türkiye'nin en yenilikçi iş ve ekonomi dergisi Capital'in web sitesi capital.com.tr, yenilenen içeriği ve mizanpajıyla iş dünyasının açılış sayfası olmaya aday! Capital mobil uygulaması ise dopdolu içeriği ve interaktif yapısıyla App Store ve Google Play'de sizi bekliyor.

www.capital.com.tr

capitaldergisi

@capitaldergisi

TÜRKİYE'NİN EN YENİLİKÇİ AYLIK İŞ VE EKONOMİ DERGİSİ

CEM ŞANCI, CHIP yazar
cemsanci@chip.com.tr,
twitter.com/cem_sanci

HABERİNİZ OLSUN

Facebook insanları mutsuz ediyor

Üniversitelerde yapılan araştırmalar, Facebook'un kullanıcılarını depresyona sokabildiği sonucuna ulaşmış. Nedeni ise ilginç...

Hayatlarımızın artık internetle tamamen entegre olduğunu inkar edemeyiz. İşlerimiz e-postalar üzerinden yürüyor, eğitim hayatı online işlemler sayesinde ilerliyor, sınav sonuçları online açıklanıyor, öğretmenlerimizle online iletişim kuruyoruz, ailemizle, arkadaşlarımızla online olarak görüşüyoruz.

Haberleri, dünyayı, gelişmeleri Twitter'dan, sosyal medyadan takip ediyoruz. Yeni nesil için internet daha da önemli. Artık çocuklar internetle doğuyor, Facebook'la, Twitter'la yaşıyor, dünyayı Instagram'dan takip ediyor. Selfie çekemedikleri bir gün arkadaşları meraklanıp endişeleniyor, dünyaya dair tüm öğrendikleri, yargıları, düşünceleri sosyal medyadan gördükleri, duydukları ile şekilleniyor. Facebook'un 1,5 milyar kişiye ulaşması şans değil, dünyaya hakim olan bu yeni yaşam yorumunun doğal bir sonucu.

Ancak sosyal medya ile bu kadar iç içe yaşamının olumsuz yanları da var. Teksas Üniversitesi'nde 2500 öğrencinin katılımıyla yapılan araştırmaya göre, Facebook kullanımının öğrencilerin psikolojisine olumlu etkisinin çok az olduğu ortaya çıkmış. Michigan Üniversitesi'nde yapılan daha detaylı bir araştırmaya göre ise gün içinde Facebook kullanımından kaynaklı farklı sonuçlar alabildiklerini fark etmişler. Üniversitede aynı deneklere, gün içinde beş kez, nasıl hissettiklerini sormuşlar ve bu sırada Facebook'u en son ne zaman kullandıklarını da belirtmelerini istemişler. Gün içinde Facebook'ta dolaşıp, arkadaşlarının ne kadar mutlu, ne kadar başarılı, ne kadar dolu dolu yaşadığını gören öğrencilerin çoğunun psikolojisinin olumsuz bir ruh hali içine girdiğini tespit etmişler.

Araştırmacılar sonunda şu sonuca ulaşmışlar: Deneklerin Facebook kullanım sıklığı arttıkça mutsuzlukları daha da belirginleşmiş. Dolayısıyla Facebook ile mutsuzluk arasında güçlü bir pozitif korelasyon tespit edilmiş.

Bu sonuç kısaca şu anlama geliyor. Sosyal medya artık insanları mutsuz eden bir dert kaynağına dönüşmüş durumda. Çoğu insan için sosyal medyanın bir tür gösteriş yarışı olarak görüldüğü ortaya çıkmış. Bu da genç öğrencilerin kendilerini stres altında hissetmelerine ve kendilerinden daha başarılı, daha gösterişli, daha popüler arkadaşlarını gördükçe hayatlarından memnun olma seviyelerinin düşmesine, yani depresyona girmelerine neden oluyor.

Benzer bir sorun Twitter'da da yaşanıyor. Yaptığınız yorumun, attığınız Tweet'in, çok insan tarafından RT edilmesi, başarılı, sevilen, popüler bir insan olduğunuz hissine kapılmanıza neden olurken, aksi durum da kendinizi önemsiz ve değersiz hissetmenize neden olduğundan, gençlerin depresyonlarına büyük katkı yapıyor.

70'lerde, 80'lerde, 90'larda gençlerin depresyona girmek için başka bahaneleri vardı. Bugünün bahanesi de sosyal medyada kendilerini değersiz hissetmeleri. Ancak haklı oldukları bir nokta var, o da sosyal medyanın bir gösteriş müsabakasına dönüşmüş olması.

Apple'ın iArabası gerçek oluyor!

Apple'ın A123 Systems ile yaşadığı „çalışanların kafalarını çelip kendi tarafına çekme“ sorunu ile alakalı olarak firma avukatlarının mahkemelere verdiği bilgiler, Apple'ın otomotiv marketindeki planları hakkında yeni ipuçları veriyor. Bir belgede belirtildiğine göre „Apple şu anda, A123 ile aynı alanda yarışmak adına büyük ölçekli bir batarya bölümü kuruyor.“ Dahası, bütün katılımcılar „A123'te çalıştıkları ile aynı olmasa da temelde benzer olan bir batarya bilimi, teknolojisi ve / veya ürünleri ile ilgili bir alanda çalışmakta.“ A123 Systems, öncelikli olarak elektrikli arabalar için batarya geliştirmekte ve bu yüzden de Apple'ın aynı şeyi yaptığı düşünülebilir. Motorlu araçlar özel olarak belirtilmiş durumda değil ancak „ikna edildiği“ iddia edilen çalışanlardan birinin, araba üreticileri ile oldukça köklü bir geçmişi bulunmakta. Ayrıca Fiat-Chrysler CEO'su, Tim Cook'un otomobil endüstrisi için bir „müdahale“ planladığını söylemişti. Her ne kadar bu kelime ile neyin kastedildiği tam olarak anlaşılamasa da, bütün bu ufak ayrıntılar birleşince, bir çeşit Apple elektrikli aracının yolda olduğu anlaşılabilir.

LEVEL Online yeni görünümüyle BETA yayınında!

18 yıldır Türkiye'nin en fazla satan oyun dergisi olan LEVEL'in internet sitesi yenilendi. Beta olarak yeni hayatına başlayan LEVEL Online'da, oyun dünyasından anında haberler, eski sayılarda kaçırdığınız ve henüz dergide bile okumadığınız oyun incelemeleri, makaleler ve videoların yanında Twitch yayınları, aralarında „babam da oyuncu“ Derin Biricik ve Dost Kayaoğlu'nun da bulunduğu isimlerden Youtube videoları da yer alacak. Masaüstü yanında tablet ve telefon versiyonları ile de yayına başlayan yeni LEVEL Online üzerinden Twitch yayınlarını takip ederek, oyunlarda kullanabileceğiniz hediye kodlara ulaşabilir, en sevdiğiniz Youtuber'ların LEVEL Online için çekeceği videoları izleyebilir ve LEVEL'a 18 yıldır devam eden yolculuğunda eşlik edebilirsiniz. www.level.com.tr

KARŞINIZDA DÜNYANIN EN HIZLI SAVAŞ UÇAĞI.

- ▶ Jurassic Park: Dinozorlar geri mi dönüyor?
- ▶ Enerji alanında çığır açan beyinler.
- ▶ Elon Musk dünyayı değiştirmeye hazır, peki biz buna hazır mıyız?
- ▶ Yeni güneş panelleri bir harika.
- ▶ Neden unutuyoruz?
- ▶ Kök hücre tedavisi mucize mi aldatmaca mı?
- ▶ Okyanuslardaki plastikler. Üstün insan yaratmak.

Ayrıca yeni icatlar, ilginç makaleler, birbirinden ilginç görseller ve Artırılmış Gerçeklik videoları, Popular Science dergisinde sizi bekliyor.

DERGİDE
Bu simgeyi
gördüğünüz
sayfalarda video
izleyebilirsiniz

HAZİRAN SAYISINI
KAÇIRMAYIN!

ASUS'tan NFC uyumlu masaüstü bilgisayar

ASUS, ilk NFC uyumlu masaüstü bilgisayarını piyasaya sürüyor. NFC uyumu sayesinde evdeki NFC uyumlu diğer akıllı cihazlarla tek dokunuşta eşleşebilen M70, 4. Nesil Intel Core işlemciler ve NVIDIA GeForce GTX ekran kartı özellikleriyle bir masaüstü bilgisayardan beklenilecek oyun, iş ve eğlence performansını en yüksek seviyede sergiliyor. ASUS SonicMaster ses teknolojisi ve AudioWizard arayüzü ile müzik ve filmlerde ses kalitesinin dorukta yaşanmasını sağlayan ASUS M70, masaüstü bilgisayar

kullanıcılarının kabusu olan ani güç kesintilerine karşı Dahili Kesintisiz Güç Kaynağı ile çare buluyor. M70, dahili kablosuz şarj özelliği sayesinde akıllı telefon ve tabletleri de kablosuz olarak şarj edebiliyor. ASUS M70, HDMI çıkış portu ile televizyona bağlanabiliyor, SATA 6Gbit/s portları sayesinde verileri çok hızlı aktarabiliyor. USB 3.0 ise USB 2.0'a kıyasla 10 kat daha hızlı veri aktarımı yapıyor. Akıllı Şarj Teknolojisi sayesinde evdeki uyumlu cihazlar, M70 kapalı olduğunda bile %50 oranında daha hızlı şarj oluyor.

Google Tone sayesinde URL sese dönüşüyor

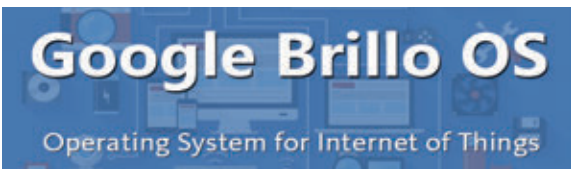
Google, linkleri paylaşmak için yeni bir yöntemi devreye sokuyor. Tone isimli eklenti sayesinde bilgisayarlar ve mobil cihazlar artık linkleri sesli olarak paylaşabilecek. Böylece çevredeki diğer bilgisayarlar, Tone'dan gelen sesleri dinleyerek linki alabilecek. Chrome eklentisi olarak yayınlanan Tone, aynı odada bulunan kişilerin linkleri paylaşmasını kolaylaştıracak. Dünyanın diğer ucundaki insanlara e-posta veya mesaj at-

mak gibi seçenekler herkesin hayatını kolaylaştırabiliyor ancak bazen aynı odada bulunduğunuz kişinin e-posta adresini veya sosyal medya hesaplarını bilmeniz veya bu uygulamaları çalıştırmak zor olduğunda, ilgili linki ses sinyalleriyle paylaşmak çok daha kolay bir yöntem olabilir. Ancak sistemin çalışması için Tone eklentisinin iki bilgisayardaki Chrome tarayıcıda da kurulu olması gerekiyor.

Google'ın yeni akıllı ev platformu: Brillo!

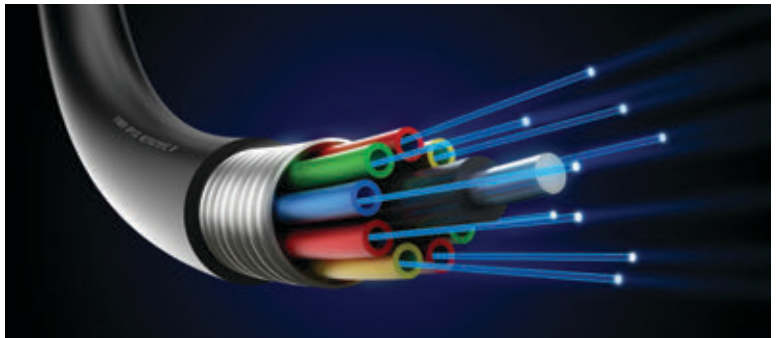
Google'ın yeni akıllı ev ve bağlı cihazlar girişimi Brillo, birkaç nedenle bizi heyecandırıyor. Öncelikle Brillo'nun varlığı, Google'ın Nesnelerin İnterneti'ne inancını sürdürdüğünü gösteriyor. İkincisiyse Google'ın Brillo'yu geliştirirken, bir önceki akıllı ev ürünü Nest'ten uzaklaşabileceği. Hatırlarsanız Nest, 2013'te Google tarafından satın alınmıştı. The Information'ın yayınladığı rapor ise Brillo'nun ne işe yarayacağını daha net anlamamızı sağladı. Rapora göre Brillo, oldukça hafif bir işletim sistemi ve çok az RAM'e ihtiyaç duyuyor. Bu sayede buzdolapları, kilitler, klima kontrol sistemleri gibi akıllı ev cihazlarına tam anlamıyla uyum gösterecek olan Brillo, onları bir web arayüzünden kontrol etmenize olanak tanıyacak. Rapora göre Brillo, 64MB, hatta 32MB RAM'e sahip cihazlarda çalışabilecek biçimde tasarlandı. Android markası altında yayınlanması beklenen Brillo'nun kod olarak Android'i temel alıyor olması da muhtemel. Google'ın yeni işletim sistemini akıllı ev cihazları üreticilerine ücretsiz sağlaması halinde Brillo, üreticilerin yeni favorisi haline gelebilir. Android'li cihazlarımız tarafından kontrol edebileceğimiz bir akıllı ev fikri, kulağa gerçekten hoş geliyor.

İnternette deniz bitiyor!

IPv4 adreslerini uzun süre önce tüketmeye başlayan internet, araştırmacılara göre yakında bir sorunla daha karşı karşıya kalacak. Bilim insanlarına göre internetin omurgasını oluşturan fiber optik kablolar, 100 terabitlik maksimum veri aktarım kapasitesine sahipler. Alcatel-Lucent'ten René Jean Essiambre'ye göre ise fiber kablolar, beş sene içerisinde bu tam kapasiteye ulaşmış olacaklar. Durum endişe verici gibi görünüyor, ancak bu potansiyel sorunu

çözmek için yeterince zaman var. Bir grup araştırmacı ise sorunu çözmek için yollar aramaya başladı bile. İnternet uzmanları, Londra'da Royal Society'de geçen hafta yaptıkları bir görüşmede internetin devamlılığını sağlayacak yolları konuştular. Buna göre grup, sinyal karışmasını azaltmaktan, "veri aktarımı için birden fazla çekirdek içeren" yeni fiber türlerine farklı fikirleri tartıştılar. Çözümleri masada konuşup, onları hayata geçirmek arasında büyük bir fark olduğu doğru. Ancak görüşmenin interneti geliştirmek üzere atılmış ilk adım olacağından ümitliyiz.

Tatil Keyfi

TP-LINK ile Yaşanır...

TP-LINK Power Bank ile Hayata Her An Bağlı Kalın...

10400mAh Power Bank
TL-PB10400

- 10400mAh kapasiteli yüksek performanslı batarya
- Çift USB çıkışı ile hem tablet hem de akıllı telefonu eşzamanlı olarak şarj etme imkanı
- iPhone, iPad ve Android cihazlar ile uyumlu
- Bütünleşik el feneri
- Dört adet LED gösterge ışığı ile batarya seviyesi hakkında detaylı bilgi edinme

iPhone, iPad, Android gibi tüm akıllı cihazlar ile uyumludur.

LG Pili
Kullanılmaktadır

Kılıf
Hediyeli

Yarışmamıza Katılmak için
TP-LINK Türkiye Facebook
Sayfasını Takip Edin.
Sürpriz Ödülün Sahibi Siz Olun!

f /TPLINKTURKEY

3G Modem ve Daha Fazlası...

3G Mobil WiFi 5200mAh Power Bank
M5360

- Dahili 3G Modem
- 3G bağlantıda HSPA+ 21.6Mbps'e kadar indirme ve 5.76Mbps'e kadar yükleme hızları
- Akıllı telefon ve tabletleri şarj etmek için güçlü 5200mAh USB güç bankası
- Cihaz durumunu kolaylıkla gözlemlemeye yarayan **OLED ekran**
- Aynı anda 10 çoklu kullanıcı

16-17 Saat

SIM Kart

MAHMUT KARŞLIOĞLU,
CHIP Yayın Yönetmeni
mkarsli@chip.com.tr

READ ME

Sütten ağzı yanan yoğurdu üfleterek yer!

3G'ye geçerken o kadar geç kaldık ki, şu an çok elzem bir ara standart olan 4G'yi atlayıp 5G'ye geçmeyi düşünüyor hale geldik. Ama sistem öyle işlemedi maalesef

Bilişim dünyasındaki gelişmeleri yakından takip edenler Nisan ayında Türk Telekom'un 175. kuruluş yıldönümü için Ankara'da düzenlenen geceye katılan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, 4G ihalesi ve 4G'ye geçiş hakkındaki ilginç açıklamalarını hatırlayacaklardır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, özetle tüm dünyanın 5G'yi konuştuğu bir ortamda 4G ile zaman kaybetmememiz gerektiğini, 3G'ye 2 yıl daha sabrederek doğrudan 5G'ye geçmemizin daha doğru olacağını belirtmişti. Açıklamalarda en çok dikkat çeken kısım ise, eğer 4G'ye geçsek, Türkiye'nin çöplüğe dönüşeceği idi.

Geçtiğimiz günlerde BTK'nın 4G ihalesini 3 ay ertelediğini açıklamasında bu söylemin etkisi var mı bilemiyorum ama eğer bu erteleme, şartnamenin LTE Advance olarak revize edilmesi ile sonuçlanacaksa isabetli bir karar olduğunu söyleyebilirim. Çünkü şu anki hali ile şartname 2008 yılından beri kullanılan yani nispeten eski olan LTE teknolojisine de açık ki bu şekilde tekliflerin eski bir teknolojiye (LTE) sahip olma olasılığını yükseltiyor. Tüm dünyada önümüzdeki Temmuz ayından itibaren devreye girecek yeni 4G versiyonu, LTE Advance için ise henüz geç kalmış olduğumuzu düşünmüyorum. Eğer Cumhurbaşkanımızın 5G'den kastı LTE Advance olan 4G ise doğru bir tespit yaptığını söylemek mümkün. Ancak eğer gerçek 5G'den bahsediliyorsa bunun değil 2 sene, 5 sene önce pratik kullanıma geçilmesi pek mümkün görünmüyor ve dolayısıyla 4G'ye geçmenin Türkiye'yi teknoloji çöplüğüne çevireceğini değil, asıl 4G'yi atlamanın birçok teknolojiyi iskalamamıza neden olacağını da söyleyebilirim. Belki herkesle aynı anda 5G hızı sahip olmuş olacağız ama tüm dünya 4G/5G hızı ihtiyaç duyan hizmetleri, nesnelerin interneti ve benzeri bir çok teknolojiye yatırım yapmış ve kullanmaya çoktan başlamışken biz daha bunlar ile tanışmamış olacağız.

Türkiye olarak en büyük sorunumuz iletişim teknolojilerine acemilikten dolayı çok geç geçmemizde yatıyor. Dünya 4G'yi çoktan kullanmaya başlamışken ancak geçilmiş bir 3G sistemi, ardından benzer şekilde 7 yıldır kullanılan 4G için hazırlanan ihalenin bile şartname sıkıntıları yüzünden ertelenmeye maruz kalması bunun en büyük kanıtı. Oluşan geç kalmışlığı düzeltmek için bu saatten sonra bir standardı atlamak çok efektif olmayacaktır. Zamanında 3G atlanıp 4G'ye geçiş yapılabilirdi çünkü biz daha 3G için uğraşırken 4G kullanımı çoktan başlamıştı. Ancak şu an daha 5G yok ve beklemek, 5 yıldan da uzun bir süre ile bizi 3G'ye mahkum edecek anlamına gelir. Her ne kadar 3.5G ile hız nispeten kabul edilebilir olsa da her şey hız demek değil. Türkiye'de mobil veri trafiği çok hızlı artıyor ve ne yazık ki 3G bantlarını genişletmek mümkün değil. 3G bağlantılarında daha şimdiden kalabalık alanlarda sorunlar çıkmaya başlamışken 4G'yi atlayıp 5G'yi beklersek, bu yollar artan trafiğe yetmeyebilir ve bugünkü kaliteyi koruyamayabiliriz. Sonuç olarak teknolojiye merdivenleri emin adımlarla tek tek çıkmamız gerektiğine inanıyorum. İkişer ikişer çıkmak yerine daha hızlı adımlarla tek tek çıkmaya devam etmeliyiz. Ancak bu şekilde teknolojinin doğal akışına yetişebilir ve hiçbir şeyde geri kalmadan uyum sağlayabiliriz. En basitinden geçmişten ders çıkarıp bundan sonra geçmek istediğimiz teknolojiler için hızlı karar verip, ihaleleri hızlı ve sorunsuz yapsak yeter...

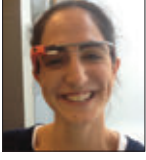
Motorola'nın yeni Moto 360'ı görüldü!

Motorola'nın akıllı saati Moto 360'ın yeni sürümü çok yakında gözükebilir. Zira Bluetooth Special Interest Group tarafından hazırlanan bir dosyada bir model numarasıyla birlikte Motorola'nın adı geçiyor. Motorola'yı ele verense, ortaya çıkan model numarasının Moto 360'ın model numarasıyla çok benzer olması. Moto 360'ın muhtemel yeni sürümünün kod adı BTMW03 olarak geçiyor listede. Moto 360'ın kod adı ise BTMW01 olarak anılıyordu ilk zamanlarda. Bu bağlamda Motorola çok yakında yeni akıllı saatini tanıtabilir. Bluetooth 4.1 desteği gösterecek olan BTMW03 kod adlı cihazın yakın bir zamanda duyurulması bekleniyor. Zira Motorola, geçen yıl mart ayında Moto 360'ı tanıtmıştı.

Google'ın yeni işletim sistemi geliyor!

Google, Nesnelerin İnterneti (IoT) cihazları için Brillo adında yeni bir işletim sistemi geliştiriyor. Çok kısıtlı donanımsal özelliklere sahip cihazlar için geliştirilen Brillo'nun Google'ın I/O etkinliğinde tanıtılması bekleniyor. Brillo hakkında bilinenler şu an itibarıyla çok kısıtlı, ancak işletim sisteminin Nest'ten ayrı bir çalışma olduğu biliniyor. Bağlantılı ev platformu Nest, geçtiğimiz sene Google tarafından satın alınmıştı. Ancak sistemin Nest ile belirli bir seviyede uyumluluk sağlaması beklenemez. Google'ın I/O etkinliği 28 Mayıs'ta dergimiz matbaaya girdiğinde gerçekleştirilecek. Gelişmeleri CHIP Online'dan takip edebilirsiniz.

IRMAK ÖZKASIKCI ORMAN,
irmak.ozkasikci@gmail.com
twitter: irmak_ozkasikci

SOCIALIZER

Dünya bugünkünden daha yavaş hareket etmeyecek*

Dijital Dönüşüm ile Hayatımızın Gerçeği Olacak Olan 10 Gerçek

14 Mayıs'ta Haliç Kongre Merkezi'nde Vodafone sponsorluğunda düzenlenen Dijital Dönüşüm Zirvesi'ne katıldım. Etkili konuşmacılar, heyecanlı dinleyiciler ve bu işlere merak sarmış birçok tanıdık vardı. Artık çoğumuzun iş hayatında yaşadığı ve bugünün gerçeği olan konular da konuşuldu, gelecek trendler de. Dijitalin getirdikleri ve dijital dönüşüm tasarım açısından da değerlendirildi, stil açısından da, medya ve ödeme sistemleri açısından da. Farklı konuşmacılar farklı sektör ve iş alanlarından bahsetmiş olsa da, verilen ana mesaj üç aşağı beş yukarı aynı idi: "Dijital dalga geliyor. Ya dijital dalganın altında kalırsınız ya da üzerinde sörf yaparsınız."

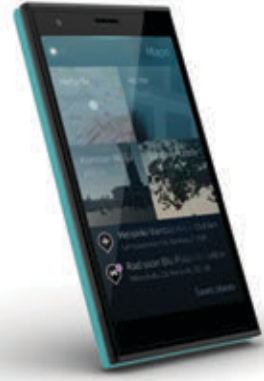
Zirvede konuşan tüm konuşmacılar çok değerli şeyler söylediler. Benim bahsetmek istediğim konuşmacı ise, ana başlığı da söyleyen UK Wired Dergisi editörü David Rowan ve onun "Dijital Dönüşüm Hakkındaki 10 Gerçek" konuşması... Farklı alanlarda onlarca yatırımcı ve binlerce girişimci ile sürekli iletişim halinde olan Rowan'ın, işi gereği dijital dünyaya makro bir bakış açısı ile bakabilme şansı oluyor. Bu sayede de herkesin içinde olduğu gerçekleri daha yalın şekilde anlatabiliyor. Aynı Isaac Newton'ın yerçekimini yere düşen bir elma ile anlatması gibi.

Rowan'ın açıkladığı ilk gerçek, mobilin bugüne kadar süregelen her şeyi değiştireceği. Hayatı yaşamaktan iş yapmaya, üretimden tüketime, sosyal hayattan spora kadar mobil bütün kuralları değiştirecek diyor. Sadece Rowan değil, diğer tüm konuşmacıların odağında mobil yaşam ve mobile adaptasyon olduğunu da eklemeliyim. İkinci sırada ise tüm dünyanın birbirine bağlantı halinde olması ile offline'in bitişi geliyor. İnternet penetrasyonunun daha önce erişim sağlanamayan bölgelerde dahi yayılması ile offline dünya bitiyor. Her şeyin online kanallardan geçmesi ile de 3. kural geliyor. Tüketiciler iz bırakıyor, bir yerlerde veri birikiyor ve bu veri, bazıları için haksız da olsa avantaj sağlıyor.

Dijital dönüşüm ile alışmamız gereken 4. gerçek, robotların geldiği. Uzaktan yönetilen şirketler, koridorlar arasında dolaşan robotlara çoktan alışmış bile. Üzerinde her türlü kamera ve kayıt cihazı olan robotlar, sadece bir yönetici gibi ne yapmanız gerektiğini söyleyemiyor, bazı uygulamalarda konuya duygusal bile yaklaşabiliyor! Rowan robotlardan bahsediyor ama sonra 5. gerçeğini açıklıyor: Bu dönüşüm teknolojinin gelişmesi sayesinde değil, insanların gelişmesi sayesinde oluyor. Her şeyin kaynağının insanlar olduğunu unutmayın diyor.

Gelişmelerin odağına insanlığı oturtunca da, bir diğer kuralı açıklıyor. Uber, Airbnb, Amazon gibi insanın hayatından zorlukları, uğraşı, ekstra "klikleri" çıkaran şirketleri öne çıkarıyor ve "Anlaşmazlığı çözün, zengin olun" (Solve friction, get rich) diyor. İnsan hayatını kolaylaştıracak bir fikri olana geç kalmamasını öğütlerken, yeni arayüzler çıktığında da olmanız gereken yerde olmayı atlamayın, geç kalmayın diye öğütüyor. Hız, çeviklik ve kıvrak olabilme; zaten bugünkü girişimcilerde olmazsa olmaz özellikler.

Rowan'ın son 3 gerçeği ise sırasıyla şu şekildeydi: Gücün odağı artık insan – Bir startup gibi düşünün – Her ne sektörde olursanız olun yıkıcı bir güç gelip sizi dağıtmadan siz yıkın geçin. Bugün birçok dev şirket gücün kendilerinden insanlara geçtiğinin farkında. Satış öncesi ve sonrası süreçlerini bu bakış açısı ile tasarlıyor, o şekilde hareket ediyorlar. İşin odağına insanı oturtmak, bir startup gibi düşünmekten nispeten daha kolay çünkü geleneksel bir kurumun kendi içerisinde gereken kültür dönüşümünü tamamlarak bakış açısını değiştirmesi, maalesef üretim süreçlerini değiştirmesi kadar kolay olamıyor. 2000 yılında Fortune 500 sıralamasının ilk 50'sinde olan şirketlerin %52'sinin bugün yerlerini o tarihte daha kurulmamış olan şirketlere kaptırmış olması ise, yıkmazsan yıkılırsın gerçeğinin en somut kanıtı olsa gerek..

Rusya "kendi cep platformunu" yapmak istiyor!

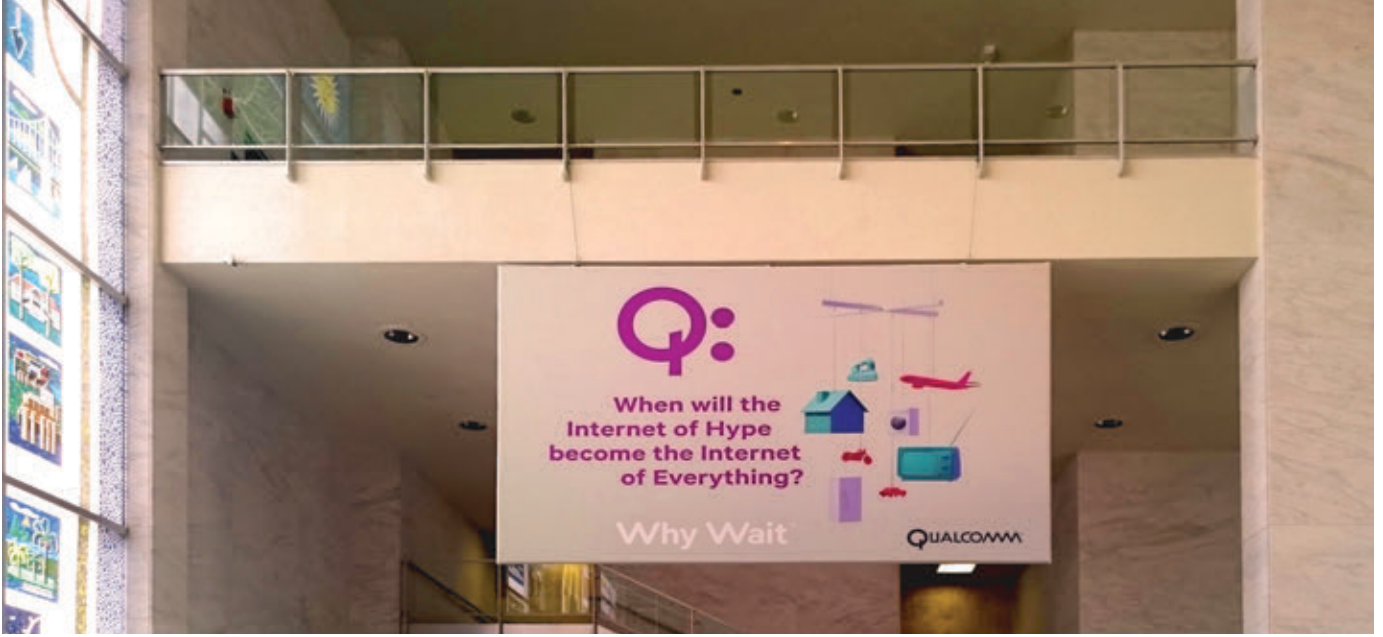
Rusya'nın İletişim Bakanı Nikolai Nikiforov, Sailfish OS'u temel alan "bağımsız" bir mobil işletim sistemi geliştirmek istediklerini açıkladı. Ülkedeki telefonların yüzde 95'inin Android veya iOS'u kullanmasından endişe duyan Rusya, hem ekonomiye fayda sağlayan, hem de toplu izlenme konusunda endişe vermeyen yerli bir platform geliştirmek istiyor. Sailfish, farklı bir ülkede geliştirilmiş olsa da, açık kaynak kodlu yapısı onu sırları olmayan, modifiye edilebilir bir platform olmasına izin veriyor. Rusya'nın planları hedefine ulaşırsa, ülke dışındaki işletim sistemlerinin oranı, Rusya'da 10 sene sonra yüzde 50'yi geçmeyecek. Nikiforov'un herkesi Android ve iOS'tan ayırıp, yerli işletim sistemini kullanmaya nasıl ikna edeceği ise merak konusu. Yakın geçmişte Apple ve Google'ın da doğrudan bir gerçek, kullanıcıları kullandıkları platformdan ayırmanın pek kolay olmadığı. Sailfish, şu an itibarıyla Rusya'da yüzde 0,5'lik bir pazar payına sahip.

Pirate Bay'e el koydular!

Alan adları da aynı tapulu malınız, bankadaki paranız veya evinizdeki eşyalarınız gibi sizin özel malınız olarak kabul ediliyor. Ancak İsveç hükümeti, ünlü P2P paylaşım sitesi Pirate Bay'in artık sembol haline gelmiş olan thepiratebay.se ve piratebay.se alan adlarına el koymaya kalkışınca, alan adı yöneticisi Punkt SE ile davalık oldular. Mahkeme, söz konusu alan adlarının, suç işlemek için kullanılan birer araca dönüştüğüne karar vererek, alan adlarına el konulabileceğine hükmetti. Böylece, onlarca milyon dolar değerindeki, dünyanın en iyi bilinen alan adlarından birine el konulmasının önü açılmış oldu.

İsveçli savcı Fredrik Ingblad, 2013'ten beri alan adı yöneticisi Punkt SE'ye, Pirate Bay'in alan adlarını kendilerine devretmesi için hukuki baskı yapıyordu. Öte yandan, mahkeme Punkt SE'nin, müşterilerinin haklarını korumakla görevli olduğunu ve bir savcı veya hükümet istediği için alan adını teslim etmesinin mümkün olmadığını da belirterek, savcının açtığı ve iki yıl süren davada Punkt SE'nin yaptığı 40 bin dolarlık dava masraflarının savcılık tarafından ödenmesine karar verdi.

Her Şeyin İnternetine Qualcomm damgası!

Qualcomm, San Francisco'da yaptığı gövde gösterisinde Her şeyin İnterneti benden sorulur dercesine bu alandaki tüm yeni girişimlerini gözler önüne serdi!

14 Mayıs'ta San Francisco'da gerçekleşen ve Türkiye'den sadece CHIP'in yer aldığı etkinlikte Qualcomm, önemli duyurularla Her Şeyin İnterneti alanındaki varlığını genişlettiğini duyurdu.

Qualcomm, Her Şeyin İnterneti (IoE) platformunu altı adet yeni ekosistem sağlayıcı ile genişletiyor. Bu gelişme, bulut hizmeti esnekliğini artırarak IoE'ye bağlanmak için Wi-Fi kullanan cihazların gelişimini basitleştirecek ve söz konusu çözümlerin daha geniş bir kitleye yayılmasını sağlayacak. Duyurulan yeni ekosistem sağlayıcılar arasında Ayla Networks, Exosite, Kii, Proximity, Temboo, Xively de yer alıyor.

IOE için daha hızlı ve daha uygun fiyatlı çözümler

QCA401x ve QCA4531 olmak üzere tanıtılan iki yeni akıllı bağlantı çözümü ise internet bağlantılı ürünlere zengin özellikli kablosuz bağ-

lantı ve geniş beceriler katıyor. Her iki çözümde de, çözümlerin müşteriler tarafından hızlı ve maliyet açısından avantajlı bir şekilde kullanılabilmesine yönelik geliştirme platformları da eşlik ediyor.

Geliştiriciler için 75\$'a Dragonboard

Ayrıca OEM'cilerin ve geliştiricilerin yeni alanlara yelken açmasını sağlayacak iki yeni yüksek performans SOC olan Snapdragon 600 APQ8064 4 çekirdekli işlemciye sahip Linux masaüstü ile sadece 75\$'lık fiyata sahip olacak olan Snapdragon 410 işlemci tabanlı Dragonboard 400c de dikkatleri üzerine çeken yeniliklerden oldu.

Vestel de artık Allplay ailesine dahil oldu

Etkinlikte Qualcomm AllPlay akıllı medya platformu için de önemli ek özellikler getirilceğini duyuruldu. Bu özelliklerin arasında Bluetooth'tan Wi-Fi'ye re-stream, kişiselleştire-

lebilen ses ayarları ve en iyi şekilde yapılandırılmış senkronizasyon yer alıyor. Bunun yanı sıra, Hitachi America, Ltd. şirketi AllPlay ile çalışan üç Wi-Fi hoparlörün satışa sunulacağını duyururken Türkiye'den Vestel de ürünlerine Allplay dahil edecek ilk Türk firma olacak.

Gelecekte her şey akıllı olacak!

Qualcomm, IoE teknolojilerindeki ilerlemeleri ise akıllı evler, giyilebilir teknolojiler, bağlantılı arabalar, akıllı şehirler ve bağlantılı sağlık hizmetleri olacak şekilde beş ana başlık altında ayrıntılarıyla paylaştı.

Akıllı evler için 18 üretici ve 18 müzik yayını servis sağlayıcısından oluşan AllSeen Alliance'ın bir kısmı kablosuz olarak bir evin tamamına ses yayını yapılması adına AllPlay'i entegre ettiklerini, bir kısmı da ilerleyen dönemlerde Allplay entegrasyonu yapacaklarını duyururken giyilebilir teknolojiler alanında

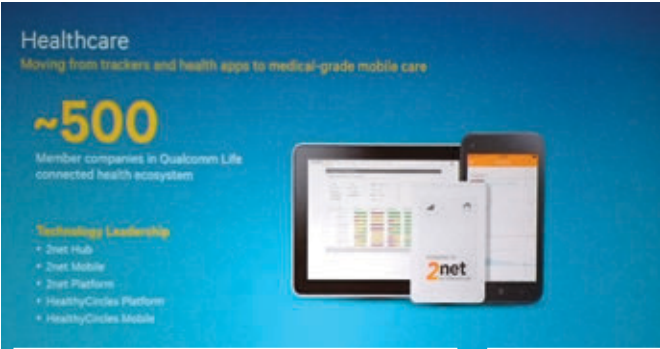

Yeni QCA401x ve QCA4531 chipleri IOT'lar için uygun fiyatlı kablosuz ağ çözümü sunuyor.

Sadece 75\$'a satılacak Snapdragon 400 tabanlı SOC, geliştiricilerin ufuklarını genişletecek.

Alseen platformunu destekleyen ürünler kutu üzerindeki bu Allseen logosu ile ayırt edilebilecek. Vestel ise Allplay platformunu Türkiye'den destekleyecek ilk firma olacak.

Görüntüleme tabanlı bir artırılmış gerçeklik platformu olan Vuforia, otomotiv'den çocuklarımızın eğlencesine kadar her alanda geniş bir kullanım alanına sahip.

Qualcomm'un 5 çalışma alanında biri olan "Akıllı Şehirler" için üretilen çözümler su ve elektrik kayıpları, daha verimli enerji kullanımı ve geri dönüşüm konusunda şehirlerin en büyük problemlerini kolayca çözebilecek.

ise akıllı saatlerden fitness takip cihazlarına ve giyilebilir kameralardan dijital gözlüklere kadar 20'den fazla giyilebilir teknoloji cihazın 30'dan fazla ülkeye teslimatı başlamış. Giyilebilir teknolojilerde görüntüleme tabanlı bir artırılmış gerçeklik platformu olan Vuforia özellikle dikkatleri çekti ve BMW'nin bu platform için geliştirdiği sürücü gözlüğünü de deneyimleme fırsatımız oldu.

Şehirlerimiz ve sağlığımız da Qualcomm'a emanet

Qualcomm, dünya çapında 20 milyondan fazla bağlantılı aracın hali hazırda Qualcomm Snapdragon LTE ve 3G modemlerini kullandığını duyururken, şehirlerin modernleşme sürecine destek olacak akıllı ve sürdürülebilir bağlantı sunmaya yönelik 20 etkin projenin

içerisinde yer aldığını da açıkladı. Söz konusu projeler, Wi-Fi'nin bir yerel yönetim hizmeti olarak sunulması, su kullanımı, geri dönüşüm, aydınlatma, ulaştırma, enerji ve altyapı alanlarına odaklanıyor. Bağlantılı sağlık hizmetlerinde ise Qualcomm Life, yaklaşık 500 müşteri ve Cerner, AMC Health, Roche ve Walgreens gibi paydaşların yer aldığı geniş bir mobil sağlık ekosistemi kuruyor.

CHIP TV artık capcanlı karşınızda

Bilişim sektörünün önde gelenleri canlı yayında sorularınızı cevaplıyor!

Bundan böyle en çok merak edilen konuları, konuların uzmanlarından canlı olarak dinleyebileceğiniz, aklınızda olan tüm soruları canlı yayında sorup anında yayın alabileceksiniz.

İletişim altyapısı Vodafone 3G ile sağlanan ve HD olarak çekilen CHIP TechTalks canlı yayınlarında her hafta farklı bir konuyu masaya yatırıyor ve enine boyuna tartışıyoruz. 3G'nin verdiği ulaşım serbestliği ile CHIP Online canlı yayınları size Türkiye'nin her yerinden, hatta dünyanın her yerinden ulaşıyor olacak. Zaman zaman gittiğimiz yurtdışı lansman ve fuarlarından en son gelişmeleri size sıcak sıcak aktaracağız. Tüm yapacağınız belirtilen zamanda CHIP Online ana sayfasını açmak. Canlı Yayın ekranınızda oynamaya başlayacaksınız.

CHIP Online canlı yayınlarının hepsi arşivleniyor ve <http://www.chip.com.tr/canli/> adresinden HD kalitesinde yayımlanıyor. Elbette Canlı Yayını canlı seyretmenin bazı avantajları var, örneğin her yayının sonunda verdiğimiz sürpriz hediyeler gibi!

CHIP TechTalks canlı yayınlarında görüşmek üzere!

Canlı yayımla aktardığımız LG G4 lansmanının hemen ardından, LG Türkiye'den Ufuk GÜRSOY ile birlikte G4'ü inceledik, öne çıkan özelliklerini ve sunduğu yenilikleri uzun uzun konuştuk.

18.'si düzenlenen Vodafone Freezone Liselerarası Müzik Yarışmasının finallerinden önce Vodafone Pazarlama Direktörü Fatih Uysal ile Vodafone'un gençlere yönelik aktivitelerini mercek altına aldık.

HABER BİZİM İÇİN OLDUĞU AN BİTİYOR!

CENK TARHAN
CHIP Online Yayın Yönetmeni
cenk@chip.com.tr

Her gün onlarca haber girdiğimiz CHIP Online portalında Canlı Yayınlar sayesinde bazı haberleri artık olurken veriyor ve orada bitirip yolumuza devam ediyoruz...

Teknoloji çağını hep beraber yaşıyoruz. Gerek yazılım gerekse donanım alanında baş dönürücü gelişmeler birbirini izliyor ve açıkçası her birine yetişmek, detaylandırmak ve derinlemesine incelemek her zaman mümkün olmayabiliyor. Eskiden yeni bir teknoloji çıktığında onun Türkiye'ye ne zaman geleceğini, geldiğinde fiyatının ne olacağını öğrenmek için firma yetkilileri ile görüşmeye çalışır, onlar da aslında kendileri de emin olmadıkları için "ser verip sır vermemek" prensibi gereğince bizleri oyalamaya, bu sırada da doğru bilgilere firma yönetim merkezlerinden ulaşmaya çalışırlardı.

Devir değişti, şartlar değişti, Türkiye değişti. Türkiye'nin teknoloji dünyasındaki konumu da değişti ve yükseldi doğal olarak. Ancak ne yazık ki bu yükselme üretim alanında değil, tüketim alanında oldu. Dünyanın en çok cep telefonu kullanan, cep telefonunu en çok de-

ğiştiren, sosyal medyada en aktif, internet kullanımı konusunda en afaça ülkelerinin arasında üst sıralarda yer almamız doğal olarak hem yazılım hem donanım üreticilerinin iştahını kabartıyor ve üretici firmalar lansman programlarında Türkiye'yi mümkün olduğunca "ilk dalga" içerisinde tutmaya çalışıyorlar.

Bunun en temel örneğini geçtiğimiz ay sizlere CHIP Online Canlı Yayınları ile ulaştırdığımız LG'nin yeni amiral gemisi G4'ün lansmanı sırasında yaşadık. LG G4 dünyanın dört bir tarafındaki merkezlerde eş zamanlı olarak lanse edildi, bu merkezlerden biri de bizdik. Sabancı Müzesinde gerçekleştirilen lansmanı sizler için Canlı Yayında takip ettik, adım adım lansmanı sizlere ilettik. Böylece her ne kadar daha önce birçok özelliği sızmış olsa da yeni piyasaya sürülen bir ürünün adım adım özelliklerinin tanıtılmasına hep beraber şahit olduk, haberi ekranda beraber yazdık diyebiliriz.

Bunun üstüne de ürün müdürleri ile gerçekleştirdiğimiz Canlı Yayın röportajları ile biraz daha detaya inme imkanı bulduk. Hemen arkasından da ürün test merkezimize geldi ve ayrıntılı olarak inceledik, ekisiyle artisiyla test sonuçlarını sizlerle paylaştık.

Uzun lafın kısıası, 360 derece habercilik yapmak istediğinizde, özellikle de çalıştığınız alan teknoloji gibi çok çevik, çok hızlı ve çok değişken bir alansa, haberleri Canlı Yayın ile desteklemek çok önem kazanıyor. Bizi Canlı Yayınlarla takip eden binlerce izleyicimizi buradan tekrar kutlamak istiyorum, zira onlar teknolojik gelişmeleri izleme konusunda öncü konumundalar. CHIP Online olarak bu tür canlı haberleri sizlere iletme konusunda daha fazla etkin olacağımızı da belirtmeden geçmeyeyim. Yaz ayları geliyör, öncesinde bir sürü lansman, duyuru vs. olacak ve CHIP Online Canlı Yayın kameraları da doğal olarak olay yerinde konuşlanacak.

Teknoloji okuru olmak yan gelip yatma yeri değildir! Her zaman söylediğim gibi, eğer haber değeri taşıdığını düşündüğünüz bir girişim, bir mekan, bir firmanın belli bir ürünü varsa bunu bize mutlaka bir şekilde ulaştırın, taşın altına elinizi koyun diyoruz. Her türlü Canlı Yayın önerinizi bize cenk@chip.com.tr adresinden ulaştırabilirsiniz, editör eikibimizle beraber değerlendirecek ve size mutlaka bir geri dönüş yapacağız.

Her zaman söylediğim gibi Canlı Yayınlarımızı kaçıranlar üzülmesinler. Canlı Yayınlarımızın tümünü tekrar tekrar izleyebileceğinizi biliyor muydunuz? www.chip.com.tr/canli sayfasına uğradığınızda, CHIP Online olarak gerçekleştirdiğimiz tüm Canlı Yayınların listesine ulaşabilir, istediğiniz tıklayıp izleyebilirsiniz. Gelecek ay CHIP Online Canlı Yayınlarının yeni atılımlarını ve sürprizlerini görüşmek üzere hoşça kalın, kendinize iyi bakın...

Vodafone'un bu yıl ilk kez düzenlediği ve 3 bini aşkın kişinin katılımıyla Haliç Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilen Vodafone Dijital Dönüşüm Zirvesini sizlere canlı olarak ulaştırdık.

BU SAYFADAKİ VİDEOLARI NASIL İZLEYECEKSİNİZ?

1) Apple uygulama mağazasından ya da Google Play uygulama mağazasından "Dogan Burda Dergi AR" uygulamasını indirin... Aşağıdaki QR kodları kullanarak doğrudan erişebilirsiniz, ya da uygulama mağazalarında arama yaparak "Dogan Burda Dergi AR" uygulamasını bulabilirsiniz.

Android cihazlar için

iOS cihazlar için

2) İnternet bağlantısı aktifken uygulamayı çalıştırın. Doğrudan kamera moduyla açıldığını göreceksiniz... İlgili video görüntüsünün tamamını ekranda göreceğiniz şekilde telefon ya da tableti sayfanın üzerinde tutun ve kısa bir süre bekleyin. Videonun yüklenmeye başladığını göreceksiniz.

3) Video, telefon ya da tablet ekranında görünen dergi sayfası üzerinde oynamaya başlayacak. Aygıtı yavaş hareketlerle oynatsanız dahi, videonun dergi sayfasında belirlenen alanda kaldığını gözlemleyebilirsiniz.

4) Dilerseniz video üzerine parmağınızla çift tıklayarak tam ekran yapabilir ve kamerayla dergi sayfası üzerine odaklanmak zorunda kalmadan videoyu daha rahat şekilde seyredebilirsiniz.

Bu simgeyi gördüğünüz sayfalarda video izleyebilirsiniz

Powered by Aurasma

Akıllı cihazınız yoksa

Dergideki **Artırılmış Gerçeklik** (Augmented Reality) videolarını <http://chip.tk/1zWVynE> adresinden izleyebilirsiniz

İnternette yeni açık!

1990'larda ABD'nin farklı ülkelerin kullandığı şifreleri çözme girişimleri, yaklaşık 100.000 HTTPS web sitesini etkileyen yeni bir açık doğurdu. İlk olarak Ars Technica'da bahsedilen "Logjam" açığının, dünyanın en popüler - 1 milyon web sitesinin yüzde 8,4'ünü etkilediği söyleniyor. Araştırmacılara göre IPv4 adres alanındaki posta sunucularının açıktan etkilene oranı, biraz daha yüksek. Araştırmamanın arkasındaki bilim adamlarından Alex Halderman, Ars Technica'ya e-postayla yaptığı bir açıklamada şunları söyledi: "Logjam, şifrelemeyi bilerek zayıflatmanın neden berbat bir fikir olduğunu bize bir kez daha göstermiştir." Araştırmacı, ABD'nin 1990'da bunu yaptığını, bugün arka kapının sonuna kadar açık kaldığını ve web'in büyük bölümünü tehdit ettiğini söylüyor. Açık, meraklı gözlerin şifreli bağlantılar üzerinden aktarılan verileri görüntülemesine ve bu verileri modifiye etmesine izin veriyor.

TLS protokolündeki bir açıktan ortaya çıkan açıktan saldırganların faydalanabilmesi için, verileri ön-işlemden geçirmek üzere bir dizi algorithmadan yardım alması gerekiyor. Bunun ardından aynı bağlantıya yönelik man-in-the-middle saldırıları gerçekleştirmek mümkün hale geliyor. Açığa yönelik tek korumayı şu an Internet Explorer'ın sağladığı söyleniyor. Araştırmacılar, açığın kapatılması için Chrome, Firefox ve Safari'nin geliştiricileriyle iletişime geçmiş durumdalar.

Isı izi ile hack

Çoğu şirket güvenlik amacıyla artık hassas verilerini internete bağlı olmayan bilgisayarlarda saklıyor. Ancak İsrail yeni geliştirdiği bir teknikle internete bağlı olmayan bilgisayarlara sızmayı başardı. Bunun için hedef bilgisayarın 40 cm mesafe içinde internete bağlı bir bilgisayar olması gerekiyor. Daha öncesinde ise casusların internete bağlı olmayan bilgisayara özel bir yazılım yerleştirmiş olması zorunlu. Sonrasında, internete bağlı bilgisayar hedef bilgisayardan yayılan ısı izini analiz ederek CPU'dan geçen verileri okumayı başarıyor. Bu yeni hack yöntemi nedeniyle artık şirketlerin güvenlik amacıyla internete bağlı tutmadıkları bilgisayarları diğer bilgisayarlardan uzakta tutması gerekecek.

Rombertik: Yakalandığını anlayan virüs!

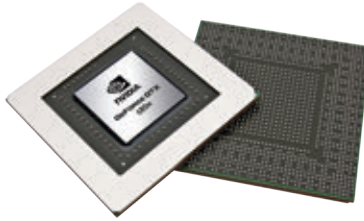
Antivirüs yazılımlarının onu tanıdığını hissedince kendini imha ederek ortadan kaybolan yeni virüs, büyük merak uyandırdı. Virüsün yapısının ortaya çıkmasının ve bulaştığı diğer bilgisayarlarda da tespit edilmesinin önüne geçmek için yakalandığında kendini imha etme yeteneği kazandırılmış virüs bu şekilde yapımıcısının kimliğini de saklamış oluyor. Cisco analistlerinin Rombertik ismini verdikleri virüs, analiz edilmeye başlandığını sezdiğinde, bulaştığı Windows'un hayatı dosyalarını da silmeye başlayarak bilgisayarı kullanılamaz hale getiriyor böylece bilgisayar yeniden açılmak için sonsuz bir döngüye girip, kendini kapa-

tıp açıyor. Güvenlik uzmanları, Rombertik'in şimdilik çok az sayıda bilgisayara bulaşmış olduğunu ve dikkat çekmemek için hızlı yaygınlaşmadığını vurguluyorlar ancak virüs geniş kitlelere yayılırsa, dünya çapında çok büyük zarar yaratması mümkün görünüyor.

Ekran kartında saklanan Linux rootkit'i!

Bir grup geliştirici, Linux sistemlerinde işlemci yerine GPU'yu kullanarak kendisini gizleyebilen bir rootkit geliştirdi. Jellyfish adındaki rootkit, zararlıların yalnızca GPU üzerinde çalıştırılabildiğini ispatlamayı amaçlıyor. Grafik kartları, kendi işlemcilerine ve RAM'lerine sahip olduğundan, bu tür zararlıları yakalamak, geleneksel zararlılara göre daha zor oluyor. Jellyfish'in geliştiricilerine göre GPU zararlılarını analiz edecek herhangi bir araç bulunmuyor. Dahası bu tür rootkit'ler, DMA (direkt bellek erişimi) yoluyla bulundukları bilgisayarın ana belleğine, işlemciye uğramadan direk olarak erişebiliyorlar. Bu tür etkinlikleri yakalamak ise diğer zararlılara kıyasla daha güç. Bunun yanında geliştiricilere göre GPU zararlıları, sistem kapatıldığında bile GPU belleğinde kalabiliyorlar.

Çalınırsa yandınız!

Hırsızlar, giderek yükselen güvenlik önlemlerinden dolayı teknoloji ürünlerini çalarken iki kere düşünmek zorunda. Ama görünüme göre Apple Watch için bu durum pek geçerli değil. Watch OS 1.0'da bulunan güvenlik önlemi eksikliği, bir Apple Watch'a ulaşan herhangi birinin ürünü sıfırlayarak yeni gibi satabileceği veya kullanabileceği anlamına geliyor. iOS 7 ile beraber gelen Activation Lock özelliği öncesinde iPhone'da da aynı sorun bulunmaktaydı. Bu özelliklerle beraber, Find My iPhone ile temasa geçmeden telefonların sıfırlanmaları imkansız hale gelmişti. Apple'ın yeni ürünü Watch'ın işletim sistemi Watch OS'da da benzer bir uygulama başlatması bekleniyor. Ama şimdilik, saatinize gözünüz gibi bakmanızda yarar var.

LEVEL

Türkiye'nin en çok satan oyun dergisi

2 Dev Poster The Witcher III: Wild Hunt, Rainbow Six: Siege

İnceleme The Witcher III - Wild Hunt, Project CARS, Wolfenstein - The Old Blood, State of Decay - Year One Edition, Carmageddon: Reincarnation, Assassin's Creed Chronicles: China, Life Is Strange: Episode 2, Perils of Man

İlk Bakış Heroes of the Storm, Call of Champions, Dungeon Fighter Online

Haziran Sayısı Bayilerde ve Süpermarketlerde

Dijital Dergi Aboneliği için;
www.eMecmua.com

SIM kart hack'lemek ne işe yarar?

NSA ve GCHQ en büyük SIM kart üreticisinin bilgilerine yıllar boyunca sızdılar. Bu durumun ortaya çıkmasından beri uzmanlar ve üreticiler bu “Gizli Servis skandalının” gerçek boyutlarını araştırıyorlar.

Tan Bodur / MJ

Yıllar boyunca İngiliz gizli servisi GCHQ ve yandaşları, SIM kart üreticisi Gemalto'nun kayıtlarına ve hassas bilgilerine sızıyorlar. Bu gerçek, Amerikalı aktivist Edward Snowden'in elindeki belgelerden yola çıkılarak “The Intercept” dergisi tarafından kısa süre önce yayınlandı. Dergideki makaleye göre: “Birkaç makineye yerleşme işlemi [tarafımızdan] başarıyla gerçekleştirildi ve sanıyoruz ki [Gemalto-editörün notu] ağının tamamı kontrolümüz altında (bkz. chip.biz/1HZnmKT). Bu Sızma olukça yaygın: faturalandırma ve satış sistemine ek olarak gizli servis doğrulama sunucusu ve K, Ki ve OTA adı verilen anahtarlar da erişimi sağlamış durumda. Bu bilgi sayesinde casuslar mobil operatör veya cihaz sağlayıcısı ile iletişim kurma ihtiyacı olmadan mobil iletişimi izleyebilmekteler

Bu, şu anlama geliyor: Hizmetlerin artık yasal bir dayanağa ihtiyaçları yok; ayrıca geride yetkilerini kötüye kullandıklarını kanıtlayacak izler de bırakmıyorlar. Saldırının boyutları, SIM kart pazarına bakıldığında daha da belirgin olarak görülüyor: SIM kartlar mobil telefon servis sağlayıcıları tarafından değil, birkaç özel firma tarafından üretiliyor. Dünya çapında SIM kart üretim pazarı, büyük ölçüde Fransız-Hollanda menşeli Gemalto şirketinin elinde.

Anel Grup şirketi olarak 2000 yılında kurulan SIM kart üreticisi PlastKart'a ortak olan ve şirketin yüzde 66'lık hissesini elinde bulunduran Gemalto, Avea, Turkcell ve Vodafone'a SIM kart üretiyor. Doğal olarak cep telefonu olan herkes bu firma tarafından üretilmiş bir SIM karta sahip. Bu sızma olayının şok etkisi yapması daha da vahim: Intercept tarafından yayınlanan makaleye göre Gemalto, “ağının ihlal edildiğine dair hiçbir belirti olmadığını” söylüyor.

Daha sonra yayımlanan bir basın bülteninde ise saldırı “ihtimal dahilinde” olarak sınıflandırılarak; saldırının etkisi şirket tarafından hafif gösterilmeye çalışılıyor. Firmaya göre “geniş kapsamlı bir SIM şifreleme hırsızlığı mümkün olmadı”. Hatta firma “2010 yılından bu yana mobil telefon sağlayıcılarına dağıttığı anahtarların ancak çok istisnai durumlarda kırılabilir yeni, güvenli bir yöntem kullandığını” belirtiyor. Bunlara ek olarak bazı bilgilerin de gerçek dışı olduğunu, örneğin Gemalto'nun bahsi geçen mobil sağlayıcılardan yalnızca birkaçı ile iş ilişkisinin olduğunu söylüyor.

Uzmanlar, saldırının boyutlarını tam olarak araştırmanın artık mümkün olamayacağından endişe ediyorlar, zira firma açıklamayı çok kısa sürede (saldırının ortaya çıkmasından yalnızca birkaç

gün sonra) yapmış bulundu. Giesecke & Devrient şirketi de içini rahatlatma yoluna giderek CHIP'e yaptığı açıklamada "Saldırıdan G&D'nin etkilendiğine dair hiçbir belirti yok" diyor. Firmanın mobil güvenlikten sorumlu bölümünün başında bulunan Stefan Auerbach, sistemlerini incelediklerini ve böylece bir saldırıya dair işaretlere rastlamadıklarını söylüyor. Mobil telefon servis sağlayıcıları Telekom ve Vodafone ise adeta sessizlik yemini etmiş. Vodafone halkla ilişkiler bölümü, "Vodafone, yıllardır [zaten] kendi şifreleme algoritmasını Gemalto kartlarının üzerinde ikinci bir güvenlik duvarı olarak yerleştirmiş durumda. Gemalto ile yapılan görüşmelere göre şifrelemenin kırıldığına dair herhangi bir işaret mevcut değil" diyor. Telekom ise duruma daha şüpheli yaklaşıyor. Onların da ek güvenlik önlemleri mevcut ve henüz bu güvenliğin aşıldığına inanmıyorlar. Ancak CHIP'in sorularına "Diğer taraftan, ihtimalleri tam anlamıyla yok saymak da mümkün değil" yanıtını veriyorlar. Halihazırda sağlayıcıların hiçbiri etkilenen SIM kartlarını değiştirme yolunda bir adım atmış değil.

2G şifrelemenin modası geçti

Gizli servis tarafından gerçekleştirilen operasyonlar, mobil iletişim, özellikle 2G bağlantıların (kısaca cep telefonu ile yapılan görüşmelerin) şifreleme güvenliği konusuna dikkat çekti. SIM kartlar aslında muhasebe amaçlı olarak kullanılmaya başlanmıştı. Ancak 90'lı yılların ortasında mobil iletişimde yaşanan patlama ile birlikte şifreleme de gündeme geldi. Benzer durumlarda sıklıkla yaşanan bir problem olarak bu şifreleme de maalesef artık geçerliliğini yitirdi. Daha 2010 yılındaki Defcon Hacker fuarında, güvenlik uzmanı Chris Paget, cihazlarda GSM ve 2G güvenliğinin 1000 dolar gibi nispeten ufak bir maliyetle nasıl kolayca aşılabileceğini gösterdi (chip.biz/19OWqxT adresindeki videoyu izleyebilirsiniz). Bunun için hedef cihazın manipüle edilmiş bir baz istasyonu ile bağlantı kurması ve izler bırakması yeterli. 3G veya 4G/LTE gibi modern teknolojiler daha yüksek güvenlik sağlıyor olsalar bile bunlara da müdahale etmek mümkün. İletim teknolojileri tarafından kullanılan radyo dalgaları "Jammer" olarak bilinen sinyal bozucular yardımı ile sekteye uğrattılıyor. Bu durumda cihazların çoğu 2G moduna düşüyor ve böylece kullanıcının iletişimine sızmak mümkün oluyor.

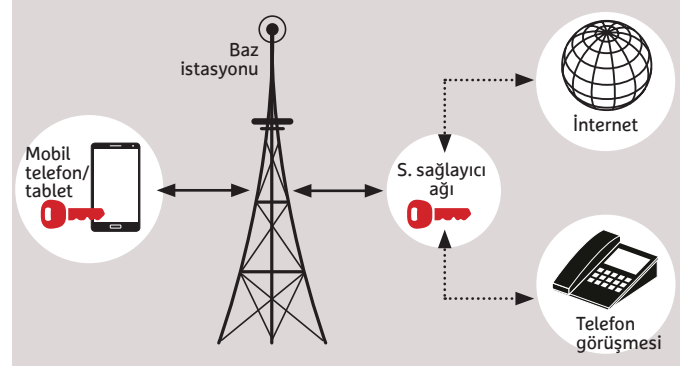
Saldırı sonrasında, modern iletim standartlarının ne kadar güvenli olduğu sorgulanmaya başladı. Gemalto 3G ve 4G anahtarlarına sızılmadığını iddia etse de kriptografi uzmanı Matthew Green gibi uzmanlar "The Intercept" üzerinden kullanıcıları uyarıyorlar. Matthew Green, "Bir hırsızlık meydana geldikten sonra hiçbir şifreleme mekanizması güvenli olarak kalmaz" diyor. "Gemalto ya diğer anahtarların çalınmadığından kesinlikle emin, ya da ek güvenlik mekanizmalarının NSA yardımıyla GCHQ tarafından kırılmasının mümkün olmayacağını varsayıyor". Saldırıdan haberdar olduktan sonra bile Gemalto herhangi bir yasal önlem almadı. Şirketin CEO'su Oliver Piou, "sonuçları ispatlamanın zor" olduğunu, bu yüzden yargıya başvurmak için bir dayanak olmadığını belirtiyor.

İşte bu yüzden kullanıcı olarak kendimizi korumak önemli. Bazı teknoloji ve uygulamalar kullanarak güvenli bir çift taraflı şifreleme elde etmek mümkün. Lookout güvenlik firmasından Jeremy Linden, "Şifreleme kullanan uygulamalar güvenlik risklerinden etkilenmez" yorumunu yapıyor ve daha güçlü şifreleme sunan yazılımlar, hizmetler ve uygulamalar kullanmanın mantıklı bir adım olacağını hatırlatıyor. Tıpkı Edward Snowden gibi.

yorum@chip.com.tr

Mobil cihaz ve sağlayıcı altyapısı arasında nasıl bir şifreleme mevcut?

Şifreleme bilgisi SIM kart ve çekirdek ağ sağlayıcısında bulunduruluyor. Bu sistem mobil cihaz ve mobil servis sağlayıcı arasındaki iletişimi koruma altına alıyor. Şifreleme anahtarları ele geçirilirse bu iletişim zahmetsizce bir metin dosyası gibi kolaylıkla okunabiliyor ve mobil cihazlar kopyalanabiliyor, cihazlara casus yazılımlar yüklenebiliyor.

"Şifreleme bilgisi hırsızlığı yapılmış olması mümkün değil"

25 Şubat 2015 tarihli Gemalto iç soruşturma raporundan

"Bir hadisenin meydana gelmiş olma olasılığını göz ardı edemeyiz"

Alexia Sailer (Deutsche Telekom sözcüsü)

SIM kartlar nelere kadir?

SIM kartlar kullanıcı verilerini depoluyor, servis sağlayıcılara özel işlevler barındırıyor ve şifreleme sağlıyor ve bu özellikleri ile casus ve suçluların hedefi haline geliyorlar.

SIM kartlar ilk defa 1990 yılında kullanıma girdi. İlk 300 SIM kart, Finlandiyalı servis sağlayıcı Radiolinja için Giesecke & Devrient tarafından üretildi. O günden bu yana mobil telefon ağında kimlik doğrulaması yapan bu kartlar normal, mini ve mikro boyutlara sahip. SIM, aslında muhasebe işlemlerinin hatasız yapılması için geliştirilmişti. Birkaç geliştirme sürecinin ardından başka işlevler de eklendi. Şu anda SIM kartlar şifreleme işlevleri için gerekli anahtarları barındırıyor, mobil servis sağlayıcıya ait uygulamaların kurulmasına imkan tanıyor, ya da makineler arası iletişim (M2M) sağlıyor. Bu nedenle cihaz üzerindeki SIM karta erişebilen biri yalnızca telefon, otomobil gibi cihaz üzerindeki kişisel bilgilere değil, mobil teknolojilerden iletişim amaçlı faydalanan sektörel uygulamalara da erişim elde edebilir.

Apple Watch?

Ne kadar iyi?

İlk lansmanının üzerinden 2 yıldan uzun bir süre geçtikten sonra sonunda -yüksek bir fiyatla- mağazalarda: Apple'ın akıllı saatine ilk bakış

Tan Bodur / SC

EKSİLER

Fotoğraflar için yalnızca 75 MB

Apple Watch fotoğraflar için yeterli depolamaya sahip değil. Sadece 100 kadar fotoğraf barındırabiliyor.

Seramikten Altın

Altın versiyonunun fiyatı 18 bin euro'ya kadar çıkabiliyor, ama çoğunlukla seramikten mamul.

Mecburi uygulama

Saat kullanılsa bile iOS 8.2 üzerinde silinmesi mümkün olmayan yardımcı uygulamalar mevcut.

ARTILAR

Apple Pay

NFC destekli bir saat ile ödeme yapmak elektronik kartla yapmaktan çok daha kısa sürüyor.

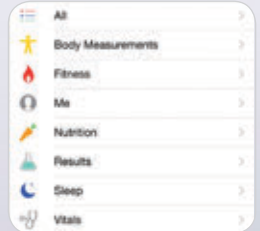

Bol miktarda 3.parti desteği

Kayıtlar, gadget ve uygulamalar. Birçok diğer üretici de saat için farklı aksesuarlar sunuyor.

Fitness işlevleri

Apple Watch, beden sağlığını korumak amacıyla tüm gün boyunca nöbet tutuyor; siz uyurken bile.

**Amerikalıların
%68'i
Apple Watch istemiyor**

5 Milyon
Apple tedarikçilerine 5 milyon saat siparişi verdi

Sensörlerde tutumlu

NFC, nabız monitörü ve bir de ivme sensörü. Zaten Apple Watch daha fazlasına ihtiyaç duymuyor. GPS gibi verileri de bağlı olduğu iPhone cihazından alıyor.

GEREKİSİNİMLER	iPhone 5, ve üzeri iOS 8.2
PİYASAYA ÇIKIŞI	24 Nisan
FİYATI	400 Euro (1,5 inç) ve üzeri 450 Euro (1,65 inç) ve üzeri 18.000 Euro

En iyi 3. parti uygulamalar

Önyüklemeli gelen 5 Apple uygulamasının yanı sıra saat için geliştirilmiş 9 adet üçüncü parti yazılım da mevcut. Bunlardan üçü şunlar:

Shazam çevrede çalan müziği dinleyip tanıyor.

Twitter Karakter sayısı nedeniyle Apple Watch ile kullanılmak için mükemmel. 140 karakterin tümü görünür.

Nike+ Hareket verilerini toplayarak size özel bir aktivite profili oluşturuyor. Ödül ve paylaşım destekli.

Quick Reply

Telefon görüşmelerine ek olarak Siri ve otomatik cevaplama özelliği Quick Reply sayesinde SMS ve e-postalar da cevaplanabiliyor.

Yardımcı uygulama

Telefon görüşmelerine ek olarak Siri ve otomatik cevaplama özelliği Quick Reply sayesinde SMS ve e-postalar da cevaplanabiliyor.

Dünya genelinde 24 Nisan'da online satışa çıkan cihazın mağazalara düşmesi ile birlikte Apple hayranlarının mağazalara koşarak 400 euro ödemek için kuyruklar oluştu. ABD'de fabrikadan cihazların yalnızca %22'sinin sevkiyatı yapıldı. Ön siparişlerin sayısı ise 3 milyonu geçiyor. Apple'ın ilk akıllı saati uzun bir geliştirme sürecinin ardından akıllıca tasarlanmış bir satış stratejisi ile çıktı. Peki, tüketici parasının karşılığında tam olarak ne alacak?

Taşıyana daha yakın

Saatın teknik özelliklerine baktığımızda Apple'ın kendi tarzına sadık kalmış olduğunu görüyoruz. Cihaz diğer akıllı saatlerde bulunmayan özelliklere sahip. Apple Pay ile temassız ödeme yapmanıza olanak tanıyan NFC yongası da bunlardan biri. Buna rağmen üzerinde olmasını beklediğimiz bazı özellikler de yok. Mesela iPhone dışında hiçbir cihaza bağlanamıyor. Ayrıca pili de tüm gün dayanabilecek kadar güçlü değil. Blog sitesi 9to5Mac tarafından yapılan incelemede tam yük altında pil ömrü 2,5 saat, standart kullanımda ise 4 saat dayanıyor. Ekran hiç açılmadığı takdirde ise 2-3 gün şarj ihtiyacı duymuyor. Kısacası tıpkı iPhone gibi, Apple Watch da her gün şarj edilmek zorunda.

Saatın iPhone bağlantısı Bluetooth ve WLAN üzerinden gerçekleşiyor. GPS gibi hesapları akıllı telefona aktaran saat aynı zamanda telefon, müzik, SMS ve e-posta gibi özellikler için de uzaktan kumanda görevi görüyor. Apple Watch ile gelen en güçlü işlev, fitness özelliği. Takanın tüm aktivitelerini ölçüyor ve topladığı verileri 3. parti yazılımlara ulaştırıyor. Kullanıcı hedefler belirleyebiliyor (örneğin "bugün 2000 adım atacağım" gibi), hatta uyku düzeninin takip edilmesini sağlayabiliyor (tabii ki saat şarja takılı olmadığı sürece). Cihazla gelen 3. parti yazılımlardan biri olan Nike+ ise kullanıcı hedefini tutturduğunda hem ödüllendiriyor, hem de bu bilgileri sosyal medyada paylaşma olanağı tanıyor. İstenirse iOS 8.2 ile gelen Research Kit sayesinde biyolojik verilerini de tıp araştırmalarına yardım amacıyla paylaşabiliyor.

Pahada ağır

Apple, fiyat konusunda da geleneklerini bozmamış: Apple Watch oldukça pahalı. Köşeden köşeye 38mm OLED ekrana sahip olan en ucuz modeli 400 euro fiyat etiketine sahip. 42 mm'lik paslanmaz çelik versiyonu 1150 euro'ya kadar çıkıyor. 'Edition' adı verilen model ise gerçek altın yüzeyi ve seramik kasası ile 18 bin dolar civarında (bu fiyata iPhone bile dahil değil). Bu fiyat seviyeleri, Apple'ın (Moto 360 veya Sony Smartwatch gibi alternatiflerle bile) rekabet peşinde olmadığını gösteriyor. Diğer taraftan Apple'da fiyat stratejileri geliştirenlere hatırlatmak gerek; Panerai veya Breitling gibi saatler bile hala eski fiyatlarının üzerinde etiketlerle satılabilirken Apple Watch 2 çıktığında en pahalı modeli bile tüketicinin ilgisini yitirmeye mahkum.

Sonuç: Apple Watch en yüksek satış rakamını yakalayacak olsa da iPhone gibi çığır açan bir ürün değil.

Hologram çağına hoş geldiniz

Uzay yolculukları bugüne kadar sadece az sayıdaki eğitimli astronot için mümkündü ama artık doğru gözlüğe sahip olan herkes yıldızlar arasında yolculuk yapabilecek. Hatta daha fazlasını da yapabilecek!

Cem Şancı / BH

Mars bugünlerde pek misafirperver bir gezegen sayılmaz. Çölle kaplı gezegen yaşama hiç de uygun değil ve gün boyunca güneş radyasyonu yüzeyde bulunacak canlılara zarar verecek kadar yüksek. Ancak geceleri gezegenin güzelliğine doyum olmadığınızı söyleyebiliriz. Peki, bunu nasıl mı biliyoruz? Çünkü tüm gece boyunca Mars yüzeyinde dolaştık. Elbette sanal olarak dolaştık ama bu o kadar gerçekçi bir deneyimdi ki, gerçekten Mars'a gitmiş, orada yürüyormuş gibi hissettik. Bize bu imkanı sağlayan ise, sanal gerçeklik gözlükleriydi. Bu gözlükler sayesinde, Mars'taki Nasa robotlarının yıllardır çektiği görüntülerden oluşan kilometrelerce karelik bir alanı serbestçe dolaşmamız mümkün oldu.

Son dönemde, çok sayıda sanal gözlük ortaya çıktı. Oculus Rift, Samsung, HTC, Microsoft, Sony... Bu gözlükler aslında resmen piyasaya çıkmış değiller ama geliştirici sürümleri veya demo ürünleri piyasada bulunabiliyor. Aslında benzer gözlükleri üretme çabası, 90'lı yıllara dayanıyor. Ancak teknoloji bu gözlükleri ancak günümüzde düzgünce çalışabilecek kadar olgunlaştırabilirdi. Dolaşısıyla 90'lı yıllardaki denemeler başarısızlıkla sonuçlanmaya mahkumdu. Ama artık işler değişti. Sensörler, ekran ve işlemci teknolojileri Star Trek dizisinde gördüğümüz Holodeck fantazisini gerçek kılacak kadar ilerledi. Hatta Microsoft tam olarak, herkesin evini birer Holodeck'e çevirecek çok ilginç bir teknoloji olan Hololens'i pratik olarak üretip tanıttı, Microsoft'un gözlüğü şimdi

piyasaya çıkmak için gün sayıyor ve herkes merakla bu gözlüğü bekliyor. Sanal gerçeklik gözlükleri aslında tam olarak mükemmelliğe kavuşmuş sayılmazlar. Çevrenizdeki gerçek dünya ile bağınızı büyük oranda kesen bu gözlükler, örneğin Oculus Rift, kullanıcının oda içinde rahatça yürümesini ve hareket etmesini engelleyebiliyor zira beyniniz gerçek dünyadaki hisleriniz ile gözünüze ve kulağınıza yansıyan sanal dünya arasında geçiş yapmakta zorlanıyor.

Arttırılmış gerçeklik

Sanal gerçekliğin dezavantajlarına karşı, teknoloji dünyası şimdi arttırılmış gerçekliğin avantajlarından yararlanmak üzere hazırlık yapıyor. Arttırılmış gerçeklik gözlükleri, kullanıcının çevresindeki gerçek dünyayı görmesini ve duymasını sağlarken, bu görüntünün üzerine sanal görüntüler yerleştiriyor. Böylece, örneğin, odanın içindeki koltuğu, kanepeyi, masayı görmeye devam ediyorsunuz ama aynı zamanda masanın üzerinde sanal bir görüntü de görüp duyuyorsunuz. Mesela, salonun ortasında birbiriyle savaşan iki barbar savaşçının dövüşünü seyredip, dilerseniz buna müdahale edip oyununuzu oynayabiliyorsunuz. Veya masanın üzerinde 3D olarak tasarlanmış bir biblonun sanal görüntüsünü görebiliyor ve biblonun sağını solunu dilediğinizce değiştirip kendi biblonuzu yarattıktan sonra bu tasarımı 3D yazıcıya gönderip, orijinal şık bir bibloya sahip olabiliyorsunuz.

Sanal Dünyalar

Sanal gerçeklik gözlüklerini görenlerin onları denemeden durabilmeleri çok zor. Herkes, bilimkurgu filmlerinden çıkan bu ürünleri merak ediyor ve sundukları sanal dünyaların içine girmek için fırsat kolluyor.

Örneğin, Samsung'un sanal gerçeklik gözlüğü Samsung Gear VR'da bulunan sanal Mars yolculuğu, teknolojiye, bilim kurguya, yabancı gezegenlere ilgi duymayanları bile kısa sürede içine alıp saatlerce sanal Mars'ta dolaşmalarını sağlayabiliyor. Elbette sanal gerçeklik gözlükleriyle gidilebilecek yerlerin sınırı yok. Egzotik sahiller, sanal sanat galerileri hatta Paul McCartney'in konser sahnesinin tam ortası... Hayallerinizin sınırı yok.

Gear VR gibi bir gözlüğü başınıza taktığınızda üç boyutlu bir dünya çevrenizi sarıyor. Bu dünya o kadar gerçekçi ki, eğer yüksekte korkuyorsanız, kendinizi bir helikopterin içinden aşağıya bakarken gördüğünüzde, eğer yükseklik korkunuz varsa, beyniniz gerçekten korkuyu hissedebiliyor.

Samsung'un dışında HTC ve Sony de kendi sanal gerçeklik gözlükleri üzerinde çalışıyorlar. Ancak asıl büyük üreticinin Oculus olduğunu kabul etmek lazım. Bu firma geçtiğimiz yıl 12 milyar dolar karşılığında Facebook tarafından satın alındı. Oculus'un sanal gerçeklik gözlüğünün 2012 yılında kitle fonlamasıyla pahalı gözlüğünün üretimi için fon bulduğunu da unutmamak lazım. Facebook ise sanal gerçeklik gözlüklerinin yakın geleceğin en önemli dijital enstrümanlarından biri olacağını, web'de sörf yapmaktan arkadaşlarla sohbet etmeye kadar çok sayıda uygulamanın sanal gerçeklik gözlüğü ile gerçekleşeceğine inanıyor. İşin gerçeği şu ki, bu hiç de hayalci bir yaklaşım değil. Facebook'taki birçok arkadaşınızla sanal bir buluşma gerçekleştirdiğinizi ve hepsinin avatarını canlı kanlı bir hisle, odanın içindymiş gibi gördüğünüzü ve onlarla yüzyüze sohbet ettiğinizi düşünün. Oculus Rift'in bu kapasitesi var.

Akıllı telefonlarda sanal dünyalar

Teknik perspektiften bakınca iki farklı sanal gözlük olduğunu söyleyebiliriz. Birincisi, kendi ekranı ve işlemcisi olan ancak görüntü almak için bilgisayara veya oyun konsoluna bağlanan Oculus Rift veya HTC Re Vive gibi gözlükler... İkincisi ise Samsung'un Gear VR'ı gibi, ekran olarak akıllı telefonu kullanan sanal gözlükler. Bu teknolojiye, akıllı gözlükleri sanal gözlük kiti ne yerleştirip ekran olarak kullanırken, sanal gözlük kitini de düşük fiyatla müşteriye ulaştırmak mümkün oluyor. Hatta Google bu konuda sınırları aşarak, tamamen kartondan üretilen, 20 euro'luk sanal gözlük kiti satıyor. Kullanıcının tek yapması gereken Android telefonunu karton gözlüğün önüne yerleştirmek ve gerekli sanal gözlük uygulamalarını Google Play'den indirip oynamak. Samsung'un gözlüğünün şimdilik tek dezavantajı belirli Samsung telefon modelleriyle çalışması. Gözlük ilk duyurulduğunda onu Galaxy Note 4 ile kullanmak mümkündü. Firma şimdi Galaxy S6 için de bir gözlük modeli üreteceğini duyurdu. Ancak Samsung'un sisteminde şimdilik uygulamalar son derece kısıtlı hatta çoğu demo düzeyinde. Ayrıca bir uygulama marketi de henüz bulunmuyor ancak bu eksiklerin zamanla kapanacağı da aşkar.

Google'ın kartondan yapılmış sanal gerçeklik gözlüğü Cardbo-

OCULUS RIFT

EKSTRA İHTİYAÇ DUYDUGU DONANIM

Yüksek kapasiteli ekran kartına sahip bir oyun PC'si ve HDMI kablo.

ÇIKIŞ ZAMANI / FİYATI

Geliştirici sürümü şu anda satışta ve fiyatı 350 dolar. Oculus.com

MEVCUT İÇERİK

Çok sayıda oyun, film ve simülasyonu share.oculus.com'da bulabilirsiniz.

Oculus Rift için modern sanal gerçeklik gözlüklerinin öncüsü denilebilir.

HTC RE VIVE

EKSTRA İHTİYAÇ DUYDUGU DONANIM

Yüksek kapasiteli ekran kartına sahip bir oyun PC'si ve HDMI kablo.

ÇIKIŞ ZAMANI / FİYATI

Muhtemelen 2015'in sonunda ortaya çıkacak. Fiyatı belli değil.

MEVCUT İÇERİK

Şu anda bulunmuyor ancak içerikler Valve'in Steam sistemi üzerinde paylaşılacak.

HTC RE VIVE ünlü oyun dağıtıcısı Valve'ın, HTC ile ortak olarak geliştirdiği, oyun odaklı bir sanal gerçeklik gözlüğü.

SAMSUNG GEAR VR

EKSTRA İHTİYAÇ DUYDUGU DONANIM

Samsung Galaxy Note 4 ve Galaxy S6

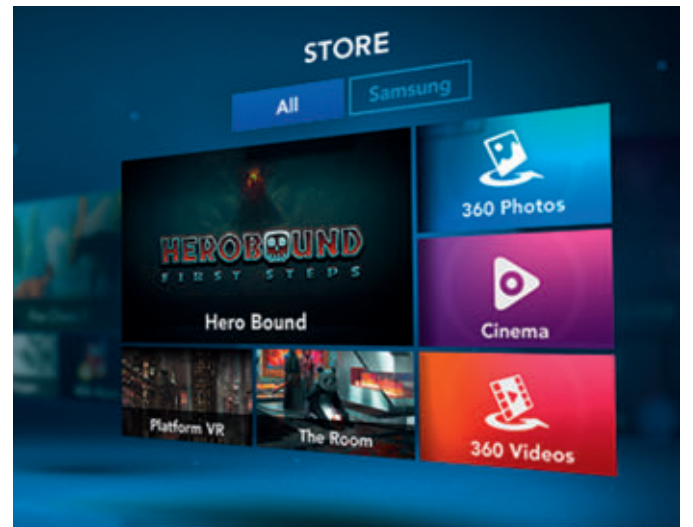
ÇIKIŞ ZAMANI / FİYATI

Samsung.com adresinden 200 Euro karşılığında sipariş verilebilir.

MEVCUT İÇERİK

360 derece fotoğraflar, filmler, simülasyonlar ve oyun donanımları, Oculus'un uygulamaları üzerinden erişilebilir.

Samsung'un gözlüğü 96 derecelik bir bakış açısı sunuyor. Biraz deniz gözlüklerine benziyor.

Gear VR'ın menüsü boşlukta uçuyormuş hissi veriyor. Gözlüğün sağ tarafında bulunan dokunmatik pad üzerinden menüler arasında geçiş ve seçim yapabilirsiniz.

ard ilk önceleri herkese şaka gibi göründü. Ancak 20 Euro'luk bu karton kit Android 4.2 işletim sistemiyle çalışan tüm telefonları gayet kullanışlı bir sanal gerçeklik gözlüğüne çevirmeyi başarıyor. Eğer karton gözlüğün uzun süre dayanmayacağını düşünüyorsanız, biraz daha yüksek fiyat ödeyip Google'ın üretim planına aldığı plastik gözlük kasalarından da sipariş verebileceğiniz. LG ise şimdiden kendi telefonlarının takılabileceği plastik gözlük kitlerini satmaya başladı. LG G3 sahipleri plastik sanal gerçeklik gözlüklerini satın alıp telefonlarıyla birlikte kullanabiliyorlar.

Kartondan imal edilen sanal gerçeklik gözlükleri, bu alandaki gelişmeleri takip etmek ve denemek isteyenler için ideal bir çözüm sunuyor zira büyük ücretler ödemededen, sanal gerçeklik dünyasına geçmenizi sağlıyor. Öte yandan Samsung Gear VR gibi çözümler de yüksek ücretlerine rağmen daha kaliteli ses ve sanal gerçeklik hissi deneyimlemenizi sağlıyor.

Samsung'un bir diğer avantajı ise, sanal gerçeklik uygulamalarının Note 4'e mükemmel şekilde uyum sağlaması. Bu cihaz için üretilen sanal gerçeklik uygulamalarında frame rate'in düşmesi gibi sorunlar yaşanmıyor. Bağımsız bir üreticinin geliştirdiği Pearl gözlükleri ise biraz daha sorunlu. Gözlüğün ayrıca dış dünya ile bağlantıyı tamamen kesmemesi de kullanıcının sanal gerçeklik hissini tam anlamıyla yaşayamamasına neden oluyor.

Çözünürlük problemi ise bir başka detay. Note 4 her ne kadar uygulamaları çalıştırmada çok başarılı olsa da bu cihazın en yüksek çözünürlüğü 2560 x 1440 piksel. Bu aslında rakipleri arasındaki en yüksek değer ancak bu bile yeterli değil. Uzmanlar, sanal gerçekliğin çok daha "gerçekçi" görünebilmesi için sanal gerçeklik gözlüklerinde her göze 8K çözünürlük yansıtmak gerektiğinin altını çiziyorlar. Aksi halde görüntüdeki pikselleşmeler seçilebiliyor ve gerçeklik hissi kaybolabiliyor.

Sanal gerçeklik gözlüklerinin zayıf bir noktası da henüz vücudun hareketlerine tam olarak tepki veremiyor olmaları. Yani eğer gözlük başınızdayken yürümeye kalkışırsanız, sanal dünyada da yürümüyorsunuz. Yürümek veya koşmak için hala elinizde bir joystick veya gamepad olması gerekiyor. Gözlüğün üzerinde kullanıcının yürümesini veya koşmasını algılayabilecek bir sensör olsa bile, kullanıcı duvarlarla ve mobilyalarla çevrili bir odanın içinde en fazla kaç adım uzağa gidebilir. Sanal dünyada, kilometrelerce koşmak ve farklı farklı yönlerde gitmek zorunda olduğunuz bir oyun oynadığınızı düşünün... Gerçek hayatta, evinizin salonunda, iki adım attığınızda kanepeye çarpacaksınız, üç adım attığınızda salonun duvarına çarpacaksınız. Peki sonra, sanal dünyadaki yürüyüşünüzü bölmeden nasıl devam ettireceksiniz. Bazı firmalar bunun için, kullanıcının belinin etrafında bir daire oluşturacak şekilde, dört bir yana harekete izin veren bir tür yürüme bandı çözümü üretiyor ancak bu yürüme bandı o kadar büyük bir cihaz ki, her babayığının evinin ortasına iki metre eninde ve iki metre genişliğine, bir metre yüksekliğinde, iri, kaba, ağır bir yürüme bandı koymasını bekleyemeyiz. Üstelik sanal gerçeklik gözlüklerinin çoğunlukla gençler tarafından oyun amacıyla kullanılacağını düşünecek olursak, çoğu gencin odasında bu cihazı sığdıracak kadar bile boş bir alan bulunmayabilir. Yine de Cyberinth firmasının geliştirdiği playpen isimli sanal yürüme platformu taşınabilir, katlanabilir, portatif bir platform olarak, salonunda oyunlar için fazladan 2 metre kare boş yeri olan oyun severlerin ilgisini çekebilir.

Tüm bu sorunlarına rağmen sanal gerçeklik teknolojisi pek çok alanda kullanışlı uygulamalara dönüşebiliyor. Audi ve Volvo müşterilerinin sanal gerçeklik sayesinde, sanki otomobilin içinde oturuyormuş gibi, satın almak istedikleri otomobilleri deneme imkanı bulduğunu biliyoruz. ABD ordusunun da, eskiden gerçek savaş meydanı hissini askerlerine yaşatmak için, eğitim kampında askerlerin başının üzerinden makineli tüfeklerle mer-

Google'ın Cardboard projesi, sanal gerçekliği denemek isteyenler için pratik bir çözüm sunuyor. Dilerseniz kendiniz de Google'ın direktiflerini takip ederek kendi karton gözlüğünüzü yapabilirsiniz. Ayrıntılar Google.com/get/cardboard adresinde.

Cyberinth firmasının ürettiği playpen ürünü, olduğunuz yerde yürümek, koşmak, sağa sola dönmek, geri gitmek gibi, eylemleri sanal dünyada da yapmanızı sağlıyor.

Sony'nin Smarteyeglass ürünü, yeşil renkli fontlarıyla gerçek görüntülerin üzerinde ihtiyacınız olan verileri gösteriyor. Google Glass'ın ise çok renkli bir ekranı olduğunu hatırlamak lazım.

IKEA'nın arttırılmış gerçeklik uygulaması sayesinde, IKEA ürünlerini evimizde istediğimiz noktaya yerleştirip nasıl göründüğünü kontrol edebiliyoruz.

mi yağmuru yarattığı günler geride kaldı. ABD askerleri artık sanal gerçeklik gözlükleri ile özel eğitim uygulamalarında eğitiliyorlar ve savaş alanlarının sanal bir kopyası içinde hayatta kalmaya çalışıyorlar.

Turizm ve seyahat firmalarının da, bu yeni fırsatı değerlendirmesine çok az kaldı. Yakında tatilinizi satın almadan önce beğendiğiniz otelleri, sanal gerçeklik gözlükleri ile gezip, beğendiğiniz odayı rezerve etmeniz mümkün olacak.

Merak
ettiğin soruların
cevabı
bu dergide!!!

Testi çöz
cevabı
bul

heygirl

TEST

dergisi
çıktı!

50
SÜPER
TEST

3 ay
boyunca
bayilerde

Dijital Dergi Aboneliği için:
www.eMecmua.com

DB
DOĞAN BURDA DERGI

facebook.com/heygirldergisi

twitter.com/heygirlonline

instagram.com/heygirlonline

Üçüncü Göz

Sanal gerçeklik kavramında, bütün bir sanal dünyanın, gerçekten bağımsız olarak sıfırdan yaratılması söz konusu. Ancak bunun aksine, artırılmış gerçeklik kavramında, gerçek dünyanın görüntüsü üzerine, sanal görüntüler bindiriliyor ve sanal ile gerçek birbirinin içine geçiyor. Arttırılmış gerçeklik söz konusu olduğunda kullanıcının aslında bir gözlük takması bile gerekmiyor. Pratik olarak, bir cep telefonu veya bir tablet bile yeterli oluyor. Bu teknolojiye en önemli faktör, cihazın bir kamerasının bulunması ve üzerine sanal görüntülerin yerleştirileceği gerçek dünyayı kamera vasıtasıyla görüntüleyebilmesi...

Örneğin, Junaio isimli uygulama, telefonunuzun kamerasının gördüğü alanlar üzerinde ihtiyaç duyabileceğiniz, restoran, kafe, hastane, toplu taşıma durakları gibi yerleri gösterebiliyor. Telefonunuzu etrafınızda çevirdiğinizde, uygulama da dünyadan aldığı görüntülerin üzerine sahip olduğu bilgileri oturtuyor. IKEA'nın benzer bir uygulamasıyla, satın almak istediğiniz eşyanın, evinizin hangi köşesinde nasıl duracağını arttırılmış gerçeklik uygulamasıyla satın almadan önce deneyip görebiliyorsunuz.

Arttırılmış gerçeklik alanında en fazla çabayı sarf eden firmalardan biri Google. 2012'de tanıttığı gözlüğü Glass, arttırılmış gerçeklik uygulamaları için ideal bir platform oluşturmuyordu. Sağ gözün üzerine kristal bir prizma ekran yerleştiren gözlük sayesinde, kullanıcı gözüyle görebildiği her detayın üzerinde Google'ın yerleştirdiği dijital veriyi inceleyebiliyor. Örneğin, karşılaştığı bir kişiye bakarken, eğer bu kişi hakkında Google+ veya Facebook hesabında veri bulunuyorsa, kullanıcının ismi, yaşı, mesleği gibi sayısız detay gözünün önündeki ekranda beliriveriyor. Veya bir ülkede turist olarak gezerken, tarihi bir yapıya baktığında, yapı hakkındaki bilgiler yine gözünün önünde beliriyor.

Ancak, günlük kullanım için ve her türlü mekanda kullanım için tasarlanan Google Glass, toplumdan büyük tepki çekti ve Glass'ın ilk test ve geliştirme prototiplerini satın alıp kullanmaya kalkan çok sayıda insan, bulundukları çevrede ağır tepkilerle karşılaştılar. Fotoğraf ve video çekme özelliği bulunan bu dijital gözlükleri spor salonlarında, barlarda kullanmaya kalkanlar, diğer insanların mahremiyetine tecavüzde bulundukları gerekçesiyle mekanlardan çıkartıldılar. Hatta görüntülerinin gizlice alındığını düşünen bazı kişiler Google Glass kullanıcılarına fiziksel saldırıda bulundular. ABD'de pek çok işletme mekanlarında Google Glass kullanmasını yasakladı. Google Glass ile insanların mahrem anlarını kayıt altına almaya kalkışanlar için sosyal medyada "Glasshole" (ağır bir İngilizce küfür olan 'Asshole'den türetilen argo bir terim) kavramı ortaya çıktı. Google, Glass gözlüklerinin toplumda karşılaştığı bu ağır tepkiden dolayı öylesine şaşırıp ve şok oldu ki, Glass'ın nasıl kullanılması gerektiğine dair bir etik rehber hazırladı ama bu da Glass'ın imajını kurtarmaya yetmedi. İnsanlar kısaca, sosyal hayatın içinde cyborg gibi, gözünde dijital bir gözlükle dolaşan diğer insanları görmek istemediklerini sert bir şekilde dile getirdiler. Belki de bu tepkiden olsa gerek, Google aslında pratik kullanıma hazır olan Glass'ı resmen piyasaya sürmeyi uzun zamandır erteliyor. Hatta Google'ın açıklamalarına göre, Glass'ın sıradan kullanıcılara satışı şimdilik Google'ın planlarından çıkartıldı ve firma Glass'ı doktorlar veya mühendisler gibi meslek grupları için, çalıştıkları kurumlara toplu olarak satacak bir iş modeli geliştirdi. Buna göre Google, örneğin bir hastaneyle kurumsal olarak anlaşacak ve bu hastanedeki doktorlar için çok sayıda Glass'ı hastaneye teslim ederken aynı zamanda hastanenin ihtiyaç duyduğu Glass uygulamalarını da geliştirecek. Yani Glass artık kurumsal müşteriler için proje bazlı bir ürün haline dönüşmüş durumda. Doktorlar ise bu gözlük sayesinde, bir hastaya bakarken, gözlerinin önünde hastanın tıbbi geçmişini, diğer doktorların uygulamalarını, hastanın

ÜCRETSİZ VE İNTERAKTİF TEKNOLOJİ DERGİSİ NEXXT'İ İNDİRDİNİZ Mİ?

HER AYIN 1 VE 15'İNDE ÇIKAN
TEKNOLOJİ DERGİSİ **NEXXT**'İ
İPAD, İPHONE VE ANDROID
CİHAZLARINIZDA OKUYABİLİRSİNİZ.

Apple, Apple logosu, iPhone ve iPad Apple Inc.'in ABD'de ve diğer ülkelerde tescilli ticari markasıdır. App Store Apple Inc.'in servis markasıdır.

semptomlarıyla ilgili verilerin analizi gibi hızlıca yapacak, işten çıkarken de gözlüğünü ofisinde bırakacak.

Google'ın sadece küçük bir prizma ekrana sahip sade gözlüğü bile toplumda ağır tepki çekmişken, Sony'nin çok daha cesur bir hamle yaparak, oldukça iri sayılabilecek bir dijital gözlüğü piyasaya sürdüğünü de unutmamak lazım. SmartEyeglass isimli dijital gözlüğün ilk test ve geliştirici sürümü 670 Euro fiyatla satışa sunuldu. Oldukça "çirkin" bulunan ilk tasarımın ileride değişmesi bekleniyor ancak Sony'nin şimdilik bu konuda bir açıklaması yok. Yine de bu tarz bir gözlüğün, gözü korumanın gerektiği anlarda daha kullanışlı olacağı yorumları da yapılıyor. Örneğin, kayak yaparken, kayakçıya pistteki yolu göstermesi, pistin durumu hakkında bilgi vermesi veya internet üzerinde canlı yayın yapabilmesi mümkün olacak. Tabi, sadece kayak veya ekstrem sporlar yaparken kullanılabilecek bir gözlüğün sokaklarda fazla görünmeyeceğini tahmin edersiniz. Yine de Avusturya'daki kayak merkezleri, günlüğü 20 Euro'luk ücretle Sony'nin gözlüklerini kiralamaya başladı bile. Küçük bir hesap yaparsanız, 30 günde kendini amorti edip sonrasında kara geçecek iyi bir yatırım olduğu inkar edilemez.

Endüstride Arttırılmış Gerçeklik

Google'ın Glass ürününü hastaneler gibi kurumlara proje bazında satmak istediğini söylemiştik. Arttırılmış gerçekliğin, iş dünyasında çok yoğun bir talep görmesi hiç sürpriz olmayacaktır. Örneğin DHL, Hollanda'daki lojistik merkezindeki çalışanları için Google Glass'ı devreye soktu bile. Bu sayede, çalışanlar, bir posta zarfına baktığında gözlüğün yaptığı uyarı sayesinde, zarfın hangi işlem hattına konulması gerektiğini hızla tespit edebiliyor. Bu da zarfların işlenmesinde %25 daha fazla hız artışı sağlamış. Yani, DHL'in Hollanda'daki merkezi artık günde %25 daha fazla posta zarfını işleyebiliyor. Daha kısa söylemek gerekirse, Glass sayesinde, merkezin gelirleri %25 artmış bulunuyor. Bu yüksek hıza rağmen, hata payının azaldığını da gözden kaçırmamak gerekiyor. 📺

cemsanci@chip.com.tr

B İ L G İ

Akıllı kayak gözlükleri sayesinde, kayak uygulamaları kayak pistinde kayakçılara gerekli yönlendirmeleri yapıyor ve daha güvenli bir kayak imkanı sunuyor.

DHL çalışanları, Google Glass ile yapılan testlerde, posta kutuları ve zarfları hakkındaki verileri çok daha hızlıca elde edebildiler.

Microsoft'un Hololens'i

Microsoft'un Ocak ayında büyük bir sürpriz yaparak tanıttığı Hololens gözlükleri, arttırılmış gerçeklik konusunda tam bir devrim yaratabilir. Diğer gözlüklerin aksine, Microsoft'un Hololens'i, gözlük camının üzerinde beliren bir çeşit hologram kullanıyor. Bu hologramlar, gözlük kullanıcısı dışında kimse tarafından görülemiyor ancak gözlük kullanıcısı, bulunduğu odada/çevrede, gerçek nesnelerin üzerinde, holografik görüntülere şahit oluyor. Örneğin, salonun duvarında 150 ekran dev bir plazma televizyon olduğunu görüp bu televizyonda o gece merakla takip ettiği diziyi seyredebiliyor. Veya çalışma masasının hemen

üzerinde, tasarımını yaptığı motosikletin holografik bir kopyasını görebiliyor. Dahası bu tasarıma parmaklarıyla dokunarak müdahale edip, değiştirebiliyor. Yani gözlüğün ürettiği holografik görüntüler aynı zamanda kullanıcıyla etkileşim içinde. Veya başka bir örnekte, kullanıcı bozulan lavabosu için muslukçuyu eve çağırarak yerine Hololens üzerinden görüntülü konuşma açıyor ve muslukçu kullanıcıya hangi civatayı sıkıp hangisini gevşeteceğini, parmağıyla işaret ederek, lavabonun üzerinde çizimler yaparak gösterebiliyor. Tamircinin eve gelmesi için günlerce, saatlerce beklemeye artık gerek kalmıyor.

Lüks araçlar yakıt tüketimini öğreniyor

Yeni S 500 Plug-in Hybrid modelinde Daimler, teknik anlamda mümkün olabilecek her ayrıntıyı kullandı. Araç neredeyse kendi kendini sürüyor ve son derece ekonomik.

Tan Bodur / SR

Yüzlerce sensör ve asist sistemi ile neredeyse kendi kendini sürebilecek kapasiteye sahip günümüz S sınıfının çıkmasından 1,5 yıl sonra S 500 Plug-in Hybrid bir adım daha öteye gidiyor. Bu model, Mercedes'in ilk hibrit arabası. Elektrik prizi üzerinden şarj oluyor ve 9 kWh pil kapasitesi ile teoride 33 kilometre yol alabiliyor.

İçten yanmalı motor ve otomatik şanzıman arasına fazla yer kaplamayacak şekilde konuşlandırılmış olan elektrik motoru 85 kW (115 beygir) çıkışa sahip. Bu da şehir trafiği ve 140 km'ye kadar şehirlerarası hız için yeterli. Tesla S veya BMW i3 gibi modellerin

sunduğu çevik sürüş deneyimini sunmasa da bu pek beklenmiyor. Zira Benz, boş hali ile 2,2 ton ağırlığa sahip. Gerçek sürüş koşullarında e-modu oldukça etkileyici zira zaten hayli sessiz olan bu lüks araç çok daha sessiz hale geliyor. Ancak test sırasında elektrik modu ile kat edilebilen gerçek mesafe yalnızca 12 ile 18 kilometre arasında. Power modu, yalnızca şehir merkezleri gibi yerleşim yerlerinde kullanılabilir. 5,25 metre uzunluğundaki bu lüks aracın böyle yollar için uygun olduğunu söylemek çok doğru değil.

Elektrik enerjisi çok daha iyi kullanılabilir: mesela 333 HP gücündeki turbo şarjlı 6 silindir benzinli içten yanmalı motora yedek

olarak. İkisi öylesine güzel ve akıcı bir uyum içinde ki sürücü aradaki geçişi ancak (motorun çalışması ve durmasını) rpm ibresinden veya aseleratörden (en yüksek hibrit ayar olan "E+" modunda motorun daha fazla yakıtı ihtiyacı olduğunu sinyal-le haber veren yakıt indikatöründen) fark edebiliyor.

Bu akıcı geçiş her sürüşte –yalnızca trafikte değil, orta sürat-te seyredilen otoyollarda da- hissedilebiliyor. Hız sabitleyici 120-130 km/h. arasına sabitlendiğinde aracın bataryası, yakıt motorunun kullanımını gerektiren rampalarda şarj ediliyor. Elektrik akımı daha sonra hafif eğimlerde hızı korumak için kullanılıyor. Bu kullanımla elde edilen tüketim değerleri ger-çekten etkileyici: uzun soluklu şehirlerarası ve otoyol sürüşle-rinde araç ortalama 7,8 litre tüketime sahip. Yüksek dur-kalk oranına sahip şehir içi trafikte (testin gerçekleştirildiği Münih çevresinde) elde edilen tüketim ise 100 kilometre ölçeğinde 6,7 litre (süper benzin) ve 8,3 kWh güç oldu. Aracın teknik özellik-lerinde yazılı 2,8 litre söylentisi ise gerçeği yansıtmıyor diyebi-liriz çünkü bu rakam tamamen Yeni Avrupa Sürüş Çevrimi'ne (NEDC) ait teorik hesaplama kurallarına dayanıyor. Karşılaştır-ma açısından şu bilgiyi verelim: 8 silindri konvansiyonel S500'lerin ortalama tüketimi 11 litre. Dolayısıyla ekonomik ve-rim hesaplamaları gayet açık: Plug-in Hybrid ile aynı taban fi-yata sahip olan konvansiyonel S500 ile karşılaştırıldığında Plug-in Hybrid daha ilk kilometreden itibaren her kuruşu hak ediyor. Diğer taraftan bu rakam 110 bin euro olunca herkesin ilgisini çekeceğini ummak pek gerçekçi değil.

S Sınıfı (neredeyse) kendi kendini sürüyor

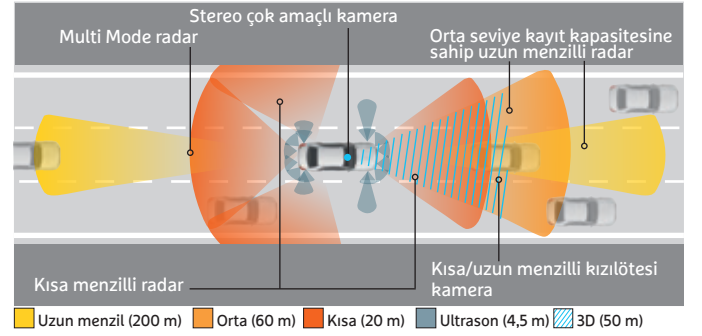
Test aracının donanımında tüm sensör ve asist sistemleri mev-cut. Park asistanı, şerit takip asistanı ve diğer yolcuları parlak LED ışıklarından koruyan sisteme ek olarak S sınıfında bulu-nan gece görüşü asistanı hayli etkileyici: yol kızılotesi bir ışıkla aydınlatılıyor ve kızılotesi kamera tarafından tüm çevre kayde-diliyor. Sistem bisikletçileri ve yayaları algılayarak daha sürü-cünün görüş alanına girmeden ekranda maskeliyor. Bu sistem-ler kaza önleme açısından oldukça etkili ve takdire şayan. Test sırasında kasıtlı olarak denediğimiz önden, şerit değiştirme sı-rasında ve arkadan kaza senaryolarının tümü aracın fren mü-dahalesi sayesinde engellendi.

Akıllı otomatik hız sabitleme sistemi Distronic Plus, 130 ki-lometre hıza kadar (tabii ki yoldaki uyarı ve işaretler açıkça gö-rülebilir olduğu ve sürücü de ön camda bulunan stereo kamera tarafından algılanabildiği sürece) otomatik sürüş gerçekleştire-biliyor. Bu modda yakıt ve fren otomatik olarak denetleniyor, direksiyon sistemi de aracı ufak hareketlerle şeritte tutuyor. Direksiyon kendi kendine hareket edince bu modu günlük tra-fikte test etmek için cesaret gerek. Diğer taraftan bu teknoloji-nin sınırları da belli: Parçalanmış taşlarla kaplı kaldırım kenar-larının algılanmasında sorunlar mevcut, zira keskin kavislerde kaldırım kenarları ve ön koltukta oturan kişi ön kameranın 45 derece açısında kalamıyor. Bu noktada araç birkaç saniye için-de sürücüyü direksiyonu devralmaya zorluyor. Sürücü direksi-yonun denetimini almazsa Distronic Plus sistemi kapanıyor ve araç duruyor.

Sonuç S sınıfı için Daimler "ya en iyisi, ya da hiç" düsturunu seçmiş. Melez sistem entegrasyonu, kapsamlı güvenlik ve kon-for asistanları için birçok elektronik ve sensör donanımı saye-sinde yeni model bu iddiayı doğruluyor. Bir sonraki adımda Daimler, bu fiyatın en az üçte birine, en az bunun yarısı kadar daha fazla özellik (ve tabii en az üçte bir yakıt tasarrufu) ekle-mek zorunda kalacak. İşte o zaman bu teknoloji kitleler için ulaşılır hale gelebilecek. yorum@chip.com.tr

Tüm görüş kameralar tarafından denetleniyor

S sınıfı, yolu ve diğer araçları tam olarak algılayabilmek için farklı açılardan gören radar sensörleri, kızılotesi sensörler ve ön camda bulu-nan stereo kamerayı bir arada kullanıyor.

Batarya bagaj alanını daraltıyor

Uzun S sınıfı araçlarda bile (2 saatte tam şarj olan) 8,9 kWh gücündeki bataryayı tabanda konuşturmak için yeterli alan bulunmuyor. Bu nedenle batarya bagajda yer kaplıyor ve bagaj kapasitesi 395 litreye düşüyor.

Hybrid-Cockpit

4 adet sürüş modu mevcut. Bu sayede hem yolunuzun üzerindeki yerleşim yerlerinden geçerken elektrik tasarrufu yapılabiliyor, hem de sürüş sırasında elektrik üretilebiliyor. Hibrit modu, otomatik moda mükemmel çalışıyor.

Klasik modele rakip

Aynı fiyat etiketi ve 8 silindri bir motorla S 500 Plug-in Hybrid, klasik S 500'e her anlamda rakip diyebiliriz. Hatta diğerinden daha iyi ve daha verimli.

TEKNİK ÖZELLİKLER

YAKIT MOTORU	V6/2.996 ccm
GÜÇ (YANMALI MOTOR)	245 KW/333 PS
GÜÇ (ELEKTRİK MOTORU)	85 KW/115 PS
SİSTEM GÜCÜ	325 KW/442 PS
HIZLANMA 0-100 KM/H	5,2 Saniye
AZAMİ HIZ	250 km/h
STANDART TÜKETİM (NEDC)	2,8 l/100 km
TEST TÜKETİMİ/100 KM	6,7 l + 8,3 kWh ile 7,8 l
TABAN FİYAT	109.777,50 Euro
TEST ARACININ FİYATI	yaklaşık 154.000 Euro

Yeni başlayanlar için uygun fiyatlı laptoplar

Ücretsiz Windows ve daha verimli teknolojiler sayesinde, düşük fiyatlı notebooklar şimdi her zamankinden daha çekici. En yeni giriş seviyesi sınıfını test ettik.

Tan Bodur / CS

Notebook üreticilerinin işi hiç kolay değil. Ürünleri yıllarca standart uygulamalar için yeterli güçteydi. Bu nedenle artık yeni bir notebook almak için performans gücü yeterli bir sebep değil. Birçok kullanıcı, seyahatlerinde kullanmak veya koltukta otururken internette gezinmek amacıyla yeni bir notebook almak yerine tablet satın alıyor.

Ayrıca ABD gibi büyük pazarlarda gittikçe popülerleşen Chromebook cihazları da Windows notebooklara ciddi bir alternatif oluşturuyor. Bu internet makinalarının başarısının ardında ucuz ve mobil donanımlara ek olarak ücretsiz bir işletim sistemi olan Chrome OS var.

Notebook üreticileri ve Microsoft da bu duruma tepki olarak aynısını yaptılar: Üreticinin düşük fiyatlı notebook cihazı ile birlikte tam sürüm Windows 8.1 ücretsiz olarak veriliyor. Bunun yanında donanım tarafında da yüksek miktarda fiyat indirimi mevcut: Akıllı telefon ve tabletlerde olduğu gibi, 2 GB RAM artık çok az ve çoğu ekonomik işlemci, internette gezinmeye ve HD video izlemeye ancak yetecek güçte bir performans sunuyor.

Testimizde, 14 veya 11.6" ekranlı netbook formatındaki bu Windows cihazların karşısına, düşük fiyatlı ve nispeten daha az verimli, fakat ortalama bir HDD diske sahip, buna rağmen yüksek güç ve yükseltilebilirlik sunan klasik notebook ürünlerini koyduk. İhtiyaçlarınıza hangisinin daha uygun olduğuna siz karar verin.

Ekran ve özellikler

Üreticiler için, 500 dolar'ın altında bir fiyata kullanılabilir özellikler sunmak kolay değil. Peki, en doğru çözümü hangi üretici bulabildi?

Bu fiyat seviyesinde üst sınıftan bahsetmek mümkün değil. Bu nedenle olabilecek en yüksek kaliteyi belirlemek gerekiyor. Tüm modellerde 1366 x 768 piksel çözünürlük ortak özellik. Bu durum, 15,6" ekranlarda grenli bir görüntüye sebep oluyor fakat fontlar ve semboller daha büyük görüldüğünden kolayca ayırt edilebiliyor. 11,6 inçlik netbooklarda hemen her şey fazla küçük. 14" ekranlı cihazlar ise iyi bir denge yakalamış görünüyor. Tüm cihazlar düşük maliyetli (ve pek de iyi bir görüntü açısına sahip olmayan) TN panellerle geliyor. Ekranı dik açıdan baktığınızda görüntü normal; fakat yanlardan, üstten veya alttan baktığınızda kontrast zayıflıyor ve bir süre sonra renkler belli noktalarda ters çevriliyor, hatta gerçekte siyah olan renkler griye dönüşüyor. Bu etki en fazla Acer Aspire ve Lenovo IdeaPad modellerinde mevcut. HP notebooklar ve Packard Bell modellerinde hala iyi bir görüntü elde etmek mümkün. Ancak sağdaki test görüntüsünde de fark edeceğimiz gibi bu modeller bile IPS ekranlı pahalı notebook cihazlarla rekabet edebilecek kaliteye sahip değil. Parlak ve yansıma yapan panellerin modası sonunda geçti. Testte kullanılan notebook monitörlerinin yarısından fazlasında mat ve yansıma önleyici kaplama kullanılmış.

Taşınabilirlik ve Port eksikliği

500 dolar altı fiyatlara farklı boyutlarda modeller bulunabiliyor. Ufak ekran ve klavyeleri sebebiyle 11,6" ekranlı netbooklar seyahat ya da ikinci bir cihaz olarak kullanım için daha uygun. Tam donanımlı 15,6" ekranlı cihazlar ise sabit kullanım için tercih ediliyor. Kasa boyutu, port sayısı ve özelliklerde büyük farklar yaratmıyor: Mesela 14" ekranlı HP Stream ve Asus EeBook üzerinde, sabit kullanımda işe yarayacak Gigabit Ethernet portu bulunmamasına karşın Acer netbook bu portu dahil etmiş. Lenovo S20-30 da bir ethernet portuna sahip ancak bu port yalnızca 100 MBit/sn gibi tarihi bir hızda çalışıyor. Tüm cihazlar WLAN-n kablolu ağırlara bağlanabiliyorlar.

Cihazlarda ayrıca yeterli sayıda USB portu da bulunmuyor. 14 ve 15 inç ekranlı olanlarda 3 port mevcut fakat netbooklar yalnızca 2 adet USB portuna sahip. Bunlar da ancak bir fare ve USB belleğe yetiyor. 32 GB depolamaya sahip cihazlarda (Acer ES1, Asus EeeBook ve HP Stream) fazladan bir USB portu, fotoğraf ve video gibi medya dosyalarını barındırmak için hızlı bir veri depolaması sağlayacaktır. Asus'un test birincisi de bu alanda sıkıntı yaşıyor ancak diğer avantajları mevcut. Tüm test cihazlarında harici ekranlara HDMI portu ile bağlanılıyor. Üç 15,6" modelde (Toshiba, HP 350 G1 ve Packard Bell) optik sürücü mevcut. Web kameraları ve kart okuyucuları tümünde var; zaten kart okuyucu, 32 GB'lık bir bilgisayardaki sınırlı depolama alanına SD kart ile kalıcı bir eklenti sağlamak için hayli düşük maliyetli bir çözüm.

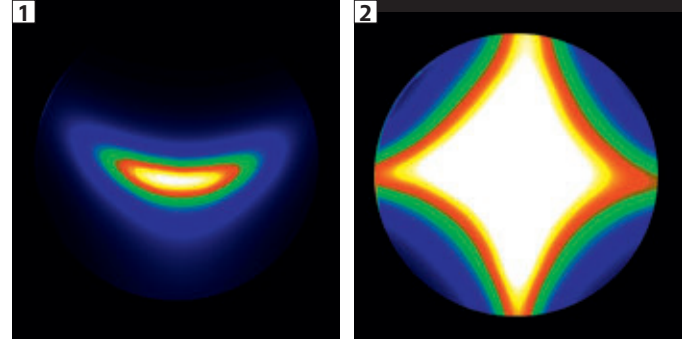
Form faktörü farkları

Testimizde Asus EeeBook **1** gibi ultra taşınabilir netbooklar ve Toshiba Satellite Pro **2** gibi standart notebooklar birbirleriyle yarıştı. Boyutları birbirinden farklı olsa da iç donanımları bütçe sınırlamalarıyla belirleniyor.

Görüntü Kalitesi: Nereden baktığınıza bağlı

Teste katılan tüm cihazlarda TN panel mevcut ve dolayısıyla aynı problem karşımıza çıkıyor: ekrana baktığınız açı arttıkça (alt resimdeki çemberin sınırları) kontrast azalıyor, aynı Lenovo S20-30 **1** gibi. IPS panelli bir notebookta ise **2** bu sorun çok daha az ortaya çıkıyor.

Klavye: mini mi, standart mı?

Asus EeeBook **1** gibi 11,6" ekranlı cihazlarda boyut sınırlamasından dolayı klavye de küçük. Tuşlar arasında az mesafe bulunması ve tuşların tuhaf yerleşimi yazmayı zorlaştırıyor. Toshiba **2** gibi 15,6" ekranlı bilgisayarlar ise tam klavye ile geliyor.

LAN portu

Ağ kablosu için bir port (yandaki Toshiba'da olduğu gibi) artık standart olmaktan çıktı. HP Stream ve Asus EeeBook modellerinde yok, Lenovo ise sadece Fast-Ethernet portuna sahip.

Performans ve Pil

Ekonomik işlemcili notebooklar yalnızca 2,2 watt tüketime sahip. Verimli teknolojiler sayesinde artık yeterli işlem gücü sunabiliyorlar.

Üreticiler işlemci tarafında da düşük maliyetli çözümlere gidiyor. Günümüzde kullanılan bütçe dostu işlemcilerin 2 veya 4 çekirdekli hem internette gezinmek, hem ofis uygulamalarını çalıştırmak, hem de HD video izlemek gibi görevleri rahatlıkla gerçekleştirebildikleri düşünüldüğünde bu o kadar kötü bir durum değil. HP 350 G1 modeli ile gelen ve Intel'in Haswell mimarisi ile biraz kırılmış Core i3 diyebileceğimiz Intel Pentium 3558U işlemcisi oldukça yüksek kaynaklara sahip. Ancak 15 Watt TDP değeri nedeniyle aynı zamanda en çok elektrik tüketimine sahip işlemci. Packard Bell, Lenovo ve Acer'daki Celeron işlemciler ise özellikle tablet ve netbooklar için üretilmiş olan Intel'in Bay-Trail M ailesine ait; yüksek saat frekansları ve kabul edilebilir performanslarıyla karşılaştırıldıklarında 7,5 watt TDP değeri ile oldukça ekonomikler. HP Stream ve Toshiba Satellite Pro ile gelen AMD işlemciler ise maalesef en düşük performansı sunuyor.

Dikkate değer bir nokta da şu: 2,2 watt TPD ile testteki en ekonomik işlemci olan Asus EeeBook'un Intel Atom Z3735F CPU'su, güç tarafından bakıldığında 2-3 kat daha yüksek TPD değerine sahip AMD işlemcileri bile solluyor. Word testindeki 12:58 saat pil süresi, tabletler için üretilmiş bu işlemcinin EeeBook cihazlarda ne kadar verimli olabileceğini gösteriyor. Ancak klavye girişlerinde gecikmeler yaşanabiliyor ve bilgisayar zaman zaman cevap vermeyi kesebiliyor. Ayrıca ekran da arada sırada kararıyor. İkinci sıradaki Acer Aspire, pilini Word testi birincisi olan Asus'tan 3 saat önce tüketti. Yaptığımız ikinci pil testinde bir HD videoyu sürekli oynattık. Bu testte daha geniş ekranlı bilgisayarlar, sürekli aktif olan görüntü birimleri nedeniyle diğerlerine göre biraz daha geride kaldılar.

Çalışma sürelerinin yanında ısı da ufak işlemcileri düşük gürültü seviyesi açısından öne geçiriyor. Asus EeeBook ve HP Stream modelleri, işlem yükü ne olursa olsun fan kullanmadıkları için sessiz çalışıyorlar. Acer Aspire ise tam yük altında az da olsa mırıldanıyor. HP 350 G1 modelinde duyulabilecek seviyede, ancak rahatsız etmeyen bir fan sesi mevcut; ancak Toshiba 2 sone değeri ile rahatsız edici derecede gürültülü.

Ekonomik ROM, yetersiz depolama

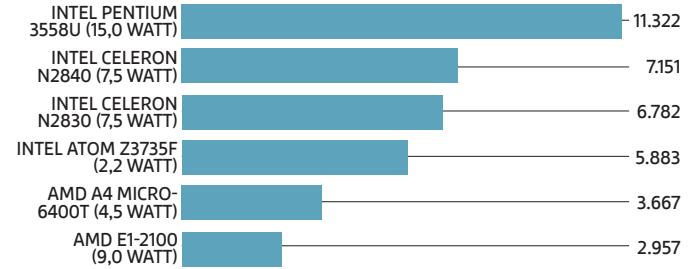
Manyetik sabit disk yerine Asus, Acer ve HP Stream üzerinde hayli sağlam lehimlenmiş Flash bellek (eMMC) bulunuyor. Bu donanımların sıralı okuma-yazma değerleri iyi bir sabit diske nazaran sadece biraz daha iyi olsa da erişim süreleri SSD kadar kısa. Yani mini SSD ile gelen bilgisayarlar manyetik diskli modellere göre çok daha hızlı açılıyor ve daha akıcı çalışıyor ve dolayısıyla PCMark 7 benchmark testinde iyi pu-

BİLGİ

Verimli kullanılan bir işlem gücü

Testteki en güçlü işlemci, en zayıfına 4 tur fark attı. Asus EeeBook ile gelen Intel Atom Z3735F, minimum enerji tüketimiyle iyi denebilecek bir performansın mümkün olduğunu gösteriyor.

PCMARK 7 İŞLEMCI GÜCÜ (PUAN CİNSİNDEN)

eMMC bellekler umut vad ediyor

Teste katılan cihazlardan üçü, 32 GB eMMC modüllere sahip. SSD benchmark testi AS SSD'ye göre bu modüllerin transfer hızları ortalamada bir HDD seviyesinde seyrediyor, ancak erişim süreleri çok daha kısa.

SAMSUNG CM14M1Q atastahci - OK 951296 K - OK 119.24 GB	Read:	Write:
Seq	470.77 MB/s	249.98 MB/s
4K	17.68 MB/s	41.05 MB/s
4K-64Thrd	272.63 MB/s	89.29 MB/s
Acc.time	0.147 ms	0.080 ms
Score:	337	155
	659	

SSD > eMMC, eMMC > HDD

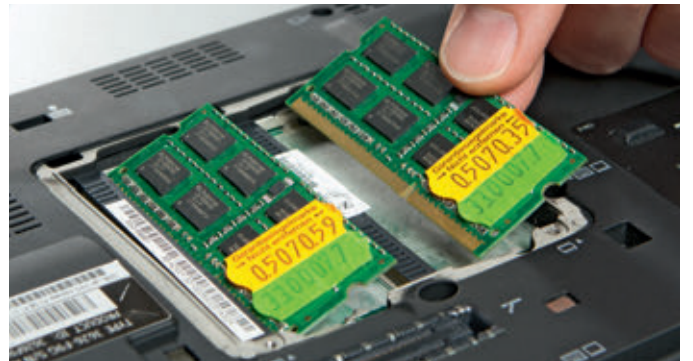
PCMark System Storage Benchmark testi, erişim sürelerinde çok daha hızlı tepki veriyor. Bu nedenle eMMC bellekler HDD disklere göre çok daha hızlı diyebiliriz, fakat tabii ki SSD disklere yaklaşıyor.

PCMARK 7 SYSTEM STORAGE BENCHMARK (PUAN CİNSİNDEN)

RAM modülü ekleme olanağı yok

Teste giren 5 bilgisayarda yalnızca 2 GB RAM bulunuyor. Bu da cihazla yapabileceklerinizi hayli sınırlıyor. Hiçbir modelde ek bellek takma olanağı mevcut değil. HP 350 G1 veya Toshiba Satellite üzerinde mevcut bellekler daha büyükleriyle değiştirilebiliyor, fakat zaten bu modeller 4 GB RAM ile geliyor.

Chromebook iyi bir alternatif mi?

Google'ın Chrome OS işletim sistemi ile çalışan bilgisayarlar hem ince, hem düşük fiyatlı, hem de web için hızlı birer alternatif sunuyor. Tarayıcının dışında neredeyse başka hiçbir yazılım bulunmuyor; tüm diğer işlevler birer web uygulaması olarak çalışıyor (örn. Google Mail, Google Docs vs.). Deneyimli kullanıcılar, Intel işlemciyle gelen bazı yeni modellere Windows kurabiliyorlar.

CHIP

Test Sonucu

Son derece ufak boyutları ve şaşırtıcı derecede yüksek işlem gücü ile Asus EeeBook taşınabilirliği temel aldığımız testimizin birincisi oldu. Mini SSD kullanan diğer modeller gibi Asus da hem seyahat sırasında, hem de ikinci bir bilgisayar olarak rahatlıkla kullanılabilir bir web bilgisayarı. Genel amaçlı uygulamalarda ise büyük bir sabit disk ve daha fazla bellek ve işlem gücü sunan HP 350 G1 modelini tavsiye ediyoruz. Bu model istenirse daha fazla bellek ve bir SSD ile yükseltme olanağına da sahip.

anlar elde ediyorlar. Ancak yalnızca 32 GB ile bu 3 cihaz, yeni akıllı telefonların çoğundan daha düşük depolamaya sahip; zira önyüklemeli gelen Windows işletim sistemi bu alanın 10 GB'lık bölümünü zaten kaplıyor. Kalan alan ise birkaç tatil fotoğrafı ve MP3 dosyasına ancak yetiyor. Üreticinin burada amacı, kullanıcıyı aynı Chromebook'larda olduğu gibi bulut depolama çözümlerine yöneltmek. yorum@chip.com.tr

Dizüstü PC'ler testte

	ASUS EEEBOOK F205TA	ACER ASPIRE E51-111-C138	HP 350 G1	LENOVO IDEAPAD S20-30	PACKARD BELL EASYNOTE	TOSHIBA SATELLITE PRO	HP STREAM 14
KOD	FD018BS	NX.MRSEG.001	F7Z01EA	59423388	NX.C3SEV.003	PSCGXE-001001GR	K8M86EA
Sıralama	1	2	3	4	5	6	7
Fiyat	220 €	220 €	290 €	230 €	270 €	300 €	300 €
Toplam puan	63,0	62,8	59,7	52,5	52,0	51,9	50,1
Performans (%15)	51	60	55	27	27	12	46
Taşınabilirlik (%25)	100	84	36	64	41	36	61
Özellikler (%25)	19	30	80	44	60	78	23
Ergonomi (%15)	100	89	83	83	78	76	87
Ekran (%20)	53	60	50	45	54	51	45

TEKNİK ÖZELLİKLER

CPU Modeli	Intel Atom Z3735F	Intel Celeron N2840	Intel Pentium 3558U	Intel Celeron N2830	Intel Celeron N2830	AMD E1-2100	AMD A4 Micro-6400T
CPU: çekirdek sayısı x saat hızı / Turbo (MHz)	4 x 1.330/1.830	2 x 2.160/2.580	2 x 1.700/-	2 x 2.160/2.410	2 x 2.160/2.410	2 x 1.000/-	4 x 1.000/1.600
CPU TDP değeri	2,2 Watt	7,5 Watt	15 Watt	7,5 Watt	7,5 Watt	9 Watt	4,5 Watt
Bellek	2.048 MB	2.048 MB	4.096 MB	2.048 MB	2.048 MB	4.096 MB	2.048 MB
HDD tipi/kapasitesi	eMMC/32 GB	eMMC/32 GB	HDD/500 GB	HDD/500 GB	HDD/500 GB	HDD/500 GB	eMMC/32 GB
Optik sürücü: tipi	□	□	DL-DVD-R + RAM	□	DL-DVD-R + RAM	DL-DVD-R + RAM	□
USB Yuvaları 2.0/3.0	2/0	1/1	1/2	1/1	2/1	2/1	2/1
Ekran- köşeden köşeye/AR kaplama	11,6 İnç/yok	11,6 İnç/var	15,6 İnç/var	11,6 İnç/yok	15,6 İnç/var	15,6 İnç/var	14 İnç/yok
Boyutlar: G x D x Y (mm)	286 x 193 x 19	291 x 211 x 22	385 x 261 x 27	299 x 207 x 26	382 x 258 x 31	380 x 242 x 36	343 x 241 x 21
Ağırlık	1,0 kg	1,0 kg	2,3 kg	1,3 kg	2,3 kg	2,2 kg	1,6 kg

TEST SONUÇLARI

Çalışma süresi Word/ video	755/567 dk	573/485 dk	496/349 dk	394/335 dk	548/452 dk	459/353 dk	519/387 dk
Maks. ses şiddeti (sone cinsinden)	0,0	0,4	1,3	1,4	1,9	0,8	0,0
PCMark7 (puan)	2.392	2.598	2.167	1.603	1.618	1.152	2.046
3DMark: Cloud Gate Score	1.181	1.281	2.415	1.206	1.201	1.164	1.643
Ekran parlaklığı (Candela/m²)	215,8	246,6	222,1	235,4	177,8	249,9	224,1
Dama kontrastı	139:1	124:1	81:1	111:1	132:1	98:1	127:1

■ ZİRVE SINIFI (100-90) ■ ÜST SINIF (89-75) ■ ORTA SINIF (74-45) ■ TAVSİYE EDİLMEZ (44-0)
TÜM DEĞERLER PUANLANMIŞTIR (MAKS. 100) ■ VAR □ YOK

Rahat sohbet -davetsiz misafirler olmadan-

Günümüzde akıllı telefon kullanıcıları sohbet uygulamaları aracılığı ile iletişim kuruyor. Peki, temel ölçüt WhatsApp mı? Uygulamaları rahatlık ve güvenlik açısından test ettik.

Tan Bodur / FvK

SMS mesajları için sonun başlangıcı, 2009 yılı oldu. Bu yılda Jan Koum ve Brian Acton, WhatsApp adlı hızlı mesaj uygulamasını pazara sundular. Günümüzde bu program akıllı telefonlarda en yaygın kullanılan mesaj aracı. Servis sağlayıcılar ilk başta hiç şüphelenmediler; zira onlar için son 25 yıldır SMS mesajları bir altın madeni gibiydi. Şirketler bu mesajların aktarımı için hiçbir ücret ödemiyorlardı çünkü 160 karakterlik bir mesajın veri miktarı, ses iletimiyle karşılaştırıldığında neredeyse sıfırdı. Bu nedenle ilk zamanlarda mesajlar ücretsizdi. SMS'lerin altın yılı olan 2012'de yalnızca Türkiye'de günde 480 milyon SMS mesajı gönderiliyordu. Ancak dönüm noktası da aynı yıl yaşandı. İngiliz Pazar araştırma şirketi Informa, 2012 yılında IP tabanlı mesaj uygulamaları ile gönderilen mesaj sayısının SMS'ten daha fazlasolduğunu açıkladı. Bunların başında gelen WhatsApp, 2015 yılında dünya ça-

pında 700 milyon kullanıcıya ulaştı ve diğer tüm mesaj uygulamalarını geride bıraktı. Mesaj uygulamalarının zaferine rağmen SMS hala geçerliliğini yitirmedi. Bunun ana sebebi ise güvenlik. SMS gönderirken kullanıcılar mesajlarının yalnızca istedikleri kişi tarafından okunacağından eminler. Mesaj yazılımlarında ise durum farklı.

WhatsApp'ın ilk yıllarında neredeyse her ay yeni bir güvenlik açığı ortaya çıkıyordu. İletişim tamamen şifresizdi ve salt metin olarak gönderiliyordu. Kısa süre sonra, bilinmeyen hesaplara ait kullanıcı durumunu herkesin erişebileceği bir web sitesi üzerinden değiştirmenin mümkün olduğu fark edildi. Şifreleme de bazı problemler yaşıyordu. Bazen cep telefonu numaraları şifreli biçimde iletilmiyor, bazen de şifreleme anahtarı çok kolay ele geçirilebiliyordu. Sonuç olarak bir hacker yalnızca tüm iletişime ulaşmayı değil, kurbanın adına tüm kullanıcılara mesaj göndermeyi de başarabiliyordu.

Günümüzde WhatsApp ve diğer mesaj uygulamaları tabii ki gelişti; ancak bunlardan sadece birkaçı güvenlik önlemleri sunuyor. Diğer taraftan mesaj uygulamaları o kadar rahat ki kullanıcıların çoğu günlük iletişimde bundan mahrum kalmak istemiyor. Karakter sınırlaması yok, video ve fotoğraflar birkaç kolay adımla eklenebiliyor, o ana kadar yazılmış tüm mesajlar tarih sırasına göre takip edilebiliyor, vs. Sohbet uygulamalarının SMS'ten çok daha fazla avantaja sahip olduğu aşikar; ama burada önemli olan soru şu: Hangi sohbet uygulamasını kullanmalıyız? Birçok IP tabanlı sohbet çözümü var. Kıyaslama testimiz için sohbet uygulamalarını seçerken yalnızca popüler olanları kullanmayı tercih ettik. Zaten sizden başka kimse kullanmıyorsa güvenliğin ve rahatlığın ne önemi var?

En önemli nokta şifreleme

Edward Snowden'in açıklamaları gösteriyor ki gizli servisler sohbet uygulamalarına tam gaz saldırıyor ve ellerini attıkları herşeyi de sonuna kadar okuyorlar. Bu yüzden bu iletişim araçlarının güvenliği bizim için oldukça önemli. Testte güçlü şifrelemeye özellikle önem verdik. Bu yalnızca istemciden sunucuya değil, aynı zamanda uçtan uca (kullanıcılar arası) şifrelemeyi de kapsıyor. Bu tür bir şifreleme, mesajlaşma hizmeti sağlayan firmanın verileri okuma ve depolamasını (bulunduğu konuma göre) engellediği gibi bu sayede herhangi bir şüphe oluşması durumunda verilerinizin de yasal otoritelere servis edilmesini engelliyor. Bu noktada Threema iyi bir örnek oluşturuyor. Bu uygulama güvenli bir şifrelemeye sahip ve verileri (Amerikan ajanslarının doğrudan erişmeyecekleri) İsviçre'deki sunucularında barındırıyor. WhatsApp, Telegram ve Viber gibi bazı diğer sohbet uygulamaları da korunan bir bağlantıya sahip. Ancak sunucuların gerçek konumu bilinmediği için yukarıdaki riskin gerçekleşmesi mümkün. Telegram'da ise uçtan uca şifreleme, şifreleme devreye sokulduğunda ve alıcı uygulamayı aynı anda çalıştırdığında mümkün. Yani aynı anda mesaj göndermek olası değil. Çoğu sohbet uygulaması, sunucularını ABD'de barındırıyor ve bu da güvenlik açısından problemlere yol açabiliyor, zira gizli servisler uygulamanın servis sağlayıcısını –şifrelenmiş olsun ya da olmasın- kendilerine vermeye zorlayabiliyorlar. Avrupa'da ise veriye rahatça ulaşmak bu kadar kolay değil.

WhatsApp her zaman veri koruma sorunları yaşadı, fakat Facebook tarafından satın alındığından bu yana güvenlik firması Whisper Systems ile birlikte çalışıyor. Bunun sonucu olarak artık her asenkron veri transferinde WhatsApp verileri uçtan uca şifreleme ile korunuyor. Böylece kullanıcılardan biri çevrimiçi olmadığında veri geçici olarak sunucuda saklansa bile güvenlik sağlanmış oluyor. Yalnız şimdilik bu güvenlik yalnızca Android sürümünde mevcut. iOS kullanıcıları hala modası geçmiş, şifrelenmemiş veri transferi protokolü kullanıyorlar. Apple'ın güvenli WhatsApp istemcisini ne zaman kullanmaya başlayacağı henüz bilinmiyor. Bu durum, testimizde hayli puana mal oldu. Puanlamada ayrıca medya dosyalarının şifrelenmesi de göz önünde tutuldu: WhatsApp metin mesajlarını göndermeden önce şifreliyor olsa da fotoğraf ve video dosyalarına dokunmuyor. Mesaj korumasının yanı sıra testte önemli bir nokta, hesap açma sürecinde kullanıcıdan ne tür bilgiler istendiği. Uygulamaların çoğu, kişisel verilere ek olarak mobil telefon numarası veya bir web hizmetine ait hesap bilgileri de talep ediyor. Bunu yapmayan tek uygulama ise Threema; zira program kullanıcıyı hiç yormadan kişiselleştirilmiş bir kod atıyor ve bu kodla hiçbir sınırlandırma olmadan kullanılabilir.

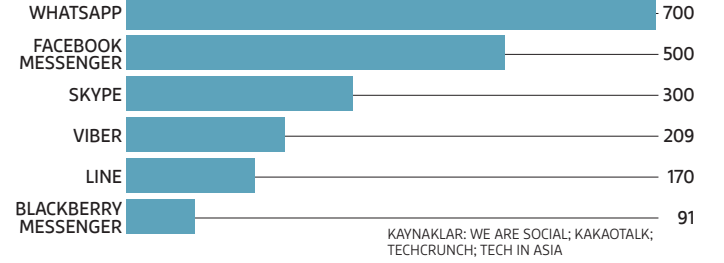
Bu özellik birçok puan topladı. Halihazırdaki sohbet yazılımı

→

Sohbet uygulamaları pazarına kim hükmediyor?

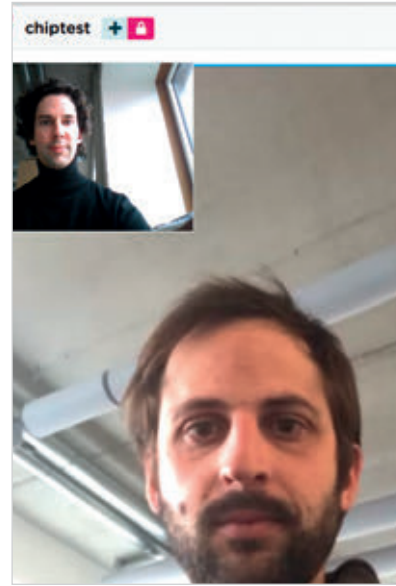
En büyük iki uygulama Facebook grubuna ait. Dünya genelinde çoğu akıllı telefon kullanıcısı WhatsApp tercih ediyor. İkinci sırada ise Facebook Messenger geliyor. Bunun sebebi, Facebook mesajlarının da FB messenger üzerinden teslim edilebilmesi.

ARALIK 2014 İTİBARI İLE AKTİF KULLANICILAR (MİLYON ADET)

WebRTC: uygulamadan bağımsız sohbet

Açık bir standart olan WebRTC, ek bir yazılıma ihtiyaç duymadan tarayıcı penceresinde video görüşmeleri yapmaya olanak tanıyor. Sohnete başlamak için bir linke tıklamanız yeterli. Halihazırda bu sohbet adresi aşağıdaki servisler tarafından sunuluyor.

Video sohbet aracılığı ile kendi ekran görüntünüzü de sohbet ettiğiniz kişiyle paylaşabilirsiniz.

Firefox Hello Tek tıklama ile başlatılabilen kendi WebRTC servisini geliştirdi. Diğer tarayıcıların kullanıcıları da bir link üzerinden açık sohnete katılabilir.

vLine (vline.com) Tüm WebRTC uyumlu tarayıcılarda çalışabiliyor. Yeni bir katılımcı eklendiğinde konferans görüşmeyi başlatan kullanıcının masaüstüne uyarı gönderiyor.

Talky (talky.io) iPhone kullanıcıları için uygulaması bulunan tek servis. Bu uygulama sayesinde akıllı telefon üzerinden de sohnete katılmak mümkün. iOS Safari tarayıcısında henüz WebRTC desteği mevcut değil.

Videolink2.me (videolink2.me) Adres defterini Google+ ve Facebook gibi sosyal ağlardan okuyor. Böylece bilinen kişilerle yapılan sohbet oturumları daha kısa sürede oluşturuluyor.

TEST Messenger

ların ayrıca rahatsız eden kullanıcıları engelleme gibi seçenekler sunmaları gerekiyor zira gittikçe daha çok firma IP sohbet uygulamalarını reklam amaçlı kullanıyor.

Rahat kullanımlı ve çok kapsamlı

Bir sohbet uygulaması en yüksek güvenliği sağlamak adına konforu da göz ardı etmemeli. Çoğu uygulama artık grup sohbeti ya da ses-video gönderme seçeneği sunuyor. Uygulamanın aynı zamanda iletildi/okundu bilgisi de vermesi gerekli. Ayrıca kullanıcının telefonunu kaybetme ya da değiştirme ihtimaline karşı entegre bir yedekleme işlevi sayesinde verilerin kaybolmasını da engellemeli. Testimizde bu özelliklerin tüm sohbet uygulamalarında bulunmadığını fark ettik.

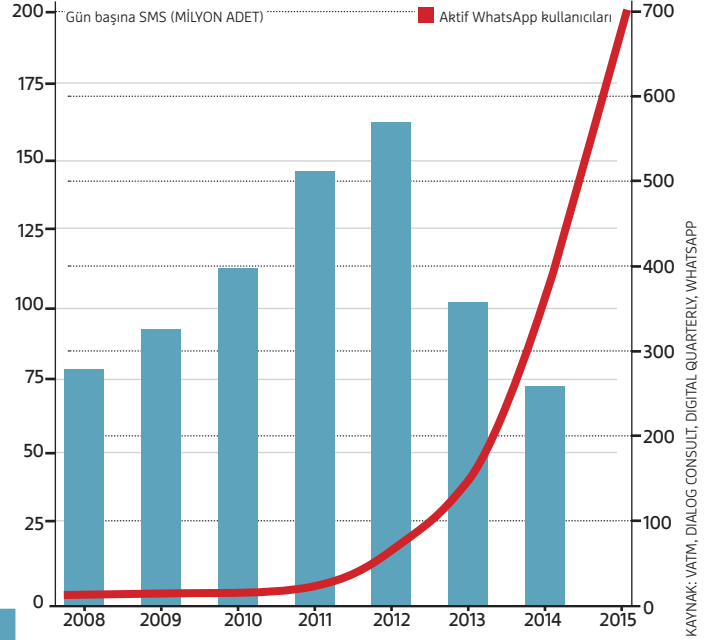
Birçok messenger uygulaması, programı daha çekici hale getirmek için bazı ekstra özellikler sunuyor. Örneğin Threema, Dodge benzeri bir anket işlevine de sahip. Test birincisi olan Threema'nın, tüm özelliklerine rağmen iOS ve Android cihazlarda standart messenger programı olarak yerleşmemiş olmasının tek bir sebebi var; o da konfor faktörü. Facebook eğer WhatsApp üzerinde ciddi bir güvenlik, kullanım ya da veri koruması hatası yapmadığı sürece, rakipleri hem daha güvenli, hem de daha kullanışlı seçenekler sunsa bile- bu uygulama dünya üzerinde en çok kullanılan sohbet uygulaması olmaya devam edecek. yorum@chip.com.tr

yorum@chip.com.tr

SMS'E KARŞI IP TABANLI SOHBET

WhatsApp, kısa mesaj sektörünü talan ediyor

Geçen yıl Facebook tarafından satın alınan uygulama, neredeyse her ay kullanıcı sayısında rekora imza atıyor ve bu durum sona ereceğe benzemiyor. 2013 yılından bu yana gittikçe daha az sayıda kullanıcı geleneksel SMS mesajları kullanıyor. Bunun sebebi ise akıllı telefonların ve mesaj uygulamalarının yaygınlaşması.

IP tabanlı sohbet uygulamaları

	THREEMA	WHATSAPP	IMESSAGE	TELEGRAM	VIBER
Sıralama	1	2	3	4	5
Fiyat	4,29 TL tek seferlik	0,99 Dolar yıllık	Ücretsiz	Ücretsiz	Ücretsiz
Toplam puan	90	77	70	64	63
Güvenlik (%40)	100	70	79	59	46
Kullanılabilirlik (%30)	66	79	68	70	90
Yaygınlık (%30)	86	97	43	72	86

GÜVENLİK					
Şifreleme	Uçtan uca	Uçtan uca (sadece Android)	Uçtan uca (sadece iOS)	Uçtan uca ("gizli sohbet" modunda)	İstemci-Sunucu arasında. Uçtan uca yok
Oturum açma bilgisi	Gerekmiyor	Cep telefonu numarası	iCloud hesabı	Cep telefonu numarası	Cep telefonu numarası
Sunucu konumu	İsviçre	ABD	ABD	Büyük Britanya	Kıbrıs (onaylanmadı)
Kullanıcı engelleme	■	■	■	■	■
İletim onayı iptali	■	■ (sadece Android)	■	□	■

KULLANILABİLİRLİK					
Yedekleme özelliği	■	■	■	■	■
Grup sohbeti desteği	■	■	■	■	■
Araştırma işlevi	■	□	□	□	□
Gerçek zamanlı sesli sohbet	□	□	□	□	■
Gerçek zamanlı video sohbet	□	□	□	□	■
Uygulama içinden ses kaydı yapma imkanı	■	■	■	■	■
Uygulama içinden video kaydı yapma imkanı	■	■	■	□	■
Fotoğraf/video gönderme	■/■	■/■	■/■	■/■	■/■
Konum paylaşma	■	■	■	■	■
PC uygulaması mevcut	□	■	■ (sadece Mac OS)	■	■
Reklam destekli	□	□	□	□	□

YAYGINLIK					
Dünya çapında kullanıcı (milyon)	3,2	700	395	50	209
İşletim sistemleri	iOS, Android, Windows Phone	iOS, Android, Symbian, Windows Phone, BlackBerry	iOS	iOS, Android, Windows Phone	iOS, Android, Symbian, Windows Phone, BlackBerry
Uygulama mağazasında sıralaması	Bilgi yok	1 ("Ücretsiz" kategorisi)	Bilgi yok	Bilgi yok	20 ("Ücretsiz" kategorisi)

*MAKSİMUM ERIŞİLEBİLİR KULLANICI SAYISI

CHIP Test sonucu

Tüm messenger uygulamalarında temel prensip aynı: hepsinde (tabii ki) bir sohbet işlevi ve gelen mesajlar için bir uyarı sistemi mevcut. Çoğu uygulamada fotoğraf ve videolar için bir de paylaşma fonksiyonu var. Aradaki fark, ekstra eklenmiş kullanışlı özellikler. Ancak çoğu sohbet uygulamasında zamanı geçmiş güvenlik teknolojileri kullanılıyor.

En iyi güvenlik Skandalların birbiri ardına patladığı günümüzde en büyük gereklilik, gerçek uçtan uca şifreleme. Test birincisi olan Threema, tüm sistemlerde bu özelliği sunuyor. Ek olarak, aynı Doodle servisinde olduğu gibi, tümleşik oy verme işlevi sayesinde fikir toplamayı da kolaylaştırıyor.

En kolay kullanım Konfor kategorisinin birincisi olan Viber, önemli olabilecek tüm özellikleri barındırıyor (oylama özelliği hariç). Masaüstü uygulaması da mevcut. Tek büyük dezavantajı, istemci-sunucu şifrelemesinin kolayca çözülebilmesi.

En yaygın Bir mesaj uygulaması ne kadar güvenli ve konforlu olursa olsun, zayıf bir kullanıcı tabanı ile başarılı olamaz. Bu açıdan WhatsApp, bu kategoride uzak ara birinci.

	FACEBOOK MESSENGER	MICROSOFT SKYPE	GOOGLE HANGOUT
	6	7	8
	Ücretsiz	Ücretsiz	Ücretsiz
	59	54	51
	44	40	44
	71	64	67
	90	85	56
	Sadece istemci-sunucu arasında. Uçtan uca yok	Sadece istemci-sunucu arasında. Uçtan uca yok	Sadece istemci-sunucu arasında. Uçtan uca yok
	Facebook hesabı ABD	Skype hesabı ABD	Google Plus hesabı ABD
	■	■	■
	□	□	□
	■	□	■
	■	□	■
	■	□	■
	■	□	■
	■/■	■/■	■/■
	■	□	■
	■	■	■
	□	■	□
	500	300	540*
	iOS, Android, Windows Phone	iOS, Android, Symbian, Windows Phone, BlackBerry	iOS, Android
	3 ("Ücretsiz" kategorisi)	27 ("Ücretsiz" kategorisi)	Bilgi yok

Güzel işlevler, az kullanıcı sayısı

Bazen daha az bilinen sohbet uygulamaları, diğerlerinden çok daha kullanışlı özelliklere sahip olabiliyor. Burada avantaj, bulunduğunuz ülkedeki kullanıcı sayısının az olması.

Line Line kullanıcılarının çoğu Asya kıtasından. Uygulamanın en önemli özelliği, kullanıcıların giriş yaparken telefon numaralarını yazmak zorunda olmamaları.

Kik Kanada'nın Waterloo Üniversitesi öğrencileri tarafından geliştirilen bu uygulamanın tablet için ayrı bir versiyonu mevcut.

BlackBerry Messenger Başlangıçta yalnızca BlackBerry kullanıcıları arasında sohbet imkanı veren yazılımın daha sonra iOS ve Android için versiyonları da geliştirildi ancak bazı ülkelerde yaygın değil.

TextSecure Bu Android uygulamasının güvenlik özellikleri, aynı zamanda WhatsApp'taki şifrelemeden de sorumlu olan Open Whisper sistemi tarafından sağlanıyor. Bu yüzden mesaj iletimi hayli güvenli.

myChat Tıpkı Skype gibi myChat de kullanıcıya gerçek zamanlı telefon görüşmesi imkanı sunuyor. Servis sağlayıcı henüz bu görüşmeler için ücret talep etmiyor.

SIMSme Almanya'da geliştirilen ve Almanya'daki sunucuları kullanan bir uygulama. Uçtan uca şifreleme kullanıyor.

WeChat Standart iletişim özelliklerine ek olarak Çin kaynaklı bu sohbet programı, Facebook'taki zaman tüneli benzeri bir akış hizmeti de sunuyor.

Sicher Uçtan uca şifreleme kullanan bir başka Alman yazılımı. Ayrıca belirli bir zaman geçtiğinde seçili mesajları silme opsiyonu da mevcut.

KakaoTalk Skype gibi bu Kore menşeli uygulama görüntülü görüşme olanağına sahip. "Plus Friend" özelliği sayesinde sevdiğiniz ünlülerle ilgili güncel haberlere ulaşabiliyorsunuz.

Tencent QQ Yine Asya'da popüler olan bu mesajlaşma uygulaması, kullanıcılara kendi alan adlarını .cn uzantısı ile kayıt ettirme olanağı tanıyor. Bu alan adı sayesinde kullanıcılara daha kolay ulaşılabilir.

WhatsApp, sunduğu hizmet için ilk yılın sonundan itibaren ücret talep ediyor. Ancak geçmişte birçok kez ücretsiz hizmet süresini uzattı.

ZyXEL VMG3312-B10A v2 İnternette yüksek verim

ZyXEL VMG3312-B10A v2 hem ADSL2+, hem de VDSL2 teknolojilerine uyum sağlayarak internet bağlantınızdan en yüksek verimi elde etmenizi sağlıyor. B10A v2 isimli modeli aslında daha önce incelediğimiz aynı isimli B10A modelinin yeni sürümü. Önceki modelde antenler dahiliyken, bu modelde iki adet anten dışarıya taşınmış durumda. ZyXEL VMG3312-B10A v2, üç yıl garantili olarak satışa sunuluyor ve ayrıca Türkiye'den haftanın yedi günü ve 24 saat boyunca ulaşılabilen bir çağrı merkezi avantajı sunuyor. Kurulumdan tutun da en küçük sorunlara kadar çağrı merkezine her konuda ulaşabilirsiniz. ZyXEL VMG3312-B10A v2 şık bir model. Salonunuzda gönül rahatlığı ile konumlandırabilirsiniz. Ürün ADSL2+ tipinde bağlantıları destekliyor. Elbette mevcut tüm ADSL aboneleri de tercih edebilirler. VDSL2 de hız avantajı sunan önemli standartlardan birisi. Henüz fiber bulunmayan ve kablo internetten yoksun olan tüm bölgeler için şu anda tek alternatif konumunda. Yüksek hızı randımanlı bir şekilde kullanmak ve evinize ya da işyerinize dağıtmak istiyorsanız ZyXEL VMG3312-B10A v2 en iyi seçeneklerden biri olacaktır. VDSL2'de desteklenen en yüksek indirme hızı 100 Mbps. En yüksek yükleme hızı ise 45 Mbps seviyesinde. ZyXEL VMG3312-B10A v2'de desteklenen kablosuz ağ teknolojisi ise günümüzün hız ve menzil açısından en mantıklı seçeneklerinden biri olan 802.11n.

TEKNİK ÖZELLİKLER

STANDART	802.11 b/g/n
FREKANS	2.4 GHz
HIZ	300 Mbps
BAĞLANTILAR	LAN (4 adet), USB 2.0
BOYUTLAR	186 x 39 x 121 mm

DEĞERLENDİRME

PERFORMANS (%50)	91
DONANIM ÖZELLİKLERİ (%25)	87
ERGONOMİ (%15)	88
KULLANIM KOLAYLIĞI (%10)	90
FİYAT	220 TL

CHIP İyi (89)

Sony Xperia E3 Giriş segmentine özel

Sony'nin Xperia E3 modeli giriş segmentine konumlanıyor. Telefonun tasarımından teknik detaylarına kadar tüm öğeleri de zaten bunu yansıtacak cinsten. Fakat bazı noktalarda Sony cömert davranmış diyebiliriz. Zira Xperia E3'te NFC ve 4G gibi giriş segmentinde pek karşımıza çıkmayan özellikler kendine yer buluyor. Bu anlamda satın almak istediği telefonda bu özellikleri arayan kullanıcılar Xperia E3 ile mutlu olabilir. Xperia E3, plastik bir kasaya sahip. 143 gram ağırlığında olan telefon, 8,5 mm kalınlığında. Sony'nin Omnibalance tasarım izlerini gördüğümüz telefon, düşmelere karşı dayanıklı olabilmesi için dört kenarında ek plastik tabaka bulunduruyor. Xperia E3'ün ekranı 4,5 inç boyutunda. Çözünürlük ise 480x854 piksel. Bu anlamda çözünürlüğü düşük bulduğumuzu söyleyelim. Ekranın üzerinde yer alan ön kamera 0,3 megapiksel değerinde. Açıkçası son dönem selfie modası için pek ideal sayılmaz, fakat bu kamerayla görüntülü görüşmeden de mahrum değilsiniz. Arka kameraya gelecek olursak, burada da 5 megapiksel değerinde bir sensör görüyoruz. Telefonda sınıfına uygun olarak Snapdragon 400 işlemci kullanılmış. Dört çekirdekli ve 1,2 GHz hızında çalışan bu işlemci, telefonda iyi performans alınabilmesini sağlıyor. 1 GB RAM de yine bu telefonda görmeyi beklediğimiz bir bellek değeri. Dahili hafıza tarafına baktığımızda dahili olarak 4 GB'la geldiğini görüyoruz.

TEKNİK ÖZELLİKLER

İŞLETİM SİSTEMİ	Android 4.4.2
İŞLEMÇİ	Qualcomm Snapdragon 400
EKRAN	4,5 inç IPS (480x854)
BELLEK / DEPOLAMA	1 GB / 4GB (microSD 32 GB)
KAMERALAR	0,3 MP / 5,0 MP

DEĞERLENDİRME

KULLANIM (%30)	70
İNTERNET (%20)	85
MULTİMEDYA (%20)	72
TELEFON FONKSİYONU (%10)	82
PERFORMANS (%20)	71
FİYAT	Belli değil

CHIP İyi (74)

Dark Smart Watch SW04 Akıllı saatlere farklı bir seçenek

Yine kısa bir süre önce Quadro markasının akıllı saati Smart Watch S71'i incelemiştik hatırlarsanız. Dark Smart Watch SW04 de Quadro'nun S71 modeline büyük ölçüde benziyor. Hatta aslında daha çok Samsung'un Galaxy Gear 2 modeline benzediğini söylemek daha doğru olacak, zira Quadro da S71 modelinde Gear 2 modelinin tasarımını kullanmıştı. Dark'ın Smart Watch SW04 modeli ise genel hatlarıyla Gear 2'nin tasarımını ve işletim sistemini bizlere sunan bir model. Saatin çerçevesi metalik bir tasarıma sahip. Plastik bir kayışla gelen saat, kelepçeli tasarımı bizlere sunuyor. Üzerinde 1,54 inç boyutunda bir ekran bulunduran saat, bu ekranla bizlere 240x240 piksel çözünürlük sunuyor. Tizen işletim sistemini kullanan Dark Smart Watch SW04, diğer akıllı saatlerde de gördüğümüz fonksiyonları bizlere sunuyor. Ayrıca saatle telefonunuzun rehberine erişebiliyor ve telefonunuza bağlı olarak arama yapabiliyorsunuz. Bu da saati üzerinden telefonla konuşmak isteyenlerin ilgisini çekebilecek bir özellik. Facebook, Twitter gibi sosyal medya bildirimlerinizi de takip edebileceğiniz bir saat olan Smart Watch SW04, bunun için önce uygulamasını indirmenizi gerektiriyor. Genel kullanımı itibarıyla çok fark yaratmayan Dark Smart Watch SW04, 350 mAh'lık bir bataryanın sahibi. Bu da bekleme süresiyle yaklaşık 6 gün civarı bir ömür sunmasını sağlarken, yoğun kullanımda pili çok çabuk tüketmeniz mümkün.

TEKNİK ÖZELLİKLER

İŞLETİM SİSTEMİ	Tizen OS
EKRAN	1,54 inç LCD (240x240)
UYUMLULUK	iOS, Android
KAMERA	0,3 MP
BAĞLANTILAR	Bluetooth, microUSB

DEĞERLENDİRME

KULLANIM (%30)	70
TASARIM (%20)	77
ÖZELLİKLER (%30)	70
FİYAT / PERFORMANS (%20)	60
FİYAT	469 TL

CHIP Orta (69)

Team Xtream X131 Geniş kapasite ve performans

Team Xtream X131'in elimizdeki modeli 256 GB kapasitesine sahip. Elbette marka için bu tek kapasite seçeneği değil. 64 ve 128 GB'lık kapasiteli modellerini de bulmak mümkün. Team'in distribütörü Akortek tarafından incelememiz için gönderilen USB bellek, Akortek'in sitesinden sipariş edilebileceği gibi diğer satış kanallarında da bulunabiliyor. Tek renk seçeneği olan kırmızı renkle gelen Team Xtream X131, metalik bir yapıya sahip. Tasarımla ilgili asıl problem olabileceğini düşündüğümüz nokta ise, belleğin yayvan yapıda olması. Yani bellek tasarımıyla çok geniş ve bu da özellikle dizüstü bilgisayarlarda birbirine yakın USB yuvalarına takarken sıkıntı yaşayacağınız anlamına geliyor. Xtream X131'e hem tipik olarak CrystalDiskMark testi uyguladık, hem de gerçek kullanıma uygun olarak pratik test yaptık. Belleğin, CrystalDiskMark raporuyla başarılı sonuç verdiğini söyleyebiliriz. Zira 1 GB'lık veri paketinde okuma hızıyla 289 MB/s sıralı okuma ve 163 MB/s sıralı yazma performansı gösteren bellek, 500 MB'lık ikinci testimizde ise 288 MB/s sıralı okuma ve 165 MB/s sıralı yazma sonucuna ulaştı. Pratik testimizde ise totalde 31 GB'lık 63 dosya ve 23 klasörden oluşan bir veri öbeğini Xtream X131'e kopyaladık. Bu noktada sentetik testteki sonucuyla eşdeğer bir sonuç aldık. Yazma işlemi süresince 162 MB/s civarında bir performans gösteren USB bellek, bu anlamda testten başarıyla geçti.

TEKNİK ÖZELLİKLER

ARAYÜZ	USB 3.0
KAPASİTE	256 GB
OKUMA HIZI	299 MB/s
YAZMA HIZI	200 MB/s
BOYUTLAR	78 x 27 x 9,3 mm

DEĞERLENDİRME

PERFORMANS (%40)	91
KULLANIM (%30)	87
FİYAT / PERFORMANS (%30)	60
FİYAT	730 TL

CHIP İyi (74)

Philips BDM3470UP Profesyonel monitör

Philips'in BDM3470UP modeli 34 inç boyutunda geniş bir ekranın sahibi. Bu nedenle özellikle geniş alanda çalışma ihtiyacı duyan dijital fotoğraf ve video işleriyle ilgili kullanıcıların beklentisini karşılayacak ölçüde olan monitör, geniş ekranıyla 21:9 görüntü formatında 3440x1440 piksel görüntü sunuyor. CrystalClear Quad HD çözünürlüğüyle ince detayları görmeyi mümkün kılan monitör, 320 kandela parlaklık ve tipik olarak 1000:1, SmartContrast olarak 40.000.000:1 kontrast oranı gibi teknik değerlerin sahibi. Ekranın mat malzemeye kaplı olması görüntünün yansımalarından arındırılmış olmasını sağlarken, panelde AH-IPS LCD tercih edilmesi zengin görüntü ve geniş görüş açısı sergilemesine olanak tanıyor. Ayrıca bu noktada panelin W-LED arka aydınlatmaları kullandığını da söyleyelim. Ekranı 180 mm'ye kadar yukarı ve aşağı hareket ettirmek mümkün. Ayrıca yine 90 derecelik rotasyon imkanı tanıyan monitör, her iki yana da 170'er derecelik açıyla yatabiliyor ve -5 ila 20 derecelik açılarda eğilebiliyor. Bağlantılar arasında VGA, HDMI, DisplayPort'un yanı sıra iki adet USB 3.0, iki adet USB iki sıfır portu bulunuyor. Bunların yanında monitörde dikkatimizi çeken bir diğer nokta ise herhangi bir dahili kameraya yer verilmemiş olması. Yani aradığı monitörde dahili bir web kamerası arayan kullanıcılar için bu monitör uygun değil.

TEKNİK ÖZELLİKLER

EKRAN	34 inç AH-IPS LCD (3440x1440)
TEPKİ SÜRESİ	14 ms / 5 ms
PARLAKLIK / KONTRAST	320 kandela / 1000:1
BAĞLANTILAR	DP, MHL-HDMI, USB 3.0 (2 adet), USB 2.0 (2 adet)
HOPARLÖR	3W x 2

DEĞERLENDİRME

GÖRÜNTÜ KALİTESİ (%40)	91
ERGONOMİ (%25)	93
KULLANIM (%15)	82
BAĞLANTI SEÇN. (%10)	87
TEKNOLOJİ (%10)	71
FİYAT	2,800 TL

CHIP İyi (86)

LG G4 Gerçek deri kaplamalı amiral

LG'nin yeni amirali G4, çok farklı bir tasarımla karşımıza çıkıyor. Deri kaplamalı olarak gelen G4, tamamen el işçiliğiyle üretilen gerçek deri kaplamasıyla fazlasıyla dikkat çekici. Öte yandan deri malzemeli tasarımdan hoşlanmayanlar için seramik beyaz, metalik gri ve parlak altın renklerinde plastik arka kapaklı modelleri de mevcut. G4'ün ağırlığı 155 gram, kalınlığı ise 9,8 mm. LG G4'ün ekranı, en çok dikkat çeken yönleri arasında görünüyor. 5,5 inç boyutunda olan ekran, G3'le bir noktaya kadar büyük benzerlik gösteriyor. Ekran yine aynı boyutta ve 1440x2560 piksel, yani 2K görüntü sunuyor bizlere. LG G4'te arayüz de artık daha sade, daha güzel bir görünüm sunuyor. UX 4.0 sürümüne güncellenen arayüz, yeni özellikleri de beraberinde getiriyor elbette. LG G4, işlemci hanesinde Qualcomm Snapdragon 808 yonga setini bulunduyor. Adreno 418'le bir tık geriden seyreden G4, RAM konusunda 3 GB kapasite sunuyor bizlere. Tek kapasite seçeneğiyle gelen G4, 32 GB'lık dahili hafıza getiriyor. microSD noktasına gelirsek, endişe etmeye gerek yok zira LG G4, tam 128 GB'lık microSD kart desteği sunuyor. LG G4'ün bataryası 3000 mAh kapasitesinde. Yaptığımız testlerde aldığımız sonuçlara göre G4, video oynatımıyla 9 saat civarı bir süre sonra pilini tamamen tüketiyor. Öte yandan orta halli kullanım senaryosuyla yine 9 saati yakalamak mümkün. G4'ün arka kamerası 16 MP, ön kamerası ise 8 MP.

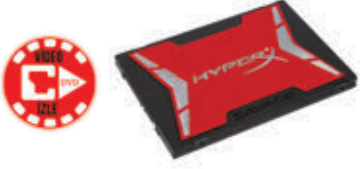
TEKNİK ÖZELLİKLER

İŞLETİM SİSTEMİ	Android 5.1
İŞLEMCI	Qualcomm MSM8992 Snapdragon 808
EKRAN	5,5 inç Quantum IPS (1440x2560)
BELLEK / DEPOLAMA	3 GB / 32GB
KAMERALAR	8.0 MP / 16.0 MP

DEĞERLENDİRME

KULLANIM (%30)	88
İNTERNET (%20)	97
MÜLTİMEDYA (%20)	87
TELEFON FONKSİYONU (%10)	96
FİYAT / PERFORMANS (%20)	90
FİYAT	2,199TL

CHIP Çok iyi (90)

Kingston HyperX Savage SSD

HyperX Savage SSD'si elimizde

240 GB'lık HyperX Savage'in tasarım yapısına ve kutu içeriğinde getirdiklerine bakalım. 7 mm'lik tasarımı bizleri selamlayan HyperX Savage, kutu içeriğinde genişleme çerçevesiyle geliyor. Kingston, kullanıcılara kolay montaj için gerekli olabilecek tüm ekipmanı düşünmüş. Kutu içeriğinde gerekli tüm vidalar, hatta değiştirilebilir başlıklı şık bir tornavida da sunuluyor. Bilgisayarının kasasını, içinde yer alan donanım bileşenlerinin etiketleriyle süslemeyi sevenler için bir "HyperX" etiketi bile yer alıyor kutu içeriğinde. Dahası HyperX Savage'in, SSD'nin dışında bir taşınabilir disk olarak da kullanılabilmesini sağlayacak disk kasasıyla geliyor olması, kullanıcıları fazlasıyla memnun edecektir diye düşünüyoruz. 4 çekirdekli ve 8 kanallı Phison S10 kontrolcüyle donatılmış olan HyperX Savage, SATA 3.0 arabirimini kullanıyor. CrystalDiskMark'ta ilk testimizde 1000MB'lık senaryoda saniyede 521 MB/s sıralı okuma, saniyede 503 MB/s sıralı yazma hızlarına erişen HyperX Savage, testi 4000MB'ta tekrarladığımızda bir kez daha aynı sonuçları bize getirdi. Bu noktada HyperX Savage'i, Samsung 850 EVO ile kıyaslayacak olursak daha iyi performans verdiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Diskin 4K performansına baktığımızda -farklı testlerle- burada da 24 ila 29 MB/s okuma, 101 ila 104 MB/s yazma sonuçları aldık. Şu an SSD terfisinde bulunmak isteyenler tarafından ilgi çekici duruyor.

TEKNİK ÖZELLİKLER

KAPASİTE	240GB
FORM FAKTÖR	2.5"
ARABİRİM	SATA 3.0
SIRALI OKUMA	520 Mb/s
SIRALI YAZMA	510 Mb/s

DEĞERLENDİRME

PERFORMANS (%40)	93
YAPI (%20)	96
ÖZELLİKLER (%20)	97
FİYAT / PERFORMANS (%20)	90
FİYAT	460 TL

CHIP Çok iyi (94)

AOC I2473PWY ONKYO

hoparlörleriyle dikkat çekiyor

AOC I2473PWY'nin model adına bakıldığında monitör 24 inç büyüklüğünde gibi algılanabiliyor ancak asıl panel büyüklüğü 23,8 inç seviyesinde. Full HD çözünürlükte ve 60 Hz tazeleme hızına sahip. 16:9 oranındaki paneldeki kaplama mat ve böylece ekran yansımıyor. Metrekare başına 250 kandela parlaklık sunan bir aydınlatma sistemine sahip olan monitörde statik kontrast oranı 1000:1 ancak ek teknolojiler sayesinde 50.000.000:1 gibi üstün bir değer elde ediliyor. Siyahın ve grinin birbirinden ayrılması konusunda monitörün gerçekten de performanslı olduğunu söyleyebiliriz. Ancak 250 kandela parlaklık değeri standart bir düzeyde. AOC I2473PWY'nin tasarımı teknik özelliklerinden biraz daha fazla ön plana çıkıyor. Bağlantıların tümü ayaklık bölgesinin altında sunulduğu için gövde gerçekten de başarılı bir incelekte. Ayaklık kısmında sunulan 2 x 7W RMS gücündeki stereo ONKYO ses sistemi de en önemli detaylardan birisi. Peki, monitörün sunduğu bağlantı seçenekleri neler? Arka tarafa baktığımızda sırasıyla HDMI / MHL, D-Sub, Line-in, kulaklık ve adaptör bağlantılarını görüyoruz. Monitörde hoparlör için genişçe bir yer ayrılmış olmasına ve ONKYO markalı hoparlörlerin kullanılmış olmasına karşın biz daha fazla beklenti içindeydik. Hoparlörler gerçekten yüksek ses çıkış gücüne sahip. Fakat kalite konusuna gelirsek, hala bir monitör hoparlörü seviyesinde olduklarını söyleyebiliriz, daha fazlası değil.

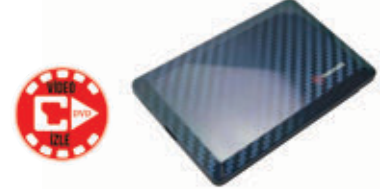
TEKNİK ÖZELLİKLER

EKRAN	23,8 inç IPS (1920x1080) LED
TEPKİ SÜRESİ	5 ms
PARLAKLIK / KONTRAST	250 kandela / 1000:1 - 50M:1
BAĞLANTILAR	HDMI/MHL, D-Sub, kulaklık
HOPARLÖR	7W

DEĞERLENDİRME

GÖRÜNTÜ KALİTESİ (%40)	77
ERGONOMİ (%25)	74
KULLANIM (%15)	81
BAĞLANTI SEÇİM (%10)	70
TEKNOLOJİ (%10)	65
FİYAT	945 TL

CHIP İyi (73)

Tuncmatik EnergyCard 900

Kredi kartı boyunda şarj cihazı

Daha önce de elimize bu tip minik şarj cihazları geldi, fakat hiçbiri bu formda karşımıza çıkmamıştı. Genellikle uzun, ince ve silindirik biçiminde yapılarla bize ulaşan bu cihazlara, bu defa Tuncmatik farklı bir yaklaşımda bulunmuş. Adeta bir kredi kartı biçiminde olan EnergyCard 900, böylece rahatlıkla yanınızda yer alabiliyor. Kot, gömlek cebinde veya çantanızın bir gözünde her daim yanınızda bulundurabileceğiniz EnergyCard 900, bu anlamda tasarımıyla kullanıcıları rahatsız etmeyecek türden. Cihazın sadece 50 gram olması da diğer bir artısı. EnergyCard 900'ün üzerinde dahili bir minik USB kablosu bulunuyor. Böylece telefonunuzu şarj ederken ayrıca bir kabloya ihtiyacınız yok. Cihazın altındaki dahili kabloyu çıkartarak hemen telefonu şarj etmeye başlayabiliyorsunuz. EnergyCard 900'ün üstünde bir microUSB portu da bulunuyor elbette. Yine kutu içeriğinde ayrıca bir USB kablosu da mevcut. Bunu kullanarak cihazı şarj edebiliyorsunuz. Öte yandan bu noktada cihazın şarj durumunu kontrol edebilmeniz için üzerinde bir buton ve dört minik LED bulunduğunu da söyleyelim. Bu LED'lere göre cihazın doluluk oranını kestirebiliyorsunuz. EnergyCard 900, cep telefonunuzu tamamen şarj etmek için geliştirilmiş bir şarj cihazı değil. En acil durumda sizi yarı yolda bırakmayacak bir cihaz. Kabaca ek olarak 1 saatlik telefon görüşmesini mümkün kılan telefon, 900 mAh'lık bir bataryanın sahibi.

TEKNİK ÖZELLİKLER

GİRİŞ	5V DC 1A
ÇIKIŞ	5V DC 800mA
KAPASİTE	900 mAh
ŞARJ SÜRESİ	2,5 saat
BAĞLANTILAR	microUSB

DEĞERLENDİRME

PERFORMANS (%40)	73
TAŞINABİLİRLİK (%30)	94
KULLANIM KOLAYLIĞI (%10)	90
FİYAT/PERFORMANS (%20)	50
FİYAT	75 TL

CHIP İyi (76)

TP-Link TD-W8960N

Ev ve ofiste uygun çözüm

TD-W8960N, 300 Mbps destekli bir ADSL2+ Modem Router. Bu da onu ev ve küçük ofisler için kullanışlı bir model yapmaya yetiyor. Üzerinde 4 adet Ethernet portuna da yer veren cihaz, böylece kablolu bağlantı için diğer cihazlara da el veriyor. Cihazın diğer bağlantıları arasında bir de hat ve güç bulunuyor. USB noktası ise yok. Farklı gövde rengiyle dikkat çeken cihaz, plastik yapıda ve elbette tasarımıyla fark yaratan modellerden biri olmadığı gayet açık. Üzerinde 3 dbi'lik iki anten yükselen Modem Router'ın yine arka yüzünde Wi-Fi açma kapama, WPS ve güç butonları bulunuyor. Ön yüzde de klasik olduğu üzere LED bildirimler bulunuyor. Bu cihazın öne çıkan özelliklerinden biri de son zamanlarda aranan güvenli bağlantı için IPsec VPN tünelleri desteklemesi. İnternet üzerinden şifre korumalı tünelleme olarak gerçekleştirilen bu işlev, böylece güvenlik açığına izin vermiyor. Öte yandan en uygun bant genişliğinin kullanılmasını ve veri trafiğinde herhangi bir tıkanıklık olduğunda öncelik sağlayan IP QoS (Quality of Service) desteği de gösteren cihaz, Canlı Ebeveyn Kontrolü gibi özelliklerin de sahibi. W8960N'in kurulumuyla ilgili bir şey söylemeye gerek yok. TP-Link'in tüm modellerinin kurulum problemlerini ortadan kaldırmak için hizmet sunduğu kolaykurulum.net internet sitesi, bu modelle ilgili ayrıntılı bilgiyi içeriyor. Bu nedenle modem kurulumuyla da çok fazla uğraşmanıza gerek kalmıyor. O nedenle kullanıcı dostu bulduğumuz TP-Link TD-W8960N'yi inceleyebilirsiniz.

TEKNİK ÖZELLİKLER

STANDART	802.11 b/g/n
FREKANS	2.4 GHz
HIZ	300 Mbps
BAĞLANTILAR	LAN (4 adet)
BOYUTLAR	195 x 130 x 36 mm

DEĞERLENDİRME

PERFORMANS (%50)	81
DONANIM ÖZELLİKLERİ (%25)	79
ERGONOMİ (%15)	85
KULLANIM KOLAYLIĞI (%10)	90
FİYAT	109 TL

CHIP İyi (82)

Asus ZenBook UX305

Fansız tasarımı ultrabook

ZenBook UX305'i elinizde tuttuğunuzda bir defter gibi durduğunu söyleyebiliriz. O kadar ince görünen ultrabook, 12 mm kalınlığında. Yani neredeyse bir cep telefonu kalınlığında olduğu açık. Ağırlık olarak da 1,2 kilogramla gayet hafif bulduğumuz ultrabook, bu anlamda Lenovo Yoga 3 Pro ile benzer yapıda. 13 inç büyüklüğünde bir ekranın sahibi olan ZenBook UX305, gövde içi görünümüyle çok sade. Ekran paneli mat malzemeli ve bu da yansımalarından tamamen arınmasını sağlıyor. 13 inçlik ekran QHD+, yani 3200x1800 piksel çözünürlük sunuyor, ayrıca dokunmatik özellikte değil. Yine elimizdeki modelin Full HD seçeneği de bulunuyor; dileyen kullanıcılar onu da tercih edebilirler. ZenBook UX305, Intel'in 5'inci nesil Broadwell mimarili Core M işlemcisine sahip. 14 nm mimarisinde olan bu işlemcinin en büyük artışı elbette en güncel düşük güç tüketimli model olması. Öte yandan boyutları itibarıyla ince tasarımı modellere müsait olan Core M, bunun karşılığını zaten bize ZenBook UX305 ile veriyor. 4 GB RAM kullanan ZenBook UX305, 128 GB'lık bir SSD'nin de sahibi. ZenBook UX305'e pil testi uyguladığımızda ise aldığımız sonuç PCMark 8 Battery Life testinde 5 saat 21 dakikayı buldu. Core M işlemci kullanan Lenovo Yoga 3 içinse aynı test 4 saat 30 dakika seviyesindeydi. Bu da ZenBook UX305'in pil noktasında daha iyi performans gösterdiğini ortaya koyuyor. Gerçek kullanım noktasında ise 9 – 10 saat arası performans almak mümkün.

TEKNİK ÖZELLİKLER

İŞLETİM SİSTEMİ	Windows 8.1
İŞLEMCI	Intel Core M 5Y10 2.0 GHz
EKRAN	13.3 inç QHD+ (3200x1800)
BELLEK / DEPOLAMA	4 GB / 128 GB
BAĞLANTILAR	USB 3.0 (3 adet), micro HDMI, BT, kart okuyucu

DEĞERLENDİRME

KULLANIM (%40)	90
EKRAN (%15)	91
DONANIM ÖZELLİKLERİ (%15)	80
TAŞINABİLİRLİK (%10)	95
FİYAT / PERFORMANS (%20)	71
FİYAT	3,748 TL

CHIP İyi (85)

Inca Vivre

Yüzde 100 Türk tasarımı!

Ofiste, evde ve mobil ortamlarda rahatlıkla kullanılabilecek küçük çaplı fare arıyorsanız, Inca tarafından tasarlanan ve bugünkü konumuz olan Vivre isimli model dikkat çekici gelebilir. "Yüzde 100 Türk tasarımı" olarak lanse edilen Vivre, tamamen yerli üretim sonucu ortaya çıkmasıyla dikkat çekiyor. Inca Vivre, yanınızda taşıması kolay, kullanımı basit ve konforlu bir fare, yalnızca 55 gram ağırlığında. Inca Vivre, üzerinde dört tuş bulunduruyor. Bunlar arasında sağ ve sol standart zaten. Scroll ise Vivre'in en dikkat çeken noktasını oluşturuyor. Zira Vivre, sıradan farelerden bu yanılla ayrılıyor. Tasarıma farklı bir dokunuş getiren Inca, scroll'u bir top şeklinde tasarlamış. İlk gördüğünüzde bu topun her yöne döndüğü izlenimine kapılıyorsunuz, ancak topun görevi birebir scroll dairesiyle aynı. Sayfaları kaydırıyor ve yine üzerine tıkladığınızda sol tık görevini yerine getiriyor. Vivre'in ayrıca üzerinde bir dpi kontrol butonu da bulunuyor. Bu minik butona dokunarak 800, 1200 ve 1600 dpi seçeneklerinden birine geçiş yapabiliyorsunuz. Kablosuz bir fare olan Vivre, küçük bir nano USB alıcısıyla bağlantı kuruyor. 10 metre mesafeye kadar kullanım imkanı tanıyan fare, her yüzey için geliştirilen Incatrack teknolojisiyle maksimum hassasiyet sağlıyor. Böylece farelinizin yanında ayrıca bir mousepad taşıma ihtiyacını da ortadan kaldıran Vivre, bulunduğunuz hemen her yerde rahatlıkla kullanabilme imkanı tanıyor.

TEKNİK ÖZELLİKLER

BAĞLANTI	Kablosuz
TEKNOLOJİ	Incatrack
ÇÖZÜNÜRLÜK	1600 dpi
RENK SEÇENEĞİ	7 adet
MENZİL	10 metre

DEĞERLENDİRME

PERFORMANS (%40)	90
KULLANIM (%25)	87
KONFOR (%20)	91
FİYAT/PERFORMANS (%15)	95
FİYAT	39 TL

CHIP Çok iyi (90)

aCalendar 1.1.1

Mobil cihazlar için çalışma programı yöneticisi

Ücretsiz aCalendar uygulaması, kişisel takviminizi yönetmenizi ve aynı anda Google ile senkronize olarak farklı hesaplarda bulundurduğunuz takvimleri kullanabilmenizi sağlıyor. Uygulama, Android platformundaki tüm standart uygulamaların servislerini destekliyor. Kişisel takvimler ve etkinlikler daha iyi bir görünüm için işaretlenebiliyor. Aynı zamanda görünüm modunu aylık, haftalık veya günlük olarak değiştirebiliyorsunuz. Uygulama, seçili hesaptaki etkinlikler ve randevular ile otomatik olarak senkronize oluyor. Tekrarlanan etkinliklerinizi (Örneğin doğum günleri) belirleyerek tekrarlanmalarını sağlayabilir ve fotoğraflarınızı etiketleyebilirsiniz.

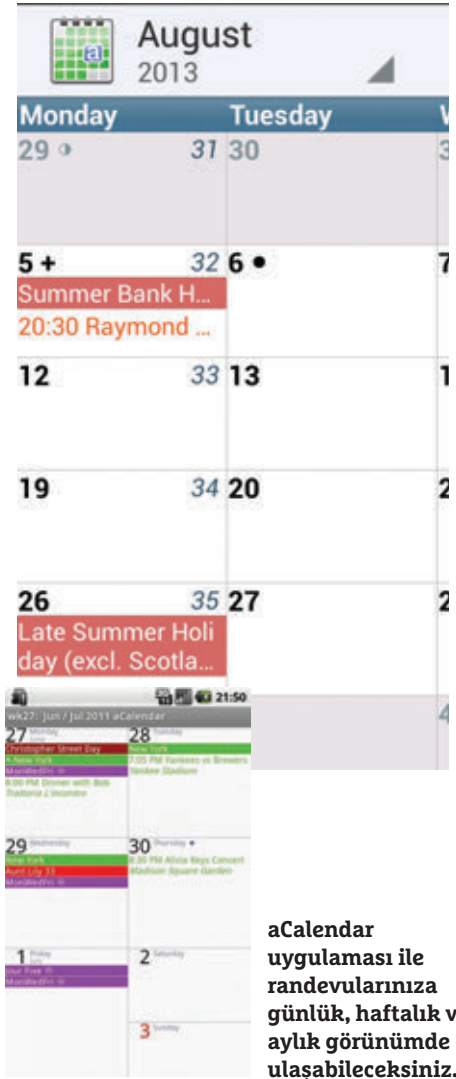
Entegre ana ekran widget'ı ve opsiyonel push bildirimleri sayesinde randevularınız için önceden haberdar edileceksiniz. İş arkadaşlarınızın ve dostlarınızın da etkinlikleri unutmamaları adına uygulama girdi-

lerinizi e-posta veya NFC (Yakın Alan İletişimi) yardımıyla onlarla paylaşabilirsiniz. Tüm bu özellikleri yetersiz bulanlar profesyonel sürümüne geçerek daha da kullanışlı bir etkinlik programına, tatil takvimine ve bildirimler için ek seçeneklere kavuşabilirler. Profesyonel sürümün fiyatı 7,49 TL.

K A R A R

aCalendar, telefonunuza önceden yüklenmiş takvim uygulamasına karşı başarılı bir alternatif. Tekrarlanan etkinlikler, QR kodu okuma, randevuları düzenleme gibi önemli özellikler sunmasının yanında, ücretsiz sürümü de çoğu kullanıcı için oldukça yeterli.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	-	ücretsiz	-
CHIP Notu	Çok iyi (92)		

aCalendar uygulaması ile randevularınıza günlük, haftalık veya aylık görünümde ulaşabileceksiniz.

Perfect Shift

Heyecanlı bir yarış

Android işletim sistemlerinde de erişilebilir durumda. Adından da anlaşılacağı üzere Perfect Shift bir "drag" yarış oyunu. Amacınız, aracın vitesini en doğru anda değiştirip ivmelenmenizi maksimuma çıkararak rakiplerinizi yenmek. Perfect Shift'in oynanışı oldukça kolay ve sizi bir hikayenin içerisine yerleştiriyor. Hikaye ilerledikçe daha zorlu rakiplerle daha farklı yarışlara çıkıyorsunuz. Kazandığınız her yarışın ardından arabanızı geliştirmenize ve kişiselleştirmenize yarayan ödüller alıyorsunuz.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	ücretsiz	ücretsiz	ücretsiz
CHIP Notu	Çok iyi (90)		

Trivia Crack

Gerçek rakiplerle oynanan bir bilgi yarışması

Trivia Crack şu şekilde özetlenebilir: Rakiplerinize meydan okuyun, çarkı çevirin, soruya cevap verin, rakibinizin sırasını bekleyin. Altı farklı kategorideki soruların üç tanesine art arda doğru cevap veren yarışmacı kazanacak. Sorular Quizduell'e göre daha sıra dışı. Fakat çarkı çevirme sonrasında bekleme kısımları biraz can sıkıcı olabiliyor. Ek olarak daha fazla soru içeriğine kavuşmak isterseniz 40 TL gibi yüksek bir oyun içi ödeme yapmanız gerekiyor.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	ücretsiz	ücretsiz	-
CHIP Notu	İyi (82)		

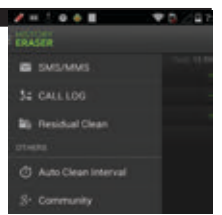

History Eraser

Android cihazlar için temizlik yazılımı

History Eraser uygulaması ön bellek verilerini bulup temizleyerek telefonunuzun hafızasındaki gereksiz doluluğu azaltan bir sistem aracı. Maalesef uygulama tüm ön belleği siliyor ve bu işlemi yalnızca belli uygulamaları kapsayacak şekilde yapmıyor. Ayrıca History Eraser'ı kullanarak geçmiş çağrı kayıtlarını, metin mesajlarını ve YouTube veya Google Play Store gibi hizmetlerdeki arama geçmişinizi de temizleyebilirsiniz fakat testlerimiz bize bu fonksiyonun sadece Chrome ve telefonunuzun kendi tarayıcısı ile çalıştığını gösterdi. Kullanıcı Mozilla Firefox tercih ediyorsa tarayıcı geçmişi silinmiyor.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	-	ücretsiz	-
CHIP Notu	Orta (66)		

Onefootball 6.0.8 Farklı ülke ligleri için haberler ve daha fazlası

Onefootball uygulaması ile Süper Lig de dahil olmak üzere en önemli dünya liglerini yakın takibe alabileceksiniz. Uygulama kullanıcılarına istatistikler, tablolar ve detaylı haberler sağlıyor. Push bildirimleri sayesinde oynayan maçlardan her an haberdar olabiliyorsunuz. Uygulamanın yeni versiyonunda, favori kulübünüzü seçerek ilgili haberlere, sonuçlara ve verilere çok daha hızlı ulaşabiliyorsunuz. Sonuç olarak bu uygulama, futbol hayranları için biçilmiş kaftan niteliği taşıyor.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	ücretsiz	ücretsiz	-
CHIP Notu	Çok iyi (96)		

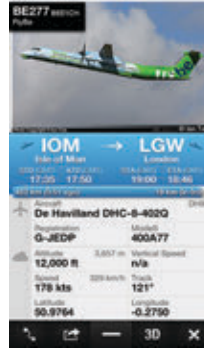
App of the Day Her güne bir uygulama

App of the Day uygulaması her gün farklı bir Android uygulamasını beğenimize sunuyor. Tüm uygulamalar %100 ücretsiz. Yani reklamlardan arındırılmış vaziyetler ve ücret ödeyerek elde ettiğiniz ek özellikleri yok. Sunulan uygulamalar müzik, spor, batarya optimizasyonu ve fotoğraf düzenleme gibi kategorilere ayrılıyor. App of the Day uygulaması yalnızca en iyi uygulama geliştiricilerle çalışmayı hedefliyor. Örnek olarak spor uygulamaları geliştiricisi Runtastic ile yaptıkları anlaşma ile kullanıcılarına her ay bir Runtastic uygulamasının Pro sürümünü sunuyorlar. Ücretli uygulamalar sadece 24 saat için ücretsiz ulaşılabilir durumda oluyorlar fakat bir kez indirildikten sonra ücretli özellikleri kullanıma açılıyor.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	ücretsiz	ücretsiz	-
CHIP Notu	İyi (82)		

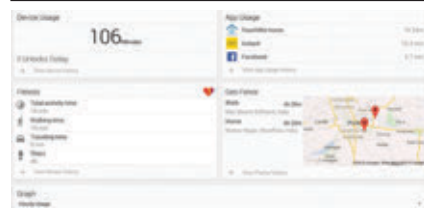
Flightradar24 Pro Uçakları gerçek zamanlı takip edin

Flightradar uygulamasıyla uçakları mobil cihazınızdaki haritadan gerçek zamanlı olarak izleyebileceksiniz. Eğer bir uçağın üzerine dokunursanız, uçağın ait olduğu havayolu, modeli, kalkış ve varış noktaları gibi çeşitli bilgilere erişim sağlayabiliyorsunuz. Birkaç uçak için fotoğraf bulmak da mümkün. Tüm bu bilgiler, modern uçakların da imi olarak ADS-B teknolojisini kullanarak konum verileri göndermeleri sayesinde elde ediliyor. Flightradar uygulaması ayrıca uluslararası hava taşımacılığı konusunda da pek çok bilgi sunuyor. Fakat havaalanı bilgileri için ekstra 5 TL ödemeniz gerek.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	3,99 €	3,59 €	2,99 €
CHIP Notu	Çok iyi (94)		

Instant - Quantified Self Sayılarla siz...

Instant-Quantified Self uygulaması; telefon kullanımı, spor ve gezi gibi hayatınızın farklı yönlerini inceleme altına alıyor. Yüklendikten sonra uygulama, telefon kilidini açma sayınız, uygulamaları kullanırken geçirdiğiniz süre gibi bilgileri kayıt altına almaya başlıyor. Tüm bu bilgilerin bütünü ana ekranda veya Graph butonuna basarak daha detaylı bir şekilde görülebiliyorsunuz. Ayrıca telefonunuzla fazla zaman geçirdiğinizde sizi uyarmak bir alarm sistemi kurmak da Instant-Quantified Self uygulamasıyla mümkün. Fitness sekmesine dokunup Google Fit'e giriş yaparak spor veya gezi sırasında attığınız adım sayısını da kaydedebilirsiniz.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	ücretsiz	2,52 TL	-
CHIP Notu	Çok iyi (86)		

KISA KISA

Kindle

Yeni Kindle 4.7.1 uygulamasıyla navigasyon bölümü artık kitapların içeriğini de gösterdiğinden, kitabın istediğiniz bölüme kolaylıkla ulaşabiliyorsunuz. Sık kullanılanlara ekleme fonksiyonu da geliştirilmiş. (iOS/Android/Win: ücretsiz)

Singstar Mic

Ücretsiz Singstar uygulaması, akıllı telefon veya tabletinizi popüler karaoke oyunu Singstar'da kullanmak üzere birer mikrofona dönüştürüyor. Yeni sürüm ile birkaç ufak problem giderilmiş. (iOS/Android: ücretsiz)

Twitter

Twitter akıllı telefon uygulaması ile internet sitesini yeniden düzene sokuyor. Bundan böyle mobil cihazınızdan grup mesajları alabilecek ve tweetlerinize video entegre edebileceksiniz. (Android/iOS/Win: ücretsiz)

Angry Birds Seasons

NBA'nın 2015 Allstar maçı için oyuna 15 yeni seviye ve yeni videolar eklenmiş. Artık farklı dizaynlara sahip 100'den fazla seviyeye erişebilirsiniz. (iOS: 1,99 TL, Android/Win: ücretsiz)

Weather Timeline

Uygulama minimal dizaynı ile haftalık hava tahminleri sunuyor. Android tabanlı giyilebilir cihazları da destekliyor. Sürüm 1.9.3.4 ile uygulama widget'ları saatli bir görünüme kavuşacak şekilde genişletilmiş. (Android: 2 TL)

Calcbot

Alternatif iPhone hesap makinesi uygulaması Calcbot, 2.0 sürümü ile bilimsel hesaplamaları gerçekleştirebiliyor ve entegre bir birim dönüştürücüye sahip. Ek olarak uygulama, eski girdilerinizi de kayıt altına alıyor. (iOS: ücretsiz)

Duet Game 3.0

Uygulamanın son sürümü ile eklenen mod, iPhone oyununu 30 yeni seviyeye kavuşturuyor. Ek paket uygulama içi satın alma ile 1,99 TL'ye edinilebilir. (iOS: 1,99 TL)

Ayın yeni ürünleri

CHIP TOP 10

CHIP Test Merkezi'ne her ay 100'e yakın ürün ulaşıyor.

14 kategoriden en ilginç olan yeni ürünleri sizler için bir araya getirdik. Ürünlerle ilgili ayrıntılı bilgileri tablolarda veya www.chip.com.tr adresinde bulabilirsiniz

SIRA 18 TABLET ANDROID

Medion Lifetab S8311

Parlak 8 inç ekran, çok iyi pil süresi, kısa şarj süresi, akıcı çalışma mümkün; parlaklık dağılımı orantılı değil, bazen hafif takılmalar oluyor.

Toplam puan: 78,6
Fiyat: yaklaşık 200 €

SIRA 11 DİJİTAL FOTO. MAKİNESİ DSLR VE DSLM

Olympus OM-D E-M5 Mark II

Magnezyum gövde, iyi görüntü kalitesi, hızlı otomatik odaklama, WLAN dokunmatik ve hareketli ekran, hızlı seri çekim, ancak fazla dayanmıyor.

Toplam puan: 87,8
Fiyat: yaklaşık 1.100 €

SIRA 27 CEP TELEFONU ANDROID

Samsung Galaxy A3

Kaliteli metal kasa, hızlı çalışma temposu, iyi telefon akustiği; ancak ekran çözünürlüğü yeterli değil, kamera sadece gün ışığında işe yarıyor.

Toplam puan: 83,0
Fiyat: yaklaşık 260 €

SIRA 41 TABLET WINDOWS

Dell Venue 8 Pro (3845)

Yüksek kontrastlı, yansımaz 8 inç ekran, 1 GB RAM'e rağmen iyi performans, hafif, bir yıllık Office 365 lisansı, 5 MP kamera; ancak flaş yok, 6 saate kadar çalışma süresi.

Toplam puan: 74,2
Fiyat: yaklaşık 130 €

SIRA 16 DİJİTAL FOTO. MAKİNESİ MEGA-ZOOM

Canon PowerShot SX530 HS

16 MP, imaj sabitleyicili 50x zoom, yeterince keskin 3 inç ekran, WLAN, NFC; ancak yavaş seri çekim, kısa pil süresi, yüksek kumlanma.

Toplam puan: 69,5
Fiyat: yaklaşık 340 €

DİJİTAL SLR FOTOĞRAF MAK. DSLR VE DSLM

Sıra	Ürün	Toplam puan	Don. özelli./kuil. (%45)	Foto Kalitesi (%45)	Fiyat (yak.)	Efektif megapiksel	Hız (15%)	Deklanşör gecikmesi (s)	İmaj sabitleyici (g)	Pil süresi (min./max. kare sayısı)
1	Samsung NX1*	94	1.500 €	95	90	100	28	370/770	0.09	□
2	Sony Alpha 77 II	93.4	1.200 €	88	100	95	24	330/680	0.07	■
3	Panasonic Lumix DMC-GH4*	91.6	1.500 €	91	92	92	15.9	410/850	0.08	■
4	Olympus OM-D E-M1*	91.3	1.300 €	85	97	96	15.9	290/610	0.07	■
5	Sony Alpha 77	90.7	800 €	82	100	93	24	390/760	0.08	■
6	Fujifilm X-T1*	90.2	1.600 €	96	86	82	16	290/570	0.12	□
7	Olympus OM-D E-M10*	88.7	600 €	88	91	84	15.9	310/630	0.1	■
8	Panasonic Lumix DMC-GH3*	88.5	770 €	92	91	73	15.9	470/1.010	0.14	□
9	Canon EOS 70D	88	920 €	83	95	84	20	1.930/4.760	0.08	□
10	Canon EOS 7D Mark II	87.9	1.700 €	84	91	93	20	1.280/2.000	0.13	□

* SİSTEM KAMERASI

DİJİTAL FOTOĞRAF MAK. MEGA-ZOOM

Sıra	Ürün	Toplam puan	Don. özelli./kuil. (%45)	Foto Kalitesi (%45)	Fiyat (yak.)	Efektif megapiksel	Hız (15%)	Deklanşör gecikmesi (s)	Optik zoom (x)	Ağırlık (g)
1	Panasonic Lumix DMC-FZ1000	94.7	850 €	88	100	100	0.12	20	16	835
2	Sony Cyber-shot DSC-RX10	93.3	890 €	92	96	91	0.21	20	8.3	820
3	Sony Cyber-shot DSC-HX400V	85.4	400 €	83	91	78	0.32	20.2	50	660
4	Panasonic Lumix DMC-FZ200	84.1	360 €	70	100	83	0.42	12	24	595
5	Canon PowerShot SX50 HS	83.3	340 €	76	93	79	0.34	12	50	600
6	Fujifilm Finepix X-S1	82.2	360 €	74	92	82	0.24	12	26	945
7	Olympus Stylus 1	81.7	600 €	75	85	92	0.25	11.8	10.7	402
8	Fujifilm Finepix HS50EXR	80.1	370 €	66	96	80	0.24	15.9	42	810
9	Canon PowerShot SX60 HS	78.5	470 €	62	95	83	0.23	15.9	65	660
10	Panasonic Lumix DMC-FZ72	78	270 €	64	94	77	0.21	15.9	60	610

DİJİTAL FOTOĞRAF MAKİNELERİ GİRİŞ SEVİYESİ*

Sıra	Ürün	Toplam puan	Don. özelli./kuil. (%45)	Foto Kalitesi (%45)	Fiyat (yak.)	Efektif megapiksel	Hız (15%)	Deklanşör gecikmesi (s)	Optik zoom (x)	Ağırlık (g)
1	Fujifilm XF1	77.8	180 €	75	81	77	0.42	12	4	225
2	Sony Cyber-shot DSC-WX220	77.2	170 €	79	71	88	0.18	18	10	120
3	Sony Cyber-shot DSC-WX350	75.8	190 €	71	77	88	0.17	18	20	164
4	Sony Cyber-shot DSC-WX80	72.7	170 €	71	70	83	0.33	15.9	8	125
5	Nikon Coolpix L830	72.4	180 €	65	78	80	0.24	15.9	34	508
6	Sony Cyber-shot DSC-WX50	71.4	190 €	66	73	83	0.37	15.9	5	120
7	Samsung WB250F	69.2	160 €	62	73	81	0.28	14	18	207
8	Canon Ixus 510 HS	69.2	190 €	73	67	64	0.48	10	12	165
9	Canon IXUS 265 HS	68.2	150 €	63	71	75	0.3	15.9	12	147
10	Pentax X-S	67.9	180 €	68	77	44	0.68	15.9	26	600

* TÜM MAKİNELER 200 EURO'YA KADAR (DSLR/DSLM HARİC)

DİJİTAL FOTOĞRAF MAK. GENEL ÇÖZÜM/STİL

Sıra	Ürün	Toplam puan	Don. özelli./kuil. (%45)	Foto Kalitesi (%45)	Fiyat (yak.)	Efektif megapiksel	Hız (15%)	Deklanşör gecikmesi (s)	Optik zoom (x)	Ağırlık (g)
1	Sony Cyber-shot DSC-RX100 III	94.5	730 €	100	90	91	0.36	20	2.9	290
2	Panasonic Lumix DMC-LX100	92.8	800 €	92	92	98	0.21	12.7	3.1	393
3	Canon PowerShot G7 X	89.3	650 €	93	85	90	0.25	20	4.2	302
4	Sony Cyber-shot DSC-RX100 II	88.4	500 €	93	86	80	0.39	20	3.6	280
5	Canon PowerShot G1 X Mark II	88.2	660 €	93	85	83	0.36	13	5	560
6	Canon PowerShot G1 X	88.1	450 €	97	87	63	0.54	14.2	4	535
7	Fujifilm X30	87.8	550 €	87	90	85	0.33	12	4	433
8	Canon PowerShot G16	87.6	400 €	87	89	85	0.25	12	5	355
9	Canon PowerShot G15	86.8	480 €	86	89	82	0.33	12	5	355
10	Sony Cyber-shot DSC-RX100	86.3	370 €	89	84	85	0.25	20	3.6	240

■ ZİRVE SINIFI (100-90) ■ ÜST SINIF (89-75) ■ ORTA SINIF (74-45) ■ TAVSİYE EDİLMEZ (44-0)
TÜM DEĞERLER PUANLANMIŞTIR (MAKS. 100) ■ VAR □ YOK

DİJİTAL FOTOĞRAF MAK. KOMPAKT - MEGA-ZOOM

Sıra	Ürün	Toplam puan	Don. özellik./kull. Foto Kalitesi (%45)		Fiyat (yak.)		Hız (%15)		Deklanör geçişi (s)		Optik zoom megapiksel		Etkitif		Ağırlık (g)	
1	Panasonic Lumix DMC-TZ71	80.4	400 €	72	89	84	0.24	12	30	243						
2	Panasonic Lumix DMC-TZ61	80	340 €	74	91	71	0.23	18	30	236						
3	Sony Cyber-shot DSC-HX50V	79.7	220 €	76	84	80	0.29	20.2	30	272						
4	Sony Cyber-shot DSC-HX60V	78.4	320 €	73	85	76	0.4	20.2	30	272						
5	Panasonic Lumix DMC-TZ41	77.5	250 €	71	82	83	0.24	18	20	198						
6	Canon PowerShot SX280 HS	76.1	220 €	74	77	81	0.27	12	20	235						
7	Panasonic Lumix DMC-TZ36	74.1	320 €	69	79	76	0.28	15.9	20	193						
8	Canon PowerShot SX700 HS	73.5	240 €	68	78	78	0.28	15.9	30	270						
9	Olympus SH-1	73.4	300 €	65	76	91	0.13	15.9	24	270						
10	Sony Cyber-shot DSC-WX300	73.1	240 €	67	79	76	0.53	18	20	164						

YAZICI ÇOK FONKSİYONLU MÜREKKEP PÜSKÜRTMELİ

Sıra	Ürün	Toplam puan	Baskı masrafları Kalite* (%30) Fiyat (yak.)	Donanım/servis Hız* (%25)	Ergonomi (%15)	Sayfa maliyeti me. tut./foto (cent)	Stand-by tüketimi (watt)		
1	HP Officejet Pro 8620	90.4	240 €	91	91	100	87 82	1,1/12	6.2
2	HP Officejet Pro 276dw	88.9	300 €	92	94	93	89 71	1,1/11	7.7
3	Canon Pixma MX925	86.4	170 €	100	65	78	100 89	1,9/12	6.2
4	HP Officejet Pro 8600 Plus	86.3	200 €	84	100	78	97 66	1,1/9	5.8
5	Canon Pixma MG4250	80.9	80 €	98	61	100	62 80	3,0/11	3.4
6	Brother MFC-J4510DW	79	120 €	81	79	77	87 71	1,7/12	5
7	Canon Pixma MG7150	78	100 €	90	63	67	87 82	2,4/11	5.7
8	Canon Pixma MG6450	77.6	100 €	95	63	68	78 77	2,4/11	4
9	HP Photosmart 7520	77.2	140 €	96	52	89	77 70	2,5/17	6.6
10	HP Officejet 6600	76.9	100 €	98	75	56	66 70	2,0/11	3.8

*YAZICI, TARAMA, KOPYALAMA

TABLETLER

Sıra	Ürün	Toplam puan	PH süresi (internet, saat)					Ekran boyutu (inç)	
			Taşınabilirlik (%50)	Ekran (%20)	Taşınabilirlik (%20)	Ekran (%10)			
		Kullanım Fiyat (yak.)							
1	Apple iPad Air 2 LTE 128GB (MH1G2FD/A)	89.9	770 €	100	96	60	87	5:31	9.7
2	Apple iPad mini 3 LTE 128GB (MGJ22FD/A)	88.3	700 €	99	84	68	81	6:32	7.9
3	Apple iPad mini RetinaWiFi + 4G 128GB	87.6	630 €	99	85	68	77	6:41	7.9
4	HTC Google Nexus 9 16GBWiFi	87.5	400 €	95	100	65	73	7:21	8.9
5	Apple iPad Air 128GB 4G	87.2	720 €	99	89	60	77	6:05	9.7
6	Samsung Galaxy Tab S 8.4 16GB LTE (SM-T705)	85.8	430 €	88	86	80	87	7:19	8.4
7	Apple iPad mini 64GB 4G	85	400 €	100	68	72	69	5:59	7.9
8	Sony Xperia Z3 Tablet Compact LTE 16GB (SGP621)	84.7	450 €	88	86	71	95	5:55	8
9	Huawei MediaPad X1 7.0	84.6	330 €	78	85	100	85	9:20	7
10	Samsung GalaxyNotePro 12.2 LTE (SM-P905)	83.5	600 €	89	87	57	100	8:15	12.2

CEP TELEFONLARI

Sıra	Ürün	Toplam puan	Telefon ve pil				Ekran boyutu (inç)	Kamera (megapiksel)	Pili süresi	WLAN (802.11)	
			Kullanım (%30)	İnternet (%20)	Multimedya (%20)	Fiyat (yak.)					
1	Samsung Galaxy Note 4	96.8	720 €	93	100	97	100	5.7	7:55	15.9	ac/n
2	Sony Xperia Z3	96.6	530 €	96	99	96	96	5.2	6:40	20.7	ac/n
3	Sony Xperia Z3 Compact	96.5	500 €	97	98	95	96	4.6	8:23	20.7	ac/n
4	HTC One M8	96.3	500 €	98	99	93	95	5	8:00	4.1	ac/n
5	Samsung G.Note Edge	96.3	920 €	92	99	97	98	5.6	7:03	15.9	ac/n
6	Samsung Galaxy S5	96.1	470 €	94	100	95	96	5.1	8:30	15.9	ac/n
7	Apple iPhone 6 (128GB)	96	900 €	100	98	94	88	4.7	5:49	8.0	ac/n
8	Samsung Galaxy Alpha	95.7	560 €	96	99	92	96	4.7	8:37	11.9	ac/n
9	Sony Xperia Z2	95.4	390 €	94	99	95	95	5.2	8:21	20.7	ac/n
10	Sony Xperia Z1 Compact	95.3	310 €	97	97	93	94	4.3	8:21	20.7	ac/n

TELEVİZYON LCD/PLAZMA, 42 İNÇ KADAR

Sıra	Ürün	Toplam puan	Görüntü kalitesi (%47.5)	Donanım özellik. Fiyat (yak.)	Ergonomi (%15)	Kontrast (sarımsıklaştı)	Parlaklık (cd/m2)	Ekran boyutu (inç)		
								HDMI		
1	Samsung UE40F8090SL	97.7	1,300 €	100	100	97	199:1	311	4	40
2	Samsung UE40F6470	93	560 €	98	88	90	174:1	319	4	40
3	Toshiba 42M7463DG	92.2	800 €	100	78	88	182:1	632	4	42
4	Samsung UE40H6470	91.6	480 €	94	84	100	196:1	258	4	40
5	Toshiba 40L7363DG	86.3	400 €	95	73	78	172:1	282	4	40
6	Samsung UE42F5570	84	550 €	83	78	98	205:1	369	3	42
7	Sony KDL-42W705B	82.2	530 €	82	72	96	205:1	263	4	42
8	Grundig 42VLE983BL	79.6	500 €	89	69	63	132:1	239	4	42
9	Toshiba 39L4363D	76.9	450 €	81	70	66	176:1	249	4	39
10	Toshiba 32L2434DG	67.4	270 €	79	42	60	173:1	217	2	32

TELEVİZYON LCD/UHD

Sıra	Ürün	Toplam puan	Görüntü kalitesi (%47,5)	Donanım özellik. Fiyat (yak.)	Ergonomi (%15)	Kontrast (satanaç tahası)	Parlaklık (cd/m2)	Ekran boyutu (inç)	HDMI	
1	Samsung UE65HU8500	91.1	4,000 €	94	91	79	187:1	207	4	65
2	Panasonic TX-65AXW904	90.2	5,700 €	94	100	74	201:1	409	4	65
3	Sony KD-65X9005B	89.1	3,600 €	97	78	83	222:1	438	4	85
4	Philips 49PUS7909	88.9	1,000 €	91	94	79	161:1	306	4	55
5	LG 55UB850V	88.6	1,250 €	100	73	83	129:1	231	4	55
6	Samsung UE85S9	88.5	35,000 €	88	89	100	201:1	367	4	65
7	Samsung UE55F9090	88.1	3,000 €	91	90	90	208:1	348	4	65
8	LG 65UB980V	87.8	2,600 €	94	84	73	218:1	265	4	65
9	Samsung UE65F9090	87.2	7,000 €	89	92	90	180:1	399	4	65
10	Sony KD-65X8505B	86.7	2,750 €	92	86	71	182:1	268	4	55

TELEVİZYON LCD/PLAZMA, 43 İNÇ ÜZERİ

Sıra	Ürün	Toplam puan	Görüntü kalitesi (%47,5)		Donanım özellik./kull. Fiyat (yak.)		Ergonomi (%15)		Kontrast (sataraj tahası)		Parlaklık (cd/m2)		Ekran boyutu (inç)		HDMI	
1	Samsung UE55F8090	95.3	1,900 €	100	97	86			198:1		254	4	55			
2	Philips 46PDL8908S	92.4	1,300 €	96	93	87			148:1		375	4	46			
3	Samsung KE55S9C	92.2	8,000 €	100	92	95			214:1		141	4	55			
4	LG 55LA6928	91.3	1,000 €	97	89	85			173:1		250	3	55			
5	Samsung UE75F6470	90.9	4,500 €	99	83	86			173:1		274	4	75			
6	Philips 55PFS8109	90.9	1,700 €	90	100	86			201:1		285	4	55			
7	Philips 55PFK7509	89.7	1,300 €	90	93	78			160:1		293	4	55			
8	Panasonic TX-55ASW804	84.4	1,800 €	84	88	79			167:1		391	4	55			
9	Toshiba 55M7463DG	82.5	1,300 €	92	77	61			206:1		636	4	55			
10	Philips 60PFL6008K	81.9	2,200 €	86	78	77			153:1		236	4	60			

SABİT DİSKLER SSD

Sıra	Ürün	Toplam puan	Transfer hızı (MB/s)	Okuma hızı (MB/s)	Yazma hızı (MB/s)	Pratik test (%25)	Güç tüketimi (%25)	Ortalama okuma hızı (MB/s)	Ortalama yazma hızı (MB/s)
1	Samsung 840 EVO 1TB (MZ-7TE1T0BW)	96.5	350 €	97	100	98	82	527	511
2	Samsung 850 PRO 1TB (MZ-7KE1T0)	96.1	520 €	99	94	100	78	546	522
3	Samsung 850 EVO 500GB (MZ-75E500B)	94.7	250 €	99	85	99	92	540	520
4	Samsung 850 PRO 512GB (MZ-7KE512)	94.1	290 €	100	84	100	82	551	526
5	Samsung 850 EVO 1024GB (MZ-75E1T0B)	93.3	460 €	99	87	99	73	543	524
6	Samsung 850 EVO 250GB (MZ-75E250B)	92.6	140 €	96	80	99	96	541	359
7	Samsung 840 EVO 750GB (MZ-7TE750BW)	92.4	370 €	97	88	98	73	537	447
8	Samsung 840 EVO 500GB (MZ-7TE500BW)	92.3	200 €	97	86	98	74	537	462
9	Samsung SSD 840 Pro 512GB (MZ-7PD512)	92.1	270 €	96	77	100	93	518	470
10	Samsung SSD 840 Pro 256GB (MZ-7PD256)	91.9	160 €	96	79	100	89	520	443

*AĞIRLIKLI ORTALAMA DEĞER

■ ZİRVE SINIFI (100-90) ■ ÜST SINIF (89-75) ■ ORTA SINIF (74-45) ■ TAVSİYE EDİLMEZ (44-0) TÜM DEĞERLER PUANLANMIŞTIR (MAKS. 100) ■ VAR □ YOK

İşlemci rehberi

Piyasada satılan işlemci ve grafik yongalarıyla ilgili performans bilgilerini CHIP CPU-GPU rehberinde bulabilirsiniz

Ufuk Yamankılıçoğlu

Önceki ayın aksine bu ay masaüstü işlemcilerde pek bir hareketlilik yok. Hatta listemize hiçbir yeni işlemci girmeyi başaramadı, sadece neredeyse tüm işlemcilerde fiyatlarda değişiklik söz konusu: Intel işlemciler önceki aya göre biraz daha pahalıyken, çok sayıda AMD işlemcisinde fiyat düşüşleri göze çarpıyor. Özellikle de 9. sıradaki Vishera ailesinden gelen AMD FX-9590 için geçerli bu durum. Intel'in rakibinin en hızlı işlemcisinin fiyatı 240 dolar'a kadar düştü ve bu sayede listemizdeki en iyi fiyat-performans oranlarından birine sahip. Turbo modunda 5 GHz'e çıkan 4,7 GHz saat hızında çalışan sekiz çekirdekli işlemci, testteki en yüksek saat hızlarına ulaşıyor, ancak bu da 220 watt TDP güç tüketi-

mi değeri (bu da testteki en yüksek değer) olarak kullanıcısının karşısına çıkıyor.

Mobil işlemciler Buna karşın dizüstü işlemcilerde enerji tasarrufu çok daha önemli. Hepsi de Intel'den gelen altı yeni işlemci arasında aşırı tasarruflu, 4,5 watt TDP ile yetinen iki Core M işlemcisi dikkat çekiyor. 14 nm Broadwell mimarisi sayesinde Core M'ler ultra ince cihazların üretimini mümkün kılıyor. 12. sıradaki satın alma tavsiyemiz olan Core M-5Y10 en hızlı MChip olarak sadece 800 MHz CPU saat hızıyla rahatça listemizin orta sıralarında yer almayı başarıyor. Bu işlemciyi mesela yaklaşık 1100 dolar'lık Asus Zenbook UX305FA-FB041H modelinde bulabilirsiniz. Yeni MacBook 2015'te de bir Core-M işlemcisi bulunacak.

Grafik yongaları Intel'in masaüstü işlemcilerinde olduğu gibi, ekran kartlarında da bu ay daha yüksek bir fiyat trendi dikkati çekiyor. Buna karşın 17. sıradaki nVidia GeForce GTX 660'nın fiyatı düştü ve bu ayki yeni satın alma tavsiyelerimizden biri. Sadece 145 dolar karşılığında çok sessiz çalışan (0,5 soneye kadar), 140 watt gibi iyi bir TDP güç tüketimi değerine sahip ve oyunları Full HD çözünürlükte takılmadan oynatabilen bir ekran kartına sahip olabiliyorsunuz. Listemizde 29. sıradaki yeni nVidia GeForce GT 720 sadece 19 watt TDP değerine sahip. 50 dolar'lık uygun bir fiyata sahip bu karttan düzgün bir oyun performansı beklenmemeli. uyaman@chip.com.tr

uyaman@chip.com.tr

Masaüstü

Sıra	İşlemci	Fiyat-performans puanı	Yaklaşık fiyat	CPU performansı	CPU çekirdek / Thread sayısı	Turbo-Mod (GHz)	CPU Freqansı (GHz)	L2-Cache (KB)	L3-Cache (KB)	Üretim mimarisi (nm)	Cinebench R11.5 64 Bit	WinRAR x64 4.01 64 Bit	TrueCrypt 7.1 AES-256 (MB/s)	GPU performans puanı	3DMark Vantage 1.0.2 Perf.	Resident Evil 5 12x10 (fps)
1	Intel Core i7-5960X	1.100	100	58.9	2011-3	8/16	3,0	3,5	8 x 256	20.480	22	140	15,00	6.076	454	-
2	Intel Core i7-4960X	1.000	87,9	41.9	2011	6/12	3,6	4,0	6 x 256	15.360	22	130	12,09	4.569	370	-
3	Intel Core i7-5930K	600	87,7	71.0	2011-3	6/12	3,5	3,7	6 x 256	15.360	22	140	11,78	4.281	351	-
4	Intel Core i7-5820K	400	86,1	100.0	2011-3	6/12	3,3	3,6	6 x 256	15.360	22	140	11,74	4.281	340	-
5	Intel Core i7-4790K	350	75,5	83.8	1150	4/8	4,0	4,4	4 x 256	8.192	22	88	9,64	3.681	270	73,3
6	Intel Core i7-4770	320	73,0	78.1	1150	4/8	3,4	3,9	4 x 256	8.192	22	84	8,57	3.611	253	73,2
7	Intel Xeon E3-1270 v3	360	68,8	62.4	1150	4/8	3,5	3,9	4 x 256	8.192	22	80	8,10	3.375	240	-
8	Intel Xeon E3-1230 v3	260	66,2	71.7	1150	4/8	3,3	3,7	4 x 256	8.192	22	80	7,64	3.232	227	-
9	AMD FX-9590	230	66,0	76.9	AM3+	8/8	4,7	5,0	4 x 2.048	8.192	32	220	7,79	4.810	300	-
10	Intel Core i5-4690	230	63,6	73.4	1150	4/4	3,5	3,9	4 x 256	6.144	22	84	6,69	3.415	193	70,3
11	AMD FX-9370	200	62,7	79.2	AM3+	8/8	4,4	4,7	4 x 2.048	8.192	32	220	7,35	4.742	280	-
12	AMD FX-8350	180	59,5	75.2	AM3+	8/8	4,0	4,2	4 x 2.048	8.192	32	125	6,95	4.702	259	-
13	Intel Core i5-4590	200	58,9	65.6	1150	4/4	3,3	3,7	4 x 256	6.144	22	84	6,11	3.414	173	66,8
14	AMD FX-8320	145	57,0	82.0	AM3+	8/8	3,5	4,0	4 x 2.048	8.192	32	125	6,42	4.665	244	-
15	Intel Core i5-4460	180	54,3	57.1	1150	4/4	3,2	3,4	4 x 256	6.144	22	84	5,53	3.213	159	62,4
16	AMD FX-8370E	205	50,9	41.3	AM3+	8/8	3,3	4,3	4 x 2.048	8.192	32	95	5,71	2.851	214	-
17	AMD FX-6350	130	49,0	58.1	AM3+	6/6	3,9	4,2	3 x 2.048	8.192	32	125	5,05	3.752	188	-
18	AMD FX-6300	105	45,2	56.5	AM3+	6/6	3,5	4,1	3 x 2.048	8.192	32	95	4,54	3.599	170	-
19	Intel Core i3-4360	165	43,7	32.5	1150	2/4	3,7	3,7	2 x 256	4.096	22	54	4,02	2.806	119	62,6
20	Intel Core i3-4150	115	41,9	41.1	1150	2/4	3,5	3,5	2 x 256	3.072	22	54	3,75	1.999	112	56,9
21	AMD FX-4350	90	40,1	46.0	AM3+	4/4	4,2	4,3	2 x 2.048	4.096	32	125	3,62	2.870	134	-
22	AMD A10-7850K	160	39,3	24.4	FM2+	4/4	3,7	4,0	2 x 2.048	-	28	95	3,60	2.338	155	99
23	AMD Athlon X4 860K	90	38,7	41.4	FM2+	4/4	3,7	4,0	2 x 2.048	-	28	95	3,56	2.428	155	-
24	AMD A10-7800	135	38,2	26.5	FM2+	4/4	3,5	3,9	2 x 2.048	-	28	65	3,43	2.333	151	100
25	AMD FX-4300	80	37,1	41.0	AM3+	4/4	3,8	4,0	2 x 2.048	4.096	32	95	3,29	2.576	122	-
26	AMD A8-7600	110	36,8	29.1	FM2+	4/4	3,1	3,8	2 x 2.048	-	28	65	3,36	2.108	148	91,9
27	Intel Pentium G3450	70	33,9	35.7	1150	2/2	3,4	3,4	2 x 256	3.072	22	53	2,89	1.778	69,5	39,9
28	AMD A8-5500	90	31,5	22.3	FM2+	4/4	3,2	3,7	2 x 2.048	-	32	65	2,81	2.144	111	67,6
29	Intel Celeron G1850	60	29,7	28.0	1150	2/2	2,9	2,9	2 x 256	2.048	22	53	2,46	1.545	59,1	36,2
30	AMD A6-7400K	65	24,0	13.7	FM2+	2/2	3,5	3,9	1.024	-	28	65	1,70	1.101	77,8	67,1

■ ZİRVE SINIFI (100-90) ■ ÜST SINIF (89-75) ■ ORTA SINIF (74-45) ■ TAVSİYE EDİLMEZ (44-0)
TÜM DEĞERLER PUANLANMIŞTIR (MAKS. 100) — GRAFİK YONGASI YOK

Mobil

CHIP TAVSİYE

CHIP TAVSİYE

dbp1

Sıra	İşlemci	Çekirdek kodu	Performans puanı	CPU çekirdek/thread sayısı	CPU frekansı (GHz)	Üretim süreci (nm)	Maks. Güç tüketimi (TDP, W olarak)	Cinebench R15 CPU Score (Puan)	Cinebench R15 CPU Single Core Score (Puan)	GPU performans indeksi	GPU performans puanı	GPU Score (Puan)	3DMark: Cloud Gate Score	3DMark: Cloud Gate Graphics Test 1 (fps)	3DMark: Cloud Gate Graphics Test 2 (fps)	3DMark: Cloud Gate Graphics Test 3 (fps)			
1	Intel Core i7-4710HQ	Haswell	100	4/8	2,50	3,50	22	47,0	1.024	6.144	632	136	20.748	100	Intel HD Graphics 4600	6.879	7.031	30,7	30,5
2	Intel Core i7-4712MQ	Haswell	92,7	4/8	2,30	3,30	22	37,0	1.024	6.144	592	128	15.383	80,3	Intel HD Graphics 4600	5.698	5.710	24,5	25,1
3	Intel Core i7-4702MQ	Haswell	91,8	4/8	2,20	3,20	22	37,0	1.024	6.144	584	124	17.178	95,6	Intel HD Graphics 4600	6.521	6.827	29,8	29,6
4	Intel Core i5-4210H	Haswell	57,1	2/4	2,90	3,50	22	47,0	512	3.072	332	130	12.114	43,3	Intel HD Graphics 4600	3.089	3.024	13,1	13,2
5	Intel Core i5-4210M	Haswell	54,7	2/4	2,60	3,20	22	37,0	512	3.072	307	124	17.669	91,8	Intel HD Graphics 4600	5.407	6.817	29,7	29,6
6	Intel Core i7-5600U	Broadwell	54,6	2/4	2,60	3,20	14	15,0	512	4.096	302	131	18.030	94,1	Intel HD Graphics 5500	5.561	6.851	31,2	28,5
7	Intel Core i7-5500U	Broadwell	53,2	2/4	2,40	3,00	14	15,0	512	4.096	299	120	17.272	92,7	Intel HD Graphics 5500	5.544	6.747	29,9	28,8
8	Intel Core i7-4510U	Haswell	49,6	2/4	2,00	3,10	22	15,0	512	4.096	272	121	17.021	78,0	Intel HD Graphics 4400	4.540	5.801	27,4	23,4
9	Intel Core i3-4100M	Haswell	43,7	2/4	2,50	2,50	22	37,0	512	3.072	251	91	13.353	70,3	Intel HD Graphics 4600	4.218	5.212	22,2	23,1
10	Intel Core i5-4210U	Haswell	43,2	2/4	1,70	2,70	22	15,0	512	3.072	237	103	15.607	77,1	Intel HD Graphics 4400	4.467	5.821	25,2	25,4
11	Intel Core i3-4158U	Haswell	35,3	2/4	2,00	2,00	22	28,0	512	3.072	201	72	12.365	65,6	Intel Iris Graphics 5100	3.803	4.806	20,4	21,4
12	Intel Core M-5Y10	Broadwell	34,1	2/4	0,80	2,00	14	4,5	512	4.096	186	83	12.439	62,0	Intel HD Graphics 5300	3.692	4.487	20,7	18,4
13	Intel Core M-5Y71	Broadwell	32,2	2/4	1,20	2,90	14	4,5	512	4.096	177	68	13.897	57,5	Intel HD Graphics 5300	3.451	4.232	19,1	17,8
14	Intel Core i3-4010U	Haswell	30,9	2/4	1,70	1,70	22	15,0	512	3.072	172	68	11.405	65,6	Intel HD Graphics 4400	3.554	4.996	21,4	22,0
15	Intel Core i3-4005U	Haswell	30,7	2/4	1,70	1,70	22	15,0	512	3.072	171	67	11.548	59,6	Intel HD Graphics 4400	3.138	4.510	19,2	20,1
16	Intel Core i5-4202V	Haswell	30,6	2/4	1,60	2,00	22	11,5	512	3.072	168	68	12.564	55,4	Intel HD Graphics 4200	3.182	4.127	18,9	17,1
17	Intel Core i5-4210V	Haswell	29,9	2/4	1,50	1,90	22	11,5	512	3.072	162	75	10.983	63,0	Intel HD Graphics 4200	3.388	4.790	20,6	21,0
18	Intel Core M-5Y51	Broadwell	29,7	2/4	1,10	2,60	14	4,5	512	4.096	161	66	13.229	53,5	Intel HD Graphics 5300	3.186	3.944	18,0	16,4
19	AMD A10-5745M	Richland	29,1	4/4	2,10	2,90	32	25,0	4.096	-	175	61	4.587	70,4	AMD Radeon HD 8610G	3.738	5.299	21,9	24,3
20	AMD A8-6410	Beema	27,6	4/4	2,00	2,40	28	15,0	2.048	-	167	49	6.352	46,8	AMD Radeon R5 Graphics	2.881	3.277	13,9	14,7
21	Intel Core M-5Y70	Broadwell	27,5	2/4	1,10	2,60	14	4,5	512	4.096	151	59	11.936	46,8	Intel HD Graphics 5300	2.648	3.177	14,5	13,2
22	AMD A10-7300	Kaveri	26,9	4/4	1,90	3,20	28	20,0	4.096	-	159	59	4.692	81,2	AMD Radeon R6 Graphics	3.700	6.430	29,4	26,7
23	Intel Pentium N3540	Bay Trail-M	26,1	4/4	2,16	2,66	22	7,5	2.048	-	159	41	7.026	20,2	Intel HD Graphics	1.506	1.432	6,4	6,0
24	AMD A6-6310	Beema	25,8	4/4	1,80	2,40	28	15,0	2.048	-	155	47	6.405	46,4	AMD Radeon R4 Graphics	2.832	3.300	14,0	15,0
25	Intel Pentium 3558U	Haswell	24,9	2/2	1,70	1,70	22	15,0	512	2.048	128	67	11.322	44,9	Intel HD Graphics	2.415	3.367	14,5	14,8
26	AMD A4-6210	Beema	22,8	4/4	1,80	1,80	28	15,0	2.048	-	143	38	3.245	41,8	AMD Radeon R3 Graphics	2.439	3.005	13,3	12,8
27	Intel Celeron N2930	Bay Trail-M	21,2	4/4	1,83	2,16	22	7,5	2.048	-	127	35	6.493	20,8	Intel HD Graphics	1.499	1.491	6,5	6,5
28	Intel Celeron N2920	Bay Trail-M	18,4	4/4	1,86	2,00	22	7,5	2.048	-	112	32	4.059	17,1	Intel HD Graphics	1.298	1.297	5,6	5,7
29	AMD A4 Micro-6400T	Mullins	15,9	4/4	1,00	1,60	28	4,5	2.048	-	93	34	3.590	28,4	AMD Radeon R3 Graphics	1.642	2.123	9,9	8,6
30	Intel Celeron N2840	Bay Trail-M	15,2	2/2	2,16	2,58	22	7,5	1.024	-	76	41	8.111	20,8	Intel HD Graphics	1.341	1.535	6,9	6,4

1 ÇOĞUNLUKLA SADECE BİR DİZÜSTÜ PC İLE BİRLİKTE TEMİN EDİLEBİLİR

2 SHARED MEMORY GRAFİKTE ÇALIŞMA SÜRESİ, HIZLI GRAFİK YONGALARI SÜREYİ %40'A KADAR AZALTABİLİYOR

Grafik

CHIP TAVSİYE

CHIP TAVSİYE

afik

Sıra	Grafik yongası	Bellek büyüklüğü MB ve türü	Yaklaşık fiyat (\$+KDV)	Performans puanı	Yonga frekansı (MHz)	Shader frekansı (MHz)	Bellek bağlantısı (MHz)	Unified Shader	Mimarî (nm)	Transistör sayısı (Milyon)	Maksimum güç tüketimi (TDP, Watt)	3DMark 11 Extreme	Crysis Warhead 2560 8AA (fps)	Heaven Benchmark 1920 4AA 16AF DX11 (fps)	Heaven Benchmark 1920 4AA 16AF DX11 (fps)		
1	AMD Radeon R9 295X2	2 x 4.096/GDDR5	1385	100	28.8	1.018	5.000	2 x 512	2 x 2.816	28	2 x 6.200	500	8.009	12.935	55,58	156,17	135,80
2	nVidia GeForce GTX Titan Z	2 x 6.144/GDDR5	1600	97,0	24.2	706	7.010	2 x 384	2 x 2.880	28	2 x 7.100	375	7.488	11.808	68,77	152,94	124,20
3	nVidia GeForce GTX 980	4.096/GDDR5	630	77,8	49.3	1.127	7.012	256	2.048	28	5.200	165	5.633	10.091	48,38	151,67	90,40
4	nVidia GeForce GTX 780 Ti	3.072/GDDR5	545	74,5	54.6	1.006	7.200	384	2.880	28	7.100	250	5.427	9.634	52,06	126,00	90,50
5	nVidia GeForce GTX Titan Black	6.144/GDDR5	1125	70,4	25.0	889	7.000	384	2.880	28	7.100	250	5.219	9.326	45,29	130,36	79,30
6	nVidia GeForce GTX 970	4.096/GDDR5	370	68,7	74.2	1.051	7.010	256	1.664	28	5.200	145	4.884	9.004	43,75	139,49	75,60
7	AMD Radeon R9 290X	4.096/GDDR5	345	68,4	79.2	1.030	5.000	512	2.816	28	6.200	250	4.600	8.934	48,49	131,77	78,50
8	AMD Radeon R9 290	4.096/GDDR5	325	64,9	79.8	947	5.000	512	2.560	28	6.200	250	4.101	8.421	45,00	121,90	84,60
9	nVidia GeForce Titan	6.144/GDDR5	1540	64,5	16.7	837	6.008	384	2.688	28	7.100	250	4.837	8.139	42,06	116,93	77,40
10	nVidia GeForce GTX 780	3.072/GDDR5	390	60,9	62.4	863	6.008	384	2.304	28	7.100	250	4.508	7.966	38,33	112,32	71,80
11	AMD Radeon R9 280X	3.072/GDDR5	230	57,4	99.7	1.100	6.400	384	2.048	28	4.313	190	3.654	7.678	38,73	112,06	69,60
12	nVidia GeForce GTX 770	2.048/GDDR5	300	50,5	67.2	1.059	7.012	256	1.536	28	3.540	230	3.594	6.666	34,61	96,45	55,30
13	AMD Radeon R9 285	2.048/GDDR5	210	48,3	91.9	918	5.500	256	1.792	28	5.000	190	2.829	6.567	28,54	109,57	58,40
14	AMD Radeon R9 280	3.072/GDDR5	205	45,6	88.9	953	5.000	384	1.792	28	4.313	200	2.910	6.308	31,23	92,32	49,80
15	nVidia GeForce GTX 760	2.048/GDDR5	225	43,3	76.9	1.059	6.212	256	1.152	28	3.540	170	2.973	5.619	29,62	86,04	48,90
16	AMD Radeon R9 270X	2.048/GDDR5	180	41,3	91.7	1.070	5.600	256	1.280	28	2.800	180	2.506	5.471	27,15	85,74	51,60
17	nVidia GeForce GTX 660	2.048/GDDR5	145	36,3	100.0	1.072	6.108	192	960	28	2.540	140	2.395	5.235	23,92	69,43	39,30
18	AMD Radeon R9 270	2.048/GDDR5	160	34,4	85.9	900	5.600	256	1.280	28	2.800	150	2.171	4.800	22,28	71,87	38,00
19	AMD Radeon R7 265	2.048/GDDR5	140	32,4	92.4	925	5.600	256	1.024	28	2.800	150	1.929	4.481	23,03	66,43	36,30
20	nVidia GeForce GTX 650 Ti Boost	2.048/GDDR5	120	29,4	97.9	1.020	6.008	192	768	28	2.540	140	1.949	3.767	20,16	58,65	35,30
21	AMD Radeon R7 260X	2.048/GDDR5	120	27,5	91.5	1.160	6.600	128	896	28	2.080	115	1.737	3.772	16,59	57,32	33,20
22	nVidia GeForce GTX 750 Ti	2.048/GDDR5	150	26,3	70.0	1.046	5.400	128	640	28	1.870	60	1.778	3.841	16,22	52,97	26,90
23	AMD Radeon HD 7790	2.048/GDDR5	115	25,9	90.0	1.050	6.400	128	896	28	2.080	85	1.621	3.563	16,00	53,00	32,00
24	nVidia GeForce GTX 750	1.024/GDDR5	125	23,5	75.1	1.033	5.010	128	512	28	1.870	55	1.568	3.406	14,78	46,66	24,60
25	nVidia GeForce GTX 650 Ti	1.024/GDDR5	130	21,4	65.8	928	5.400	128	768	28	2.540	110	1.449	3.066	12,67	42,22	23,70
26	AMD Radeon R7 260	1.024/GDDR5	120	20,9	69.6	1.000	6.000	128	768	28	2.080	95	1.433	3.353	4,22	51,11	24,10
27	AMD Radeon R7 250X	1.024/GDDR5	115	17,7	61.5	1.000	4.500	128	640	28	1.500	80	1.239	2.794	4,70	43,57	18,40
28	AMD Radeon R7 250	1.024/GDDR5	80	13,4	66.9	800	4.500	128	512	28	1.500	55	898	2.097	4,07	30,96	15,50
29	nVidia GeForce GT 720	2.048/GDDR3	50	4,6	36.7	797	1.600	64	192	28	1.020	19	304	603	2,45	12,89	4,10
30	AMD Radeon R5 230	2.048/GDDR3	50	3,0	24.0	625	1.334	64	160	40	370	19	164	327	1,61	12,81	1,00

■ ZİRVE SINIFI (100-90) ■ ÜST SINIF (89-75) ■ ORTA SINIF (74-45) ■ TAVSİYE EDİLMEZ (44-0)
TÜM DEĞERLER PUANLANMIŞTIR (MAKS. 100)

CHIP fiyat barometresi

CHIP, her ay satın alma kararlarınızda faydalanabileceğiniz dokuz aygıt sınıfı için fiyat TAHMİNleri ve üç farklı fiyat sınıfındaki dizüstü tavsiyelerini yayınlıyor

GİRİŞ SEVİYESİ
(YAKLAŞIK 325 DOLAR)

TAVSİYE	Acer E5-521-62GK
İŞLEMCI	AMD A6-6310 (1,8 GHz)
RAM	4 GB (maks. 16 GB)
GRAFIK YONGASI	AMD Radeon R4 (IGP)
EKRAN	15,6 inç, 1.366 x 768 piksel
İŞLETİM SİSTEMİ	Windows 8.1 (64 bit)
SABİT DİSK	500 GB
OPTİK SÜRÜCÜ	DVD yazıcı
PİL SÜRESİ *	8:57/11:46 saat

GENEL ÇÖZÜM
(YAKLAŞIK 460 DOLAR)

TAVSİYE	Lenovo G5070-59431718
İŞLEMCI	Intel Core i5-4210U (1,7 GHz)
RAM	8 GB (maksimum 8 GB)
GRAFIK YONGASI	AMD R5 M230
EKRAN	15,6 inç, 1.366 x 768 piksel
İŞLETİM SİSTEMİ	Windows 8.1 (64 bit)
SABİT DİSK	500 GB (SSHD)
OPTİK SÜRÜCÜ	DVD yazıcı
PİL SÜRESİ *	8:24/11:33 saat

MULTIMEDYA
(YAKLAŞIK 705 DOLAR)

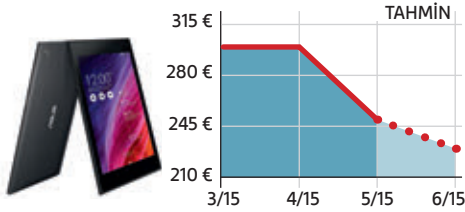
TAVSİYE	Toshiba Satellite L50-B-1NJ
İŞLEMCI	Intel Core i5-4210U (1,7 GHz)
RAM	8 GB (maksimum 16 GB)
GRAFIK YONGASI	AMD Radeon R7 M260
EKRAN	15,6 inç, 1.366 x 768 piksel
İŞLETİM SİSTEMİ	Windows 8.1 (64 Bit)
SABİT DİSK	1 TB
OPTİK SÜRÜCÜ	DVD yazıcı
PİL SÜRESİ *	6:12/8:54 saat

* TAM YÜKTE/OFFICE

TAHMİN: Fiyatlar böyle gelişiyor

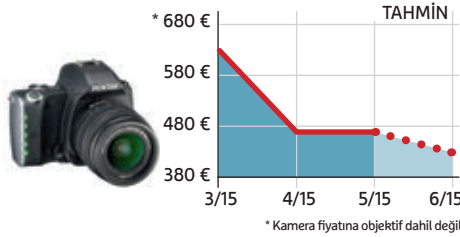
Asus Memo Pad 7 (ME572CL)

Tabletin fiyatı stabil bir dönemden sonra 200 Euro sınırına yaklaşıyor.

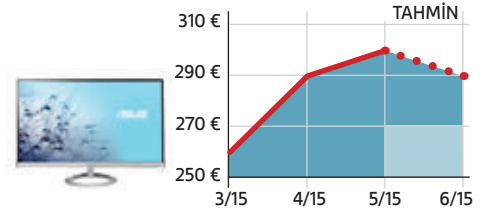
Pentax K-S1

SLR makine beyaz veya mavi renkte şimdi biraz daha ucuz.*

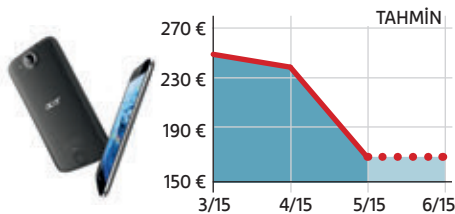
Asus MX279H

Dolar'daki dalgalanmalar 27 inçlik bu monitörün fiyatına da yansıyor.

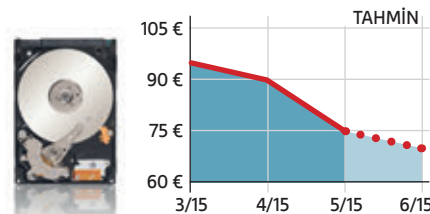
Acer Liquid Jade Plus

MediaMarkt ve benzeri teknomarketlerdeki fırsatlar fiyat seviyesini etkiliyor.

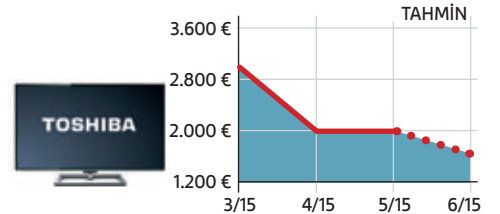
Seagate Momentus 500 GB

ST9500325AS: Bu dahili 2,5 inçlik sabit disk 60 ila 280 Euro arası bir fiyatla satılıyor.

Toshiba 58M9363DG

58 inçlik televizyon üreticinin fiyat tavsiyesinden giderek uzaklaşıyor (2.999 €).

Ekonomik (Ofis) PC

Kategori	Bileşen	Fiyat (\$) + KDV
CPU	Intel Pentium G3220	55
CPU fanı	Intel stok fan	0
Anakart	MSI H81M-P33	50
RAM	Kingston DDR3 1600 Mhz 4GB (2x2GB)	45
Ekran kartı	Tümleşik (CPU'da)	0
Sabit disk	SanDisk 64 GB SSD	45
Optik sürücü	24x SATA DVD yazıcı	15
Kasa	Cooler Master CMP-350 350 watt	50
Toplam		260

HTPC (Ev sineması)

Kategori	Bileşen	Fiyat (\$) + KDV
CPU	AMD A6-6400K	50
CPU fanı	AMD stok fan	0
Anakart	ASUS F1A75-M PRO	75
RAM	Kingston DDR3 1600 Mhz 4GB (2x2GB)	45
Ekran kartı	AMD HD 8470D (işlemcide)	0
Sabit disk	Seagate 1 TB ST1000DM003	45
Optik sürücü	Slim 8x DVD-RW	15
Kasa	Redrock 102BB 230W Micro ATX	50
Toplam		280

Genel amaçlı PC

Kategori	Bileşen	Fiyat (\$) + KDV
CPU	AMD FX-6300	105
CPU fanı	AMD stok fan	0
Anakart	Gigabyte GA-970A-D3	95
RAM	Kingston HyperX Beast 2x4 GB 2400MHz	85
Ekran kartı	AMD Radeon R7 240	55
Sabit disk	Samsung 840 EVO 120 GB SSD	75
Optik sürücü	24x SATA DVD yazıcı	15
Kasa	Cooler Master CMP-350 350 watt	55
Toplam		485

Giriş seviyesi oyun PC'si

Kategori	Bileşen	Fiyat (\$) + KDV
CPU	AMD FX-6300	105
CPU fanı	AMD stok fan	0
Anakart	MSI 970A-G46	85
RAM	Kingston HyperX Beast 2x4 GB 2400MHz	85
Ekran kartı	AMD Radeon R7 265	140
Sabit disk	Samsung 840 EVO 120 GB SSD	75
Optik sürücü	24x SATA DVD yazıcı	15
Kasa	Cooler Master RC-K350 600 Watt	100
Toplam		605

Orta seviye oyun PC'si

Kategori	Bileşen	Fiyat (\$) + KDV
CPU	Intel Core i5-4690K	250
CPU fanı	Cooler Master Hyper 412*	50
Anakart	Asus Z87 Plus	165
RAM	Kingston HyperX Beast 2x4 GB 2400MHz	85
Ekran kartı	AMD Radeon R9 280X	230
Sabit disk	Samsung 840 EVO 250 GB SSD	120
Optik sürücü	24x SATA DVD yazıcı	15
Kasa	Cooler Master RC-K350 600 Watt	100
Toplam		1015

Üst seviye oyun PC'si

Kategori	Bileşen	Fiyat (\$) + KDV
CPU	Intel Core i7-5820K	410
CPU fanı	Noctua NH-U14S	80
Anakart	MSI X99S SLI Plus	270
RAM	Kingston HyperX 16GB (4x4GB) DDR4-2400	225
Ekran kartı	AMD Radeon R9 290	325
Sabit disk	Samsung 840 EVO 500 GB SSD	230
Optik sürücü	24x SATA DVD yazıcı	15
Kasa	Corsair Carbide 400R 750 watt	200
Toplam		1755

*Overclock yapılmıyacaksa stok fan yeterli

Doğru Şifreleme

Edward Snowden, kişisel bilgilerinizi koruyacak tek şeyin güçlü bir şifreleme olduğunu ve yalnızca doğru kullanıldığında işe yarayacağını söylüyor. Belgelerinizi, fotoğraflarınızı ve web tabanlı iletişiminizi nasıl güvenlik altına alabileceğinizi gösteriyoruz.

Tan Bodur / MM

Edward Snowden açıklamalarını yapmaya başladığından beri kriptoprosedürlerinin güvenilirliğini sorgular olduk. Sınırsız kaynaklara sahip haber alma ajansları bu prosedürleri sürekli zorlamaktalar, bu yüzden gelecekte hangi şifreleme yöntemlerine güvenebileceğimizi sorguluyoruz. Bu sorunun temeli, sıklıkla kullanılan simetrik şifreleme prosedürleri (sağda).

Genellikle web tabanlı iletişimlerini şifrelemekte (örn. HTTPS) kullanılmalarına ek olarak veri şifreleme amaçlı çevrimdışı olarak kullanılıyorlar. Blok şifreleme yöntemi oldukça yaygın. Bu prosedürde blokların her biri ayrı ayrı şifreleniyor. Akış şifreleme yöntemi ise buna bir alternatif olarak geliyor. Verileri bloklara bölmektense veriyi tek seferde şifreliyor. Bir XOR işlemi (sağda) ile orijinal veriler, rastgele sayı üretici ile oluşturulan bir veri akışı ile birleştiriliyor. RC4 akış şifreleme prosedürü web bağlantılarında sıklıkla kullanılmasına rağmen NSA tarafından kınıldığı varsayılıyor. 2013 yılında yapılan bir araştırmada, yeterli miktarda veri kaydedildiğinde RC4 prosedürünün de kırılabilirliği kanıtlandı.

Blok şifrelemenin kırılması ise doğru anahtar boyutu kullanıldığında biraz daha zor. Anahtar ne kadar uzun olursa brute-force tipi kırma teşebbüslerinde de o kadar fazla bit kombinasyonu denemek gerekiyor. AES veya Twofish gibi yeni metodlar, hesaplama şekli açısından farklı olsalar da kullandıkları minimum anahtar boyutu 128bit olduğu için nispeten daha yüksek bir güvenlik seviyesi sunuyorlar. Böylece bu iki yöntem, 56bit şifreleme kullanan DES standardını geride bıraktı. WLAN, PC ve HTTPS üzerinde ise tercih, 3DES DES uzantısı yerine AES şifrelemesi kullanılması yönünde. Bruce Schneier gibi Kripto uzmanları, 128bit'lik bir AES sistemin brute-force saldırılarına karşı güçlü bir koruma sağlayabileceği, diğer taraftan 3DES için aynı şeyin söylenemeyeceği konusunda birleşiyorlar.

Anahtar boyutu, mod ile uyumlu olmalı

Ancak zayıf bir şifre, anahtar için temel oluşturduğu için, AES metodunu bile savunmasız kılabilir. Kripto yazılımı, şifreyi AES anahtarına dönüştüren bir hash (bozma) işlevine sahip. AES şifrelemesinin modu da bir zayıflık arz edebilir; bir elektronik kod defteri (ECB), girdiye "benzeyen" bir çıktı üretir. Örneğin bu nedenle uzmanlar, Android'de bulunan kriptoprosedürünün ECB'yi önceden ayarlamasını eleştirmektedirler. Berkeley araştırmacıları, geliştiricilerin %70'inin bu tür bir işlev kurarken bu modu kullandığını buldular. Microsoft'un Bitlocker yazılımı gibi birçok şifreleme programı şifre blok zincirlemesi (CBC) kullanır ki bu mod anahtarı her blok için ayrı ayrı modifiye etmektedir. Bunun sonucu olarak da tam bir "veri gürültüsü" ortaya çıkar. Teoride çok daha iyi ve daha karmaşık şifreleme modları bulunsa da CBC çevrimdışı şifreleme için oldukça iyi bir seçenek. Diğer taraftan iş web iletişimine geldiğinde durum değişiyor (yan sayfanın alt kısmına bakınız).

Web söz konusu olduğunda güvenli bir HTTPS bağlantısı iki adımda gerçekleşiyor: Tarayıcı ile bağlanan sunucu, güvenli bir bağlantı oluşturmak için asimetrik şifreleme prosedürü kullanıyor (sağda). Bu şifrelenmiş bağlantı, sonradan web iletişiminde kullanılacak olan anahtarların değiş-tokuş edilmesine ve ardından AES gibi simetrik prosedürlerle şifrelenmesine yarıyor. Eğer bağlantı RSA asimetrik prosedürü ile kuruldu ise sunucu 2 adet anahtar üretiyor: Gizli özel anahtar yalnızca deşifre işlemine yarıyor ve sunucuda kalıyor. Ortak anahtar ise yalnızca mesajları şifreliyor ve sunucuya bağlantı kuran her istemciye (tarayıcıya) veriliyor. Matematiksel olarak bu anahtar çifti asal sayılar kullanılarak üretiliyor. Anahtar ne kadar uzun olursa saldırırganın çözmek zorunda olduğu asal sayı dizileri de o kadar

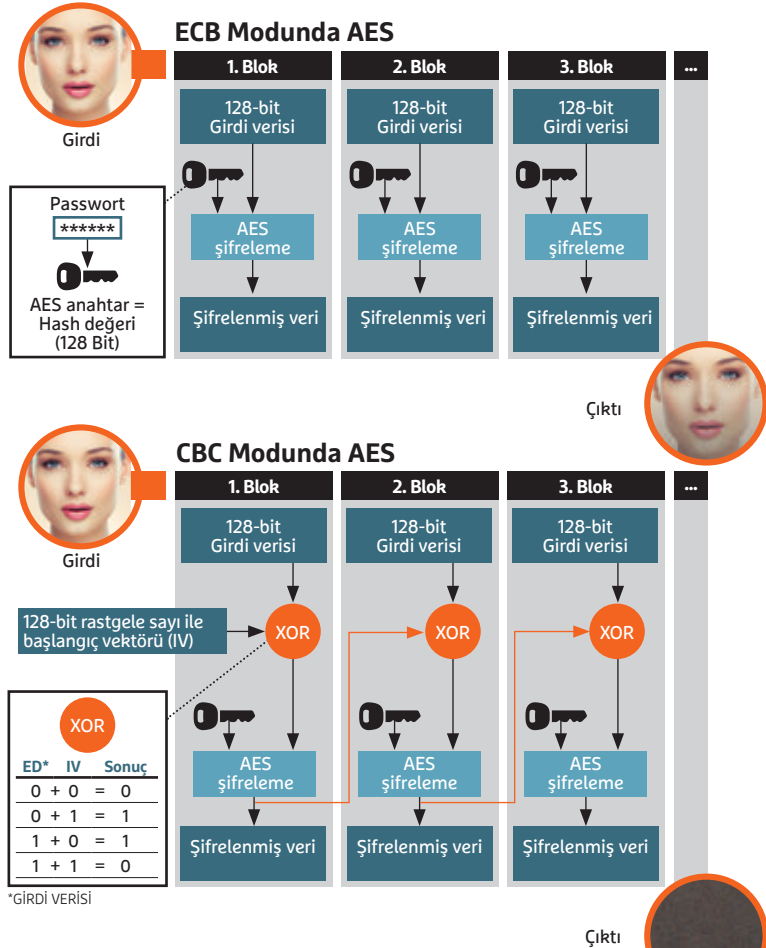
Simetrik şifreleme yöntemleri

İki tip mevcut: RC4 gibi akış şifreleme metodları, XOR işlemi ile veri bitlerini rastgele değerlerle birleştiriyor. Blok şifreleme metodu ise her zaman aynı boyuttaki segmentler üzerinde uygulanıyor. Her bölüm birkaç şifreleme döngüsünden geçiyor.

Şifreleme	AES	Blowfish	Twofish	3DES	RC4
Genel kullanım alanı	Dosya, web	Dosya	Dosya	Dosya, web	Dosya, web
Şifreleme tipi	Block	Block	Block	Block	Akış
Güvenlik	Güçlü	Güçlü	Güçlü	Orta	Zayıf
Normal anahtar boyutu	128 Bit	128 Bit	128 Bit	112 Bit	2.048 Bit
Blok boyutu	128 Bit	64 Bit	128 Bit	64 Bit	-
Şifreleme döngü sayısı	10-14	18	16	16	1

AES: Doğru mod seçimi

AES farklı şifreleme kalitesine sahip birçok çalışma modu sunuyor. Elektronik kod defteri (ECB) iyi bir seçim değil, çünkü girdiye ait özellikler korunuyor. CBC ile her blokta anahtar değişiyor ve rastgele görünümlü bir çıktı elde ediliyor.

Web için doğru anahtar boyutu

HTTPS protokolü, anahtar transferi ve imzalar için asimetrik prosedürler kullanır. 512 bit'lik anahtar boyutları kolayca kırılabilir; 1024 bit boyutun güvenliği de tartışılır. 2048 bit anahtar boyutları şimdilik güvenli. Şifreleme eğer eliptik eğriler (EC) kullanıyorsa daha kısa anahtarlar yeterli olabilir.

Şifreleme	RSA	DSA	ECDSA	DH*	ECDH*
Güvensiz anahtar boyutu (maks.)	1.024 Bit	1.024 Bit	160 Bit	1.024 Bit	160 Bit
Güvenli anahtar boyutu (min.)	2.048 Bit	2.048 Bit	192 Bit	2.048 Bit	192 Bit
Kullanım alanları	Anahtar alışverişi, imzalar	Dijital imzalar	Dijital imzalar	Anahtar alışverişi	Anahtar alışverişi

* DIFFIE-HELLMAN ANAHTAR ALIŞVERİŞİ

uzun oluyor. Alternatif olarak sunucu ve tarayıcılar Diffie-Hellman (DHI) metodunu kullanabiliyorlar. Bu durumda, anahtar değiş-tokuşu yapmak yerine sunucu ve tarayıcı yalnızca belirli değerlerin alışverişini yapıyor ve bu değerleri simetrik anahtarları ayrı ayrı ve bağımsız olarak hesaplamak için kullanıyorlar. Bu hesaplama, matematiksel bir fonksiyon kullanılarak yapılıyor. Aynı kural şu noktada da işe yarıyor: değerler ne kadar büyük olursa prosedür de o kadar güvenli hale geliyor. Diffie-Hellman sisteminin avantajı, her oturum için yeni bir anahtar çifti üretilmesi ve oturum sonunda iptal edilmesi. Aynı zamanda “kısa ömürlü DH (DHE)” veya “mükemmel ileriye dönük gizlilik” olarak da bilinen bu prosedür, RSA ile gelen noksanlıkları da gideriyor. Eğer saldırgan sunucunun özel anahtarını ele geçirmeyi başarsa tüm iletişimi de deşifre edebiliyor. DHE prosedürünün en yeni versiyonu olan ECDHE mekanizması, hesaplamalarda eliptik eğriler kullanıyor ve böylece hem DHE uzunluğunu, hem de hesaplama süresini azaltıyor. Bu da web şifrelemesini geleceğe dönük olarak koruyor.

HTTPS bağlantısının zayıflıkları

Şifrelenmiş HTTPS bağlantınızın kalitesini sunucudan (sağda) kontrol edebilirsiniz. Bu bilgi Chrome veya Firefox üzerinde adres çubuğunda bulunan anahtar ikonunu tıkladığınızda görüntülenir. Tarayıcı, sunucu tarafından seçilen şifreleme kombinasyonunu (şifre süiti) görüntüler. Şifre süitleri için altyapı koşulları (örn. simetrik şifrelemede RC4 veya AES) HTTPS seviyelerini SSL 3.0'dan itibaren hedeflerken en yeni versiyon olan TLS 1.2 en güvenli seviye olarak kabul ediliyor. Sunucuların artık modası geçmiş SSL 2.0'dan tamamen vazgeçmeleri öneriliyor. Maalesef SSL 3.0 da, sistemin 2.0 sürümüne geri dönmesini sağlayan bir moda izin veriyor. Bu mod, “aradaki adam” (MITM) saldırıları ile çağırılabilir.

Poodle gibi yeni HTTPS saldırıları, SSL 3.0 altında CBC modunda bulunan bir açığı kullanıyor. Burada sorunun kaynağı ise “padding”, yani “doldurma”; yani SSL 3.0 modunda rastgele byte değerleri ile doldurulabiliyor. TLS 1.0'dan itibaren bu artık mümkün olmuyor. “Padding” terimi, son bloğun doldurulmasından geliyor. Bu her zaman gerekli çünkü AES gibi bir blok şifrelemede tüm blokların aynı boyutta olması gerekiyor. Doldurulacak verinin bulunduğu alan şifrelenmiş olsa da mesaj doğrulama kodu (MAC), bütünlüğünü koruyamıyor (sağda). Son byte, her zaman padding alanının uzunluğunu barındırıyor ve 256 farklı değere sahip olabiliyor. Bütünlük kontrolünün gerçekleşmemesi sonucunda MITM saldırganı uzunluk değerini değiştirebiliyor ve en fazla 256 isteğin ardından şifrelemeyi aşabiliyor; zira sunucunun isteği kabul etmesi için değerlerin doğru olması gerekiyor.

Saldırgan artık MAC konumunu ve gerçek hedefi olan “oturum kimliği çerezinin” (session cookie) de bunun hemen önünde olduğunu biliyor. Amacı bu çereze ulaşmak. Bunu yaparsa kendisini sunucuya sahte bir isimle tanıtabilecek. Çerezi deşifre etmek için biraz önce bahsettiğimiz metodu tekrar kullanıyor. Çerezdeki son byte değerini kopyalayarak “padding” uzunluğunun bulunduğu bölüme yapıştırıyor. Bundan sonra tekrar istekler göndermeye başlıyor ve her istekte “padding” byte'larının sayısını değiştiriyor. Byte'ların sayısı (sözde) padding uzunluğuna (çerez byte'ına) eşit olduğunda kırma işlemi neredeyse tamamlanmış oluyor. Saldırgan bu işlemi çerezin sondan bir önceki byte'ına da uyguluyor ve bu şekilde devam ederek çerez tamamen deşifre edilene kadar devam ediyor. Modern tarayıcıların hepsi, bir güvenlik önlemi olarak SSL3.0 seviyesini devre dışı bırakmış durumdadır. Teknik olarak TLS 1.2'de çözüm zaten mevcut.

Web şifrelemeniz ne kadar güçlü?

Adres çubuğundaki kilit ikonuna tıkladığınızda Firefox, HTTPS bağlantısına ait şifre süiti ile ilgili bilgileri görüntüler. Bir miktar ön bilgiye sahipseniz bağlantınızın ne seviyede güvenli olduğunu bu şekilde tahmin edebilirsiniz.

Şifreleme seviyesi	Değerlendirme
TLS	HTTPS sürümü
ECDHE	Anahtar alışverişi
RSA	Yetkilendirme
AES_128	Simetrik şifreleme
GCM	Modu
SHA256	Hash fonksiyonu

HTTPS sürümlerinin zayıflıkları

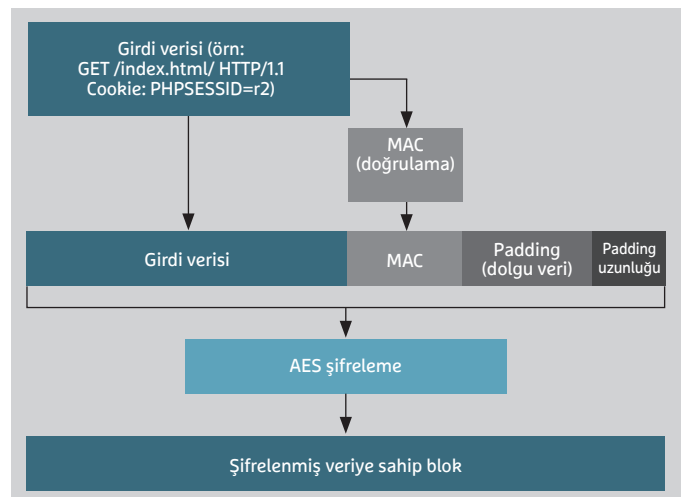
HTTPS protokolünün birkaç versiyonu mevcut. SSL 2.0 sürümünün güvensiz olduğu kabul ediliyor. RC4 şifrelemesinin kırıldığı biliniyor. “Aradaki Adam” saldırıları, CBC modundaki ve sıkıştırmadaki açıklardan faydalanan. Sunucu sıkıştırmayı devre dışı bırakırsa TLS 1.2 en güvenli versiyon.

		HTTPS Sürümü			
		SSL 3.0	TLS 1.0	TLS 1.1	TLS 1.2
Zayıflıklar	RC4 kullanımı	■	□	□	□
	SSL 2.0 sürümüne dönüş	■	□	□	□
	CBC modu	■	■	■	□
	TLS sıkıştırması	■	■	■	■
	HTTP sıkıştırması	■	■	■	■

■ VAR □ YOK

Önce doğru, sonra şifrele!

HTTPS protokolünde bütünlük koruması olarak bir mesaj doğrulama kodu (MAC) mevcut. Daha sonra blok, “padding” işlemi ile dolduruluyor ve CBC modunda şifreleniyor. Son byte, padding uzunluğunu belirliyor. Bu, çözme sırasında MAC kodunun konumunu belirliyor.

TÜRKİYE'NİN EN İYİ 10 KÖFTECİSİ

**PORTRE:
BEYTİ
GÜLER**

ÇIKTI!

**4 ÜLKE 4 PILAV
IZGARALAR**

**ADIM ADIM
'SOĞUK ZİNCİR'**

**MEHMET
YAŞIN
KÖFTE
KEŞİFLERİ**

**LEVREK
ÇİFTLİK VE DENİZ
ARASINDAKİ FARKLAR**

**YENİ NESİL ET VE BALIK
BIÇAKLARI**

Dosya şifreleme

Bulut, sabit disk veya dosyalar söz konusu olduğunda her amaç için özel hazırlanmış şifreleme araçlarını kullanmak gerekir.

Kişisel ve önemli bilgiler, belgeler ve medya dosyaları genellikle dijital olarak depolama ortamlarında saklanıyor. Bu haldeyken dosyaların korunması gerekiyor. Şifreleme araçlarının altyapısına dahil olarak sunulan AES ve Twofish gibi yöntemler de aynı nesle ait oldukları için genellikle yüksek seviye koruma sağlıyorlar. Kullanıcı olarak bu prosedürlerden birini kullanmak sizi yarı yolda bırakmasa da neyi ve ne kadar korumak istediğinize bağlı olarak özel programlara başvurmanız mümkün. Bir sabit disk şifrelemesi genellikle dosya şifreleme prosedürüne göre daha farklı bir çalışma modu kullanır.

Bir sürücüyü tamamen şifrelemek veya şifreli bir ortamda bulunan verileri yedeklemek için uzun bir süre en iyi çözümün adı TrueCrypt idi. Bu araç artık piyasada bulunmuyor. Bir açık kaynak projesi olan VeraCrypt (CHIP Cloud'da bulabilirsiniz) ise iyi bir alternatif. Yeni aracın geliştirilmesinde de TrueCrypt kodu kullanıldı, hatta daha da geliştirilerek şifreleme sisteminin kalitesini de arttırmış oldu. Örneğin VeraCrypt ile, girilen şifreden anahtar oluşturulma işlemi daha da geliştirdi. Sabit disk şifrelemek için CBC gibi genişletilmiş bir mod yerine XTS modu kullanılıyor. XTS modu prensipte blokları aynı ECB sistemi gibi şifreliyor fakat aynı zamanda sabit disk offset değeri ve sektör numarasını da bu şifreleme şemasına dahil ediyor. Uzmanlar, XTS ile gelen koruma seviyesine dair şimdilik bir fikir birliğine varmış değiller. Bu yüzden VeraCrypt verileri birkaç döngü (önce AES, ardından Twofish) ile şifreleme seçeneği de sunuyor.

Rastgele sayılar ve güçlü şifreler

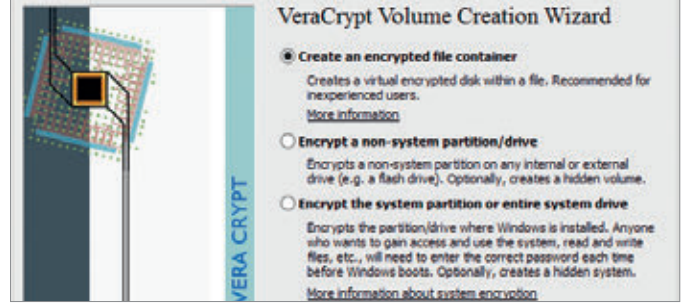
Dosyaları teker teker şifrelemek için basit arayüzlü, ücretsiz bir şifreleme yazılımı (CHIP Cloud'da bulabileceğiniz MAXA Crypt Portable veya AxCrypt) yeterli. Açık kaynak yazılımı olan AxCrypt bu noktada tercih edilebilir, fakat kurulumda bazı noktalara dikkat etmek gerekli (kurulum dosyası bazı ek araçları da kurmayı öneriyor, bunların tümünü seçim dışı bırakmalısınız). Bir şifre girilmesinin (veya anahtar dosyası açılmasının) ardından AxCrypt, her klasör veya dosyaya sağ tıkladığınızda devreye giriyor. Bu araç, CBC modunda 128-bit AES sistemi kullanıyor. Güvenli bir başlangıç vektörü (IV) yaratmak için AxCrypt sisteme bir sahte rastgele sayı üretici kuruyor. Eğer IV değeri gerçek bir rastgele sayı değilse bu durum CBC modunu zayıflatıyor. MAXA Crypt Portable yazılımı da benzer bir prosedür kullanıyor fakat şifrelemede anahtar boyutu 256bit. Bu boyut son derece güvenli fakat tabii ki işlem çok daha uzun zaman alıyor.

Bulut servislerinde kişisel verilerini saklayanlar bilmeliler ki Google veya Dropbox gibi hizmetler bu kişisel verilerin içeriklerini tarıyorlar. Boxcryptor yazılımı, kendini sisteme bir sanal sürücü olarak tanıtıyor. Sağ tıklama ile araç bu sürücüde bulunan tüm dosyaları göndermeden önce şifreliyor. Bu makalede adı geçen diğer araçları, CHIP Cloud'da bulabilirsiniz. Söz etmeye değer bir araç da Password Depot gibi bir şifre yönetim yazılımı. Hiçbir insanın ezberleyemeyeceği karmaşık şifreler yaratabiliyor. Diğer taraftan bu yazılımın ana şifresini kaybetmek çok büyük bir risk. Bu aracın kullanımına dair bir atölye çalışmasını sayfa 114'de okuyabilirsiniz.

BİLGİ

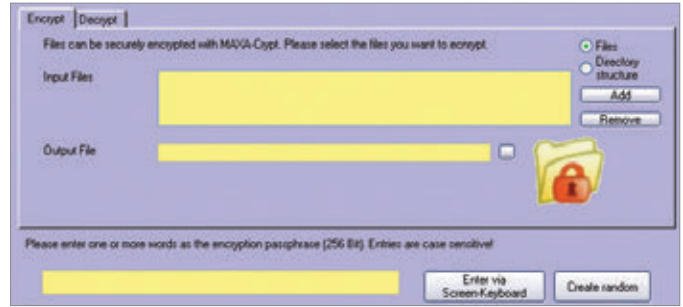
Şifreli sürücülerin tanıtılması ve kullanımı

Tıpkı TrueCrypt gibi VeraCrypt de şifrelenmiş sürücü oluştururken kullanıcıyı yönlendiriyor. İstenirse var olan bir sürücü bölümü de şifrelenebiliyor.

Tek tuşla şifreleme

Maxa Crypt Portable gibi ücretsiz bir program dosyalarınızı AES ile teker teker şifrelemenize olanak tanıyor, ayrıca tek tuşla güvenli bir parola yaratmanıza yardımcı oluyor.

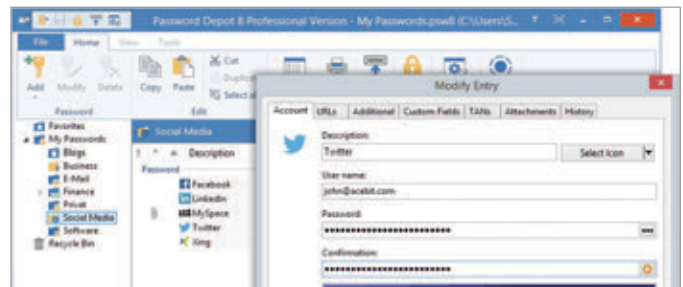
Bulutta şifreli kişisel veriler

Boxcryptor programı, dosyalarınızı Dropbox veya Google'a göndermeden önce şifreliyor. Varsayılan olarak 256bit AES şifreleme kullanılıyor.

Şifre yöneticisi işleri kolaylaştırır

Uzun şifreler her zaman daha güvenlidir. Password Depot gibi bir şifre yöneticisi hem dosya, hem de web hizmetleri ile ilgili güvenlik önlemlerinizi de şifre oluşturma ve yönetmekte yardımcı oluyor.

Web trafiğinin şifrelenmesi

Sertifikalar ele geçirildiyse en iyi şifreleme bile önemini yitirir. Ancak her şey anahtar boyutuna bağlı.

Web şifrelemesinde güvenli bir metod kullanmak önemlidir, fakat bu savaşın yalnızca bir cephesi. Sunucu kendisini tarayıcıya tanıtmak için sertifikalar kullandığı için sertifikalar büyük önem taşıyor. Sertifika, sayesinde kullanıcı, kişisel verilerini çalmaya yönelik kötü amaçlı bir kopya siteyi değil, gerçekten kendi bankasına ait siteyi ziyaret ettiğinden emin oluyor. Tarayıcı bu sertifikaları, sisteminde depolanmış bir listede yer alan sertifika otoritelerini (CA) ziyaret ederek online olarak kontrol edebiliyor. Ancak maalesef bazı otoriteler (en büyük mercilerden biri olan Comodo gibi) geçmişte sahte sertifikalar nedeniyle güvenilirliklerini kaybettiler. Bu tür hileler “aradaki adam (MITM)” tipi saldırılar için ideal zemin oluştururlar. Bunların en yenilerinden biri, Lenovo notebook bilgisayarlarla önyüklemeli olarak gelen Superfish adlı kötü amaçlı adware program idi. Bu yazılım Windows içine kendisi için RSA şifrelemeli bir kök sertifika yerleştirmişti. Özel anahtarı yalnızca kolay tahmin edilebilir bir şifreyle korunuyor ve kolayca kırılabilirdi. Bu da saldırganların web iletişimine rahatlıkla sızmalarına olanak tanımıştı. Bu tür bir sorundan etkilenen kullanıcıların online olarak sistemlerini kontrol etmeleri (sağda) gerekiyor. Acil durumlarda MITM saldırılarına kurban gitmemek için bu sertifikaları kendileri silmek zorunda kalabilirler.

Tarayıcıdaki koruma önlemleri

Mozilla ve Google gibi bazı firmalar sertifika sistemini tamir ediyor. Bu firmaların tarayıcıları kendi listelerine ve ek koruma mekanizmalarına sahip: Örneğin “HTTP Strict Transport Security (HSTS)” koruması, SSL soyma işlemini önleyerek MITM saldırılarında HTTPS bağlantısının HTTP bağlantıya dönüştürülmesini önüyor. “HTTP Public Key Pinning (HPKP)”, doğrudan sahte sertifikaları hedefliyor ve sunucunun ilk bağlantıda tarayıcıya şifrelenmiş bir pin kodu göndermesini sağlayarak doğrudan sahte sertifikaları hedef alıyor. Tarayıcı web sitesini tekrar ziyaret ettiğinde siteye ait sunucunun kendisini hem bu pin kodu, hem de sertifikayla tanıtmaması gerekiyor.

Diğer önemli bileşen de RSA gibi asimetrik prosedürlerdeki anahtar boyutu. Uzun bir süre 1024 bit anahtarların güvenli olduğu varsayıyordu. Fakat bu fikir değişti. Westphalia Üniversitesi İnternet Güvenliği Enstitüsü, İnternet Erken Uyarı sistemleri proje yöneticisi olan Dominique Peterson, güçlü bilgisayarlarla yapılan saldırılara karşı 2048 bit koruma öneriyor. Peterson hatı 4096 bit’lik anahtar boyutunun gerekli olduğunu, ancak henüz bu boyutun şifreleme programlarında kullanılmadığını belirtiyor. Bu tavsiye internette gezinmeye ek olarak e-postalarda PGP tabanlı uçtan uca bağlantı şifreleme sistemleri için de geçerli. Birçok kullanıcı, sıklıkla kullanılan GnuPG şifreleme aracında Gpg4win gibi bir arayüzü tercih ediyor. GnuPG, kullanıcının bağımsız RSA şifrelemeli özel anahtarlar oluşturmaya ve e-posta alıcısına açık anahtarlar göndermesine imkan tanıyor. Oluşturulan özel anahtarın boyutunun en az 2048 bit olması gerekiyor. 3072 bit gibi uzunluklar da (sağda) mümkün. Şifrelemede doğru yöntemi kullanmak tabii ki çok önemli; ancak aynı zamanda tedbirli olmalısınız. yorum@chip.com.tr

Zayıf nokta – Sertifika yönetimi

Comodo tarafından verilmiş olan bir sertifika gibi sahte veya kırılmış sertifikalar web şifrelemesini geçersiz kılabilir. Bu sorundan etkilendiğinizi düşünüyorsanız sisteminizi online olarak kontrol edebilirsiniz (filippo.io/Badfish)

HTTPS için en iyi tarayıcılar

Modern tarayıcıların birçoğu, web bağlantısının bütünlüğünü korumak adına ekstra özellikler sunuyor. Örneğin HPKP sertifikaları iki kez kontrol ediyor; HSTS ise HTTPS kullanımına zorluyor. Kullanıcıya inisiyatif tanımayan ‘No User Recourse’ HSTS eklentisi güvenlik seviyesini daha da artırıyor.

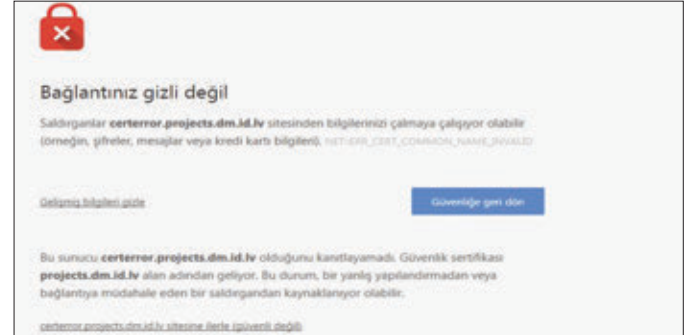
Browser	ab Version	HPKP	HSTS	HSTS No User Recourse
Chrome*	35	■	■	■
Firefox*	35	■	■	■
Internet Explorer	11	□	□	□
Safari*	7	□	■	■
Opera	23	□	■	□

* MOBİL VERSİYONDA DA MEVCUT

■ VAR □ YOK

HSTS ile güvensiz bağlantı önleniyor

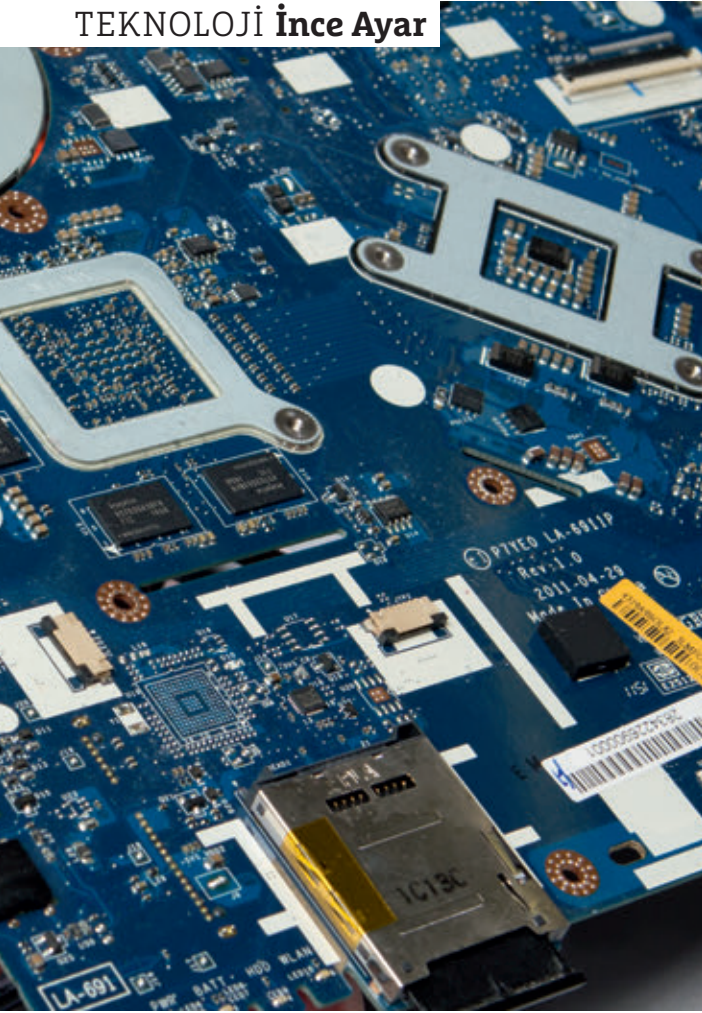
Firefox, Chrome ve Safari’de bulunan ‘No User Recourse’ eklentili HSTS ile kullanıcı güvensiz sertifikaya sahip bir web sitesini ziyaret ettiğinde tarayıcı bu bağlantıyı reddediyor.

Güçlü bir e-posta şifrelemesi

GNU Privacy Assistant Gpg4win aracının (CHIP Cloud’da mevcut) GNU Privacy Assistant modülü, kullanıcıya güvenli e-posta iletişimi için anahtarlar yaratma imkanı tanıyor. Bu anahtar boyutlarının 2048 veya 3072 bit olması öneriliyor.

Eski bilgisayarımız yavaşladığında genellikle pahalı yükseltmeler yapmaya elimiz gitmiyor. İşte size eski sisteminizden mümkün olabilecek en yüksek performansı almak için ipuçları.

Tan Bodur / CS

Basit performans ayarları

Bilgisayarınız, yazılımlar donanımları boğmaya başladığında yavaşlar. Bazı notebook modellerinde bu durum daha satın aldığınız anda mevcuttur zira üreticiler sistemi gereksiz yazılımlar ve deneme sürümleriyle doldurup satışa sunarlar. Bu fazlalıklar hem sistemin açılış süresini uzatır, hem de işlemler sırasında bellekte yer kaplar. Sonradan kurduğunuz her bir yazılım durumu daha da kötüleştirir. Üstüne üstlük yaşlı donanımlar zamanla iyice yavaşlar: Ağzına kadar dolu bir sabit disk, yarı dolu olana

göre çok daha geç tepki verir. Fanlara yerleşen toz soğutma sistemini sektete uğratar ve bu nedenle oluşan ısınma işlemciyi yavaşlatır. Tüm bu sorunları, cebinizden hiç harcama yapmadan yazılımları hafifleterek (sayfa 63) ve notebook bilgisayarınızı (sayfa 64) veya PC'nizi (sayfa 65) temizleyerek giderebilirsiniz. Bunların hiçbirisi işe yaramazsa 50-100 dolar arası bir fiyata fazladan RAM veya ufak bir SSD (sayfa 66) satın alabilir, işlemlerin daha akıcı olması için bilgisayarınıza biraz kapasite desteği yapabilirsiniz.

YAZILIMLARI Temizleyin

Doğru araçları kullanarak gereksiz programları ve geçici klasörleri temizleyebilir ve sürücünüzde daha fazla alana sahip olabilirsiniz.

1 Geri yükleme noktası oluşturun

Başlamadan önce, Windows ayarlarınızı ve sistem dosyalarınızı koruma altına alabilmek için sisteminizde bir geri yükleme noktası oluşturun. Bu önlem, en ufak bir çökme riski bile olsa gerçekleştirilmelidir. >>Denetim Masası | Sistem ve güvenlik<< altında >>Gelişmiş Sistem ayarları<<na ulaşın. >>Sistem Koruma<< sekmesi altında >>Oluştur<< düğmesine tıklayın, bir isim verin ve >>Oluştur<< düğmesi ile geri yükleme noktasını yaratın.

2 Gereksiz yazılımları ve otomatik başlatılanları devre dışı bırakın

CHIP Cloud'da bulacağınız PC Decrapifier programını yönetici yetkisi ile çalıştırın. Program, genellikle bilgisayarınıza önyüklemeli gelen gereksiz yazılımları bularak kaldırmanızı tavsiye ettiklerini >>Recommended<< sekmesi altında sıralayacaktır. >>Questionable<< ve >>Everything else<< sekmeleri ise yüklü diğer programları gösterir. Buradan istemediğiniz gereksiz programları kaldırabilirsiniz. Programın en önemli özelliği, seçili programların hepsini bir defada kaldırabilmesi.

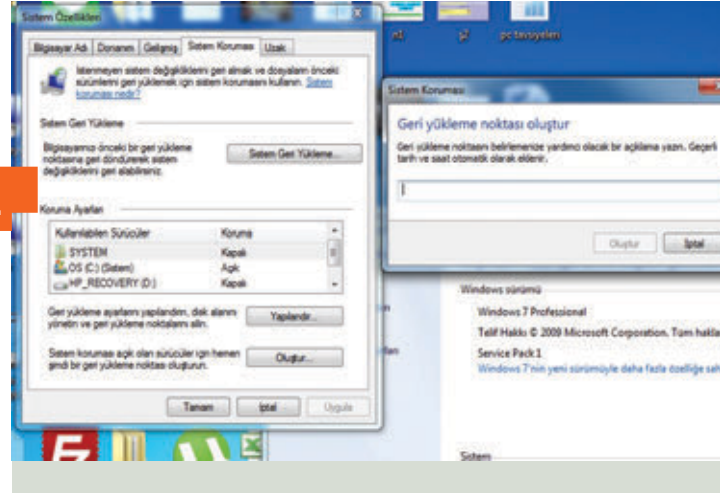
3 Geçici dosyaları silin

Programlar ve Windows işletim sistemi, farklı klasörlerde geçici dosyalar oluştururlar. Sistem sürücüsü kapasitesini doldurmaya yaklaştığında sabit diskler kadar SSD diskler de yavaşlar. Bunun temel nedeni, yer azlığından kaynaklanan yazma erişimi işlemlerinin de uzamasıdır. CCleaner aracı ile hem yazılımların otomatik olarak başlatılmasını engelleyebilir, hem de bellek alanında yer açabilirsiniz. CHIP Cloud'da bulabileceğiniz programı yanda gösterildiği şekilde kullanabilirsiniz. Sol tarafta işlevler listeleniyor. >>Cleaner<< seçeneği bellekteki fazlalıkları gidermenizi sağlayan opsiyonlar sunuyor. >>Windows<< ve >>Applications<< sekmeleri de kendi gruplarında alt seçeneklere sahip. Varsayılan ayarların çoğunu olduğu gibi bırakabilirsiniz. Ancak standart tarayıcı ayarlarına geldiğinizde önce tüm kutucukları boşaltın; zira boşaltılan alan zaten hemen dolacak. Ardından >>Analyze<< düğmesine basarak programın seçtiğiniz ayarlarla sisteminizi taramasını bekleyin. Analiz işlemi tamamlandığında önerilen temizleme işlemlerini gerçekleştirmek için >>Run Cleaner<< düğmesini tıklayın. >>Tools | Startup<< opsiyonu sayesinde sistem açılışında otomatik olarak çalıştırılan işlemlerden gereksiz olanlarını seçebilirsiniz.

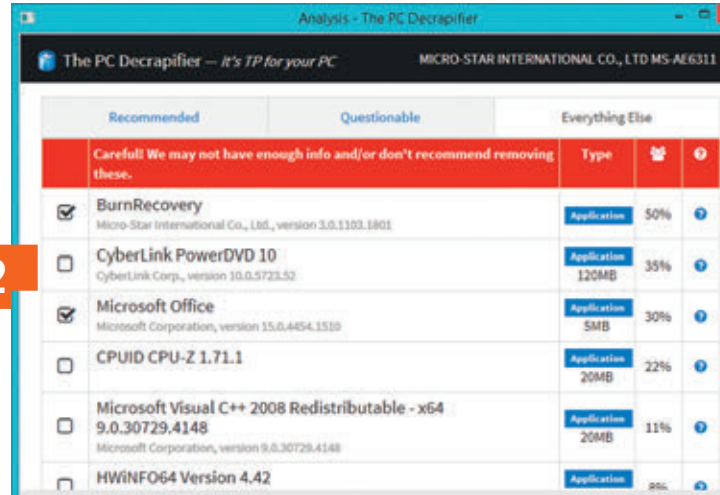
4 Boş alanları işgal eden atıkları bulup temizleyin

Sistem sürücünüzde sürekli yüksek miktarda atık veri birikir (özellikle de tarayıcınızın indirilenler klasörü ya da sistemin kök dizini Google veya Dropbox gibi bir bulut hizmeti ile ilişkilendirildiğinde). Bu tür işgalci verileri tespit etmek için TreeSize Free gibi bir araç kullanabilirsiniz (CHIP Cloud'da mevcut). Bu yazılım sisteme bağlı tüm sürücüler ve boyutlarını gösteren bir arayüze sahip. Sistem diskinizin en az %25'lik bölümü boşalana dek bu klasör ve dosyaları silmenizi veya diğer sürücülere taşımanızı tavsiye ediyoruz.

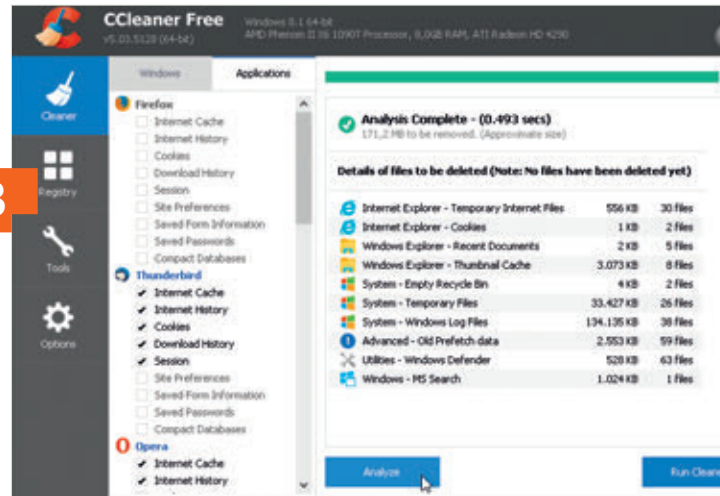
1

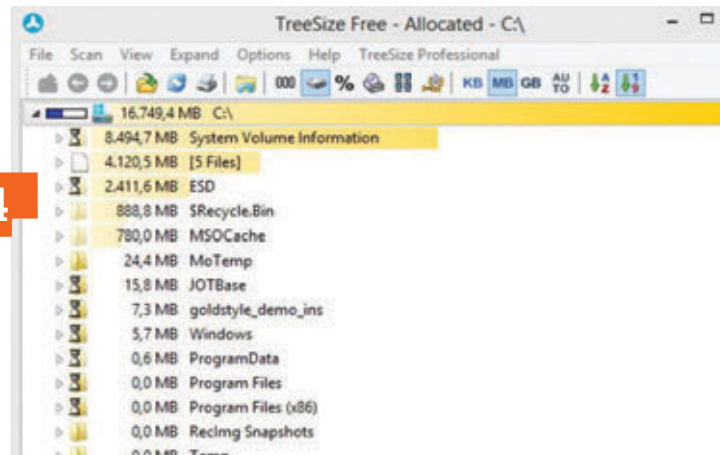
2

3

4

NOTEBOOK temizleme

Birçok dizüstü PC'de hava çıkışı çalışma sırasında tıkanarak performans düşmesine ve kararsızlığa yol açar. Bilgisayarınızın hava çıkış kanallarını doğru bir şekilde temizlemek için bu yazıyı okuyun.

Havalandırma çıkışlarının nasıl temizleneceğini gösterebilmek için 4 yaşında bir Acer Aspire 7750 kullandık. Diğer notebook modellerinde de adımlar hemen hemen aynı. Kendi bilgisayarınızın bileşenlerini sorunsuzca sökebilmek için YouTube üzerinde ilgili modele ait demontaj videolarını aratabilirsiniz. Elimizdeki Acer cihazında alt kısımdan giren hava fan tarafından soğutulduktan sonra kasanın yan tarafındaki dar bir kanaldan dışarı üfleniyor. İç kısımda ise ızgaranın önünde biriken toz soğutma sisteminin performansını öyle düşürüyor ki CPU herhangi bir işlem yüklendiğinde hızlanmak zorunda kalıyor ve performansı da %30 gibi bir oranda düşüyor.

1 Kasayı açmak için hazırlayın

Notebook bilgisayarı alt kısmı yukarı bakacak şekilde masaya koyun. Pili ve üç vidayla sabitlenmiş alt kapağı sökün. Gördüğünüz tüm vidaları sökün (Acer 7750'de bu vidaların 3 tanesi, DVD'nin hemen önünde bulunan sabit diskin altında konuşlandırılmış) ve genişleme kartını ve 2 WLAN anteni arasındaki tüm bağlantıları yuvalarından çıkarın. Şimdi bilgisayarı düz çevirin. Şimdi ekranı açmalıyız çünkü Acer notebook'ta klavyenin de sökülmesi gerekli. Kredi kartı kalınlığında, sivri olmayan plastik bir nesneyi [Esc] ve hemen yanındaki tuşların olduğu bölmenin altına yerleştirerek klavyeyi kaldırın. Sıra, klavyeyi üst kısımdan tutan minik tırnaklara geldi. Soldaki tırnağın geriye doğru itilmesi gerekiyor. Klavyenin taban plakasına ulaşarak tüm tırnakları yana doğru itin. Klavyenin yassı kablosunu yuvasından çıkarın ve klavyeyi kaldırın.

2 Anakart görüldü

Kasanın üst kapağını (klavye çerçevesi ve bilek dayanan bölüm) sol üst köşeden yine bir kredi kartı veya plastik levye ile kaldırın. Kredi kartını (veya plastik levveyi) çerçevenin kenarları boyunca tamamen serbest kalıncaya dek gezdirin (2a). Bunu yaptıktan sonra dokunmatik panelin yassı kablosunu da soketinden çıkarmak gerekli. Fan, anakartın alt kısmına yerleştirilmiş olduğu için, anakartı kaldırmamız gerekiyor. Tüm vidaları sökün ve anakartın (USB portları, ekran ve kasa gibi) tüm bağlantılarını soketlerinden çıkarın. Anakartı ön yüzü alta gelecek ve fan vidalarına kolayca ulaşabileceğiniz şekilde (2b) masaya yerleştirin.

3 Tozdan kurtulun

Acer Aspire 7750 modelinde fan kapağı güç kablosu çıkarılıp iki vidası söküldüğünde kolayca kaldırılabilir. Bizim cihazımızda birkaç toz topağı birikmiş. Fan kanatlarını sabit tutarak elektrikli süpürge ile bu tozları çekin. Soğutucu kanatlarını tıkayan ve havalandırma mazgallarında biriken tozlardan da kurtulun. Eğer cihaz içinde tozlanmış olduğunu fark ettiğiniz başka bileşenler varsa; aynı adımları geriye doğru takip ederek bilgisayarınızı birleştirmeden önce bunları da temizleyin.

Dijital Dünyanın Yeni Oyuncusu

Türkiye'nin en yenilikçi iş ve ekonomi dergisi Capital'in web sitesi capital.com.tr, yenilenen içeriği ve mizanpajıyla iş dünyasının açılış sayfası olmaya aday! Capital mobil uygulaması ise dopdolu içeriği ve interaktif yapısıyla App Store ve Google Play'de sizi bekliyor.

www.capital.com.tr

capitaldergisi

@capitaldergisi

TÜRKİYE'NİN EN YENİLİKÇİ AYLIK İŞ VE EKONOMİ DERGİSİ

MASAÜSTÜ PC'DE Toz giderme

Masaüstü bilgisayarınızın geniş kasası içinde büyük miktarda toz birikebilir; fakat bu tozlar rahatlıkla temizlenebilir.

1 İç-dış temizlik

Masaüstü bilgisayarınızın kasasını açmadan önce, mikrofiber bez yardımıyla dışını silin. Ardından elektrikli süpürge ile kasanın önünde, arkasında, yanlarında, üstünde ve altında bulunan havalandırma ızgaralarında ve girişlerde birikmiş olabilecek tozları da giderin (1a). Ön panel kapağı çıkabiliyorsa tırnaklarından çıkarın ve alt kısımda birikmiş tozları temizleyin. Kasanın sol yan kapağını açın. Görebildiğiniz tüm toz topaklarını temizleyin. Kasa fanları mevcutsa (1b) temizlemeden önce bunları sökün ve arka kısmındaki ızgaraları elektrikli süpürgeyle temizleyin.

2 Soğutucunun temizliği

Masaüstü PC'lerde de CPU soğutucusu da, soğutma sistemi ile havalandırma sistemi arasına giren toz yüzünden tıkanabilir. Bir parmağınızla fan pervanelerini tutarken (ulaşılması güç ise tornavida kullanın) aynı zamanda elektrikli süpürgeyle biriken tozu alın. Bazı durumlarda elektrikli süpürge çalışırken aynı anda kanatlara da basınçlı hava üflemeniz gerekebilir. Ekran kartınızda da aktif (fanlı) bir soğutma sistemi kullanıyorsanız aynı işlemi burada da gerçekleştirin. Bunun için en ideali ekran kartını tamamen çıkarıp işlemi dışarıda yapmak olacaktır.

3 Termal macunu değiştirin

Elinizde bir tüp yedek termal macun varsa –ki genellikle yeni bir fanla birlikte bir tüp verilir ya da birkaç dolara satın alınabilir- yenilemeyi düşünebilirsiniz. Bunun için işlemcinin soğutma birimini tutan tırnakları açın ve dikkatlice kaldırın; macun ne kadar eski olursa olsun soğutucu ve işlemci arasında yapışmış haldedir. Ardından bu bileşenlerde toz olup olmadığını tekrar kontrol edin; varsa temizleyin. Plastik bir nesneyle (plastik spatula veya kredi kartı) eski macunu dikkatlice kazıyarak hem soğutucunun altından, hem de işlemcinin yüzeyinden tamamen çıkarın. Yumuşak bir bez veya propil alkolle batırılmış bir pamukla kalıntılardan kurtulun. Macun tüpünden işlemcinin ortasına nohut büyüklüğünde bir parça macun sıkın. Ardından fanı işlemci üzerine hizalayın, macunu yaymak için her yöne biraz hareket ettirin. Tırnaklarını kilitleyerek soğutucuyu yerine sabitleyin ve fan kablolarını yuvasına takın.

4 Havalandırma sisteminin iyileştirilmesi

Alt ön taraftan arka üst tarafa doğru akan hava akımı kasa içindeki kablolar tarafından engelleniyorsa bir kablo tutucu veya plastik kelepçe yardımıyla bir araya toplayın. PC'nizde kasa fanı yoksa (1b), birkaç dolara satın alabilirsiniz; ancak daha önce kasanızın arka havalandırma ızgaralarının boyutlarını (genellikle 120mm) ölçmeniz, anakart üzerindeki 'CHA_FAN' veya benzeri ibareyle işaretlenmiş konektörlerin tipini (2 veya 3 pinli) öğrenmeniz, uygun bir model satın alabilmeniz için gereklidir. Yeni aldığınız fanı kasanın arka üst kısmındaki ızgaralara hizalayın ve havayı içeriden dışarı doğru üfleyecek şekilde yerleştirin.

1a

1b

2

3

4

TUTUMLU Yükseltme

Bilgisayarınızda eski, tek çekirdekli bir işlemci yerine yeni nesil çok çekirdekli bir CPU bulunuyorsa performansın önündeki engel muhtemelen RAM ve/veya yavaş bir sabit disk.

1a RAM modüllerini kontrol edin

Gereksiz yazılımlardan kurtularak RAM kapasitenizin boşa harcanmadığından emin olduysanız da bilgisayarınızın yeterli miktarda bellekle çalışması önemlidir. Windows 7 veya üzeri (64bit) bir işletim sistemine sahip her bilgisayarın, yalnızca birkaç program yüklü olsa bile akıcı bir şekilde çalışabilmesi için sistemde en az 4 GB RAM bulunması gerekir; fakat en iyi çözüm 8 GB ve üzeri olmasıdır. Yükseltme seçeneklerinizi görebilmek için CPU-Z programını çalıştırın ve >>SPD<< sekmesine gelin. >>Memory Slot Selection<< seçeneği ile anakartınız üzerinde kaç bellek modülü yuvası olduğunu ve hangilerinin dolu olduğunu görebilirsiniz. Örneğin 2 yuvaya sahip bir anakartta yuvalardan birisine 2 GB veya 4 GB kapasiteli bir RAM modülü takılıysa, aynı tip ve kapasitede bir RAM modülü daha satın alarak boş yuvaya takabilirsiniz. Elinizdeki RAM modülü üzerindeki model numarasını internette aratmak işinize yarayabilir. Eğer her iki yuva da doluyorsa ve takılı modüller düşük kapasiteliyse her ikisini birden daha yüksek belleklerle değiştirin. Yuvalarda çift sayıda (2,4 vs.) ve aynı/çok benzer özelliklere sahip modüller bulunmalıdır.

1b RAM ekleyin

Çoğu notebook bilgisayarda RAM bellekler, kolay ulaşılması ve değiştirilmesi açısından, alt kapağın hemen altındaki yuvalarında bulunur. Modülleri, yanlarındaki tırnakları dışarı doğru iterek çıkarabilir, yeni modülleri doğru pozisyonda yuvaya yerleştirdikten sonra yine yandaki tırnakları kapatarak işlemi tamamlayabilirsiniz. Masaüstü PC'lerde ise modüller yuvaların ön ve arka uçlarında bulunan tırnaklara oturur. Bu tırnaklar açıldığında bellek modülü de kendisini yuvadan dışarı iter. Kurulum sırasında modülü hem yuvasına, hem de bu tırnaklara doğru bir şekilde hizalamanız ve tırnaklar kendi kendilerine kapanana dek modülü yuvaya bastırmanız gereklidir.

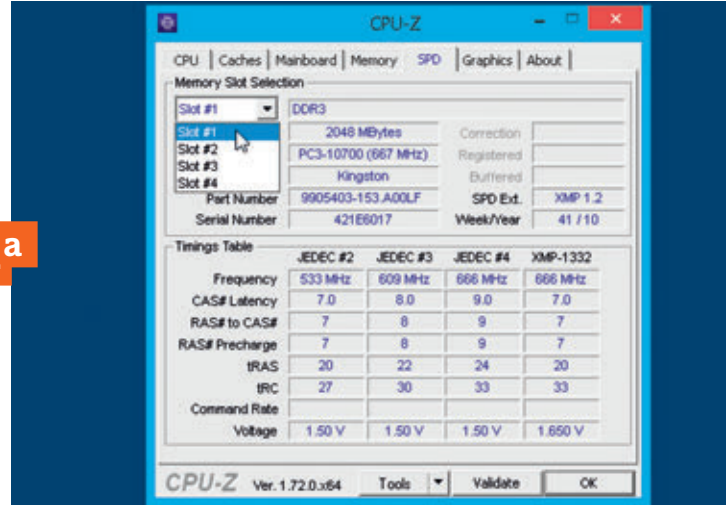
2a Uygun bir SSD seçin ve sistemi taşıyın

70 euro civarına (120GB) satın alabileceğiniz bir SSD ile sisteminizi çok daha hızlı ve akıcı çalıştırabilirsiniz. Samsung Laptop kit gibi hepsi bir arada paketler, işletim sisteminizi ve verilerinizi taşımak için büyük kolaylık sağlayabilir. Bu kitlerde SSD diskin yanı sıra bir USB adaptörü ve değiştirme işlemine başlamadan önce sistemi ve verileri yeni SSD diskinize taşımanıza yardımcı olacak yazılım da bulunuyor.

2b SSD'nin takılması

Çoğu notebook bilgisayarda sabit disk, alt kapağın hemen altında, kolay erişilen bir yuvada bulunur. Bu yuvaya ulaşmak için kapağı tutan vidaları çıkarın ve eski HDD diskini kablo bağlantısının olduğu ucundan birkaç milimetre uzaklaştırarak kurtarın. Montaj rayları veya koruyucu plakayı HDD diskten kurtarın ve yeni SSD diskinize takın. Yeni diski bilgisayardaki yuvaya yerleştirin, bağlantılarını yapın ve yuva kapağını vidaları sıkarak sabitleyin.

1a

1b

2a

2b

Klasik TV ve Filmleri Web'den Kaydedin

CHIP sizlere eski favori dizi ve filmlerinizi nereden bulup, kaydederek huzur içinde izleyebileceğinizi gösteriyor

Ozan KAYA

İlk kez bir TV programını videoya kaydettiğiniz zamanı hatırlıyor musunuz? VHS o zamanlar devrim niteliği taşıyordu (tabi ki bazı istenmeyen sektörlerin de önünü açtı), çünkü programı ne zaman izleyeceğinize siz karar veriyordunuz. Artık dışarı çıkmakla, Doctor Who'yu izlemek arasında seçim yapmak zorunda değildiniz. Daha da iyisi programı tekrar tekrar izleyebilirdiniz.

Kayıp hazineyi saklayın

İnternette bulunan videoların kötü bir yanı da bulunuyor –size ait değil. Videoyu yükleyen kişi pekala kaldıra da bilir. iPlayer ve muhteşem TCM (Turner Classic Movies, www.tcm.com) gibi yayıncı kuruluş sitelerinde ise içerikler sadece belirli bir zaman aralığı boyunca tutuluyor. Bu aralık genelde bir ila üç ay arasında değişmekte.

Bir de arabelleğe alma sorunu var. Geniş bandınız pürüzsüz ve hızlı değilse, yayın videolarını izleme sırasında dur kalklar yaşanabilir. iPlayer'ın dâhili indirme aracıyla yayınları çevrimiçi izleme adına kaydedebilirsiniz, fakat sadece 30 günlüğüne. Bu süreden sonra video kendini otomatik olarak silmekte.

Bu makalemizde sizlere yıllardır kayıp olan favori TV şov ve filmlerinizi nasıl kaydedebileceğinizi göstereceğiz. Hangi video indirme araçlarının doğru şekilde çalıştığını ve videoların yayındayken nasıl kaydedilebileceğini öğreneceksiniz. Ayrıca yayın kaydı yaparkenki yasal hak ve ihlallerden de bahsedeceğiz.

Bu sıkıcı konulardan sonra ise asıl eğlenceli kısım gelmekte. Sizi internet mahzenlerinde saklı video hazinesine doğru bir yolculu-

ğa çıkaracağız. Kayıp klasikleri nereden ve nasıl edinebileceğinizi göstereceğiz.

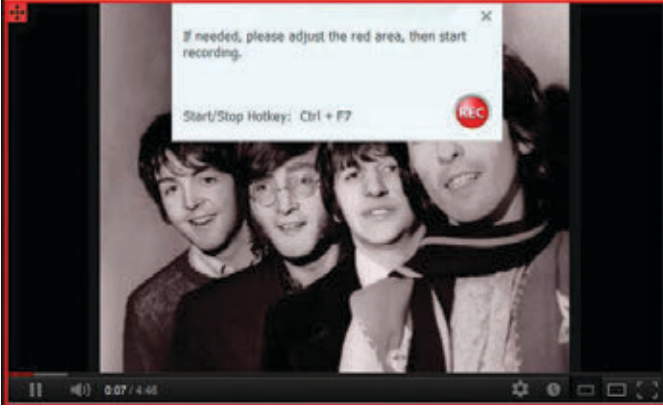
TV ŞOV VE FİLMLERİ KAYDEDİN

Ücretsiz çevrimiçi video kaydedin

Ekran kaydı VHS'nin direk olarak dijital versiyonu. Yaptığınız şey basitçe PC ekranınızda oynayan ya da yayınlanan görüntüyü video dosyası olarak kaydedip, daha sonra izlemek için saklamak.

Bu iş için bulabileceğiniz en iyi araç, ilk video kaydedicinizden daha pahalı olan Camtasia (<http://chip.tk/1IXmfxm>). Daha düşük bir fiyata yeni iPad Mini 2'yi de deneyebilirsiniz. Fakat neyse ki Camtasia'nın daha makul fiyatlı bir alt sürümü olan Snagit aracı da mevcut (<http://chip.tk/1IXmAjF>, 49,95 dolar; 15 günlük ücretsiz deneme sürümü var). Eğer ekran kaydında en iyi sonuçları istiyorsanız, Snagit sizi memnun edecektir.

Ayrıca kayıt süreleri kısıtlı olsa da, bazı ücretsiz alternatifler de bulunmakta. Jing (<http://chip.tk/1IXmVmv>) harika kalitede video kaydı yapıyor, fakat sadece 5 dakika boyunca. Screenr (www.screenr.com) da size 5 dakikalık kayıt imkânı tanımakta ve hiçbir indirmeye ihtiyaç duymadan, tamamen tarayıcıdan çalıştırabiliyorsunuz. Eğer zaman kısıtlamasına takılmak istemiyorsanız, ücretsiz bir program olan Any Video Recorder'ı deneyin (AVR, www.any-video-recorder.com). AVR ile PC ekranınızda hareket eden her şeyi kaydedebilirsiniz: YouTube videoları, iPlayer yayınları, Netflix şovları ve diğer TV veya film kesitleri. AVR ile ayrıca ekranın hangi

Ekranınızda bir bölümü çerçeveleyin ve Any Video Recorder ile kayıt yapmak için Rec'e tıklayın

kesiminin kaydedileceğini de belirleyebiliyorsunuz (eğer değişik bir pencerede başka bir işle uğraşıyorsanız, ekstra kullanışlı), daha sonra kayıt otomatik olarak iyi kalitede MP4 video dosyası olarak kaydediliyor.

AVR'nin web sitesi "gerçek olamayacak kadar güzel", dolayısıyla kendimizi istenmeyen sürüyle ekstra programa karşı tetikte tuttuk, fakat ilginçtir böyle bir durum karşımıza çıkmadı. Kurulum bizi Windows'un güvenlik uyarısı vermesinin doğal olacağı yönünde uyardı. Biz de gelen uyarıyı 'Sürücü yazılımını yine de yükle' olarak cevaplandırdık ve sonrasında da herhangi bir problemle karşılaşmadık. Program açıldığında, test amaçlı kayıt için Record Now butonuna tıklayın. Masa üstünüz birkaç saniyelik görünmez olabilir ki bu biraz korkutucu, fakat her şey normale dönüyor. Beliren mavi pencereden Manuel'e tıklayın. Burada oynayan videoyu kendisi tespit eden bir otomatik seçeneği de bulunmakta, fakat bu pek de düzgün çalışmıyor –en azından güvenilir değil.

Birkaç saniye sonra ekranda kırmızı bir nokta belirecek. Bunu genişletip, sürükleyerek kaydetmek istediğiniz videoyu çerçeveleyebilirsiniz. Ardından Rec butonuna tıklayın. Kaydı Ctrl+F7 kombinasyonu ile başlatıp, durdurabilmeniz mümkün. Stop'a basmanız ile AVR kaydı işliyor ve MP4 formatında, otomatik olarak açılan Windows gezgininden belirlediğiniz klasöre kaydediyor. Videoyu varsayılan video oynatıcınızla oynatmak için üzerine tıklayın ya da tablet veya dizüstünüze taşıyın.

Eğer kaydınızı kesmek ya da kırmak istiyorsanız, size önerimiz ücretsiz çevrimiçi video editör WeVideo'yu denemeniz (<https://www.wefideo.com>). Ayrıca WeVideo'yu kullanarak MP4 veya diğer video dosyalarınızı alternatif formatlara da dönüştürebilirsiniz.

YouTube videolarını VLC kullanarak güvenli şekilde indirin

Klasik video ve şovları bulabileceğiniz en iyi adres, dünyadaki en büyük video sitesi YouTube (Google ve Facebook'un ardından üçüncü en çok ziyaret edilen site). Fakat YouTube video izlemek için tasarlanmış, çevrimiçi izlemek amacıyla kaydetmek için değil ve sahibi Google da bunun böyle kalması için büyük çaba sarf ediyor. İşte bu yüzden 'YouTube indiricisi' olarak kendini tanıtan eklentilerin çoğu ya çalışmamakta ya da güvenli değil.

Fakat ne var ki bunları kullanmanıza aslında gerek yok. Videoları oynatırken Any Video Recorder ile kayıt yapabilirsiniz veya favori medya oynatıcımız olan VLC'nin gizli bir aracını da kullanabilirsiniz.

Video indirmek, ekran kaydından çok daha hataya yatkın. Çünkü her çevrimiçi videoda çalışmamakta, fakat sizi kayıt yaparken videoyu oynatma ihtiyacından kurtarıyor. İlk olarak YouTube'a gidin, kaydetmek istediğiniz bir video bulun ve URL'sini kopyalayın. VLC'yi açın, Ortam'a ve açılan menüden Ağ Akışını Açın'a tıklayın.

NEDEN CAMSTUDIO'YU KULLANMAMALISINIZ

Camtasia'nın ücretsiz alternatifi CamStudio tam anlamıyla kullanışsız. Daha önce PC'nize adware yükleyen bu video kayıt aracından biraz bahsetmiştik. Ayrıca bu adware'leri kurulumda kapatmanızın da bir yolu bulunmamakta. Yazılım listeleme sitesi Alternative To (<http://alternativeto.com>) CamStudio'yu veri tabanından kaldırdı ve malware olarak fişledi. Bu yüzden VirusTotal ile programı indirirken güvenlik raporuyla uyarılmaktasınız (www.virustotal.com, üst kısımdaki ekran görüntüsü).

Ayrıca CamStudio bu alanda yalnızca değil. Çevrimiçi video kaydı tam anlamıyla bir mayın tarlası. Video yazılımı hazırlamak oldukça pahalı bir iş, dolayısıyla ücretsiz araçlar genellikle paket adware veya uzantılar tarafından destekleniyor. Tabi bu yazılımların hacker'lar tarafından malware'e dönüştürülmesi oldukça kolay.

Eğer denemeye kararlı olduğunuz yeni bir ücretsiz video kayıt aracı bulduysanız, kurucusunu (genellikle EXE dosyası) VirusTotal'a çalıştırmadan önce yükleyin. VirusTotal tarama yapıp, bu dosyanın anti-virüsler tarafından şüpheli olarak fişlenip, fişlenmediğini kontrol edecek. Anti-virüs yazılımınızın güncel ve aktif olduğundan da emin olun. Ayrıca AdwCleaner'in en güncel sürümünü (<http://chip.tk/1vOhEV4>) masaüstünde hazır bulundurmanızda da fayda var.

URL'yi kutucuğa yapıştırın ve Oynat'a tıklayın. Şimdi videonuz VLC'de oynatılmaya başlanacak.

YouTube videolarını indirmek için VLC'nin gizli özelliğini kullanın

Bu durum şu haliyle bile oldukça tatmin edici, fakat hepsi bu kadar değil. Araçlar, Kodlayıcı/Çözücü Bilgilerine tıklayın (üst kısımdaki ekran görüntüsüne bakın), alt kısımdaki açılan Konum kutucuğunda bulunan uzun metne sağ tıklayın ve Hepsini Seç'e tıklayın. Metni kopyalamak için Ctrl+C kombinasyonunu kullanın, ardından bunu tarayıcınızın adres çubuğuna yapıştırın. Enter'a basmanızla video YouTube'un kendi sunucusunda açılacaktır. Oynatılan videoya sağ tıklayın, 'Videoyu farklı şekilde kaydet'i seçin (soldaki ekran görüntüsü) ve indirileceği dizini seçin.

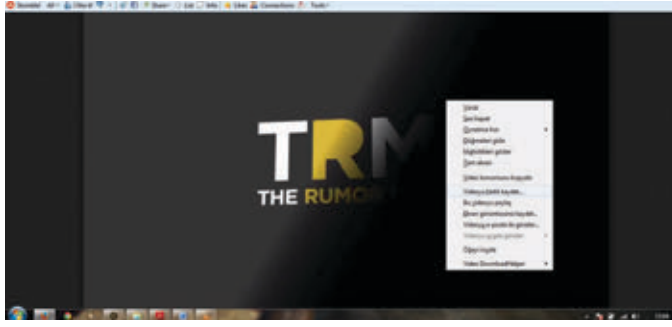
'Dosya ismi' kutusuna (varsayılan olarak 'videoplayback' olan) bir isim girin. İsim devamı .mp4 olacak. Eğer dosya uzantısını eklemesiniz, alınan dosya çalışmayacaktır. Kaydet'e tıklamanızla dosya indirilecek. Üzerine tıklayarak varsayılan video oynatıcınızla videoyu oynatabilirsiniz.

WEB'DEKİ EN İYİ KLASİK TV ŞOV VE FİLMLERİNİ BULUN

Klasik şovları YouTube'dan saniyeler içinde bulun

Teknik konulardan bahsettiğimize göre, artık eğlenceli kısma geçebiliriz: televizyon izlemek. Video klipler için yine ilk uğradığımız adres YouTube, ayrıca 2006'da Google tarafından satın alındığından beri, tahmin edebileceğiniz gibi arama motoru oldukça güçlü.

Klipleri ve eğer ismini hatırlamıyorsanız, programların tüm bölümlerini bulmak oldukça kolay. Örneğin, arama kutusuna Dixon dock yazın. YouTube size derhal ilk ve ikinci tam bölüm, açılış ve kapanış introsu, tema müziği ile birlikte klasik polisiye draması Dixon of Dock Green'e ait zengin bir içeriği sunacak (ve bu sadece

Videoyu YouTube'un kendi sunucusundan açın ve kaydetmek için sağ tıklayın

karşımıza çıkan ilk sayfa –sağdaki ekran görüntüsü).

Sonuçları daraltmak için sol üst köşedeki Filtreler butonuna tıklayın ve 'Altyazılar' (sadece altyazılı videoları bulmak için), Uzun (>dakikadan fazla) (20 dakikadan uzun videolar; tam bölümleri bulmak için idealdir) ve Şov (Videolar yüklenirken Şov olarak etiketlenenler için) gibi filtreleri kullanın.

Seri ve klip gruplarını bulmak için Oynatma Listesi filtresini kullanın. Teriminizi girin, Filtrelere tıklatın ve Oynatma Listesini seçin. Örneğin, bizim örneğimiz olan 'dixon dock'da, Dixon of Dock Green'a ait bölümlerin bulunduğu bir oynatma listesi bulduk; 'crime drama' oynatma listesinde orijinal Dragnet ve Z Cars de dahil, seriye ait 16 bölüm bulunmakta (<http://chip.tk/IIThXIL>); Bir diğeri ise George Dixon'ı canlandıran aktör Jack Warner'ın TV şovlarının bulunduğu oynatma listesi <http://chip.tk/IITi07z>.

Çoğu durumda, daha sonra izleyebilmek için YouTube videosunu kaydetmek ya da indirmek zorunda kalmayacaksınız. Videolar büyük ihtimalle gelecek hafta, ay veya yıl içinde yine orada olacaktır. Videoları oynatıcı altındaki saat ikonuna tıklayarak Daha Sonra İzle listesine ekleyebilirsiniz. Bunun haricinde, tüm oynatma listesini sol üst köşedeki '+' ikonuna tıklayarak kaydedebilmemiz mümkün. Daha Sonra İzle veya kaydedilen oynatma listelerine giriş yaptıktan sonra YouTube logosu yanındaki üç yatay nokta simgesine tıklayarak ulaşabilirsiniz.

Fakat YouTube videoları siteden YouTube ya da yükleyen kişi tarafından kaldırılabilir (ve kaldırılıyor da). Dolayısıyla favorilerinizi kaydedin ve sabit diskinizde saklayın, böylelikle internet bağlantısına bile ihtiyaç duymadan daha sonra izleyebileceksiniz.

Neleri kaydetmelisiniz: 176 Monty Python skeci tek oynatma listesinde (<http://chip.tk/IITjlpn> -sağ kısımdaki ekran görüntüsü). Eğer komedi arıyorsanız, East Cheam'in TV ve Radyo bölümleri için 'Honcock's Half Hour' terimini aratın. Britanya'nın gelmiş geçmiş en iyi komedi ikilisi –Morecambe and Wise ve The Two Ronnies –

YouTube videolarını indirmek için VLC'nin gizli özelliğini kullanın

YOUTUBE KLASİKLERİNİ LASERDISC'TE EDİNİN

Gerçek olmasa da, YouTube'un en iyi 1 Nisan şakalarından biriydi. 1 Nisan 2012'de YouTube logosunun yanında küçük bir DVD butonu belirdi. Butona tıklamanız sizi yeni (ve tamamen hayali) bir hizmet olan YouTube Collection'ın tanıtım videosuna götürüyordu. Videoda anlatılanlara göre hizmeti kullanarak YouTube videolarını çevrimiçi izlemek adına DVD, VHS, Betamax ve hatta Laserdisc olarak teslim alabiliyordunuz. Maalesef şaka hiçbir zaman gerçek olmadı, fakat size sunduğumuz ipuçları ve hilelerle bu hedefe yaklaşabileceğinizi düşünüyoruz.

epeydir YouTube'da Yılbaşı özellikleri ve klasik skeçleriyle yerini almakta ('Four candles', André Previn vs.). The Intelligence Men de dâhil, 1960'lara ait diğer Morecambe ve Wise filmlerini de bulabilirsiniz.

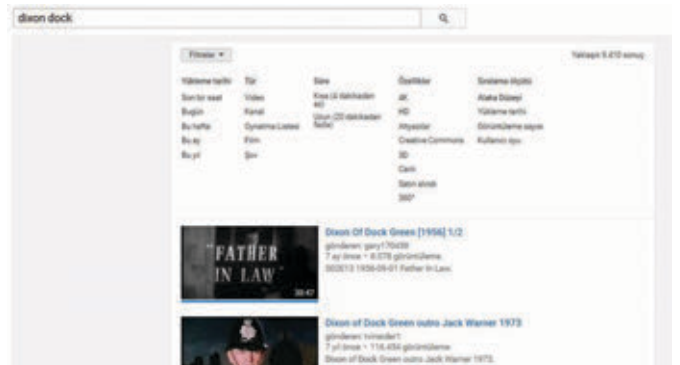
The Internet Archive'den rekolte TV şovlarını indirin

Harika bir telif hakkı geçmiş TV şov, film, ses klibi ve hatta bilgisayar oyunları kaynağı olan The Internet Archive (<https://archive.org>) sitesini favorilerinize ekleyin. Telifleri bulunmadığı için kaydetmek için üçüncü parti araçlarını kullanmanıza gerek yok –basitçe Internet Archive web sitesinden ücretsiz bir şekilde indirebilirsiniz.

Site ABD tabanlı, dolayısıyla Televizyon bölümü büyük ölçüde The Three Stooges ve efsane Groucho Marx'ın sunduğu You Bet Your Life gibi Amerikan programlarını içermekte (<http://chip.tk/IITkrqE>). Videoları izlemek için üzerlerine tıklayın ve içeriği MP4 formatında indirmek için oynatıcının sağ alt köşesinde bulunan 'MPEG4' butonuna tıklayın. Daha yerel içeriğe ulaşabilmek için sağ kısımdaki listeden istediğiniz etikete tıklayabilirsiniz. İşte altlarından indirme bağlantılarıyla bulduğumuz bazı klasik bölümler: Coronation Street (<http://chip.tk/IITkDpQ>) The Avengers (<http://chip.tk/IITkXjI>), Armchair Theatre (<http://chip.tk/IITkKSq>).

Araştırmaya devam etmek için video oynatıcısı penceresinin altına bulunan etiketlere tıklayın (mavi bağlantılar). Site YouTube kadar organize değil, dolayısıyla arama aracı da yeterince kesin sonuçlar vermemekte, fakat bu da aramaları biraz eğlenceli hale getiriyor. Bazen en iyi sonuçları aramadan da bulabilirsiniz.

Neleri indirmelisiniz? Belki de tarihteki en iyi sitcom'lardan biri olan Steptoe and Son'un ilk bölümü (<http://chip.tk/IITkRgC>) ve

YouTube ve filtreleri TV şovlarını isimlerini bilmeseniz dahi bulmanıza yardım ediyor

KARŞINIZDA DÜNYANIN EN HIZLI SAVAŞ UÇAĞI.

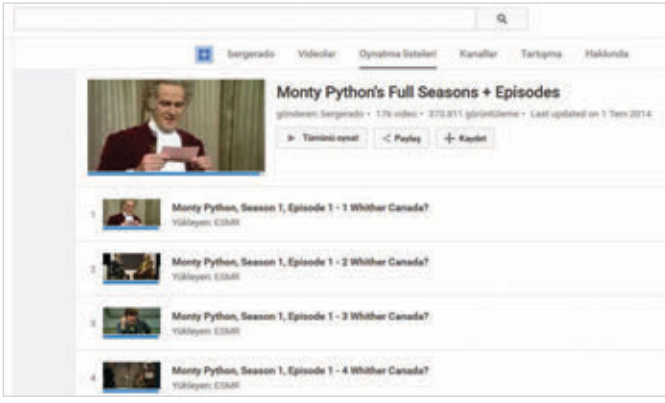
- ▶ Jurassic Park: Dinozorlar geri mi dönüyor?
- ▶ Enerji alanında çığır açan beyinler.
- ▶ Elon Musk dünyayı değiştirmeye hazır, peki biz buna hazır mıyız?
- ▶ Yeni güneş panelleri bir harika.
- ▶ Neden unutuyoruz?
- ▶ Kök hücre tedavisi mucize mi aldatmaca mı?
- ▶ Okyanuslardaki plastikler. Üstün insan yaratmak.

Ayrıca yeni icatlar, ilginç makaleler, birbirinden ilginç görseller ve Artırılmış Gerçeklik videoları, Popular Science dergisinde sizi bekliyor.

DERGİDE
Bu simgeyi
gördüğünüz
sayfalarda video
izleyebilirsiniz

HAZİRAN SAYISINI
KAÇIRMAYIN!

YouTube'daki Oynatma Listeleri Filtrelerini kullanarak, belirli bir dizi veya türe ait binlerce klip bulabilirsiniz

1950'lerin klasik bilim kurgu şovu Quatermass and the Pit'in bölümleri.

Klasik Doctor Who bölümlerini toplayın

Daha önce de belirttiğimiz gibi, BBC iş kendi içeriğine gelince biraz tutucu davranabiliyor. Şirketin altın yumurtlayan tavuğu Doctor Who ise en iyi korunanlardan biri, dolayısıyla bölümlerini iPlayer'da bulamazsınız.

YouTube'da Doctor Who'ya ait birçok klip bulunmakta (Jon Pertwee'in Tom Baker olarak yeniden doğduğu gibi <http://chip.tk/IITkZwM>), fakat tüm bölümler telif hakkı talepleri yüzünden ıskı hızında kaldırılmakta. Ayrıca Internet Archive'de de Doctor Who'ya ait bölümler hariç ses klipleri, dergiler ve e-kitaplar bulunuyor (<http://chip.tk/IITl57D>).

Peki Doctor Who fanları ne yapmalı? Hell's Library'e gidin (<http://chip.tk/IITlgQc>). Burada çoğu fanlar tarafından yüklenen (20. Yüzyıla ait) 'klasik' Doctor Who bölümlerinin hemen hemen hepsini bulabilirsiniz. Ayrıca Doctor Who harici diğer içerikler de mevcut. Bağlantıların çoğu otomatik olarak Google Docs'da açılmakta (<https://docs.google.com>). Buradan videoyu tarayıcınızdan oynatabilir ya da sayfanın en üstünde bulunan İndir okuna tıklayarak kaydedebilirsiniz. The Hell's Library SSS (<http://hellslibrary.tumblr.com/faq>) sizlere dosyaları MP4 formatında kaydetmenizi ve daha sonra çevrimdışı izlemek için VLC ile oynatmanızı öneriyor. Doctor Who 'reboot' (21. Yüzyıl serileri) bölümlerini Netflix'te bulabilirsiniz (<http://chip.tk/IITlrv1>), fakat klasik seriler maalesef bulunmamakta. Klasik bölümlere Amazon Instant Video'da rastladık (<http://chip.tk/IITluXK>), fakat burada da ücretsiz değil.

En iyi kalitede klasik Doctor Who bölümlerinin adresi, Amerikan yayın sitesi Hulu (<http://chip.tk/IITly9G>). Fakat kullanabilmek için abone olmanız (aylık 7,99 dolar), ve Chrome eklentisi Hola'yı kullanarak IP adresinizi ABD'den bağlanıyormuş gibi göstermeniz gerekmektedir (<http://chip.tk/IITlDKz>). Tabi her ne kadar coğrafi hileler kullansanız da, herhangi bir araç kullanarak Netflix, Amazon ve Hulu'dan bölüm indirimini yapamıyorsunuz. Kullanabileceğiniz tek yöntem ekran kaydı yapmak.

Neleri kaydetmelisiniz: Doctor Who'nun ilk bölümü olan 'Unearthly Child'ı Hell's Library'den indirip, izleyin. Sadece beş dolara 1973'e ait Jon Pertwee'nin klasik 'The Time Warrior' serisini Amazon'dan izleyebilirsiniz (<http://chip.tk/IITlNli>). İşte Doctor Who'ya ait 707 bölümün aynı anda oynatımı (<http://chip.tk/IITlPK3>).

KLASİK TV ŞOV & FİLMLERİ WEB'DEN KAYDEDİN

Klasik filmleri kaydedin ve gizli hazineleri keşfedin

Eğer arka bahçenizde kendinize ait bir sinemanız yoksa, ücretsiz

ÇEVİRİMİÇİ TV'DEN KAYIT YAPMAK YASAL MI?

Kısa cevap, evet –tabi kişisel kullanım şartıyla. Telif yasası şu anda çevrimiçi TV'den kayda sadece kişisel olarak daha uygun bir zamanda izlemek için izin veriyor. Aynı yasa VHS veya sabit diske kayıt için de geçerli.

Her ne kadar web videoları kaydetmek yasal sınırlar içerisinde olsa da, bu kayıtları paylaşmak yasa dışı sayılıyor. Arkadaşlarınız veya YouTube için içerik kopyalaymayın, hele ki birilerine satmayı aklınıza bile getirmeyin –doğrudan gizlilik ihlaline girmektedir.

Ayrıca sitelerin kullanıcı sözleşmeleri yasalardan daha katı olabiliyor. Hatta bazılarında video yayınlarının kaydı veya indirimi yasaklanmış durumda. Bunu yapar (ve yakalanırsanız), kullanıcı hesabınız silinebiliyor.

TV programlarını yayındayken kaydedip, izlemek için geçerli bir aboneliğinizin olması gerekiyor.

filmleri izlemenin en iyi yolu Black And Whites Movies (www.bnwmovies.com). Türü seçmek için türün (Animasyon, Savaş, Western, Klasik vb.), daha sonrasında da dâhili oynatıcı ile tam ekranda izlemek için filmin küçük resmine tıklayın. Kullanıcılar tarafından daha iyi derecelendirilen filmler listenin üst kısmında yer alacak. Liste harika mahkeme draması 12 Angry Men ile başlıyor (<http://chip.tk/IITmoDr>).

Black And Whites Movies'i kullanarak ücretsiz film de indirebilirsiniz, fakat işlem The Internet Archive'a göre biraz karmaşık. Oynatıcının biraz altında yer alan kırmızı indir butonuna tıklayın, ardından bağlantılardan birine sağ tıklayın (eğer varsa, sonu '.mp4' ile biteni tercih edin), Farklı Kaydet'i seçin ve video dosyasını bilgisayarınıza kaydedin. Alternatif olarak ekran kaydı da kullanabilirsiniz.

The Internet Archive'de ise daha küçük bir film yelpazesi bulunmaktadır. Cary Grant komedisi His Girl Friday (<http://chip.tk/IITmuek>) ve Stan Laurel'in Oliver Hardy ile bir takım olmadan önce çektiği bir western filmi olan West of Hot Dog (<http://chip.tk/IITmyLO>) gibi saklı hazineleri barındıran klasik filmlere erişebilmek için, sitenin Feature Films bölümüne gidin (<http://chip.tk/IITmFpT>).

Tabi The Godfather gibi daha popüler filmleri bulmak için TCM gibi daha bilinen kaynakları ziyaret etmeniz gerekiyor (www.tcm.com/watchtcm). Web site de filmler TV'de gösterildikten sonra bir ay boyunca çevrimiçi olarak izlenebiliyor, dolayısıyla film yelpazesi devamlı değişmekte. Yayın kalitesi ise oldukça güzel. YouTube'da da ücretsiz izlenebilecek tam filmler bulabilirsiniz. Fakat dikkatli olun, çünkü video içeriği başlığı iddia ettiğiyle aynı olmayabilir. YouTube'da Some Like It Hot filmini aratıp, 'Some Like It Hot Full Movie' videosunu açtığınızda (ki video inandırıcı olması açısından 1:40:07 dakika olarak ayarlanmış) izleyebileceğiniz bir film bulunmuyor –sadece sizi "movie downloads" adında isimsiz bir siteyi gösteren oklar bulunuyor. YouTube içerik açısından oldukça zengin, fakat kimi zaman bu tür hilelerle de karşılaşabiliyorsunuz.

Film indirip, kaydetmenin kaçınılmaz bir problemi de bulunmakta –disk sorunu. Laurel ve Hardy'nin kısa süren The Flying Deuces filmi bile The Internet Archives'den ücretsiz bir şekilde indirildiğinde diskte 1,5 GB yer kaplamakta (<http://chip.tk/IITmUKU>). Sizi tavsiyemiz, eğer koleksiyon yapmaya hevesliyseniz, sırf bu iş için bir harici disk satın almanız. Aksi takdirde, PC'nizde tıkanmalar yaşanabilir.

Neleri kaydetmelisiniz: Eğer ciddi bir moddaysanız, sessiz klasiklerden Potemkin Zırhlısı'nı izleyebilirsiniz (<http://chip.tk/IITnJdF>). Eğer değilseniz, Charlie Chaplin'in Twenty Minutes of Love filmini deneyebilirsiniz (<http://chip.tk/IITnKOT>).

Doğan Burda dergileri iPad ve iPhone'da

iPhone ve iPad sahipleri tüm Doğan Burda dergilerini
DergiBurada uygulamasında bulabilirsiniz!

DergiBurada

Ücretsiz Hemen İndir

Daha iyi terfiler için 10 ipucu

CHIP, size fark yaratacak terfiler için ipuçları veriyor

Ertuğ AYDIN

Sisteminizi iyileştirmek istediğiniz zaman, paranız da çoksa ve harcama yapmaktan çekinmiyorsanız bu işin kolay olduğunu söylersiniz. Fakat herkesin bu kolay yolu seçme şansı da yoktur. Bazen yaptığınız terfi konusunda akıllı davranmalı ve ne aldığınıza dikkat etmelisiniz. Bu konuda size yardımcı olabilmek için, akılda kalıcı bir ipucu listesi hazırladık ve bu listede her bütçe seviyesine hitap edebilmeyi hedefledik.

“Kilitsiz” işlemci edinmeye çalışın

Genel olarak işlemciler iki kategoriye ayrılır. Ya “kilitli” olurlar, yani işlemci (yaklaşık olarak) kutusunda belirtilen hızda çalışır; yahut da “kilitsiz” (açık çarpanlı) olurlar, yani riski size ait olmak üzere overclock edilebilirler. Düzgün yapılmayan overclocklar donanımınızı kelimenin tam anlamıyla yakabilir ama düzgün yapılmış bir overclock ve doğru soğutma ile satın aldığınız işlemciden bambaşka bir performans alabilirsiniz.

Bu nedenle, üst seviye bir işlemci satın alıyorsanız, overclock edilebilen bir modeli tercih etmeli ve onu doğru bir soğutucu ile donatmalısınız. OEM soğutucular işlemcinin standart değerleri

için ayarlanmıştır, bu nedenle overclock yaptığınızda yetersiz kalabilir ve sorun çıkarabilirler. Bazı Intel Core i5 işlemciler overclock ile en iyi Core i7 işlemcilerin performansına varabiliyorlar, tabi doğru soğutucuyu edinmiş olmanız kaydıyla...

Overclock her kullanıcı için tavsiye edilen bir husus değil elbette ve alacağınız riskin seviyesini siz belirliyorsunuz, fakat “kilitsiz” bir işlemcinin fiyat farkı o kadar az ki, bu ihtimalin var olabilmesi için “kilitsiz” olanı seçmek akıllıca olacaktır. Kilitli kilitsiz işlemciler arası fiyat farkı 40-50 TL civarında ve bu fark için kendinizi overclock ihtimalinden mahrum etmenize gerek yok.

Daha iyi multitasking için RAM satın alın

Sistemin RAM'ini yükseltmek illa artan performans anlamına gelmez, fakat çoklu görevler konusunda kesinlikle işe yarayacaktır. Eğer tarayıcınızda yüzlerce sekme açıyor ve aynı anda onlarca program çalıştırıyorsanız, RAM'lerinizde bir iyileştirme yapmak anlamlı olacaktır.

En basit anlatımla, ne kadar çok program çalıştırıyorsanız, o kadar çok RAM'e sisteminiz ihtiyaç duyacaktır. Eğer fiziksel hafızayı

Bellek terfisi sisteminizi daha akıcı hale getirecektir.

tüketirseniz, Windows sanal hafızaya geçecektir ve buna da erişim daha yavaş olur- bu da bazen sisteminizin neden donduğunu açıklıyor: bunun sebebi fiziksel ve sanal hafıza arasındaki geçiş işlemidir. İlave RAM diğer alanlarda da işe yarar- örneğin ses, video ve fotoğrafları düzenlerken. Zira bu işlemler sırasında sıkıştırılmamış verilerle uğraşırsınız. Ayrıca oyunlarda da, özellikle görüntü dosyalarının sanal değil de fiziksel hafızadan yüklenmesi sebebiyle, belirli bir iyileştirme sağlar. Fakat bu alanlardaki etki, çoklu işlemlerdeki etkiye göre daha azdır ve RAM'inizi yükseltmenin en ciddi faydası bu alandadır.

Fan filtresi takın

Çoğu insan PC'nin içindeki sıcaklık seviyesi ile hiç ilgilenmez, hele bu alanın temizliği neredeyse kimsenin "bakım" anlayışında yer almaz, ama bu hususlar sistem performansını direkt olarak etkiler. Isınmış parçalar daha kötü performans sergiler ve daha çabuk bozulur, ayrıca içeride biriken toz soğutma bileşenlerinin etkisini azaltarak ısınma seviyesini artırır.

Eğer PC'nizin içine bakıp o kalın toz yumaklarını görürseniz, neden size bu tavsiyede bulunduğumuzu anlarsınız. Bunlar hem ucuzdur, hem de takılıp sökülmesi kolaydır; filtreleri de yıkana-bilir. Sisteminizde bazı ayarlamalar yapıp bunlara yer açmanız gerekebilirse de, sisteminizi temiz tutmanın ne kadar basit ve ucuz olduğunu fark etmeniz ve bu iyileştirmeyi yapmanız önemlidir.

Aletsiz monte edilebilen parçalar edinin

Alet kullanabilme yeteneği edinme kesinlikle insanoğlunu bugün-

Kasa ve fan filtreleri istenmeyen tozların kasaya girmesini engeller.

kü seviyesine getiren bir adımdı. Fakat bilgisayarlar içinde uzun ve ince tornavidaların rahatlıkla kullanılabildiği cihazlar değil. Sisteminiz ne kadar çok yönlü olsa da, her zaman ulaşılması zor vidalar söz konusu olacaktır.

Bilgisayarınızın içinde rahatça hareket edememeniz hem terfi isteğinizi kırar hem de parçalarınıza zarar verme ihtimalinizi artırır. Tornavidanın bir yanlış hareketi en sağlam parçaları dahi çöpe çevirebilir, yerine oturmamış bir vida parçanın sallanıp ses yapmasına sebep olabilir.

Bu tür sorunların doğmasını engellemek için, parçalarınızla birlikte gelen standart vidalar yerine başlıklı vidalar kullanmanızı tavsiye ederiz. Bu vidaların baş kısımları büyük olur ve onları tutmak çok daha kolaydır, onlarla çalışırken parmaklarınızdan başka bir alete ihtiyaç duymazsınız. Bu vidalar kasanızın içinde yapacağınız işlemlerin süresini ciddi derecede kısaltır ve stres faktörünü de azaltırlar.

Hibrit disklerden uzak durun

Bir standart sabit disk ile SSD diski birlikte kullanmak, veri depolama alanınızı ve veriye ulaşım hızını artırmak için iyi bir fikirdir, fakat ikisini birden içeren hibrit diskler (yani içinde mekanik ve SSD disk bulunan modeller) birkaç istisna hariç tam bir felakettirler.

Bu ürünlerde hedeflenen mekanik disklerin büyük kapasitesi ile SSD disklerin hızını birleştirmektir. Fakat gerçekte durum bunun tam tersi olmakta, SSD'nin düşük kapasitesi ile mekanik disklerin yavaşlığı birleşmektedir. Hibrit diskler ortalama olarak SSD disklerden daha yavaşlar ve SSD'ler kadar düşük olan kapasiteleri kullanıcıları gereksiz yere zorluyor.

Bu ürünlerin standart mekanik disklerden hızlı ve standart SSD'lerden ucuz oldukları kesin, fakat performansları bu ürünlerden uzak durmak için yeterli bir sebep.

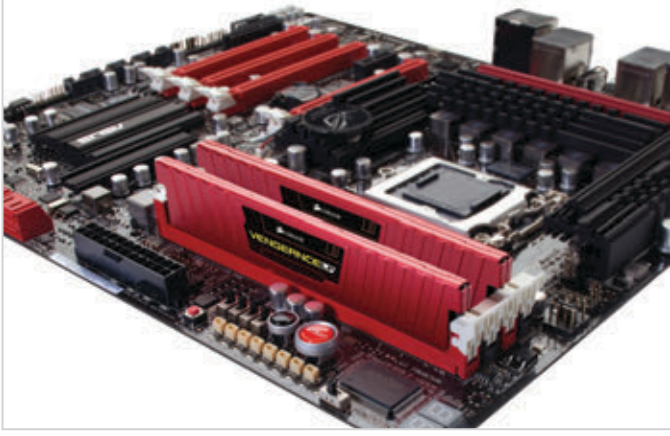
Terfi programınızı belirleyin

Bir sistem kurarken veya iyileştirirken, her zaman bununla ilgili parçaların listesini oluşturmak gerekir. Özellikle bir anakart edinirken, bunun kalıcı olduğunu unutmamalısınız: bir sistemi anakartı tamamen sökmeden terfi etmek çok zordur ve anakartı değiştirmek neredeyse tüm esas parçaları etkileyecektir. Bu nedenle anakartınızı uzun vadeli planlar yaparak almalı, gelecekte hangi bileşeni değiştirmek isteyebileceğinizi öngörmelisiniz.

Kısa vadede kar etmek adına ucuza kaçmamalı ve - gerekli olabilecek hususların değişebileceğini hesaba katmalısınız. Ucuz, sadece iki RAM yuvalı modelleri edinmek mümkündür ama sisteminizde bir iyileştirme yapmanızı da imkansız kılar. SLI veya CrossFi-

Vidasız montaj imkanı sağlayan kasalar çalışmayı kolaylaştırır.

Çift kanal bellekle daha yüksek performans alabilirsiniz.

reX desteği, iflah olmaz bir oyun delisi değilseniz, feragat edebileceğiniz tek alandır, zira iki ekran kartı kullanmaya ihtiyaç duyan kullanıcı sayısı da tahmin edileceği üzere çok azdır. Bunun dışında bir anakartta ne kadar çok özellik varsa, o kadar iyidir denebilir. Opsiyonlarınızı açık tutun ve gelecekte pişman olmayın.

Hemen yeni nesil ürün almayın

Bazı bileşenler söz konusu olunca, piyasada popülerliğini kaybetmiş eski modeller (en üst seviye muadillerine yakın özellikleri olan) alıp onlardan en üst seviye modellerden alacağınız performansı alabilmeniz mümkündür, ettiğiniz kar da cabası!

Örneğin Intel işlemcilerde, yeni her nesil, daha az güç kullanan ve daha az ısı üreten benzer ürünlerden oluşur, fakat aradaki fiyat farkı ile hızı arasında ciddi bir fark vardır. Evet biraz daha hızlılar ama hızdaki fark tek haneli yüzde değerleri ile ölçülürken, fiyattaki fark iki haneli yüzde değerleri ile ifade ediliyor. Bu da bir önceki nesil yonganın fiyat performans değerini yükselten bir olgu.

Tabi ki bu her zaman geçerli bir durum değil ve bu da işin tabiatı gereği normal, zira her yeni donanım tabiatı ile daha iyi olma amacıyla üretiliyor. 2011'de Sandy Bridge modeli o dönemde piyasada olan her üründen açık ara daha iyiydi ve bu onu piyasadaki en iyi yonga yapmıştı. Aynı şekilde AMD'nin yeni nesil APU işlemcileri eski işlemcilerden kapasiteleri ve daha iyi grafik özellikleri nedeniyle daha iyiler, işlem hızları çok farklı olmasa da...

Kıscacası her zaman yeni daha iyidir diye düşünmemelisiniz. Bazen öyledir, ama çoğu zaman da bu doğru değil!

RAM'lerinizi çift halinde satın alın

RAM almak istediğinizde, miktarını kafanızda belirlersiniz. Biz örnek olarak 8 GB almak istediğinizi alalım. Şimdi soru şu: iki adet 4 GB'lık mı, bir adet 8 GB'lık mı yoksa dört adet 2 GB'lık RAM mi almalısınız? Bunun bir fark yaratmayacağını dahi düşünüyor olabilirsiniz. Bir adet 8 GB'lık RAM almak daha ucuz olacaksa da, iki adet 4 GB'lık RAM almak daha iyi olacaktır. İki adet RAM kullanmak, onlardan "çift kanal" modunda her bir RAM'den ayrı ayrı performans alabilmek anlamına gelir. Zira bu durumda erişim süreleri daha iyi olacak ve genel sistem performansı da artacaktır.

Çoğu üretici çiftli RAM paketlerini (bellek kiti) satışa sunuyor ve bu şu anlama geliyor: bu iki RAM birbiriyle aynı hızda çalışacak şekilde üretilmiştir. Bu performansı mikro düzeyde artıracaktır. Aynı ayrı alınmış RAM'lerle hafif farklılıklarla karşılaşabilir ve daha düşük performans alabilirsiniz.

Bir adım daha ileri gidip, örneğin dört adet RAM de kullanmanız mümkün, fakat bu çok da iyi bir fikir değil- zira "dörtlü kanal" diye bir teknoloji yok ve bu nedenle de bir avantaj sağlamıyorlar.

Standart bir ATX midi tower kasa çoğu kullanıcı için yeterlidir.

Ayrıca anakartınızın RAM yuvalarını doldurmak, ekleme yapacağınız zaman bir kısmının çıkmasını da gerektirecektir!

Kasayı görmezden gelmeyin

Neredeyse hiçbir kullanıcı bir PC'de kasayı en dikkat çekici parça olarak görmez ama iyi bir kasa iyi bir sistem için vazgeçilmezdir. Ve özel olarak sisteminiz için doğru kasayı almalısınız.

Eğer özel bir sistem kurmuyorsanız, mesela bir HTPC veya sunucu, size gereken standart bir ATX midi tower kasadır. Bu size birkaç optik sürücü, birkaç sabit disk veya SSD, beş adet genişleme kartı ve bir kaç fan için yer sağlayacaktır. Full tower kasalar daha pahalıdır ve daha çok bileşene yer sağlar ama çoğu ev kullanıcısı için gereksiz derecede büyüktür.

Performans sistemlerinde ekstradan soğutma birimleri bulunur ve kasanın içinde hava sirkülasyonu için daha geniş bir alan mevcuttur. Yan taraftaki pencereler ve iç ışıklandırma gibi estetik özelliklerden daha çok, sisteminize ve ileride yapmayı düşündüğünüz terfilere uyumluluğuna bakarak kasa almanızı tavsiye ederiz!

Kutusuz ürün satın alın

Çok az şey başında "teşhir ürünü" ibaresi bulunan bir üründen daha fazla tasarruf sağlar. Bazı kullanıcılar kullanılmamış ve kutulu ürünleri tercih eder, fakat eğer hayatınızda bir kere olsun sıfır bir araba alıp bayiden ayrıldığınız anda

her gittiğiniz metrede aracınızın değerini kaybettiğini fark etmiş biriyse, "neredeyse yeni" diye adlandırılan şeyin gerçekte yepyeni olduğunu bilirsiniz.

Yani hiç kullanılmamış kutusu açılmış ve teşhir ürünleri mevcuttur. Bazen müşteriye ürünü göstermek için kutusu açılmış ürünler söz konusu olabilir. Sırf bu yüzden "yeni" vasfını kaybedip tedarikçiye gönderilen birçok ürün mevcuttur. Tabi ki mağazada aylarca çalışan, gelenin geçenin kurcaladığı teşhir ürünleri veya arızalı çıktığı için iade edilen ürünler de söz konusu ama bu sizi korkutmasın: kutusu açılmış harika durumda ürünler de bulunabiliyor ve onlar da sıfır ürünlerle aynı şartlara sahipler. Yani arızalı çıkarlarsa onları da iade edebilirsiniz. Fakat arızalı değilse ciddi derecede tasarruf etmiş olursunuz.

Bu tip ürünleri bulmak için web sitelerinin ilgili bölümlerine bakabilir veya direkt bu tip ürünleri internette aratabilirsiniz. Yine de şuna dikkat edin: Bu tip ürünler genelde belli süreliğine satışa sunulurlar, yani elinizi çabuk tutmalısınız. Ayrıca bu tip ürünler için bazen farklı şartlar söz konusu olabilir, onları okumayı da ihmal etmeyin!

yorum@chip.com.tr

LEVEL

Türkiye'nin en çok satan oyun dergisi

2 Dev Poster The Witcher III: Wild Hunt, Rainbow Six: Siege

İnceleme The Witcher III - Wild Hunt, Project CARS, Wolfenstein - The Old Blood, State of Decay - Year One Edition, Carmageddon: Reincarnation, Assassin's Creed Chronicles: China, Life Is Strange: Episode 2, Perils of Man

İlk Bakış Heroes of the Storm, Call of Champions, Dungeon Fighter Online

Haziran Sayısı Bayilerde ve Süpermarketlerde

Dijital Dergi Aboneliği için;
www.eMecmua.com

Hacker'ın alet çantası

Tüm online iletişiminizi güvenlik altında tutacak ve meraklı gözlerden koruyacak en iyi yazılımları mı arıyorsunuz? Profesyonellerin kullandıkları yazılımları deneyin.

Tan BODUR

Edward Snowden'i konu alan Akademi Ödülü sahibi Citizenfour filminin sonunda dikkat çeken bir nokta, bazı güvenlik yazılımlarına teşekkür edilmesi. Snowden tarafından iki yıl önce sızdırılan bilgiler günümüzde hala yankılarını sürdürürken aynı zamanda veri güvenliğine, gizliliğe ve anonimliğe olan ilgiyi de arttırdı. Filmin kapanış jeneriğine bakarak günümüzde kullanılan bazı önemli güvenlik yazılımları ve işletim sistemlerini bir araya topladık. Bilgilerinizi güvenlik altına almak istiyor, fakat nereden başlayacağınızı bilmiyorsanız bu yazı size bir fikir verebilir.

TOR

Bu yazılımların belki de en çok bilineni, kurulumu ve kullanımı kolay olan Firefox tabanlı Tor Browser. Kurulumu başladığınızda size doğrudan Tor ağına mı, yoksa bir köprü üzerinden mi bağlanmak istediğiniz soruluyor. Seçiminizi yaptığınızda sistem, birkaç özelleştirilmiş script ve seçenek dışında aynı standart bir Firefox sürümü gibi kurulumu tamamlıyor.

Tor ağı çoklu şifreleme katmanı ile hedef IP'leri gizliyor.

Anonim gezinme için Tor kullanırken fark edeceğiniz gibi ağ performansı standart gezinmelerde alıştığınız ölçüde değil. Tor, casusluk ihtimallerine karşı hedef IP adreslerini gizlemek için birkaç şifreleme katmanı kullanıyor ve böylece bilgiyi kendi ağı içinde rastgele yönlendirmeler üzerinden aktarıyor. Bu özellik bazı paket izleme tipi saldırıları püskürtürken diğer taraftan performansta

da hissedilir bir azalmaya neden oluyor. Tor üzerinde yükleme sürelerinin standart bağlantılara göre 3-4 kat daha yavaş olduğunu söyleyebiliriz. Anonim kalmak için ödemek zorunda olduğunuz bedel bundan ibaret.

Ancak internette gezinmeyi tamamen güvenli hale getirmek için sadece Tor kullanmak yetmiyor. Tor ağına anonim gezinebilmek için –destekleyen bir VPN ve doğru yapılandırılmış bir torrent istemcisi yoksa- torrent indirmelerinden uzak durmalı, herhangi bir tarayıcı eklentisi kullanmamalı ve mümkün olduğunca sitelerin HTTPS versiyonlarına yönelmelisiniz. Çevrimiçi iken dosya indirmemeli, indirdiğiniz dosyaları açmamalı ve Tor kullandığınızı gizlemek için de bir köprü aktarımı kullanmalısınız.

Alternatifleri: Aslında pek alternatifi yok. VPN'ler Tor ile gelen güvenlik önlemlerinden bazılarını sunuyor olsalar da bu önlemler hem aynı ölçüde, hem de aynı kalitede değil.

TAILS

Bir Linux dağıtımı olan Tails (The Amnesic Incognito Live System), kişisel veri güvenliğinizi koruma adına işletim sistemi bazında Tor ile aynı amacı güden bir yazılım. USB bellek, DVD, CD veya SD kart üzerinden çalışabilen Tails, bilgisayarda kurulu işletim sisteminin bağımsız açılıyor ve çalışıyor. İçindeki tüm yazılımlar Tor ile uyumlu ve Tor'un sağladığı güvenliği artırabiliyor.

Tor'un sınırlamalarından biri, iletişiminizin Tor ağını terk ettiği ve hedefe ulaştığı anda artık şifrelenememesi. Tails ise güçlü bir şifreleme sunmak üzere tasarlanmış. İşletim sistemine ait belgeler yazılımın ne yapıp ne yapamayacağını detaylı bir şekilde belirtiyor ve bazı güvenlik seçenekleri varsayılan olarak devrede. Tails'ın IM

Tor ağı çoklu şifreleme katmanı ile hedef IP'leri gizliyor.

istemcisi Pidgin, kayıt dışı mesajlaşma modu açık olarak başlatılıyor. İşletim sisteminin görüntü dosyasında OpenOffice gibi bazı kullanışlı yazılımlar da mevcut.

Tails işletim sisteminin amacı Tor ile aynı: Kullanıcıya internet erişimi sunarken aynı anda gizliliğini sağlayabilmek. Bir optik disk veya USB sürücü üzerinden çalışarak verilerin yerel olarak saklanabilmesini engelliyor ve dahil edilen şifreleme sütleri sayesinde ek bir güvenlik katmanı sağlıyor. Tails kullanıcılar arasında - özellikle de güvenliği olmayan bir WiFi ağı üzerinden bağlanılıyorsa- gayet yüksek bir kullanım puanına sahip.

Alternatifleri: Ne aradığınıza göre değişse de sadece bir-iki alternatifi var. Bazı Linux dağıtımları bir (veya birkaç) sanal makine üzerinde çalışabiliyor, bazıları (Whonix gibi) ise sistem aktivitelerini gizleyebilmek için trafiği iki sanal makine arasında akıtabilmek üzere tasarlanmış. Debian yerine Ubuntu tabanlı olanlar da mevcut.

SECUREDROP

SecureDrop, özellikle gazeteci ile kaynağı arasında takip edilemez bir iletişim kanalı sağlamak için kullanılıyor. İlk versiyonu Aaron Swartz ve Kevin Poulson tarafından yaratılmış olan yazılımın geliştirilmesine, Swartz'ın intihar etmesinin ardından devam edilmiş. Uygulama bir anlamda Obama hükümetinin aktivistlere uyguladığı yoğun takibe bir tepki olarak yazıldı; zira Obama başa geçtiğinden beri 7 devlet memuru casuslukla ilgili yasa altında suçlandı (yasanın çıktığı 1917 yılından Obama hükümetine kadar yalnızca 11 kişi cezalandırılmıştı). Amerikan Adalet Bakanlığı, bilgi sızdıranları doğrudan casuslukla suçlamamış olsa da, basına bilgi vermenin de Amerika'nın güvenlik açısından çıkarları için başlı başına bir risk oluşturduğunu savundu.

2015 yılına gelindiğinde "New York Times gazetesi ile iletişim

kurmak bile 1.Dünya Savaşı'nda hareket bilgilerini ve muharebe planlarını Hitler'in eline vermekten farksız" hale geldi.

Gazetecilerin kaynakları, (gizlenmiş bir Tor hizmeti üzerinden erişilen) SecureDrop web sitesine kendileri için rastgele atanmış kod numarasını kullanarak ellerindeki mesaj ve belgeleri güvenli gönderebiliyorlar. Ardından gazeteciler de kendi bilgisayarlarından Tails kullanarak SecureDrop sitesine giriş yapıyor ve önceden yaratılmış (bir sonraki bölümde bahsi geçecek olan) GNU Privacy Guard (GnuPG) ile bu bilgileri alabiliyor ve son olarak "hava duvarı" ile korunan güvenli bir görüntüleme noktasından okuyabiliyorlar. Bu, internetten indirilen tüm dosyaların önce USB belleklerle kopyalanıp ardından okunmak için başka bir lokasyona taşınması anlamına geliyor. Süreç biraz karışık, ancak güvenli.

SecureDrop, bu makalede anlatılan uygulamaların en özelleştirilmiş (ve muhtemelen kurulması ve kullanılması en zor) olanı diyebiliriz.

Alternatifleri: Herhangi bir alternatifi yok. Tanınmış güvenlik araştırmacısı Bruce Schneier tarafından denetlenen SecureDrop'a bir alternatif geliştirilmesi için uzun süre geçmesi gerekiyor.

GNUPG

GNU Privacy Guard (GnuPG), PGP standardına açık kaynaklı bir alternatif olarak kişiler arası veri iletişimini güvenli hale getirmek üzere tasarlandı. Temel kullanım alanı, Outlook veya Claws gibi e-posta istemcileri üzerinden yapılan iletişimleri şifreleyip güvenli hale getirmek. Teorik olarak web tabanlı e-posta hizmetleri ile de kullanılabilir. Programın geliştiricisi, aynı zamanda Windows sürümü GPG4Win yazılımının yaratıcısı olan Werner Koch.

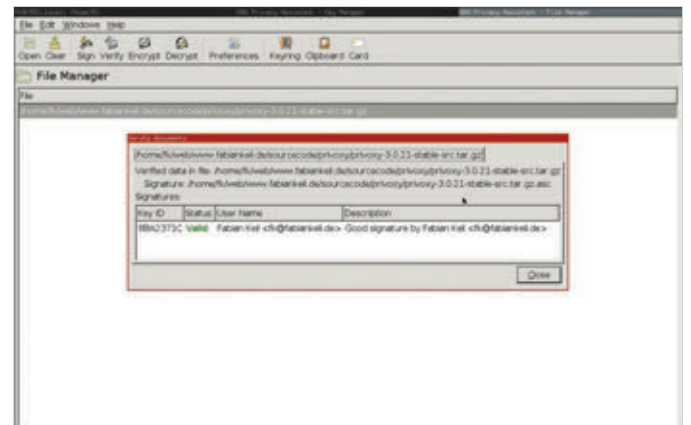
GnuPG kurulumu, komut satırlarına yabancıysanız başlı başına bir zorluk. Neyse ki GPG4Win ve benzeri programlar, kurulum sürecinde bir grafik arayüzü sunarak yazılımı ilk defa kullanacaklar için kolaylık sağlıyorlar.

GnuPG veya GPG4Win programlarının çalışma şekli şöyle: Son kullanıcı olarak siz iki farklı anahtar üretiyorsunuz: Paylaşacağınız bir açık anahtar, ve şifre ile koruyup ve kendinize saklayacağınız bir özel anahtar. Birisi size güvenli bir e-posta göndermek istediğinde sizin vereceğiniz açık anahtarı kullanarak bu iletiyi şifreliyor. Açık anahtar ile şifrelenen veriler yalnızca sizdeki özel anahtar ile çözülebiliyor. Bu anahtar sağlanmadan, aldığınız mesajlar anlamsız veriler halinde görünür.

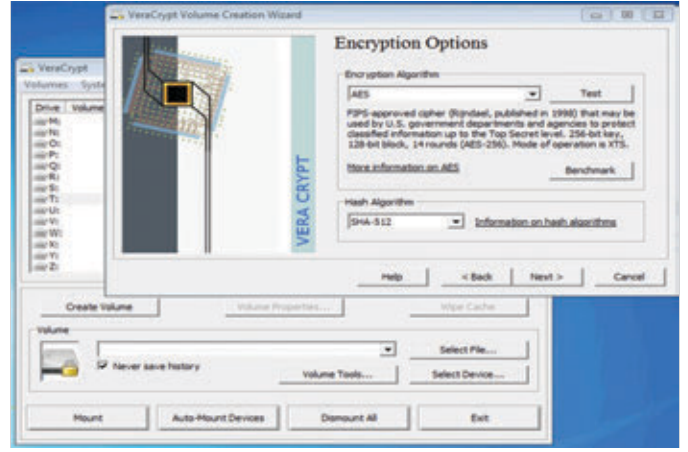
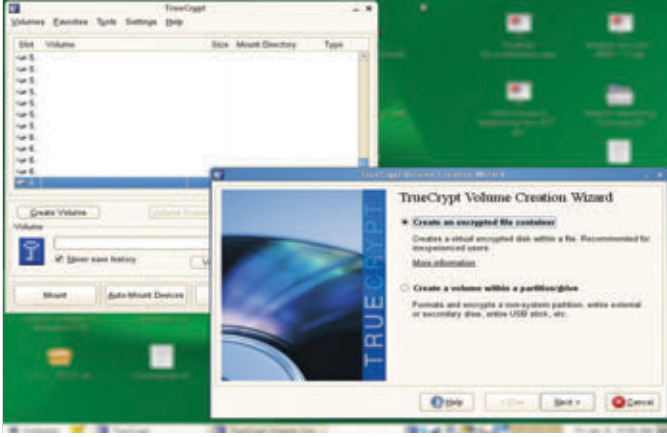
E-posta şifreleme programları kullanmanın bir dezavantajı şu: İyi bir güvenlik için her iki tarafın da iletişim kanalında olabilecek en sağlam önlemleri alması gerekiyor. Eğer diğer taraf şifre olarak "parola" gibi bir kelime kullanıyorsa ve bunu da sonradan unutmamak için herkesin okuyabileceği bir yere yazıp bıraktıysa dün-

Linux tabanlı Tails, bilgisayarınızda ne yapıyor olursanız olun, kişisel verilerinizi koruyacak bazı uygulamalara sahip.

İletişiminizde açık kaynaklı bir güvenlik çözümü arıyorsanız GnuPG yazılımını tercih edebilirsiniz.

Geçen yıl kapatılmasına rağmen TrueCrypt hala sağlam ve güvenli bir seçim. Daha güncel bir çözüm olarak aynı kod tabanını kullanan VeraCrypt ve CipherShed tercih edilebilir.

yanın bütün şifre yazılımları bir araya gelse yine de sizi kurtarmaz. Fakat karşınızdakinin en iyi önlemleri almış olduğuna güveniyor-sanız uçtan uca şifrelenmiş e-postaları tercih edebilirsiniz.

Alternatifleri: GnuPG zaten PGP tabanlı bir OpenPGP alternati-fi. OpenPGP kullanan uygulamalar genellikle birbirleri ile uyumlu. Ancak unutmamak gerekir ki tüm e-posta şifreleme çözümleri, di-ğer tüm şifrelemeler gibi, tam güvenlik sağlamaktan hayli uzak.

Sabit disk şifrelemesi

Tam bir sabit disk şifrelemesinin amacı, verilerinizin tamamını meraklı gözlerden korumak. Diğer çözümlerin çoğundan şu nok-tada ayrılıyor: Bilginin internette dolaşmasını engellemekten zi-yade, verilerinizi saklamak için geleneksel bir sabit disk kullanıyor-sanız en azından burada güvenli barınmalarını sağlayabiliyorus-nuz.

Geçtiğimiz yıla kadar TrueCrypt, ücretsiz yazılımsal şifreleme-de tartışılmaz hakimiyetini korudu. BitLocker gibi alternatifleri yalnızca Windows 7 veya Windows 8'in bazı sürümlerinde geldi. Ardından TrueCrypt, "durup dururken" diyebileceğimiz bir şekilde kapandı ve arkasında sadece kısa ve öz bir veda mesajı bıraktı.

Kullanıcı haklarını elektronik ortamda platformdan bağımsız olarak korumayı amaç edinmiş bir kurum olan Electronic Frontier Foundation (EFF), hala TrueCrypt 7.1a tavsiye ediyor. Zira yine top-luluk tabanlı bir şifreleme denetim grubu olan Open Crypto Audit Project (OCAP), yazılımda herhangi bir kritik açığa henüz rastlamış değil. Diğer taraftan, TrueCrypt kodu ile geliştirilen yeni bir yazı-lım olarak VeraCrypt adından söz ettirmeye başladı. VeraCrypt ile, son TrueCrypt versiyonu içinde mevcut güvenlik açıklarının kapa-tıldığı söyleniyor. Yazılım her ne kadar TrueCrypt ortadan kaybol-madan önce piyasaya çıktıysa da popülerliğinin artması TrueCrypt'in ortadan yok olduğu tarihlere rastlıyor. Bir başka Tru-eCrypt tabanlı yazılım ise CipherShed.

Alternatifleri: TrueCrypt ve VeraCrypt için birçok alternatif mevcut. Bunlardan bazıları sınırlı özellikler sunuyor. Apple ise OS X üzerinde kendi şifreleme özelliklerine sahip. BitLocker'dan daha önce bahsetmiştik. Birkaç Linux tabanlı şifreleme programı da mevcut. Meraklıların çoğu, tam anlamıyla güvenli olduğunu düşü-nerek hala TrueCrypt'e bağlı kalmış durumda. Sabit disk şifreleme ile ilgili yasal durumlar hala şaibeli.

Güvenliğin bedeli

Büyük resme iki farklı perspektiften bakılıyor: Birinci görüş, gü-venlik uygulamaları ve metotlarının var olmasını memnuniyetle karşılıyor. Kendi kişisel güvenliğini korumanın yolları olduğu-nu, kullanıcılara en iyi güvenliğı sağlayabilmek amacıyla geliştiril-miş işletim sistemlerinin varlığını, bu uygulamaları bir arada kul-

lanarak dijital ayak izimizi küçülebileceğimizi bilmek iyi hissetti-riyor. Diğer taraftan, günümüzde kişisel veri güvenliğini koru-manın tek yolunun bilgisayarımızı bir kaleye çevirmek olduğunu fark etmek moral bozuyor. Güvenlik her zaman rahatlığın düşma-nı olmuştur. Ancak bilgisayarlar söz konusu olduğunda bu fazla-dan bir anahtar taşımakla veya kapınıza bir kilit daha taktırmakla bitmiyor. Tarayıcı eklentilerinden uzak durmanız, sosyal medya konusunda özellikle şüpheli davranmanız, farklı işletim sistemle-ri kullanmanız, hatta bazen (mesajlarınız Google sunucularından geçerken reklam amaçlı içerik taramasına takılmasın diye) e-posta üzerinden iletişim kuracağınız kişilerden ek şifreleme yapmaları-nı istemeniz bile gerekebiliyor.

Kişisel gizlilik ve güvenlik her zaman kendi sorumluluğumuzda olmuş olsa da şimdiye dek hiç günümüzdeki kadar tehlike altında değildi. Zira ABD Ulusal Güvenlik Ajansı NSA, dünya üzerinde ne-rede ve kimde olursa olsun tüm iletişimlere sızabilecek bir anahtar arayışında olduğunu büsbütün belli etti. Şirketlerin de kullanıcı verilerini ne kadar kolay kaybettiklerini, yanlışlıkla sızdırdıklarını, kendi güvenliklerini sağlamakta bile yetersiz kaldıklarını, buna rağmen neredeyse hiçbir zaman yaptırımla karşılaşmadıklarını gördüğümüzde sorunun da ne denli büyük olduğunu fark edebili-yoruz. İnsanlara eğitim verilmedikçe onlardan güvenliklerini cid-diye almalarını beklemek de zor.

Şirketler kendilerini 20 bin kelimelik EULA yazılarının arkasına saklayarak her türlü yasal sorumluluktan muaf tutmayı beceriyor-lar. Bir hizmet sunmak, aslında veri toplamak için bahane haline geldi. Gerçek dünyada yerel hükümetler ve polis, araç plakalarını kaydedebilir ve istedikleri kadar uzun süre bu bilgileri ellerinde tutma hakkına sahiptirler. Bu sistemin başarısı bile %0,2'yi geçme-mekte. Facebook'taki paylaşım koşullarından adli vakalara kadar hem şirketler, hem de idari oluşumlar, hayatınızda ne olup bittiği-ni, neleri takip edip paylaştığınızı, neyi biriktirip neyi sattığınızı öğrenmek için hayal bile edemeyeceğiniz masraflar yapıyorlar.

Do Not Track gibi standartlar en iyi niyetlerle başlatılmış olsa da aslında şirketlerin kendi çıkarlarını korumaktan ibaret; zira hiç-bir firma gelecekte kendisine kar getirecek bir güvenlik standar-dından mahrum kalmayı istemez. İşte bu yüzden kendinizi tama-men güvende tutacağınız bir sistem oluşturmak hiç de kolay değil. Kişisel güvenlik ve anonimlik gerçek anlamda standartlaştırılırsa internet üzerinden sunulan ürünlerin ve hizmetlerin getirecekleri kazanç da o denli azalacak.

İnternette kişisel veri güvenliği ve anonimlik bir kafa sallama veya geçiştirmeye değil, standart bir sistemle korunmaya başlaya-na kadar bu makalede bahsi geçen yazılımların hem gazeteciler gibi profesyoneller, hem sizin gibi kullanıcılar açısından önemini koruyacağı aşikar. yorum@chip.com.tr

Merak
ettiğin soruların
cevabı
bu dergide!!!

Testi çöz
cevabı
bul

heygirl

TEST

dergisi
çıktı!

50
SÜPER
TEST

3 ay
boyunca
bayilerde

Dijital Dergi Aboneliği için:
www.eMecmua.com

DB
DOĞAN BURDA DERGİ

facebook.com/heygirldergisi

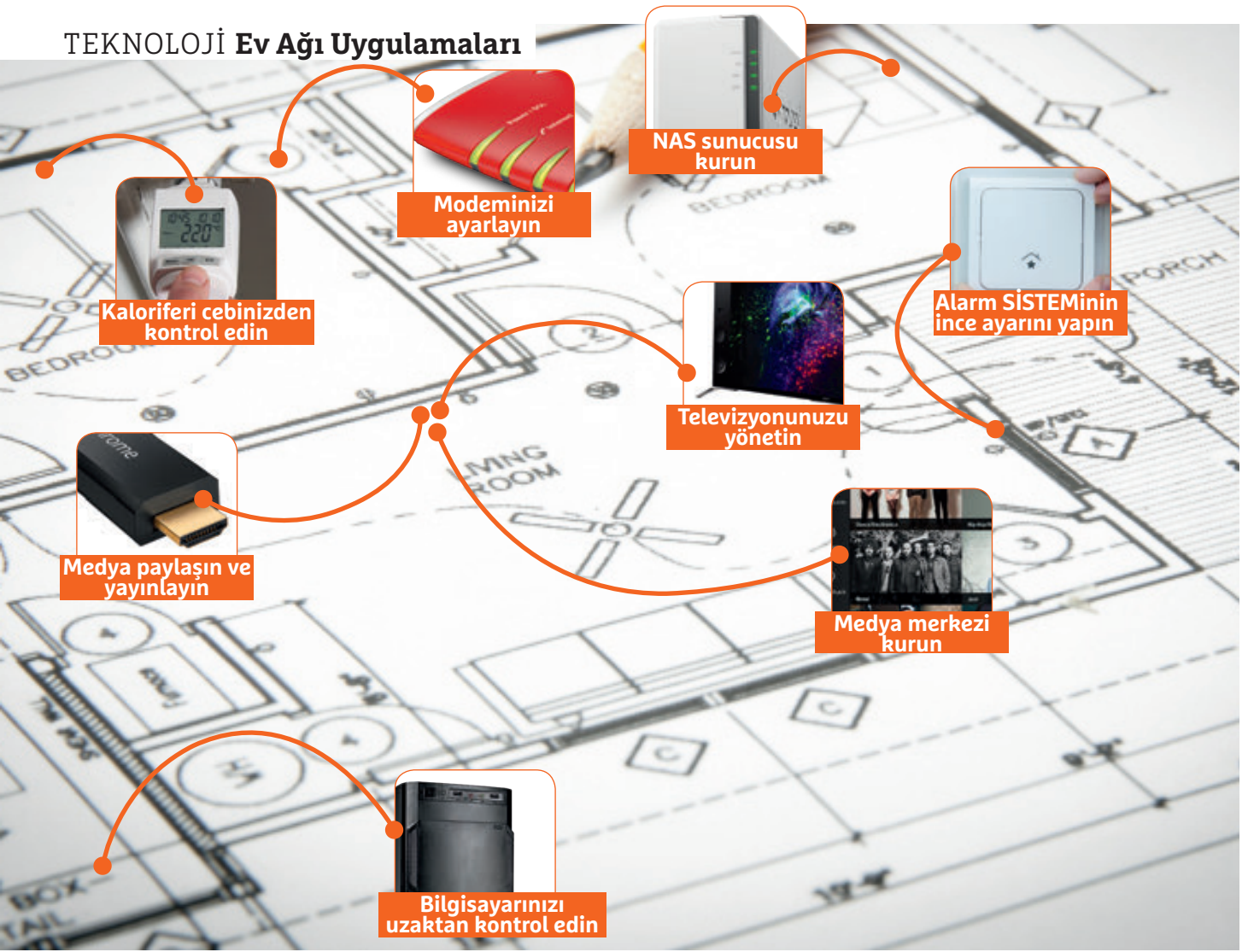

twitter.com/heygirlonline

instagram.com/heygirlonline

Ev ağınız için en iyi uygulamalar

Bu yardımcı araçlar WLAN bağlantınızı analiz ediyor, bilgisayar ve medya merkezlerinizi uzaktan kontrol edebilmeyi sağlıyor ve ev ağınızdaki tüm verileri senkronize etmenize yardım ediyorlar.

Emre Ergün / MS

Teknoloji neredeyse her haneye nüfuz etmiş durumda. Günümüz evlerinde genellikle birer televizyon seti, uydu alıcısı veya stereo SİSTEM, internet bağlantısı için modem, dizüstü veya masaüstü bilgisayar ve hatta filmler, müzikler ve resimler için NAS sunucuları ve harici depolama aygıtları bulunuyor. Gitgide daha fazla sayıda insan ısıtma termostatları, hareket sensörleri ve alarm SİSTEMleri gibi akıllı ev modüllerini tercih ediyor. Tüm bu bi-

leşenleri yönetmek içinse belli tiplerde uzaktan kontrol SİSTEMleri gerekiyor.

Sonuç ise genellikle kaos oluyor. Kullanıcı ya istediği uzaktan kontrol seçeneğine erişemiyor ya da hangi tuşun hangi işe yaradığını şaşırıyor. Aslında çoğu insan akıllı telefonlarını genellikle yanlarından ayırmıyorlar. Doğru uygulamalar ile akıllı telefonlar; bilgisayarları kontrol etmek, ev ağının optimizasyonunu sağlamak ve alarm SİSTEMleri ile ev ısıtma cihazlarını yönetmek için evrensel ve basit kumandalar ha-

line getirilebilir.

Yazımızda sizlere, evinizdeki kaosa son verecek akıllı telefon uygulamalarını göstereceğiz. Tüm uygulamalar Android, iOS veya Windows platformlarının hepsi için desteklenmiyor. Bu nedenle alternatiflerine de yer ayırdık. Bazı uygulamalar ise iPhone cihazları için Jailbreak, Android cihazları içinse Root işlemlerini gerektiriyor. Daha detaylı bilgiler internet sitemizde bulunabilir www.chip.com.tr

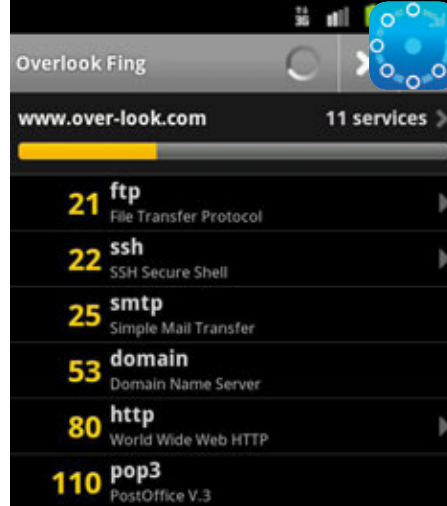
yorum@chip.com.tr

Kablosuz ağ ve analiz araçları

Ağınızdaki cihazları yönetin

Ev ağındaki hataları bulmak, özellikle de değişik cihazlar birbiriyle etkileşimde ise ve farklı servisler aynı anda çalışıyorsa oldukça zor olabilir. Fing, ev ağını ve ona bağlı cihazları kontrol etmenizi sağlayan geniş kapsamlı bir analiz aracıdır. Araç, size hangi portların açıldığını, hangi bilgisayar, akıllı telefon ve sunucuların aktif olduğunu, hangi cihazın hangi IP adresi üzerinden işlem yaptığını ve hangi servislerin kullanıldığını gösteriyor. "Wake-on-LAN" (WoL) fonksiyonu ile tek dokunuşla ağınıza bağlı olan cihazları "uyandırmanızı" sağlıyor. WoL fonksiyonu artık çoğu son model dizüstü ve masaüstü bilgisayar tarafından destekleniyor ve bu cihazların kimisi kablosuz ağ üzerinden dahi tek dokunuşla başlatılabilir. Uygulamayı kullanarak ayarlarınızı ve düzenlemelerinizi kaydedebilir veya sıfırlayabilirsiniz. Fing uygulamasının ücretsiz versiyonu ev kullanıcıları için tasarlanmış. Eğer daha üst düzey özelliklere (daha kapsamlı görüntüleme araçları ve bulut depolama tabanlı yedekleme gibi) ihtiyaç duyarsanız overlooksoft.

com adresine gidebilir ve yıllık 39 Euro'dan başlayan fiyat listesine göz atabilirsiniz.

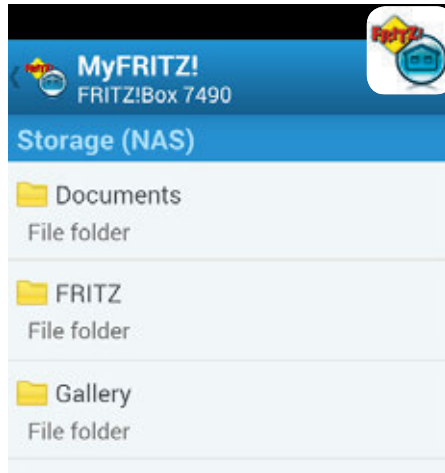

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	-	ücretsiz	-

FritzBox modeminizi telefonunuz ile kontrol edin

Çoğu modeme tarayıcı üzerinden erişmek oldukça kolay olsa da akıllı telefon kullanıcısıysanız, erişim işlemi için cihazınızı kullanmak daha mantıklı. Örneğin MyFritz!App (Android ve iOS için) uygulaması, FritzBox modeminiz için ihtiyacınız olan araç konumunda. Uygulama, cihazınızın tipine göre "Fritz!Box", "FritzNAS" ve "MyFritz" bölümlerine ayrılmış. Basit bir yapılandırma işleminin yanı sıra, uygulama ile IP telefonunuzu ve modem ile ilişkili multimedya verilerinizi kontrol etmeniz de mümkün. Şayet DECT fonksiyonu ve adaptörüne sahip Fritz!DECT 200 gibi bir modeme sahipseniz, cihazınızı akıllı telefonunuzdan kontrol edebilir ve güç tüketimini takibe alabilirsiniz. Ev ağına, yalnızca evdeyken değil, dışarıda hareket halinde iken de erişebilirsiniz. Uygulamayı kullanmadan önce uygulama servisini modeminizde aktif hale getirmeli ve ücretsiz bir AVM hesabı açmalısınız. Gerekli ayarlar modemde, "Internet>MyFritz!" yolu izlenerek bulunabilir. Eğer uygulama ve modem, kurulum

işlemi tamamlandıktan sonra birbirleriyle erişime geçemezse modeminizi resetlemeniz gerekebilir.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	ücretsiz	ücretsiz	-

Wifi Analyzer: Ağ sinyalinizi artırın

İyi bir kablosuz ağ sinyali farklı etmenlere bağlı olarak değişir. Bazı durumlarda ise veri akışını ve ağ menzili geliştirmek adına tek yapmanız gereken modeminizin kanalını değiştirmek veya onu birkaç santimetre yana kaydırmaktır. Kablosuz ağını en kısa zamanda optimum hale getirmek için Wifi Analyzer uygulamasını kullanabilirsiniz. Uygulama, sinyal gücünü ölçmenizi ve analiz etmenizi sağlıyor. Bu hususta Wifi Analyzer kullanıcıya çeşitli radyo ağlarının toplu özeti de dahil olmak üzere bazı grafikler sunuyor. Bu grafiklerden kanal dağılımı, çeşitli ağların sinyal güçleri ve kullanışlı kanal incelemesi görülebiliyor. iOS işletim sisteminde, karşılaştırmalı analizler ancak Jailbreak işlemi gerçekleştirildikten sonra yapılabilir.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	-	ücretsiz	-

Wake-on-LAN araçları: Bilgisayarınızı uzaktan çalıştırın

"Wake on LAN" işlevi ile bilgisayarınızı LAN bağlantısı üzerinden çalıştırabilirsiniz. Bu işlem, eğer bilgisayarınızı medya merkezi olarak kullanıyorsanız veya bilgisayarınızdaki dosyalara uzaktan erişmek istiyorsanız oldukça yararlı olabilir. İşlem için bilgisayarınızın bekleme modunda olması gerekli. Böylece, akıllı telefon veya tabletlerden gönderilen ve "sihirli paketler" denilen veri paketlerini alabilir. Uzaktan başlatma işlemi için birkaç farklı uygulama mevcut: iOS platformu için "WakeUP- The Wake on LAN Tool" (1,99 TL) aracı kullanılabilir. Android için Reinhard Alischer'in geliştirmiş olduğu ücretsiz "Wake On LAN" uygulaması da aynı işlevi görüyor.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	2,25 TL	ücretsiz	ücretsiz

Interceptor-NG: Profesyonel kullanıcılar için ağ analizi

Her ne kadar popüler analiz araçları kullanıcılara pek çok bilgi sunsa da, bu bilgi seli ağ uzmanları için gerekli verilerle dolu olabiliyor. Eğer ağ trafiğinizi daha hassas bir şekilde inceleme niyetiniz varsa Interceptor-NG sizin için doğru araç. Kullanılabilen işlev yelpazesi Wireshark ile kıyaslanabilir olduğundan çeşitli saldırı metotları aracın repertuarında yer alıyor. Sonuç olarak Interceptor-NG uygulamasını yalnızca kendi ağıңызda kullanmalısınız. Araç, yalnızca Root işlemi gerçekleştirilmiş cihazlarda çalışıyor.

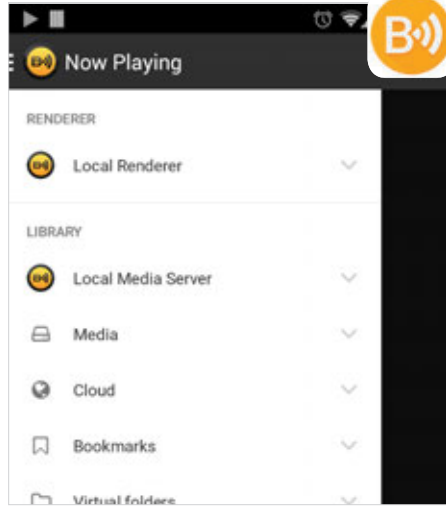
SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	-	ücretsiz	-

Multimedya ve paylaşım araçları

Ev ağınızda medya dosyalarını oynatın

Android uygulaması BubbleUPnP, medya içeriklerini bir araya getirip televizyon, uydu alıcısı veya projektör gibi cihazlara aktarma konusunda uzmanlaşmış bir araç. Uygulama, geniş kullanım alanına sahip UPnP/DLNA standardı üzerinden veri gönderiyor. Alternatif olarak Chromecast sistemi de kullanılabilir. Bu seçenek yayın cihazının filmle ilgili düzgün oynatmasına yardımcı olan bir kodlama işlemini de beraberinde getiriyor. Uygulama açısından medya dosyalarının nerede bulunduğunun bir önemi yok. Zira BubbleUPnP, verileri yerel ağ ve çevrimiçi depolama alanlarından entegre ediyor. Ek olarak uygulama, Google Müzik gibi özelleşmiş servisleri de destekliyor. Sık kullanılanlar ve medya türüne göre dosyaları kategorilere ayırma işlemi de diğer özellikler arasında yer alıyor. Çalma listesi oluşturabilme seçeneği de kullanıcıya, farklı kaynaklardan şarkılar seçip toplayabilme imkanı sağladığından oldukça ilgi çekici. Root işlemi gerçekleştirilmiş akıllı telefonlarda "Audio Cast" özelliği ile diğer uygulamaların (Audible, So-

undCloud ve Spotify gibi) ses dosyaları da iletebiliyor. Uygulamanın ücretsiz sürümü reklam içeriğine sahip ve kullanımı kısıtlı.

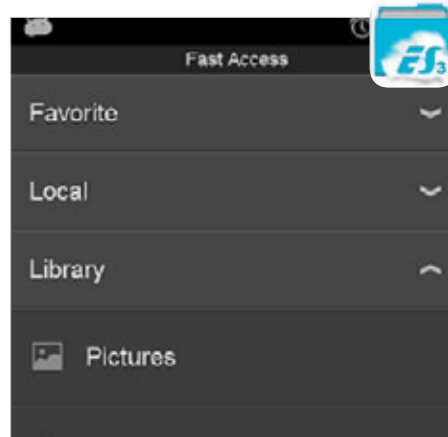

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	-	ücretsiz	-

Akıllı telefonunuz ile dosyalarınızı düzenleyin

ES File Explorer dosya yöneticisi ile artık yalnızca akıllı telefonunuzdaki dosyalara bağlı değilsiniz. Ağ ve bulut bağlantıları sayesinde tüm cihazlarınızdaki dosyalarınızı yönetebileceksiniz. Bunun sonucunda, NAS sunucularınıza, ağdaki sabit disklerle, çevrimiçi depolama aygıtlarınıza ve bilgisayarınıza kolay erişim sağlayacaksınız. Tüm bu işlemler siz hareket halindeyken dahi yapılabilir. Bu ücretsiz uygulama diğer tüm özelliklerinin yanında FTP, SFTP ve Webdav servislerini de destekliyor. Ayrıca Dropbox, OneDrive ve Google Drive gibi bulut sağlayıcıları ile de çalışabiliyor. Ek olarak, uygulama akıllı telefonunuzu bilgisayarınıza kablo-suz ağ veya Bluetooth üzerinden bağlamayı sağlıyor ve gerekli veri akış bağlantılarını da kendisi kuruyor. Bu durum, akıllı telefonunuzu bir çeşit merkezi arayüze dönüştürüyor ve ev ağı için vazgeçilemez bir araç haline getiriyor. İsteğe bağlı olarak kurulabilen "ES Chromecast Plugin" eklentisi, dosya yöneticisi üzerinden istediğiniz medya içeriğini, örneğin televizyonda film izleme amaçlı ola-

rak Google Chromecast'e gönderebilmenize olanak tanıyor. Bunun dışında, uygulama klasik bir dosya yöneticisinde bulunan tüm özellikleri de bünyesinde taşıyor. iOS ve Windows Phone sistemlerinde dosya yöneticisi uygulamaları bulunmuyor.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	-	ücretsiz	-

AllCast: Medya kütüphanelerinizi birleştirin ve yayınlayın

AllCast uygulaması Android medya kütüphanenizi yalnızca televizyonunuz ile değil, Apple TV, Xbox360, Xbox One, Amazon Fire TV, Chromecast, Samsung, Sony ve Panasonic akıllı televizyonlar ile etkileşimli olarak paylaşmanızı sağlayan yararlı bir medya aracı. Uygulama Dropbox ve Google Drive üzerinden yayın yapabildiği gibi, Google Müzik gibi servislerden de eş zamanlı müzik akışı sağlayabiliyor. Ev ağına bağlı cihazların durumunu kontrol edebilenizin yanı sıra, varsa farklı Google hesaplarınız arasında cihazlarla tek tek uğraşmadan geçiş de sağlayabiliyorsunuz. Uygulamanın ücretsiz sürümü medya dosyalarını yalnızca 5 dakika görüntülemenize izin veriyor. Tam sürüm fiyatı ise 10,95 TL.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	-	ücretsiz	-

Kodi (XBMC): Akıllı telefonlar için film veritabanı

Kodi; (eski adıyla XBMC) bilgisayarlar ve ev sunucuları için kullanılan, en tanınmış ve popüler medya merkezlerinden biri. Android uygulaması sayesinde eğlence paketini akıllı telefonunuza yükleyebilirsiniz. Mobil versiyon, bilgisayar sürümündeki tüm özellikleri destekliyor. Kodi hala geliştirilme aşamasında olduğundan, uygulama resmi olarak Google Play Mağaza'da bulunamıyor. Uygulama APK'si internet üzerinden veya CHIP Cloud'dan bulunabilir. Geliştiriciler ayrıca bir iOS versiyonu da yaratmışlar fakat bu sürüm yalnızca Jailbreak işlemi gerçekleştirilmiş iPad ve iPhone cihazlarda kullanılabilir. Plex ise tüm platformlarda kullanılabilen bir alternatif.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	-	ücretsiz	-

TV SideView: Akıllı kumanda ve TV rehberi

Sony imzalı uzaktan kumanda ve televizyon yayın akışı uygulaması TV SideView, akıllı Sony televizyonunuzu ve çeşitli Sony Blu-ray ev sinema sistemlerini tablet veya telefonunuzla idare edebilenizin yanı sıra, günlük akış programını inceleyerek sevdiğiniz televizyon programlarını bulup kaydetmenizi, görüşlerinizi paylaşmanızı da sağlıyor. Sevdiğiniz programlar için mobil cihazınıza alarm da kurabilirsiniz. Yayın akışını, tavsiye edilen ve popüler programları uygulamanın widget'ı ile ana ekranınızda da görüntüleyebilirsiniz.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	ücretsiz	ücretsiz	ücretsiz

Uzaktan kumanda ve akıllı ev çözümleri

Telefonunuzu bilgisayar faresi olarak kullanın

Bilgisayarlar medya merkezi olarak hizmet vermek için oldukça uygundur. Uzaktan kontrol ise çoğu zaman gerçekleştirilebilir fonksiyonlar açısından fakir kalmaktadır. Akıllı telefonunuzun yardımı ile bilgisayarınızı çok daha konforlu ve geniş kapsamlı olarak kontrol edebilirsiniz. Örneğin Android ve iOS sistemlerde bu işlem Remote Mouse uygulaması ile yapılabilir. Uygulama, size bilgisayarınızı kumanda etme amaçlı fare, klavye ve özelleşmiş multi-medya tuşları sağlıyor. Uygulamanın Windows Phone için alternatifi ise PC Remote. Bu uygulamanın çalışması için ilgili aracının bilgisayara kurulmuş olması gerekli.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	ücretsiz	ücretsiz	ücretsiz

Kızılötesi uzaktan kumanda kurulumu

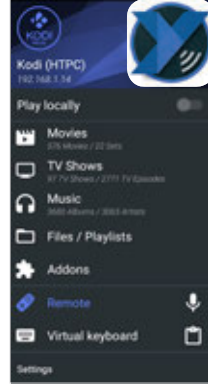
Çoğu akıllı telefonun entegre kızılötesi vericisi bulunuyor. Böylece cihaz, televizyon setleri, projektörler ve uydu alıcıları için uzaktan kumanda olarak kullanılabilir. Color Tiger'ın Smart IR Remote uygulaması, akıllı telefon uzaktan kumandanızı neredeyse sınırsız bir şekilde ayarlayabilmenize olanak tanıyor. Bu şekilde kendi makrolarınızı hazırlamanız dahi mümkün. Sonuç olarak tek dokunuşla hem televizyon hem de uydunuzu açabiliyorsunuz. Aynı zamanda istediğiniz televizyon kanalını ve önceden belirlediğiniz ses seviyesini otomatik olarak ayarlamak da mümkün.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	-	18,13 TL	-

Kodi'yi daha kapsamlı kontrol edin

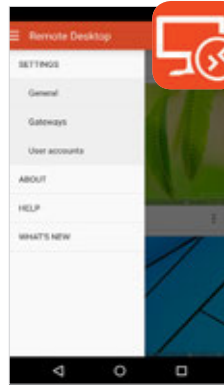
Yatse Android uygulaması yalnızca Kodi (XBMC) için basit bir uzaktan kumanda işlevi görmüyor, klasik fonksiyonların hepsini sunmasının yanı sıra, uygulamanın aynı zamanda Wake-on-LAN özelliği de var. Ayrıca oynatma listeleri oluşturabiliyor, akıllı telefondan resim, müzik ve filmleri yükleyip medya merkezine yayın yapabiliyorsunuz. Eğer televizyon başındayken gelen mesajlarınızı kaçırmak istemiyorsanız, mesajların Kodi'ye iletilmesini sağlayabiliyorsunuz. Sistem, eğer isterseniz izlediğiniz filmi durdurup mesajınızın geldiğini size bildirebiliyor. Temel özelliklere ücretsiz sürüm ile ulaşılıyor fakat tüm fonksiyonları kullanmak isterseniz 8,99 TL ödemeniz gerek.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	-	ücretsiz	-

Windows bilgisayarlar için mirroring işlemi

Şayet hem bilgisayarınızı uzaktan kontrol etmek hem de bilgisayar ekranının 1:1 boyutundaki görüntüsünü akıllı telefonunuza yansıtmak (Screen Mirroring) istiyorsanız, Microsoft Remote Desktop sizin için doğru uygulama. En kullanışlı özelliklerinden biri ise Windows 8'in kullanılabilmesi. Zira Windows 8'i akıllı telefon ile kullanmak, Windows 7'ye göre çok daha kolay. Ayrıca dokunmatik komutların ufak telefon ekranı sebebiyle tam olarak işe yaramaması ihtimaline karşı, uygulama ekranın sol köşesinde kontrol öğeleri içeren bir navigasyon menüsü bulunduruyor.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	ücretsiz	ücretsiz	ücretsiz

Yeni başlayanlar için akıllı ev kontrol sistemi

Kullanıcı dostu başlangıç paketleri sayesinde ev otomasyon cihazları yalnızca birkaç dakika içerisinde kurulabiliyor. Kurulum işlemleri ve kontrol prosedürleri, çoğu üretici, cihazları için ilgili akıllı telefon uygulamalarını da piyasaya sürdüklerinden oldukça kolay. Örneğin **1 RWE SmartHome** (Yaklaşık 300 Euro) yeni başlayanlar için ideal. Radyatör termostatlarının yanı sıra, RWE paketinde duman ve hareket algılayıcılar, adaptörler ve IP kameralar da bulunuyor. Fakat bazı opsiyonel cihazlar oldukça pahalı olduğundan toplam meblağ konusunda dikkatli olmanız gerek. İş, temel ev gözetim sistemlerine geldiğinde ise **2 Gigaset Elements'i** (Yaklaşık 150 Euro) tavsiye ediyoruz. Bu sistem de yeni başlayanlar için tasarlanmış ve kolay kullanımlı bir uygulaması var. Gigaset paketi hareket, kapı ve pencere sensörlerinin yanında bir de IP kamera ve alarm sistemi içeriyor.

Televizyon setleri ve projektörler için akıllı geliştirmeler

Televizyon setinizi geliştirmek ve akıllı telefon veya bilgisayarınız ile iletişime sokmak isterseniz gerekli donanımların Apple, Google, Microsoft ve diğer firmalar tarafından sunulduğunu göreceksiniz. Örneğin

1 Apple TV (Yaklaşık 90 Euro) iPhone'unuzdan televizyonunuza medya yayını yapabilmeyi sağlıyor ve tüm ekranı aynalamak imkanı veriyor.

2 Google Chromecast (Yaklaşık 35 Euro) HDMI bağlantısı Apple TV de farklı bir yöntem olsa da aynı sistemden Android versiyonu. Aleti kullanarak görüntü aynalayabilir, filmleri, müzikleri ve fotoğrafları taşıyabilirsiniz. Microsoft Wireless

3 Display Adapter (Yaklaşık 60 Euro) ise Miracast aktarım standardını kullanıyor ve Windows Phone, Windows ve Android ile uyumlu çalışıyor.

Facebook'un üzerinde kafa yormanızı istemediği 13 şey

Aklınızda ne var? Belki haberlerde görüp, paylaşmak istediğiniz bir karikatür. Belki de bu tam da Facebook'un yapmanızı istediği şeydir.

Ozan KAYA

Facebook'un 1,39 milyar kullanıcısı bulunuyor, Twitter'dan yaklaşık beş kat daha fazla. Dünyadaki en başarılı sosyal ağ ve arkadaş çevrenizde olan bitenleri öğrenmek için uğradığınız ilk yer. Sizi arkadaşlarınızla bir arada tutan yegâne bağ ve gündemden haberdar olmanızı sağlayan mükemmel bir hizmet. Burada mutlu aile resimlerini görebilir, ilham verici sözlerle karşılaşabilirsiniz. Ayrıca sizi güldürebilir, aynı ölçüde hıçkırıklara da boğabilir.

Fakat Facebook'un aslında söylendiği gibi olmadığı hakkında bazı söylemler de bulunuyor. Facebook size kendini aile ve arkadaşlarınızla bağlantıda kalmanın harika bir yolu olarak tanıtıyor olabilir, fakat şirketin asıl amacı sizin sosyal hayatınızı bir arada tutmaktan çok daha fazlası, ayrıca çok güzel ciro yaptığı da aşikâr.

Araştırmamızın konusu Facebook'un bu hedeflerine nasıl ulaştığı ve nasıl sizi her defasında kendisini ziyaret etmenizi sağladığı. Değineceğimiz bazı konulara sosyal ağın kayıt ve şartlarında açıkça değinilmiş, fakat diğerlerini ise sadece haber raporlarından ve kendi gözlemlerimizden aktarıyoruz. Çoğu durumda asıl konunun üzeri örtülmüş ve insan etkileşiminde göz ardı edilebiliyor, tabi ki Facebook'un dikkatinizi bu yöne çekme gibi bir isteği de yok.

Facebook ne kullandığınızı ve nerede olduğunuzu biliyor

Facebook'a giriş yaptığınızda sosyal ağ, işletim sistemi, donanım özellikleri ve ayarlar gibi kullandığınız aygıtın bilgilerini toplamakta. Ayrıca dosya ve yazılım isim ve türlerini, pil ve sinyal gücünü ve diğer aygıt tanımlamalarını da gözlemliyor. Tabi bunu yaparken de "Aygıtınıza uygun hizmetleri sunmak" kalkanını kullanmakta.

Bu konuda kısmi olarak haklı olabilirler, fakat buna ek olarak Facebook, mobil operatör ve internet sağlayıcısının ismini de öğrenmekte. Kullandığınız tarayıcı, telefon numaranız, IP adresiniz, tercih ettiğiniz dil ve bulunduğunuz zaman dilimi gibi bilgilere de ulaşabiliyor. Facebook ayrıca nerede olduğunuzu da biliyor. Bunu GPS, Bluetooth ve wi-fi sinyali yoluyla yapmakta ve bahanesi de size check-in, yerel olaylardan ve tekliflerden haberdar edebilme gibi özellikleri sağlamak.

Bizce sadece tatil fotoğrafınızı yüklemek için çok daha fazla bilginiz toplanmakta. Fakat bu izinleri kırabiliyorsunuz. Şirketin sizden neleri edinebileceğini verdiğiniz izinlerle belirliyorsunuz – dolayısıyla hemen gizlilik ayarlarınıza girin ve çok fazla bilgi sızdırmadığınızdan emin olun.

Facebook ne gördüğünüze karar veriyor

Facebook haber kaynağının arkadaşlarınızın tüm iletilerini içeren bir paket olduğunu düşünüyorsanız, yanılıyorsunuz. Facebook, kişi ve kuruluşlarla iletişim sıklığınızı ölçen bir algoritma kullanarak gördüğünüz statü güncellemelerini ve sayfa iletilerini filtreliyor.

“Facebook sosyal reklamı fotoğrafınıza bağlayabiliyor”

Hakkını da verelim şirket bunu yaparken oldukça şeffaf: Lars Backstrom, Facebook’un iş sayfasından 2013’te blogunda bahsetti. Yani bu demek oluyor ki; ne kadar az beğeni, paylaşım ve yorumla her bir iletiyle etkileşime geçerseniz, ileride zaman tünelinizde görünmeyen iletilerin sayısı da o kadar az oluyor. Tam tersine kişilerin iletileriyle etkileşimde bulunmanız ileride bu kişilerin paylaşacağı iletileri görme ihtimalinizi de arttırmakta.

Tabi bunun olması da mantıklı. Aksi takdirde Facebook arkadaşlarınızın hepsinin aşırı aktif olduğu durumlarda zaman tünelinizde büyük bir yığılma olabilir. Kötü yanı ise bazı arkadaşlarınız hakkında edindiğiniz bilgilerin zaman içerisinde azalıyor oluşu.

Çözüm ise ipleri biraz daha elinize almanız. Facebook’un güncellemeleri sunuş biçimini Başlıca Haberler kısmını organize ederek değiştirebilirsiniz, fakat aklınızda bulunsun belli bir zaman sonra kaynaklar eski haline çevrilmekte. Ayrıca belirli arkadaşlarınızı arayarak iletilerini beğenip, yorum yapabilirsiniz. Bunu yapmanız kişinin sizin filtrenizde üst sıralara tırmanmasına sebep olacaktır, dolayısıyla iletilerini daha sıklıkla göreceksiniz.

Aynı zamanda Facebook’ta arkadaş olarak kalmak istediğiniz, fakat iletileri size çekici gelmeyen kişiler de olabilir. Bunları göz ardı etmeniz filtrede geri konuma düşmelerini sağlayabilir. Fakat bu sizin için yeterli değilse, iletinin yanındaki ok simgesine tıklayarak “Bunu görmek istemiyorum” seçeneğini de seçebilirsiniz.

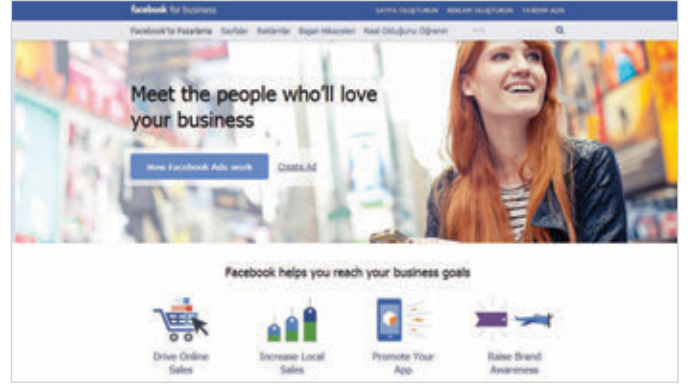
Algoritma sizin tercihlerinize göre oluşup, iletinin kaynaklarda görünme ihtimalini azaltıyor. Ve yapısı gereği ağ, kişileri guruplara ayırdığı için, kişi ne kadar çok sayıda insan tarafından engellenirse, genel olarak kaynak olarak görünürlüğü de o kadar azalmakta. Tabi bu popüler kişilerin de daha fazla görünür olmalarına olanak tanımakta.

Facebook üzerinizde deneyler yapıyor

Facebook sadece görebildiğiniz iletileri filtrelemede ısrar etmekle de kalmıyor, aynı zamanda üzerinizde hislerinizi manipüle etmeye yönelik deneyler de uygulamakta. 2014’te ortaya çıktı ki iki yıl öncesinde 689.003 haber kaynağından küçük bir yüzdedeki duygusal kelimeyi gizleyerek kişiler üzerinde bir ruh hali deneyi yapılmış.

Facebook’un bulmayı umduğu şey belirli duyguların kişilerin durumlarla etkileşimini nasıl etkilediği. Gözlemler göstermiş ki haber kaynağında daha az ileti gören kişiler daha negatif durum güncellemeleri girmekte. Daha pozitif iletiler görenler ise kendi etkileşimlerinde daha mutlu bir tutum sergiliyor. Araştırma Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States’de yayınlandı ve Facebook bulguların “hizmetlerini geliştirip, kişilerin Facebook’ta gördüğü içeriğin daha uyumlu ve ilgi çekici hale gelmesine” izin verdiğini iddia ediyor. Buna karşın deney çeşitli çevrelerce eleştirilerin odağı olmuşa benziyor. Facebook, kullanıcılarının duygularını manipüle etmekle suçlanıyor ve eğer bu durum kontrol edilmezse, kimilerine göre “zihin kontrolüne” bile yol açabilir.

Buna karşın Facebook kullanıcıları sosyal ağa bu bağlamda izinlerini zaten vermiş durumdalar. Nasıl mı? Facebook’a kayıt olurken imzalanan kullanım şartları ve koşullarda sosyal medya devinin kişisel bilgileri araştırma amaçlı kullanmasına izin veren bir madde bulunmakta ve onay verirken bunu okuyup, okumamanız da pek önemli değil. Adam Kramer’ın başını çektiği bazı bilim adamlarına çalışma hakkında bilgi verilip, onay alınmış. Fakat bu

bile dijital haklar gurubu Electronic Privacy Information Center’in resmi bir şikayette bulunmasının önüne geçememiş. İddialarına göre Facebook’un insani denekler üzerinde böyle bir deney yürütmesi etik standartlara uymamakta.

Facebook’un varoluş amacı reklam satmak

Çoğu kişinin inandığı şey Facebook’un bu deneyle ağında bulunan reklamları geliştirme amacı güttüğü. Sonuçta Facebook geçimini diğer şirketlerin kendi ürün ve hizmetlerini sosyal ağa eklemesine izin vererek sağlıyor, bu yüzden bu konuda daha etkili olmak şirket için oldukça önemli. Hangi kelimelere insanların nasıl tepki verdiğini ölçerek reklam mesajları daha etkili hale getirilebilir. Belki ileride kişiye özel ürün reklamlarını bile görebiliriz.

Şu anda Facebook’un kullanıcılarına hedef aldığı en önemli yol desteklenen iletiler. Her ne kadar şirketler ücretsiz olarak Facebook sayfası yaratıyor olsalar bile, Facebook algoritması uyarınca görünür hale gelebilmeniz için kullanıcı nezdinde de bir tabanınınız olması gerekmekte (çok fazla engelleme ve az sayıda beğeni sosyal kampanyanızı bitirebilir). Desteklenen iletiler ise bu noktada devreye giriyor. Şirketler teşhir için ücret ödeyip, sitedeki tüm verilerden yararlanabiliyorlar. Bu veriler doğru müşteri kitlesini hedef almada etkili olmakta. Tam da bu yüzden eğer yalnızsanız, size tanışma sitelerinin reklamları gözükmemekte ya da eğer filmlerle ilgiliyseniz, bu sektörden promosyonlarla karşılaşmıyorsunuz.

Desteklenen iletiler Facebook için büyük bir kazanç ve şirketin büyük kârlar etmesini sağladı. Time.com’un raporuna göre Facebook sadece kullanıcıların kişisel bilgilerinden çeyrek yılda 2,8 milyar dolar kazanabiliyor (Facebook bilgilerinizi satmamakta, sadece kişisel olmayan bilgilerinizi reklam kampanyaları için paylaşıyor). Bunu mazur görebiliriz, çünkü reklamlar olmasaydı, Facebook da olmazdı. Ve sonuçta ücretsiz olarak kalması için bir şekilde para kazanmak zorunda.

Fakat halen hangi reklamları görüp, göremeyeceğinizi desteklenen reklamın yanındaki ok işaretine tıklayıp, açılan menüden kontrol edebilirsiniz. Buradaki en ilgi çekici giriş “Neden bunu görüyorum?”. Seçenek size ilgili reklamın tam olarak hangi sebeplerden ötürü gösterildiğini söylemekte, dolayısıyla verilerinizin nasıl kullanıldığını da öğrenebiliyorsunuz.

Örneğin, yeni mesleğe atılan yazarlar arayan Motivational Press tarafından neden potansiyel bir müşteri olarak görüldüğümüzü sorguluyoruz ve öğrendiğimiz şey şirketin hedef kitlesi olarak “Profilinde meslek olarak Gazeteciye belirlenmiş 30 yaş ve üzerindeki kişiler” gurubunu belirlemiş olması.

Buradan da anlaşılacağı gibi, Facebook yaşınız, cinsiyetiniz, yaşadığınız yer ve Facebook’a erişirken kullandığınız aygıtınız ile ilgili bilgileri size reklam göstermek amacıyla kullanabiliyor. Dola-

yısıyla reklam tercihlerinizi düzenleyip, Facebook'un ileride verilerinizi nasıl kullanabileceğini kontrol etmelisiniz.

Facebook fotoğraflarınızı reklamlarda kullanabilir

Facebook'ta sosyal reklamlar da bulunmakta. Haber kaynağınızda beliren bazı kişilerin beğendiği belirli markaları görmüşsünüzdür. Buradaki reklamın size ulaşmasındaki faktör arkadaşlarınızın da ilgili şirketi beğenmiş olması.

Facebook, sosyal reklamı sizin resminize bağlayabiliyor, çünkü şirketi beğenerek ya da hizmeti kullanarak haklar ve sorumluluklar sözleşmesini de onaylamış oluyorsunuz. Bu durum özellikle "Bize reklamsal, sponsor olunan ya da bizim tarafımızdan sunulanan ya da geliştirilen ilgili içerikte (beğendiğin bir marka gibi) ismin, profil resmin, içerik ve bilgilerini kullanma hakkı veriyorsun. Bu da demek oluyor ki, örneğin, sana size tazminat hakkı doğurmadan bize ödeme yapan iş ve diğer girişimler isim ve/veya profil resmini, içerik ve bilgileri birlikte kullanabilirler. İçerik ve bilgilerinin gösterilebileceği kitleyi belirlersen, buna bilgileri kullanma aşamasında saygı duyarız" maddesinde özellikle belirtilmekte.

Bu durumu Ayarlardan etkisizleştirebilmeniz mümkün. Gizlilik > Reklamlar bölümünü bulun ve Üçüncü Parti Siteleri, Reklamlar ve Arkadaşlar ile ilgili ayarlara göz atın. Facebook'un söylediğine göre hiçbir bilginiz reklamcılara satılmıyor ve gizlilik ayarlarınız sosyal reklamları da kapsamakta. Ayrıca sadece onayladığınız arkadaşlarınız hareketliliklerinizi reklamların yanında görebiliyor. Fakat kendinizi tüm bu reklamcılık müessesesinden çıkarmak için ayarı 'Kimse' olarak da değiştirebilirsiniz.

Facebook'un Dışındaki İnternet Sitelerini Veya Uygulamaları Kullanmanıza Dayalı Reklamlar adında üçüncü bir bölüm de bulunmakta. Burası iş ve organizasyonlara Facebook harici kendi web site ve uygulamalarından Facebook reklamları gösterme izni vermektedir. Örneğin, eğer Amazon'un web sitesine girerseniz, yaratılan çerezlerle Facebook size Amazon'la ilgili reklamları daha sıklıkla göstermekte. Bu durumu düzenlemek için www.youronlinechoices.com/tr adresinden European Digital Advertising Alliance web sitesine girin ve Reklam tercihlerinizi değiştirin.

Facebook size kimin baktığını göstermiyor

Size profilinizi kimin ziyaret ettiğini gösteren LinkedIn'in aksine, Facebook anonim kalmayı tercih ediyor. Arkadaşlarınızın Facebook sayfalarına girebilir, detaylarını ve iletilerini görüntüleyebilirsiniz. Facebook bunun izini tutmadığı için kimsenin bundan haberi olmayacaktır. Tabi buna üçüncü parti uygulamaları da dâhil.

Bu hareket siteyi röntgenciler için cennet haline getirebilir (her ne kadar bu Facebook'un amacı olmasa da). 2012'de yapılan bir çalışma gösteriyor ki, kullanıcıların %88'i eski erkek ya da bayan arkadaşlarının Facebook sayfalarını yeni biriyle beraberler mi ya da mutlular mı diye kontrol ediyor. Anonim yapı düşük seviyede merakı da teşvik etmekte. Kullanıcılar arkadaşlarının arkadaşlarını (hatta düşmanlarını bile) ifşa olma korkusu olmadan gözlemleyebiliyor.

Facebook'ta anonim gezinmenin bir etkisi daha bulunmakta: paranoya. Facebook'a bir şey yüklediğinizde, sıklıkla kaç tane beğeni aldığınızı kontrol edersiniz. Sadece bir ya da iki beğeni aldığınızı görürseniz, biraz dejenere olmanız, göz ardı edilmiş hissetmeniz mümkün. Fakat eğer Facebook size kaç kişinin iletinizi gördüğünü söyleseydi nasıl hissederdiniz? Bu sayede iletinizle etkileşime geçen kişi yüzdesi hakkında bir çıkarımda bulunabilirdiniz –ya da kaç kişinin sizi göz ardı ettiğini öğrenebilirdiniz.

Facebook'un bu tür kötü hisler yaratan bilgileri kendine saklaması doğal bir durum. Aksi takdirde belki görmemişlerdir yerine

REKLAM AYARLARINIZI NASIL DEĞİŞTİREBİLİRSİNİZ?

Nedenini bulun

Haber kaynağında bir reklam gördüğünüzde, bu reklamın size neden gösterildiğini de öğrenebilirsiniz. Reklamın yanında aşağıya bakan ok simgesine tıklayın ve açılan menüden "Neden bunu görüyorum?" seçeneğini seçin.

Facebook kullanıcıları istihbarat teşkilatlarının hedefinde

Facebook ta Google, YouTube ve Twitter gibi istihbarat bürolarının popüler mekânları arasında. Kişisel bilgilerini ifşa etmeye insanlar daha önce hiç bu kadar hevesli değildi. Edward Snowden'ın geçen yıl açıkladığı belgelere göre GCHQ'nun kişisel Facebook fotoğraflarının aramak için tasarladığı bir yazılımı bile mevcut. Ayrıca Facebook beğenileri deniz ötesini de aştığı için, sosyal ağlardaki iletileri "harici iletişim" olarak sınıflamak da toplu istihbaratı mazur gören bir davranış. Tabi tüm bunlar Facebook'un suçu değil. Ayrıca pratikte teşkilatları bu tür hareketlerde bulunmamları yönünde ikna etmeye çalıştılar, fakat bu durum bazı kullanıcıların siteden uzaklaşmasına engel olmamış gibi gözüküyor.

Facebook sizi kimlerin arkadaşlıktan çıkardığını gizliyor

Temelde bilgi paylaşımına dayanan bir ağ olmasına rağmen, Facebook bazı bilgileri sizinle paylaşmaya o kadar da hevesli değil. Özellikle de birisi sizi arkadaş listesinden çıkardığı sırada. Bunu fark edebilmeniz tek yolu her gün arkadaş listenizi tek tek kontrol etmeniz. Diğer bir yol ise mesajlarda kimin "Facebook Kullanıcısı" olarak görüldüğüne bakmak. Bunun anlamı karşınızdaki kişinin ya hizmeti kullanmayı bıraktığı ya da artık sizle konuşmak istemediğidir.

Facebook daima pozitif hizmetten hoşlanır. Eğer mutlu ayrılırsanız, erken dönmeniz de muhtemeldir. Arkadaşlıktan çıkarılmaksa kişiler üzerinde pek mutlu bir etki bırakmamakta. İşte bu yüzden Facebook bu acımasız gerçeği hemen fark etmenizi istememekte.

Neden siz?

Bir video ile neden bazı reklamların hedefi olduğunuzu, ilgili şirket ve Facebook Reklamları hakkında detaylı bilgileri öğrenebilirsiniz.

Hesapları yönetin

Reklam Tercihlerinizi Yönetin'e tıklamanızla Facebook size hangi tür reklamları görüp, görmeyeceğinizi seçme imkânı tanıyor.

Kategori seçin

Eğitim gibi bir kategoriye tıklayın ve alt kategorilerde gezin. Görmek istemediğiniz girişleri etkisiz hale getirebilirsiniz.

Gizlilik Ayarları ve Araçları	
Paylaşımınızı kimler görebilir?	Kimler paylaşacağınızı gönderebilir? Arkadaşlar Düzenle
Tüm gönderiler ve etkileşimler olduğun yerden gizlenir mi?	Hareketler Etkileşimleri Kullan Düzenle
Anlaşılabilirlik ayarlarınız veya Facebook Açık paylaşım ayarları gönderilerinizi nasıl etkiler?	Gizli Gönderiler Etkileşimleri Düzenle
Beğeniler kimler beğenebilir?	Sana kimler arkadaşlığı kabul gönderebilir? Herkes Düzenle
Komutanın mesajlarını Gelen Kutubuna düşürmek istersin mi?	Tamamı Filtrele Düzenle
Aramalarla kimler bulabilir?	Facebook'ta kimler e-posta adresini aratabilir seni? Arkadaşlar Düzenle
Facebook'ta kimler telefon numarasını aratabilir seni? Kimler bulabilir?	Herkes Düzenle
Diğer arama motorlarında arama sonuçlarına ulaşarak paylaşımın görünürlüğüne nasıl etkiler?	Hiçbir Düzenle

Your Online Choices
 a guide to online behavioural advertising

Bu web sitesi, site trafiğini analiz edip geliştirmek için veri toplama ve kullanmaktadır. Toplanan veriler kişisel bilgilerinizi içermektedir. Bu bilgileri nasıl toplandığı ve kullanıldığı konusunda kontrol size aittir.

Reklam tercihleriniz

Davranışsal reklam tercihlerinizi kontrol etmek için kullanılabilecek buluntaları kullanın. Tüm şirketler etkinleştirilebilir veya devre dışı bırakılabilir veya tercihlerinizi her şirket için ayrı ayrı belirleyebilirsiniz.

"Deneyim" buluntaları kullanarak, şirketin kendisi ve kullanılabilecek olduğu web sitelerinde (örneğin) davranışsal reklam durumu hakkında daha fazla bilgi sağlayabilirsiniz. Herhangi bir şirketin yaşadığını bildiğiniz, kullanılabilecek sayfaları deneyim edin ve bu durumu / geliştirmeyi aşağıdaki formu doldurarak bize bir e-posta ile iletin, en kısa süre içinde yanıtlanacaktır.

Önemli Not: Kişisel bilgilerinizi sadece sorunuza yanıt vermek için kullanın, herhangi bir pazarlama veri tabanına eklenmez veya herhangi bir pazarlama amacı için kullanılmaz.

Şirketin İhtiyaçları daha fazla bilgi edin

Deneyim sonuçları

- ☒ Bu şirket, işi ilerletmek için kullanıcıların reklamı kullanmaktadır.
- ☐ Bu şirket, işi ilerletmek için kullanıcıların reklamı kullanmaktadır.
- ☐ Bu şirket, işi ilerletmek için kullanıcıların reklamı kullanmaktadır.

Tercihleriniz (Beta)

kimsenin umursamamış olduğu gerçeğiyle yüzleşmek zorunda kalabiliyorsunuz. Cahillik bazen iyi bir şey olabiliyor, fakat aynı kural reklamcılarını kapsamamakta. Reklamcılarının tam olarak kaç kişiye ulaştığını bilmek stratejileri için kesinlikle büyük bir önem arz ediyor.

Facebook kullanıcıları da verileri kullanabilir

Facebook'un kapsamlı bir arama motoru bulunmakta. Bunu kullanarak kişileri ilgi alanları veya ilişkide olup, olmama gibi kişisel detaylarına göre arayabiliyorsunuz. Bundan sadece ilgili kişi habersiz olmakla kalmıyor, bu durum aynı zamanda veri kullanımı ihtimalini de güçlendirebilir. Örneğin 'İstanbul'da yaşayan ve Britpop seven bekâr bayanlar' gibi masumane bir arama belirli sonuçlar ortaya koyacaktır. Herhangi bir veri toplama şirketi bu bilgiyi kullanarak ilgili kişileri ilgi alanları veya yaşadıkları yere göre müzik içerikli reklam mesajlarına boğabilir.

Buradaki anahtar ise dışarıya olabildiğince az bilgi sızdırmak. Şirketlerin kullanabileceği doğum yılı, telefon numarası, ev adresi ya da işle ilgili bilgileri vermekten kaçının. Ayrıca unutmayın ki, birisiyle arkadaş olmanız için bu tür bilgilerinizi başkaları tarafından da görünür hale getirmenize de gerek yok. Diğer durumlarda da olduğu gibi yine en iyi arkadaşınız gizlilik ayarları.

Facebook sizin içeriğinizi kullanabilir

Video ve fotoğraf gibi içerikleri Facebook'a yüklediğinizde, içeriğin sosyal medya hizmetinde tekel harici, transfer edilebilir, alt lisanslanabilir ve dünya çapında telifsiz lisansla kullanılabileceğine de onay vermiş oluyorsunuz. Bu da demek oluyor ki, diğer şirket ve organizasyonlar eğer isterlerse içeriğinizi kullanma hakkına sahiptirler.

İçeriği silseniz bile, eğer diğer kişilerle paylaşmışsanız, içerik halen kullanılabilir. Facebook içeriği sadece bu kişiler de silerse tamamen kaldırmakta. Örneğin, eğer içerisinde birçok kişi etiketlenmiş bir fotoğraf paylaşırsanız, tüm bu kişiler fotoğrafla olan bağlantısını koparmadığı müddetçe bu fotoğraf Facebook tarafından kullanılabilir. Bu durum kişi hesaplarındaki içeriğin silinmesine engel oluyor, fakat aynı zamanda eğer bir kişi bile fotoğraftan çıkmayı reddederse, istemediğiniz içeriğin sonsuza kadar Facebook'ta korunacağı anlamına gelmekte.

Facebook sizin önerilerinizi alıp, bundan para kazanabilir

Eğer Facebook'u daha iyi bir ağ haline getirecek bir fikre sahipseniz ve şirketle bunu paylaşırsanız, size herhangi bir ücret ödenmeden fikriniz hayata geçirilebilir. Bu durum sizin öneri ya da geri dönüş yapma zorunluluğunuzun olmamasına bağlantıyı, dolayısıyla tazminat talep edemiyorsunuz. Bizce de mazur görülebilir, çünkü aynı fikri birçok kişinin önerme riski bulunmakta. Fakat Facebook'un bu yolla sizin aklınızdan para kazanabileceği gerçeği ni de değiştirmiyor.

Başınız belaya girerse Facebook sizi dava edebilir

Facebook siz hizmeti kullanırken iyi davranışlar sergilemenizi haklı bir şekilde beklemekte. Fakat aksi durumlar için de kendini yasal yollardan gayet sağlamla alıyor. Eğer birileri sizin paylaştığınız bir ileti üzerinden Facebook'a dava açarsa, herhangi bir zarar, kayıp veya ödeme sizden tazmin edilmekte. Bu durum "Çevrim içi veya dışı hiçbir Facebook kullanıcısının davranışlarından sorumlu değil" maddesinde açık bir şekilde dile getiriliyor. Bu madde hemen hemen diğer tüm hizmetler için de geçerli ki, aksi takdirde günlerini mahkeme salonlarında geçirmek zorunda kalırlardı. Dolayısıyla bir şeyler paylaşırken dikkatli olun, çünkü büyük ihtimalle hapse girdiğinizde Facebook kefaletinizi ödemeyecek.

Facebook'tan virüs kapabilirsiniz

Şirket her ne kadar bu konuda kendini övmekten pek hoşlanmasa da, aktif olarak siber suçların önüne geçmeye çalışmakta. Ayrıca Dropbox, Pinterest, Twitter ve Yahoo gibi diğer internet firmalarıyla ortak oluşturulan ThreatExchange adında bir siteleri de bulunuyor. Böylelikle şirket uzmanları en güncel tehditler hakkında bilgi paylaşımı yoluna giderek, problem büyümeden çözüm önerileri getirebiliyorlar. Ayrıca geniş kullanıcı tabanıyla karşılaştırsak, Facebook'tan virüs kapma ihtimaliniz oldukça düşük. Fakat kişilerin kolayca harici bağlantılar paylaşabildiği gerçeğini de göz önünde bulundurursak, daima bir risk mevcut. Facebook'un size güvenlik ipuçları veren ve hesabınızı nasıl güvende tutabileceğinizi gösteren bir güvenlik sayfası da mevcut; facebook.com/security.

Facebook'tan çıkma zamanı mı?

Evet, şimdiye kadar değindiğimiz tüm konuları göz önüne alırsak, Facebook'tan çıkış butonuna tıklamalı mısınız? Muhtemelen hayır. Sonuç olarak tüm hatalarına rağmen, Facebook halen oldukça kullanışlı ve eğlenceli bir sosyal ağ ve diğer teknolojiler gibi hayatımızın bir parçası olmuş durumda. Bunun yanında, çıkış süreci de o kadar kolay değil. Kullanıcılar belirli bir noktadan sonra muhtemelen eksikliğini hissediyorlardır. Ayrıca etkisizleştirmeniz de Facebook hesabınızı tamamen silmemekte. Şirket geri döndüğünüzde kaldığınız yerden devam edebilmeniz için tüm verilerinizi saklı tutmakta.

Bizce hesap kapatmak yerine, yapmanız gereken şey kullanma biçiminizi değiştirip, olabildiğince az kişisel bilgi paylaşmanız. Gizlilik ayarlarının her bölümüne göz gezdirin ve ayarları size en iyi hizmet edecek şekilde değiştirin. Ayrıca neyi görüp, neyi göz ardı ettiğinizi de sizin belirlemeniz de gerekmektedir. Biliyoruz zor ama kullanıcı sözleşmesini okumanızda da fayda var. Ayrıca asla sizi ileride zor duruma düşürecek iletiler paylaşmayın. İster arkadaşınız, ister düşman, reklamcı ya da istihbarat örgütleri olsun, dışarıda bir yerlerde sizi takip eden birileri olabilir. yorum@chip.com.tr

Google'dan Bing'e geçmek için 10 sebep

Kullanıcıların %90'ının internet aramalarında Google kullanıyor olması, her zaman en iyi seçenek olduğu anlamına gelmiyor. Bing'in rakibine göre daha iyi yaptığı en az 10 şeyi sizin için listeledik.

Tan BODUR

Bing geleceği tahmin ediyor

Çoğumuz internette arama yaparken daha önce gerçekleşmiş olayları bulmaya çalışıyoruz; fakat Bing henüz gerçekleşmemiş olayların sonuçlarını da tahmin etmeye çalışıyor: futbol maçları, at yarışları, TV yetenek yarışmaları gibi. Tahminlerini yaparken, oluşabilecek her ihtimalin popüleritesini analiz ediyor; uzmanların, yeni analizcilerin ve sosyal medyada paylaşım yapan insanların tercihlerini karşılaştırarak olası bir sonuç çıkarıyor. Şaşırtıcı derecede doğru çıkabilen bu sonuçları henüz ülkemizde deneme fırsatı mevcut değil; ancak www.bing.com/explore/predicts adresinden İngilizce tahminleri görebilirsiniz. Örneğin Avrupa Şampiyonlar Ligi tahminleri için Bing kendi hesaplarını yapabiliyor; aynı arama Google ile yapıldığında UEFA'nın resmi sayfası öneriliyor. Daha kapsamlı görsel arama

İlk bakışta Bing'in resim arama arayüzü Google'inkine çok benziyor. Ancak biraz dikkatli baktığınızda birkaç kullanışlı ve zaman kazandırıcı özellikle karşılaşıyorsunuz. Sonuçları daraltma, açılır pencere ile önizleme, favori aramalarınızı kaydetme gibi kolaylıklar mevcut. Ayrıca kişi aramalarınızı yalnızca vesikalık ya da yalnızca yüz fotoğraflarını filtreleyebiliyorsunuz.

Aramayı masaüstünden yapın

Sisteminiz internete bağlı iken bir arama yapmak için tarayıcı açmak zorunda değilsiniz. Bing Desktop, Windows 8 tarzı bir gadget

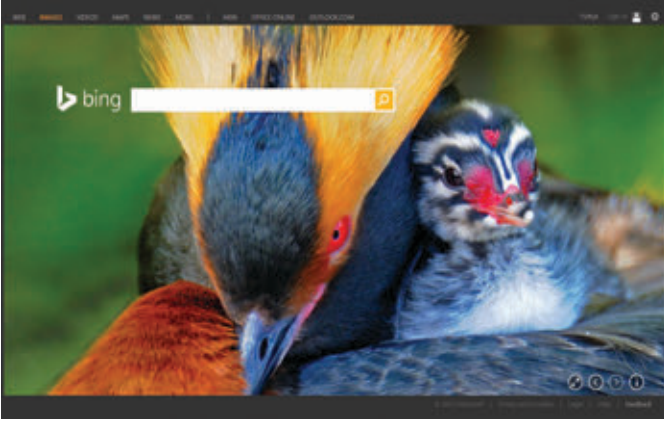
ile masaüstünüzden veya görev çubuğunuzdan Bing'in arama kutusuna anında erişim sağlıyor. Hatta okuduğunuz belge içindeki bir satırda seçim yapıp doğrudan Bing ile arayabilirsiniz (ancak bu aracın, varsayılan tarayıcı ayarlarınızı sıfırlama girişimleri mevcut). Google da bir zamanlar aynı özelliği sunmuş, ancak 2012 yılında şirketin kullanıcıları buluta yöneltme çabalarının bir sonucu olarak bundan vazgeçmişti.

Tanınmış kişilerin hayatları

Genellikle internet üzerinde tanınmış kişileri araştırırken özel bir bilgiye değil, yaşamları hakkında daha geniş bilgiye, çağdaşlarına ve hayatlarındaki önemli olaylara ulaşmak isteriz. Google ana arama kutusunun yanında hoş düzenlenmiş bir özet sunuyor olsa da Bing bir adım daha öteye gidiyor ve o kişinin yaşamındaki dönüm noktalarının da altını çiziyor.

Daha akıllı ve hızlı video aramaları

Her ne kadar Google aramalarınıza birçok video ile dönüş yapsa da, ekranınızın boyutuna bağlı olarak yalnızca birkaç video sonucunu aynı anda görebiliyorsunuz. Bing ise video arama sonuçlarını daha akıllı bir biçimde yerleştiriyor. Ek olarak fareyi video üzerinde beklettiğiniz sürece videonun bir ön izlemesini seyredebiliyorsunuz. Ayrıca Bing yalnızca YouTube gibi popüler sitelerden değil, birçok kanaldan sonuç çıkarabiliyor. İsterseniz bunlar ara-

Bing arka planları: Her gün farklı bir fotoğraf gösteriliyor

sında sadece ücretsiz (veya sadece ücretli) olanları filtreleyebilirsiniz.

Anasayfada ilginizi çekebilecek günlük fotoğraflar

Arama sözkonusu olduğunda Google gayet resmi bir arayüze sahip: sade bir sayfa, Google logosu ve boş bir arama kutusu. Bing ise anasayfasında her gün çekici bir fotoğrafı arkaplan olarak gösteriyor ve yanında o fotoğrafın konusuyla ilgili birkaç enteresan link sunuyor. Fotoğraflar her gün değiştiği için beğendiklerinizi bilgisayarınıza indirip masaüstü duvar kağıdı olarak da kullanabiliyorsunuz. Arama sürecinde dikkatinizi dağıtmadan güzel bir ortam sağlıyor. Bazen Microsoft bu fotoğrafı interaktif hale getirebiliyor. Bing'in arka plan olarak daha önce kullandığı fotoğraflarını görebileceğiniz bir resim galerisi de (www.bing.com/gallery) mevcut.

Bing'in geleceği hakkında ne düşünüyorsunuz?

Microsoft kullanıcılara Bing'in geleceği hakkındaki düşüncelerini de soruyor. Çok önemli bir katkı olmasa da Bing Listens sitesi (binglisten.uservoice.com), Google'ın davudi duruşuna göre daha insansı diyebiliriz. Bu sitede Bing'in hangi hizmetlerinin geliştirilebileceği gibi yorumlar yapabiliyor, diğer kullanıcıların yorumlarına oy ve cevaplar verebiliyorsunuz. Kullanıcılardan gelen tavsiyeler arasında; sadece son 24 saat içinde gönderilen içerikler arasında arama yapma; kendi yüklediğiniz bir resimle ilgili görsel aramalar yapma, satışta olan ürünlerle ilgili indirim seçenekleri araması gibi öneriler mevcut.

Bing Desktop: Web'i masaüstünüzden arayın

BING NEYİ YANLIŞ YAPIYOR?

Microsoft ve arama motoru Bing'i yerden yere vurmaya hazır birçok eleştirmen mevcut. Aslında Bing, Google ile karşılaştırıldığında çok da geride değil. Uzun süredir denemediyseniz ufak bir ziyarette fayda var; özellikle görsel/video arama ve tahmin yetenekleri hayli başarılı. Diğer taraftan dağıttığı ödüllerin yalnızca ABD kullanıcıları ile sınırlı olması pek hoşumuza gitmiyor (ABD kullanıcıları Bing aramaları ile kazandıkları puanlarla 100 GB OneDrive depolama alanı ya da aynı mağaza indirimleri gibi bazı hizmetlerde indirim sağlayacak kuponlara sahip olabiliyorlar).

Hızlı, detaylı arama sonuçları

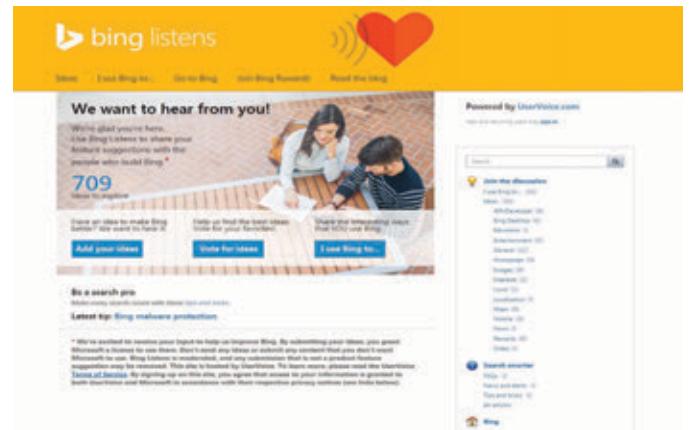
Google'ın otomatik tamamlama özelliği daha sözcüğü yazmayı bitirmeden ne aradığınızı tahmin etme yetisine sahip. Fakat bu özellik, Bing'in Snapshot servisinin yakınından bile geçmiyor. Arama kutusuna bir kelime yazmaya başladığınız anda karşınıza, Bing'in aramanızla ilgisi olduğunu düşündüğü bir fotoğraf ve bazı linkler çıkıyor. Fotoğraftaki kişinin biyografisi, bir hayvana ait görüntü ve videolara ek olarak -eğer arama motoru ilgisi olduğunu düşünüyorsa- sosyal medyadan sonuçlar ve haberler bile görüntülenebiliyor.

Arama kutusundan uçuşları takip edin

Tatile ya da iş seyahatine çıkmaya hazırlanıyorsanız ve uçağınızın rötör yapıp yapmadığını, uçuşun iptal edilip edilmediğini merak ediyorsanız Bing arama kutusuna uçuş bilgilerinizi yazarak kontrol edebilirsiniz. Bing ilgili uçak ve uçuşla ilgili en güncel bilgileri anında ekranınıza getiriyor.

Bing, kendisini Google ile yarıştıyor.

Microsoft'u mazlum görmek tabii ki çok güç; ancak arama motoru sözkonusu olduğunda yazılım dev, Google'ın hala çok gerisinde kalıyor. Buna rağmen alçakgönüllülükle kendisini Google ile yarıştıran ufak uygulaması sempatik diyebiliriz. Bingiton.com adresinden deneyebilirsiniz. Bu araç, sizden 5 arama terimi girmenizi ve en beğendiğiniz sonuçları seçmenizi istiyor; hem de seçimlerinizin Bing mi, yoksa Google tarafından mı sunulduğunu bilmeden. Bazı uzmanlar bu aracın güvenilirliğine kuşkuyla bakıyorlar fakat yine de denemekte fayda var. yorum@chip.com.tr

Bing Listens: Kullanıcılar Bing'in geleceğini şekillendiriyor.

Oyuna Gelmeden Ücretsiz Yazılımlar İndirin

CHIP, sizlere istenmeyen sürprizlerle karşılaşmadan istediğiniz yazılım ve uygulamaları nasıl indirebileceğinizi gösteriyor

Ozan KAYA

En İyi Ücretsiz Uygulamalar köşemizi doldurmak için programlara göz gezdirdiğimizde, aradığımız en önemli kriterler yenilik, herhangi bir ücretin olmaması ve PC sağlığına tehdit oluşturmamak. Ne yazık ki son zamanlarda ücretsiz uygulamaların ya çoğu 'crapware' olarak adlandırdığımız, istenmeyen diğer uygulamalarla beraber paketleniyor ya da ilk bakışta göze çarpmayan kısıtlamalara sahip. Örneğin, bir sistem aracı PC'nizde sorun bulabilir, fakat düzeltmek için ücretli sürümüne yükseltme isteyebilir. 'Ücretsiz' olduğunu iddia eden bir yazılımın sizce bu tür bir davranış sergileyebilir mi? Bizce sergilememeli, fakat tüm bu hilelerden sıyrılıp %100 ücretsiz yazılım ve uygulamaları indirmenin yolları da mevcut.

Bu makalemizde istenmeyen ekstralardan uzak durma adına tavsiyeler, "ücretsiz" olarak tanımlanan programların nasıl bir külfete sahip olabileceği ve programları indirmeden temiz olup, olmadıklarını anlama yöntemleri üzerinde duruyoruz. Ayrıca ücretsiz yazılımların her geçen gün neden gözle görülür oranda azaldığı konusuna da açıklık getireceğiz.

Neden indirme sitelerine güvenmemelisiniz

Ücretli bir program indirmek istiyorsanız, üretici ya da Download.com (download.cnet.com) gibi yazılım sitelerinden edinebilirsiniz.

Geliştiriciler genellikle programlarını bu tür sitelerde yayınlamayı daha uygun görüyorlar, çünkü geniş bant için ödeme yapmalarına gerek kalmıyor. Geliştirici ücretsiz bir program sunduğunda, kendi sitesinden yapılan her indirimde geniş bantta tahsis yaşanmakta, tabi bu da kendi cebinden para çıkacağı anlamına geliyor. Fakat programını başka bir kaynakta yayınlarsa, geniş bant için ücret ödemesine gerek kalmıyor. Ayrıca programın daha büyük bir kitleye ulaşabilme ihtimali de bulunuyor.

Bir zamanlar güvenle yazılım indirdiğiniz sitelerin çoğu, üzücüdür ki karanlık tarafa geçmiş durumda. Bunun asıl sebebi ise artan giderler ve reklam gelirlerinin yeterli düzeyde olmaması. Bu sebepten ötürü indirme sitelerinin çoğu artık ekstra ve PUP'lara (potansiyel olarak istenmeyen program) sahip programları önermeye başladılar. Download.com bu konuyu oldukça ileri götürmüş durumda, çünkü üst şirketi CNET'in kendi kurulum dosyasıyla geliyor. Bu ekstra programları kurulumda çıkarmak da oldukça zor, hatta soluk 'Reddet' butonu gibi ucuz numaralar bile kullanılıyor. Her ne kadar yoğun şekilde eleştirilmesine rağmen çoğu programlarda yer alsa da, ne var ki Download.com'daki her program bu yükleyiciyi kullanmamakta. Kural olarak, eğer Download Now butonu altında Secure Download butonu da bulunuyorsa, güvendesiniz demektir. Fakat eğer yükleyici etkin olarak etiketlenmişse,

İndirme siteleri yazılımları iyice şişiriyor.

bunun yerine 'Direct download' bağlantısına tıklamanız gerek-mekte. Eğer bu bağlantı bulunmuyorsa, programı başka bir site-den indirmeyi deneyin.

İlginç olanı ise, programları Chrome'dan indirdiğimizde, Down-load.com yükleyicisini çoğu durumda (hepsinde olmasa da) bay-pas edebildik. Fakat eğer Firefox ya da diğer tarayıcılardan birini kullanıyorsanız, ekstradan dikkatli olmanız gerekiyor. Deneme amacıyla KMPlayer programını Download.com'dan Firefox'tan Installer Enabled indirme bağlantısıyla indirdik. Eğer program ku-rulumunda 'Decline'a tıklamasaydık, büyük ihtimalle ana sayfa-mız, arama motorumuz ve yeni sekme sayfamız tüm tarayıcılarda Yahoo ile değiştirilmiş olurdu.

Tucows (www.tucows.com) ise ekstra programlarla dolu indi-rimler sunan başka bir site ve tekno ipucu sitesi How-To-Geek tara-fından "internette kaldırılması gereken bir utanç -top listesin-den sunduğu öğelerin neredeyse tamamı sahte scareware uygula-malardan oluşuyor" (<http://chip.tk/1HqOf8m>). Hatta saygı duyulan açık kaynaklı depo DevShare (sourceforge.net/devshare) bile tasarımcılara kurulum sırasında "diğer ilgili teklifleri" önermesi adına yazılımlarına izin vermesi için para teklif etmekte. Tasarımcı-ların çoğu "indirme projelerini aylık gelire dönüştüren" bu teklif-leri geri çevirmiyor, çünkü tek yapmaları gereken sadece onay vermek. Fakat bazı tasarımcılara göre bu tür aldatıcı yapıya sahip ekstraları kullanmak etik bir duruş değil ve yazılımlarını geliştir-me noktasında gönüllü bağışları kabul etmeyi tercih ediyorlar.

İndirme siteleri işe yaramaz ekstralara yükleyen kurulum dosya-larını sunmasalar bile tetikte olun. Asıl problem, her ne kadar in-dirme sitesi size şüpheli gelmese bile, halen "ücretsiz" yazılımları desteklemek adına paket programlar ekleme yoluna gidebilirler. İndirme siteleri size programın 'tekliflerle' geldiği konusunda uya-rı yapabilir (ki bizce yapmalı da), fakat yapmamaları ihtimaline karşı gözünüzü dört açın.

İstenmeyen ekstralardan uzak durmanın yolları

Eğer mümkünse programları Download.com ya da Tucows gibi si-telerden değil de, geliştiricinin kendi sitesinden indirin. Tabi bu yazılımın ekstralardan kesin olarak arındırılmış olacağı anlamına da gelmiyor, fakat üçüncü parti yükleyicilerinin reklam ve diğer yazılımlarını sunmasına engel olacaktır. Bazı yazılımlar yükleyici ve taşınabilir sürümleriyle gelmekte, örneğin bir CHIP favorisi olan CCleaner www.piriform.com/ccleaner/builds adresinde iki tip kurulum sunmakta. Taşınabilir seçeneği seçmek size sadece aradığınız yazılımı yükleme imkânı sunacaktır, çünkü yükleyici dosyası içermemekte. Eğer geliştirici sitesinde yazılımın taşınabi-ler sürümünü bulamıyorsanız, şansınızı bir de yazılımların yük-le-yicisi olmayan sürümlerinin bulunduğu harika PotableApps.com (portableapps.com) adresinde deneyin.

Diğer bir seçenek te yazılımları Ninite'den indirmek (ninite.

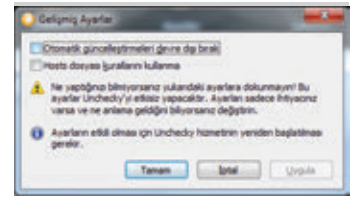
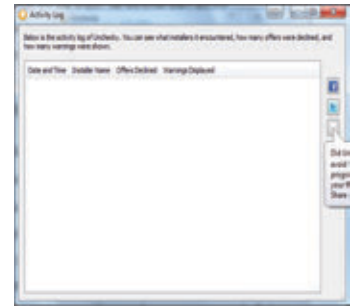
MINİ ATÖLYE

Unchecky ile ekstra programlardan uzak durun

1 Kurulumundan sonra, Unchecky (unchecky.com) devamlı olarak arka planda çalışmakta -siz çalışmakta olduğunu fark etmeseniz bile (her ne kadar bildirim alanın-da simgesi bulunsada). İçin-de ekstra program veya tek-lifler bulunan bir program kurun (uTorrent gibi). Unc-checky sizi bir şeyleri reddetti-ğinde uyaracaktır.

2 Program penceresini aç-mak için Unchecky ikonu-na çift tıklayın. Buradan yazı-lımın çalışır durumda oldu-ğundan emin olabilirsiniz. Ayrıca bugüne kadar kaç ta-ne kutucuktaki onayın kaldı-rıldığını da görebilmeniz mümkün. Reddedilen teklif-leri görmek için Activity Log'a tıklayın. Buradan hangi pro-gramların ekstralara geldiğini de öğrenebilirsiniz.

3 Hizmeti istediğiniz zaman geçici olarak devre dışı bi-rakabilirsiniz. Bildirim alanı ikonunu saklamak ve geli-şmiş ayarlara ulaşmak için Settings butonuna tıklayın. Buradan otomatik güncelle-meleri kapatıp, yazılıma 'dosya kurallarını sakla' komutunu uygulamaması yönünde ya-pılandırabilirsiniz. Ayarları sadece ne yaptığınızı biliyorsanız de-ğiştirmenizi öneririz.

com). Bu harika sitede tarayıcılar, mesajlaşma araçları, medya oy-natıcıları, görüntüleme yazılımları, güvenlik programları ve çevri-miçi depolama araçları da dâhil düzinelerce popüler programın en güncel sürümlerini bulabilirsiniz. Siteden indirmek istediğiniz tüm yazılımları seçin ve Get Installer'a tıklayın. Bunun ardından Ninite tüm yazılımlarınızı mümkün olan en basit yolla kuracak olan bir yükleyici oluşturacak, ayrıca en güzel yanı da herhangi bir ekstrayla program, araç çubuğu ve teklifle karşılaşmamanız. Ke-sinlikle Download.com gibi diğer sitelere nazaran çok daha güve-nilir.

Alternatif olarak, Ninite kadar basit olmasa da (standart arayü-zü yerine bir pencere içinde komut istemcisi kullanmakta) kesinlikle daha hızlı olan Chocolatey (chocolatey.com). Adobe Reader, Paint.NET ve VLC gibi programlar da dâhil daha binlerce programı, herhangi bir ekstrayla karşılaşmadan web sitesinden, yükleyicisi-yle sadece choco install vlc gibi bir komut girerek indirebiliyorusu-nuz. Chocolatey'e alışması biraz zaman alabiliyor, fakat hileli programlardan kurtulma konusundaki etkinliğini göz önüne alırsak, kesinlikle buna değer.

Ninite ile popüler yazılımlar paket halinde kuruluyor.

Program yükleyicisiyle web sitesinden bir program indirdiğinizde, kurulum işlemine özellikle dikkat edin –sadece artarda ilerle butonuna tıklayarak değil. Gizlenmiş ekstra teklif ve programların yüklenmesini önlemek için standart ‘önerilen’ yerine, daima özel kurulum seçeneğini seçin.

Ayrıca, arka planda sessizce çalışarak, sadece ekstralara sahip bir programı yüklemeye çalıştığınızda canlanan, harika ve ücretsiz araç Unchecky’den de (unchecky.com) bahsetmesek olmaz. Tabi halen yükleme yaparken dikkatli olmanızda yarar var, çünkü Unchecky her ne kadar size bu konuda yardımcı olsa da (ve kendini güncel tutsa da), tamamıyla hata geçirmez değil. Unchecky’i nasıl kullanacağınızı öğrenmek için mini atölyemize göz atın.

‘Freemium’ değil, ücretsiz yazılım indirin

Eskiden üç tür yazılım bulunurdu –ücretsiz, ücretli ve demo/shareware, ama artık başka bir tür daha oluşmakta. Freemium, ilk olarak 2006’da ortaya çıkan bu terim, ücretsiz olan, fakat bazı ek özelliklere erişebilmek için sizlere ‘premium’ seçeneğini sunan yazılımları tarif etmek için kullanılmakta. Freemium oyunlar bunlara çok güzel bir örnek. Oyun ücretsiz olarak sunulmakta ve para ödemeden oynayabiliyorsunuz. Fakat kaynaklar sınırlı ve çabucak tükeniyor, dolayısıyla ilerleme kaydetmek için çok zaman harcıyorsunuz. İşleri hızlandırmak içinse sizlere ücretli seçenekler sunuluyor –tekrar ve tekrar. Diğer freemium oyunlarda ise karakter elbiseleri gibi öğeleri ücretle pazarlıyor. İndirilmesi ücretsiz olabilir, fakat uzun vadede çok daha fazla ücret ödemiş oluyorsunuz. Özellikle de bu oyunlar hedef kitlesi olarak genç jenerasyonu seçtikleri için, anne ve babalarının paralarını harcarken pek de tedbirli davranmıyorlar. Freemium.org’a göre (www.freemium.org) freemium kullanıcıların sadece çok az bir bölümü ücret ödemekte, fakat bu kullanıcıları da son kuruşuna kadar sömürebiliyorlar.

Freemium modelini sadece oyunlar da kullanmıyor –ücretsiz olup, sizlere ekstra özellikleri parayla sunan birçok program da mevcut. Bu durum freemium oyunlardaki kadar kötü değil, fakat geliştirmelere genelde sadece bir kere para ödendiği için daha çok karşımıza çıkabiliyor.

Bundan uzak durmanın yolu yazılımın sitesinde ‘Şimdi Satın al’ bağlantısı aramak. Doğru ücretsiz sürümün indirme bağlantısına tıkladığınızdan emin olun (bazı tasarımcılar yazılımların ücretsiz ve freemium sürümlerini çıkarıyorlar, fakat doğru butonu bulmak bazen oldukça zor olabiliyor). Program aramak için Google’ı kullanmak yerine, programın ücretsiz, açık kaynaklı ya da ücretli olduğunu özellikle belirten AnternativeTo (alternative.net) gibi güvenilir bir kaynak kullanabilirsiniz.

Uygulama içi satın almalara sahip uygulamalardan uzak durun

Chocolatey ile yazılımlar komut sisteminden kuruluyor.

Geçen yıl Apple App Store iOS uygulamalarının yanındaki ‘Free’ (ücretsiz) butonunu ‘Get’ (indir) butonu ile değiştirdi. Bunun sebebi ise sözde ‘ücretsiz’ uygulamaların aslında uygulama içi satış yapması. Mağazada gezinirken üç çeşit ‘Get’ butonuna rastlıyorsunuz. Biri uygulamanın ücretsiz olduğunu belirten sade ‘Get’ butonu, diğeri uygulamanın evrensel ve iPhone ile iPad için mevcut olduğuna işaret eden ‘Get+’ butonu (sağ üst köşesinde küçük bir artı simgesi bulunuyor), bir diğere ise sizi daha sonra bir noktada ücrete tabi tutan uygulamaları belirten ‘Get – In-App Purchases’ (Uygulama İçi Satın Alımlar) butonu.

Eğer App Store’da iPhone ya da iPad’den geziniyorsanız, ilgilendığınız öğeyi seçin ve In-App Purchases’ bölümüne kadar kayın ve daha sonra olası ücretlendirmeleri öğrenmek üzere üzerine tıklayın. Eğer mağazayı iTunes’da görüntülüyorsanız, In-App Purchases bölümü sol kısımda listelenecek.

Neden ücretsiz uygulamaları bulmak zamanla daha da zorlaşıyor

Ücretsiz ürün veya hizmetler için çokça tekrarlanan bir söz vardır: “eğer ürün için ödeme yapmıyorsanız, ürün sizsinizdir”. Durum tam anlamıyla bu değil, fakat doğruluk payı da var. Kimi insanlar sadece eğlence için kodlama yapsa da, çoğu programcılar emeklerinin karşılığında şöyle ya da böyle bir ödeme yapılmasını talep ederler. Yazılım tasarımcılarının indiriciler üzerinden para elde edebilmesinin çeşitli yolları mevcut. Ürüne ya da siteye reklam yerleştirilebilir, bağış istenebilir, ücretli pro sürümler veya uygulama içi satın alım teşvik edilebilir ya da destek için ücret talep edilebilir (çoğu Linux dağıtıcısının yaptığı gibi). Bunlar haricinde bir de ürünü ekstra teklif ve programlarla paket halinde sunmak var ki bu para kazanmanın en kolay ve en ahlaki olmayan yolu.

Yazılımcılar için en büyük sorun ise biz tüketicilerin ‘ücretsiz’ ürünün tamamen ‘ücretsiz’ olmasını istememiz. Ad Blocker’lar reklam gelirlerini büyük oranda kısıtlamakta ve sadece başka bir butona tıklayıp, yazılımı direkt olarak indirmek varken kimse bağış yapmak da istemiyor. Ayrıca geliştirici bir özelliği uygulama içi ücretlendirme ile sunarsa, çoğu kullanıcı da bunu satın almak yerine, başka bir alternatif bulma yöntemine gidiyor. Tabi bunun sonucunda da çoğu yazılımcı programlarını ekstra programlarla paket halinde sunma yoluna gidiyor. Sonuçta yükleyici her seferinde üçüncü parti programını yüklediğinde –kazara (ki bu daha büyük bir ihtimal) ya da isteyerek gelir elde etmekte. Bu tür paketleme yöntemi o kadar yaygın ki bazı yazılımcılar bu yöntemi sadece rakipleri de kullanıyor diye tercih ediyorlar. Reklam ağı OpenCandy’nin (opencandy.com) ‘önerilen’ (ya da istenmeyen) uygulamaları her ay yükleyiciler tarafından 100 milyon kere yük-

Introducing Unchecky!

Keep your decisions clear

Unchecks

Warns

Updates automatically

Unchecky yazılımlarla birlikte istenmeyen araçların kurulumuna engel oluyor.

lenmekte. Ayrıca bu kurulumların dünya çapında %95'inin de gelir getirdiğini iddia ediyorlar. Tabi böyle bir güç karşısında bizim tamamen ücretsiz programlar bulma ihtimalimiz de oldukça azalıyor.

Siz her ne kadar bu ekstralar için ücret ödemekten kaçınırsanız da, çocuğunuz ya da torununuz sizin kadar sağlam bir iradeye sahip olmayabilir. Tabi bu kişilerin ilk olarak sizin App Store parolanızı bilmeleri gerekiyor (ya da siz zaten giriş yapmış olmalısınız), fakat buna ek bir önlem almak istiyorsanız, uygulama içi satın almayı tamamen etkisizleştirebilirsiniz. Settings, General, Restrictions'a gidin ve 'Enable Restrictions'a tıklayın. Restrictions parolanızı girmeniz istenecek. Bu aygıtınızı açarken girdiğinizden farklı bir parola. Aşağıya kayın ve 'In-App Purchases' kısmının seçili olduğundan emin olun. Eğer satın almayı tamamen kaldırmak istiyorsanız, 'iTunes Store', 'iBook Store' ve 'Installing Apps' seçeneklerini de kapatın.

Eğer Android bir aygıt kullanıyorsanız, uygulama içi satın alma sahip uygulamalar bu şekilde etiketlenektir. Ücret özetini uygulama bilgileri bölümünde 'Additional Information' altındaki 'In-app Products' kısmında bulabilirsiniz. Nelerin satın alınabilir olduğunu ya da tam olarak ücretleri yer alması da, en ucuzdan en pahalıya ücret aralığı gösterilmekte.

Buna ek olarak, Play Store'dan aygıtınıza bir şey yüklemeyen önce, uygulama içi satın almaların 'App permissions' ekranında listelendiğini de göreceksiniz.

Uygulama içi satın almaları Android'de engellemek için, Google sizlere Play Store'u parola ile korumanızı önermekte. Uygulamayı açın, Menü ikonuna tıklayın ve Ayarları açın. 'Satın alma için kimlik doğrulaması'na tıklayın ve 'Bu cihazda Google Play'den yapılan tüm satın alma işlemleri için' seçeneğini seçin.

İndirmeden önce dosyaları istenmeyen sürprizlere karşı tarayın

Bilmediğiniz bir siteden, daha önce duymadığınız bir program indirmek riskli bir iş. Her ne kadar anti-virüs yazılımınızın sizi bu tür tehlikelere karşı koruyor olması gerekse de, indirme aşamasına gelmeden önce birkaç adımla işinizi şansa bırakmamanız mümkün. Google'ın sahip olduğu ücretsiz çevrimiçi aracı VirusTotal (www.virustotal.com) herhangi bir dosyayı, aralarında AVG, Bitdefender, F-Secure, Kaspersky, Malwarebytes, Panda ve Sophos'un da bulunduğu 50'nin üzerinde anti-virüs motorunda test edebiliyor. Fakat daha da önemlisi, araç siteleri ve ya da indirme URL'lerini de test edebilmekte, dolayısıyla İndir butonuna tıklamadan önce, dosyanın güvenliğinden emin olabiliyorsunuz. Sadece web adresini kutuya yapıştırın ve 'Scan it!'e tıklayın.

Eğer dosya üzerinde oynanmamış olduğundan emin olmak istiyorsanız –örneğin, bir malware güvenli bir program kategorisine

UTANÇ TABLOSU EN KÖTÜ 5 PAKET SÜRPRİZİ

uTorrent Popüler BitTorrent aracı uTorrent kurucusunda Bitcoin para aşırma aracı Epic Scale ile birlikte gelmekte. Program kurulduğu sistemden üçüncü parti şirketlerine para kazandırmakta.

Superfish Çin'in bilgisayar devi Lenovo, geçtiğimiz yıl bazı kullanıcılarının notebook'larına Superfish adında bir reklam yazılımı ve bunun haricinde 200'ün üzerinde tarayıcı eklentisi paketledi. Superfish, HTTPS güvenliğini kırmakta, webmail ve çevrimiçi bankacılığı istismar edilebilir hale getirmekte.

Comodo Güvenlik firması Comodo, web sayfalarındaki reklamları, 'sözde' güvenilir kaynaklardan gelen kendi reklamlarıyla değiştiren ve yine Superfish gibi, HTTPS bağlantılarının güvenliğini kıran PrivDog adında bir programı piyasaya sürdü. Comodo yazılımın en tehlikeli sürümünün dağıtımını üstlenmediğini iddia ediyor, fakat çıkardıkları sürüm de yeterince kötü.

Lavasoft Yayımcı Lavasoft, Komodia'dan hatalı bir trafik takip motoru olan SSL Digtort'u Ad-Aware Web Companion gizlilik yazılımında kullandı. Aynı alt içerik Superfish'de de kullanılmakta. Her ne kadar araç bir güncelleme ile kaldırılrsa da, izleri hale bulunmakta.

CNET Popüler indirme sitesi Download.com'un sahibinin kurucusunda birçok HTTPS-kaçırma yazılımının bulunduğu ortaya çıktı. Konu hakkında detaylı bilgiyi How-To-Geek'de bulabilirsiniz.

Bu tatsız sürprizlerden biri tarafından saldırıya uğradığınızdan mı şüpheleniyorsunuz? filippo.io/Badfish/ adresine gidin ve tarayıcınızı bu güvenlik açıklarına karşı test edin.

eklendiğinde- MultiHasher'i (www.abelhadigital.com/multihasher) kullanarak 'kontrol toplamında' (eşsiz bir tanımlayıcı kod) bir değişiklik yaşanıp, yaşanmadığını analiz edebilirsiniz. Ayrıca programdan VirusTotal sorgusu da yapabiliyorsunuz.

Program kurucularında, kurulum başlangıcında genellikle EULA gösterilir (Kullanıcı Sözleşmesi). Eğer bunu dikkatlice incelerseniz –ki maalesef çok azımız bunu yapmakta- istediğiniz programın yanında ekstraların da yüklenmesinden sorumlu olan ikinci bir EULA bulunduğunu görebilirsiniz. OpenCandy bu konuda oldukça kötü bir şöhrete sahip. Bu tür hileli EULA'lardan uzak durmak için, harika ve ücretsiz bir araç olan EULALyzer'i kullanım sözleşmesini sizin için kontrol etmesi amacıyla kullanabilirsiniz. Araç EULA'yı tarayarak içindeki şüpheli kısımları göstermekte, dolayısıyla kurulumdan zamanında vazgeçebiliyorsunuz.

Temizliği onanmış yazılımları bulun

Kullanıcılar ücretsiz program indirirken, indirdiklerinin aslında istenmeyen bir yazılıma gebe olabileceğinin de farkındalar, fakat kurulumdan önce bunu anlamının kesin bir yolu bulunmuyor. İşte tam bu noktada Microsoft'un inisiyatifi olan Clean Software Alliance veya Anti-Malware Testing Standards Organisation (www.amtso.org) gibi girişimler devreye giriyor. Eğer bir yazılım firmasının ürününde bu logo bulunuyorsa, bu programın istenmeyen ekstraları içermediği anlamına geliyor. Digital Exhaust and Coordinated Malware Eradication da benzer prensiplere sahipler. Ne yazık ki günümüzde bu tür girişimler pek de etkili değiller, fakat işler gelecekte değişebilir. Çoğu indirme sitesi ürünlerinin yanında '%100 malware'lerden arındırılmış' gibi onay simgeleri bulundurmakta, fakat bu programların diğer ekstralardan da tamamıyla arındırılmış olduğu anlamına gelmemekte. 🇹🇷

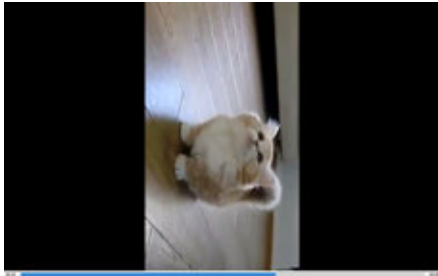
yorum@chip.com.tr

VLC'nin yeni özelliklerini keşfedin

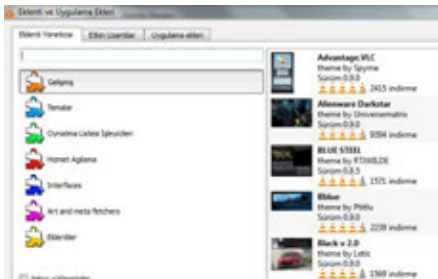
VideoLAN yakın zamanda popüler medya oynatıcısına büyük gelişmeler ve özellikler getiren yeni bir güncelleme yayınladı. İşte bilmeniz gerekenler

Ozan KAYA

VLC Medya Oynatıcısı çoğu ses ve video dosyalarını (CD ve DVD'ler de dâhil) herhangi ek bir codec'e ihtiyaç duymadan tanımlayıp, oynatabiliyor. Ayrıca fotoğrafları slayt gösterisi olarak görüntüleyip, medya dosyalarını internetten yayınlayabilmekte. En son güncelleme (sürüm 2.2, "Weathermax" olarak da biliniyor) oldukça büyük ve yatay resim ve videoları otomatik olarak çevirme; yarım kalan videolarınızı kaldığınız yerden devam ettirme gibi birçok yeni özelliği de beraberinde getiriyor.

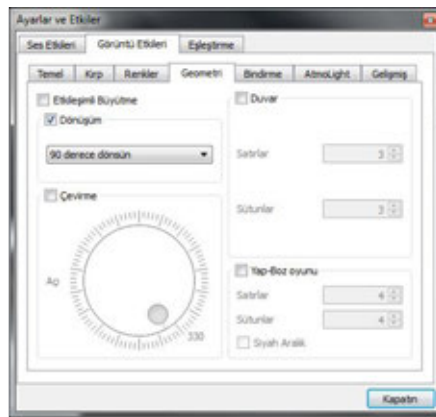

1 Akıllı telefonunuz ile dikey çektiğiniz videolar TV ve YouTube gibi yatay ekranlarda kötü görünebilir. VideoLAN bu "dikey video sendromuyla" savaşıyor ve klipleri otomatik olarak çevirerek kullanıcıları manzara modunda çekim yapmaya teşvik ediyor.

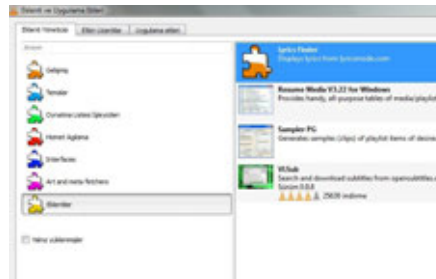

3 VLC Medya Oynatıcısında size ekstra özellikler getiren eklentiler de bulunuyor. Bunları edinmek için yazılımdan Araçlar'a girdin, 'Uygulama eki ve Eklentiler'e ve ardından da çevrimiçi arama seçeneğine tıkla. Genel olarak tüm eklentileri görüntüleyebilir, filtreleme seçeneklerini kullanabilir ya da eklentiyi ismiyle de arayabilirsiniz.

HD codec'ler içinse geliştirilmiş destek bulunmakta; altıyazı indirebiliyorsunuz; ayrıca eklenti ve temaları programın kendisinden bulup, edinebilmeniz de mümkün. Yani kurulum PC'deki donanım hızlandırıcıların kapasitesinin daha iyi kullanımını da sağlıyor. yorum@chip.com.tr

2 Eğer dikey videoları başınızı yana çevirmeden izlemek istiyorsanız, Araçlar'a girdin ve 'Etkiler ve Süzgeçler'e tıklayın. 'Ayarlar ve Etkiler" kutusundan Görüntü etkileri ve ardından da Geometri sekmesine geçin. Dönüşüm kutucuğuna işaretleyin ve '90 derece dönsün' seçeneğini seçin.

4 Ne yaptığını öğrenmek için bir eklentiye tıklayın. Eklentiye VLC'ye eklemek için YouTube'nin butonuna tıklayın. Çalışan tüm uzantıları görmek için Etkin Uzantılar sekmesine gidebilirsiniz. Uygulama Eklentileri sekmesinde de VLC'nin eklentileri bulunmakta.

GÖRÜNÜM

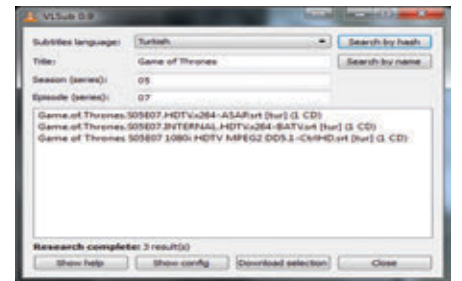
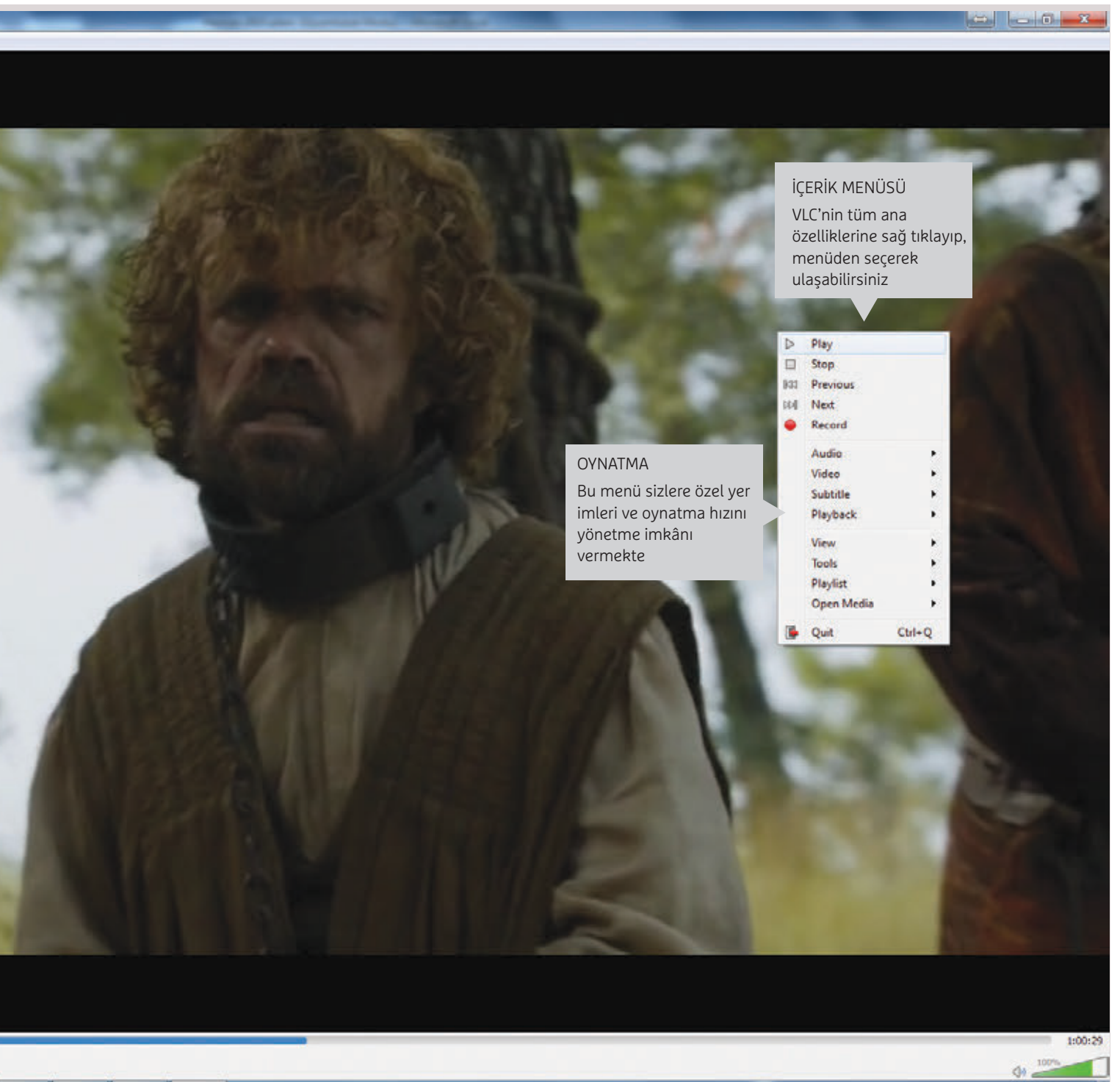
Görünüm menüsü
oyunlatma listesi penceresi
açmanıza, altıyazı
indirmenize ve mevcut
VLC arayüzleri arasında
geçiş yapabilmeye
olanak tanıyor

TAM EKRAN

Videoda tam ekran ve pencere modları arasında geçiş yapmak için butona tıklayın

5 Eğer izlediğiniz videoyu belirli bir noktada durdurursanız, VLC'yi yeniden açtığınızda kaldığınız yerden izlemeye devam edebilirsiniz mümkün. Bu özellik sadece yerel dosyalarda geçerli ve videonun minimum 3 dakikadan uzun olması gerekiyor. Videoyu yeniden açtığınızda kaldığınız yerden devam etmek için Devam butonuna tıklayın.

6 Bu özelliği Araçlar, ardından da Özellikler'den özelleştirebilmeniz de mümkün. Arayüz sekmesinde olduğunuzdan emin olun ve 'Ayarları Görüntüleyin' altından 'Gelişmiş' seçeneğini seçin. Arama kutusundan 'Devam' terimini aratın ve Qt'ye tıklayın.

7 'Oynatmaya devam edin?' seçeneğini listeden bulun. Devam teriminizi özelleştirebileceğiniz bir açılır menü göreceksiniz. Kutucuğa tıklayın ve Sorulsun (varsayılan olarak), Asla (özellikli etkisiz hale getirir) veya Her zaman (daima kaldığınız yerden devam eder) seçeneklerinden size uygun olanı seçin. Kaydedin'e tıklayarak işleminizi onaylayın.

8 VLC Medya Oynatıcısında yeni bir alt yazı indirme özelliği de bulunmakta. Filmi oynatmaya başlayın ve Görünüm, Download subtitles'a gidin. Eğer TV dizisiyse, videonun adının yanında sezon ve bölüm bilgilerini de girin. 'Search by name'e tıklayın, listeden eşleşen bir seçeneği seçin ve 'Download selection'a tıklayın.

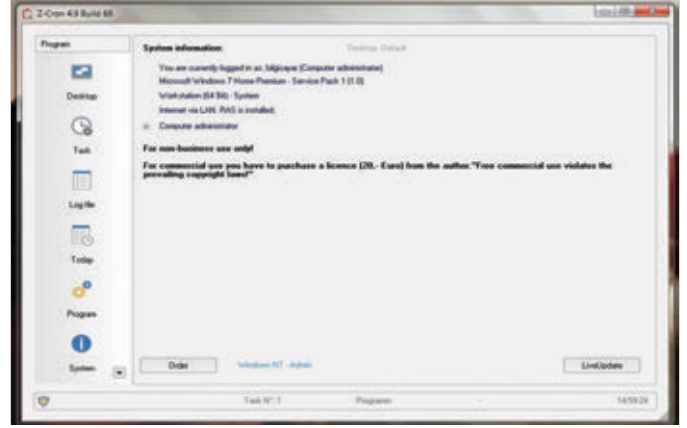
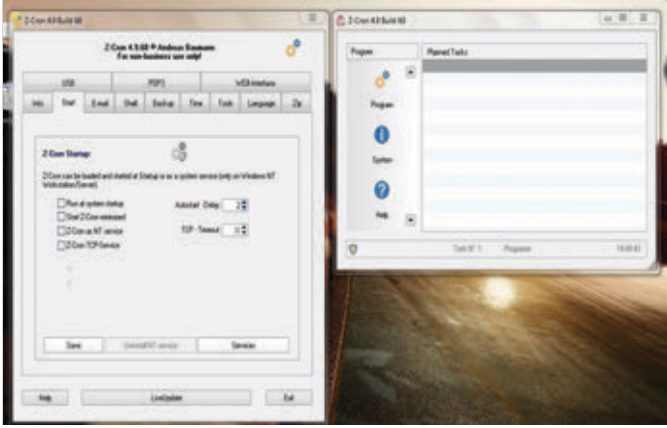
Z-Cron ile PC görevlerinizi otomatikleştirin

Z-Cron: www.z-cron.com | 20 dakika | XP, Vista, 7, 8.1

Ozan KAYA

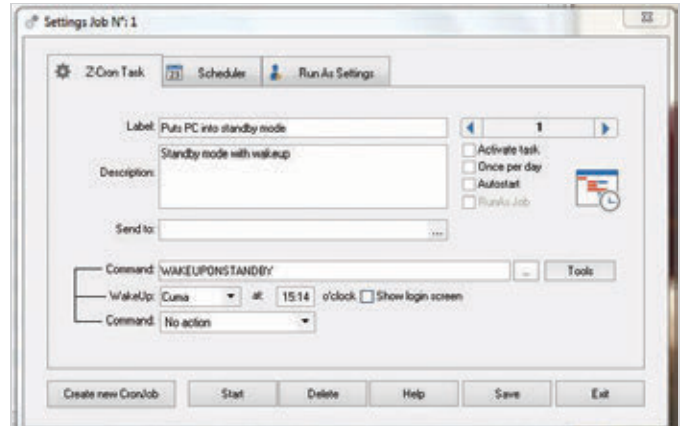
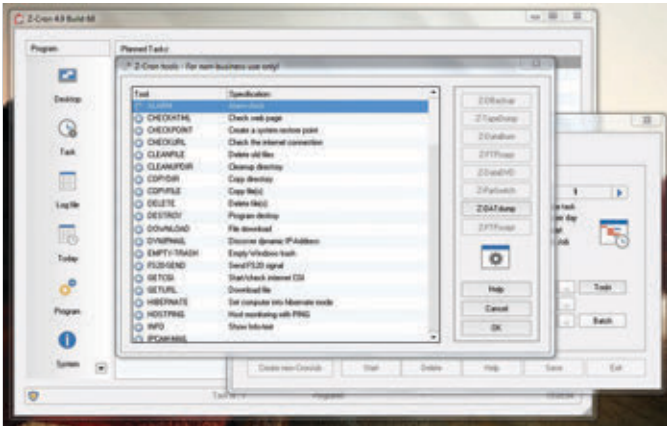
Windows'ta görevleri kurup yönetebileceğiniz bir dâhili zamanlayıcı bulunmakta. Aracı belirli bir zamanda belirli bir programı başlatmak veya diğer işlerinizi halletmek için kullanabilirsiniz. Kullanımı kolay, fakat bazı kısıtlamaları mevcut. Z-Cron (www.z-cron.com) ise Görev Zamanlayıcısı ile benzer bir araç, fakat daha gelişmiş. Özelliklerini kullanmak için PC'nizde kayıt yaptırmanız gerekmiyor (PC'nizin halen çalışır olması gerekmekte) ve belirli tarih ve zamanda dosya indirmesi (özellikle sabah saatlerinde internetinizin en hızlı olduğu zamanı kul-

lanmak isterseniz, çok işinize yarayabiliyor), çevrimdışı olduğunuz an virüs taraması yapma gibi birçok değişik görev aynı anda yerine getirebiliyor. Ayrıca istediğiniz zaman PC'nizi kapatma emri verebilir, belirli bir sayfayı güncellemeler için kontrol edebilir, Sistem Kurtarma noktası yaratabilir, eski dosyaları silebilir, e-mail gönderebilir, PC'nizi kilitleyebilir, Geri Dönüşüm Kutusunu temizleyebilir, müzik çalabilir, ağ adaptörünüzü açıp, kapatabilir (belirli bir zamandan sonra internetinizi kapatabilir), belge yazdırabilir, dosyaları ZIP'den çıkarabilir ve çok daha fazlasını yapabilirsiniz. 📌

1Varsayılan olarak, Z-Cron sadece siz başlattığınızda çalışır, fakat mantıklı olan görevleri yerine getirebilmesi için her zaman çalışır vaziyette bulunması. Programı bilgisayarınızı başlattığında otomatik olarak başlamaya komutlamak için, Program'a, ardından da Start sekmesine tıklayın. Bir Startup seçeneği seçin ve Save ile işlemi onaylayın.

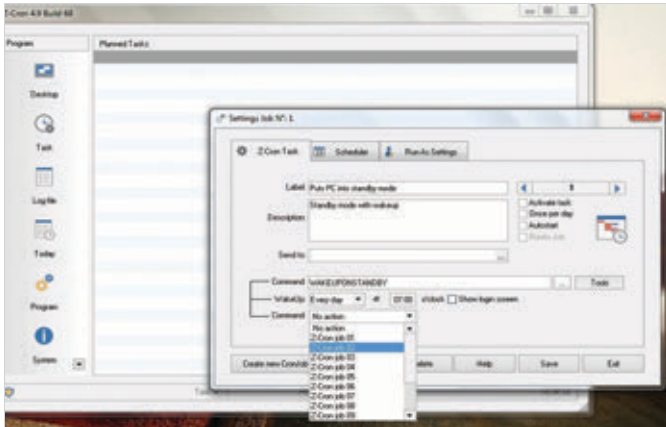
2Desktop (programı bildirim alanına küçültüyor), Task (işleri yaratıp, zamanlamaya yarıyor), Log File (hareketleri listeliyor) ve Today (o günkü zamanlanmış görevleri gösteriyor) butonları da bulunmakta. Program'da yazılımları, System'de ise OS detaylarını yapılandırabiliyorsunuz.

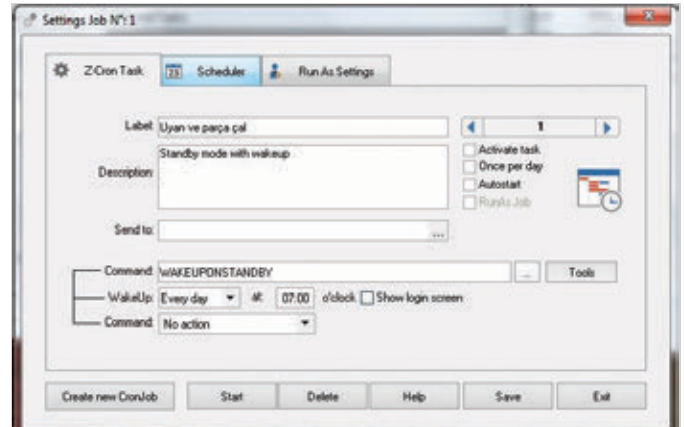
3Görev yaratmak için, yan çubuktaki ilgili butona tıklayın. Gösterdiğimiz örnekte PC saat 2'de bekleme moduna girip, saat 7'de ise tekrar uyanıyor ve ardından da bir müzik parçası çalmaya başlıyor. Tüm mevcut hareketlerin listesine ulaşmak için Tools butonuna tıklayın.

4Listede aşağıya inin, WAKEUPONSTANDBY aracını seçin ve OK'e tıklayın. Görev etiketi ve açıklama kısımları sizin için otomatik olarak doldurulacaktır. Eğer PC'nizi bunun yerine kış uykusu moduna almak (ve sonrasında uyandırmak) isterseniz, PC-TIMER seçeneğini kullanın.

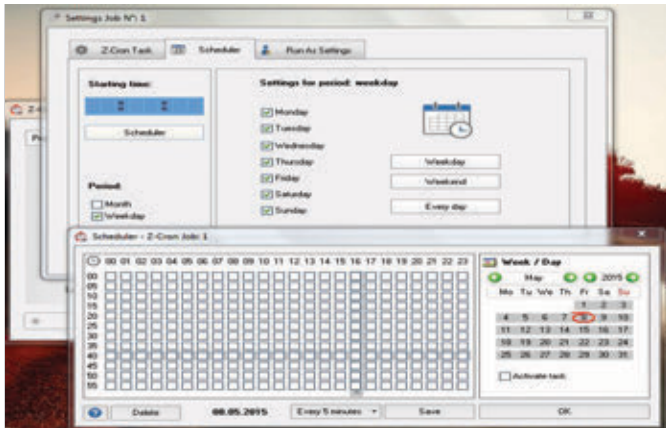
Sağ kısımda Z-DBackup, Z-DataBurn, Z-DataDVD gibi seçeneklere bakmak için Tools butonuna tıklayın. Modüller henüz yüklenmediği için bu seçenekle sönmük görünüp, seçilemeyecek. <http://chip.tk/1FMnKiE> adresine girin ve eksik yazılımı indirin. Kurulum sonrasında Z-Cron'u tekrar başlatın. Artık programdan yeni modüllere erişebilirsiniz.

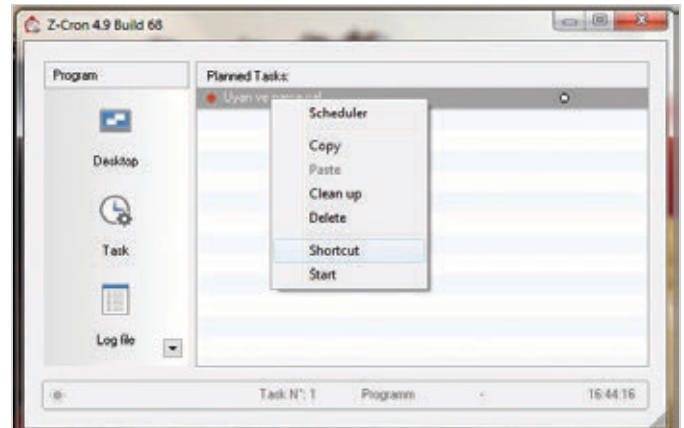
5 PC'nin uyanma zamanını seçin. Bu haftanın bir günü ya da her gün olarak ayarlanabilir. Uyanma zamanını belirleyin. PC uyardığında, bir görev yerine getirmesi yönünde komutlandırabilirsiniz (örneğin, bir parça çalması ya da tarama yapması yönünde). Command menüsünden bir iş de seçebilirsiniz.

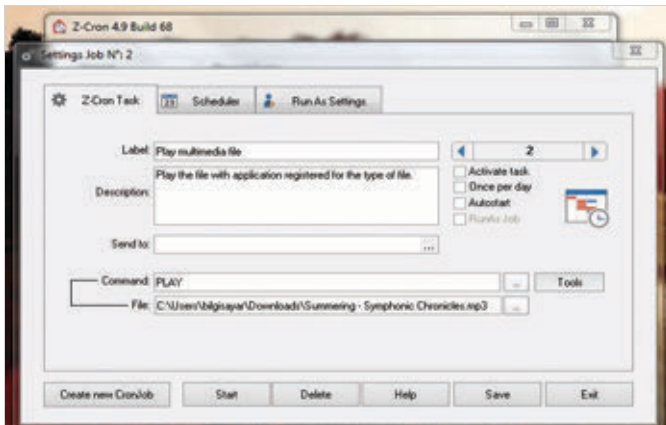
6 Henüz müzik çalışması için bir görev yaratmadığınız için, 'Z-Cron job 02' görevini seçin. İş ismini değiştirin ('Uyan ve parça çal') ve isteğe bağlı bir açıklama girin. PC'nin ne zaman uykuya dalacağını belirlemek için Scheduler sekmesine tıklayın.

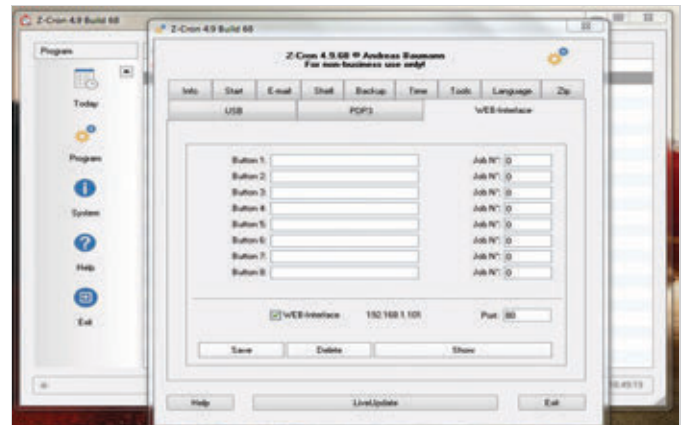
7 Scheduler butonuna tıklayın ve zamanı belirleyin (saat üst, dakikalar ise alt kısımda çalışır). OK'a tıklayın ve takvimi kaydedin. Daha sonra, hangi günler görevin yerine getirileceğini belirleyin. 'Every day'ı seçin (isteriseniz örneğin, cumartesi ve Pazar günlerindeki onayı kaldırabilirsiniz) ve Save'e tıklayın.

8 Görev Planned Tasks altında görünür olacak. Menüden yönetmek için üzerine sağ tıklayın. Görevi manuel olarak çalıştırmak için masaüstü kısayolu da yaratabilirsiniz. Şimdi istediğimiz parçayı çalacak görevi yaratacağız. Task'a tıklayın, iş numarasını 2 olarak değiştirin.

9 Tools butonuna tıklayın, PLAY seçeneğini seçin ve OK'a tıklayın. Tüm detaylar sizin için doldurulacaktır, fakat isterseniz değiştirebilirsiniz. File kutusunun yanındaki tara butonuna tıklayın ve çalmasını istediğiniz MP3 dosyasının dizinini bulun. Zamanı belirleyin ve görevi kaydedin.

10 Program butonu ile güncellemeleri kontrol edebilir, e-mail sunucunuzu yapılandırabilir (mesaj göndermek adına), ayarları yedekleyebilir ve web arayüzünün etkinleştirebilirsiniz. Bu özellik açıkken, uzaktan erişim sağlayabilir, görevlerinizi çalıştırabilirsiniz. Web tarayıcınızda bir IP adresi girin.

Arama Motorları Tarihi ve Google!

Google nasıl 1 numara oldu, en iyi olmayı nasıl beceriyor? İşte aramanın kısa tarihi ve fazlası...

Bing veya Yahoo'yu denedikten sonra bile, pek çok kişinin internet üzerinde arama tercihi yine Google oluyor. Arama motorları arasındaki uçurumlar azalıyor da olsa, Google halen arama dünyasının kralı konumunda yer almakta ve sürekli olarak daha iyi bir hale gelmeye devam ediyor.

Peki, arama motoru tarihinde bugüne kadar neler gördük? Kimler geldi, kimler geçti? Google nasıl 1 numaraya oturdu; bu noktada kalmayı nasıl başarıyor? Arama motorlarının geleceğinde neler var?

Bu yazımızda hem arama motorlarının geçmişine kısa bir yolculuk yapacak, hem de Google özelinde, arama işinde nasıl başarılı olunabileceğini bulmaya çalışacağız...

Arama Motorlarının kısa bir tarihi

Archie'nin yaratılışı (1990)

Archie, genellikle ilk arama motoru olarak düşünülür. Her ne kadar şu anda ilkel gözükse de Archie, kamuya açık FTP sitelerini düzenlemeye yarıyordu ve kullanıcıların belirli dosyaları bulmalarını sağlamaktaydı. Bu arama motoru, World Wide Web öncesindeydi; yani Archie sunucularına yerel bir istemci veya Telnet aracılığı ile ulaşmanın gerekmekteydi.

Archie sayesinde Veronica, Jughead, VLib, Gopher ve diğer benzer şekilde çalışan pek çok teknolojinin ileri atılması sağlandı. Bu teknolojiler, çabuk bir şekilde daha yenileri ile yer değiştirmiş olsalar da bu arama motorları, arama endüstrisinin öncüleriydi.

World Wide Web Wanderer (1993)

1993'te hayata geçen World Wide Web Wanderer, web sitelerini sıralamak ve otomatik bir şekilde veri tabanına yerleştirmek için üretilen ilk "bot" idi. Daha sonra adı "Wandex" olan bu sistem,

Dünya çapında aktif sunucuları sayarak, ağır büyüklüğünü ve büyümesini ölçmek adına kurulmuştu. Ancak web sitelerinde gezinerek içeriklerini sıralamakla görevli olan modern "ağ örümcekleri" için bir plan haline dönüştü.

Excite (1993)

Excite, Stanford Üniversitesi'nden altı lisans öğrencisinin genel dil içerisindeki ilişkilerin istatistiklerini kullanarak sıralamalarındaki ilgili olma durumunu arttırmaya uğraşmalarının sonucu olarak ortaya çıkan bir projeydi. O sıralar Architext olarak bilinen Excite, gazeteciler tarafından web sitesi yorumlarını yazarak daha ilkel olan link tabanlı arama motorları ve listelere göre daha elverişli bir ortam yaratmak için kullanılmaktaydı.

Arama motoru patlaması (1994)

1994 yılı, büyük ihtimalle arama motoru tarihindeki en büyük yıl olabilir. Bu 12 aylık dönemde Infoseek, AltaVista, WebCrawler, Yahoo! ve Lycos'un hayata adım attığını gördük.

Infoseek: Kullanıcıların web sayfalarını gerçek zamanlı olarak kaydetmelerine imkan tanıyor ve otomatik bir şekilde kullanıcı kaynaklı kategorilere göre düzenliyordu.

AltaVista: Sınırsız bant genişliği sunan, doğal dil ile arama yapabilmeye izin verme ve sonuçları iyileştirme için arama düzenleyicileri kullanan ilk arama motoruydu.

WebCrawler: Sadece başlıkların veya başlıklar ve tanımlamaların yerine bütün sayfaları sıralamaya alabilen ilk "crawler" idi.

Lycos: Önem derecesine göre sıralama yapan ilk arama motoruydu. Lycos, depolanan sitelerin en büyük veri tabanını bulunduran siteydi ve hizmet 1996 yılında 60 milyonun üzerinde web sitesini veri tabanında bulundurmaktaydı.

Bu süre içerisinde ve sonrasında ortaya çıkan arama motorları web master tarafından eklenen başlıkları, tanımlamaları ve anahtar kelimeleri içeren meta etiketleri yoğun bir şekilde kullanmaktaydı. Bu etiketler, içerikleri düzenlemek ve tanımlamak için kullanılan asıl yöntemdi.

Aynı zamanda erken SEO uzmanlarının bu sistemi manipüle etmeyi (etiketlere ve içeriğe doğal olmayan bir şekilde anahtar kelimeleri ekleyerek) hızlı bir şekilde çözmeleri ile beraber, web spam'ları için kapıyı da açmış oldu.

Ask/Ask Jeeves (1997)

Ask ve Ask Jeeves hizmeti, insan editörler tarafından popüler kullanıcı aramalarını sıralayarak hem partner hem de paralı ekleme sitelerinin sıralamalarına dahil ediyordu. Bu hizmet, DirectHit olarak adlandırılan bir sistem aracılığı ile otomasyonu da kullanmaktaydı.

MSN/Bing (1998/2009)

Microsoft, diğer ürünlerinin başarısından da faydalanarak kendi arama motorunu yayımladı. Bu arama motoru Overture, Looksmart ve diğer paralı ekleme düzenlemelerini kullanmaktaydı. Google'ın başarısı ile beraber bu sistem değişti.

Google'ın başarılı olması, 2004 yılında MSN'in de benzer - ancak o kadar iyi olmayan - bir sistemi benimsemesine sebep oldu. 2009 yılında MSN, Bing olarak tekrar adlandırılarak kullanıcı arayüzünü geliştirdi ve yazarken size seçenekleri sunan tamamlama özelliğini, içeriklerin sonuç sayfasında gözükmelemlerini ve aramayı daha kolay kullanılır ve daha kolay erişilir kılan yeni özellikleri ekledi.

Google nasıl en iyisi oldu?

90'ların sonlarında arama motorları, alakalı arama sonuçlarının neredeyse bulunmaması nedeniyle kullanılmaz hale gelmişti. Google'ın 1998'deki başlangıcı ve ardından geçen 6 yılın sonrasında, web spam'ı ve arama motoru manipülasyonlarına (daha sonradan SEO olarak adlandırılan) karşı rakiplerin tam olarak bir cevabı bulunmamaktaydı.

Google, BackRub olarak Larry Page ve Sergey Brin tarafından 1996 yılında başlatılan bir proje idi. Projenin amacı, linklerin alakalı olma durumunu birincil arama değişkeni olarak kullanarak arama sistemini köklü olarak değiştirmektir. Bu teoremin arkasındaki fikir ise, bir başka siteye link veren sitelerin bu linklerini, diğer sitelere güven olarak algılamaktı. Bu linkler oy olarak kullanılmaktaydı ve linkin içerisindeki yazılar, sıralamalar için kullanılmaktaydı. Diğer sitelerin verdiği varsayılan bu oylar sayesinde sıralamalar gerçekleştirilmekteydi.

Bu teknoloji oldukça heyecan vericiydi ve Brin ile Page, bu teknolojiyi söylenene göre 750.000 dolar karşılığında satmaya çalıştılar. Neyse ki kimse bu teknoloji ile ilgilenmedi. Tekrar çalışmaya başlayan Page ve Brin, teknolojiyi geliştirdiler ve 2000 yılına ulaştığımızda Google, Dünya'nın en büyük arama motoru haline gelmişti.

Google en üstte kalmayı nasıl başarıyor

Google'ın listenin tepesinde kalmasının arkasındaki en büyük sebep "uyumluluk" olarak özetlenebilir. Pazarlamacılar ve arama motoru uzmanları sistemleri manipüle etmeyi çözdükleri sırada, Google sistemi değiştiriyor. Sosyal medya gibi yeni teknolojiler günlük konuşmalarımızda aktif bir rol almaya başladıklarında, Google bu yeni mecraları algoritmasının içine yerleştirmek için yollar buluyor. Arama alışkanlıkları değiştiğinde, Google da bu alışkanlıklarla kendini değiştiriyor.

Google sürekli izliyor, analiz ediyor ve geliştiriyor. Her birimizden topladıkları büyük boyutlardaki verileri en iyi şekilde kullanarak, sürekli olarak bizlere daha iyi ve daha gelişmiş seçenekler sunuyorlar; sürekli olarak rakiplerinden daha "alakalı" sonuçlarla karşımıza çıkıyorlar.

Aramanın geleceğinde neler var?

Google şu anda listenin en üstünde yer alsın da ve yakın bir gelecekte karşısına eşdeğer bir rakip çıkmayacak gibi gözüke de, internet üzerinde her şey çok hızlı bir şekilde değişebilmekte. Bu yüzden de Google ve rakipleri sonuçların düzgün bir şekilde sunulması için sürekli olarak çalışmaktalar.

Şu anda Bing, Google ve Yahoo!, arama sonuçlarını, bu aramaların arkasındaki amacı anlayarak geliştirmeye çalışmaktalar ve bu sistem anlamsal arama olarak adlandırılmakta.

Örnek olarak "en iyi deniz yemeği" araması, geçtiğimiz yıllarda bu kelimeler için en güvenilir gözükten internet sitelerine güvenmekteydi. Şu anda ise arama motorları, tam olarak neyi aradığınıza odaklanarak en iyi sonucu sunmaya çalışmaktalar. Bu örnekte de kullanıcı ya "yakındaki en iyi deniz yemeği restoranlarını" ya da "tarifleri" aramaktadır. Milyarlarca olası ihtimal arasından bunu doğru bir şekilde anlamak da sorunun asıl başladığı nokta oluyor.

Bu örnek, konumun önemli olmasının da en güzel örneklerinden biri olabilir. Eğer İstanbul'dan arama yapıyorsanız, İzmir'deki deniz yemeği restoranlarını arıyor olma olasılığınız oldukça düşük. Konum temelli arama, şu anda var olan bütün arama motorları için önemli bir yere sahip ve konumun aramalarda kullanımı ile kişiselleşmiş sonuçlar sunulmakta.

Gelişmiş mobil tecrübe

2015 yılı, mobil trafiğin dizüstü ve masaüstü trafiğini geçtiği ilk yıl olarak tarihe geçmiş durumda ve artarak yükselmeye devam etmekte. Öyle ki, akıllı telefonlardan gerçekleştirilen internet kullanımının çoğu arama tabanlı. Ayrıca içinde bulunduğumuz hızla değişen çağdan kaynaklı, mobil kullanıcılara kaliteli bir deneyim sunmak oldukça önemli bir gereklilik.

Google da yeni mobil algoritmalar düzenleyerek mobil cihazlarda düzgün gözükmeyen siteleri sonuç listelerinde arka plana ataya başladı bile. Bu algoritma değişikliği sadece mobil trafik için geçerli ve mobil gelişimin önünü açmak için düzenlenmiş durumda. Ayrıca, Google'ın çağa nasıl ayak uydurduğunun da net bir kanıtı... Yahoo!, mobil deneyime odaklanan bir diğer firma. Eski bir Google çalışanı olan CEO Marissa Mayer, Yahoo!'nın önceliğini değiştirerek, firmayı daha önemli bir yere taşımayı hedeflemekte.

Yeni yollar, yeni algoritmalar...

Arama motorları, sürekli olarak birbirlerine ve açık olarak gözükmeyen sorunlara karşı savaş vermekteler. En iyi olmak için en ilgili cevapları en hızlı bir şekilde sunmaya çalışan arama motorları, sürekli olarak algoritmalarını değiştirmekteler.

Bu konudaki en heyecan verici örneklerden biri de, Google tarafından patenti alınmış olan "Knowledge-Based Trust score" olarak gözükmekte. Her ne kadar Google bu patenti yakın zaman içerisinde arama algoritmasında kullanmayacağını söylemiş olsa da, bu sistemin sunduğu olasılıklar heyecan verici. Google'ın bu sistemi, yapmış olduğunuz aramalarda karşılaştığınız kötü sonuçları kaydederek, sitelerin sıralamalarını sürekli olarak düzenlemekte. Sonuç olarak önümüzdeki birkaç yıl içerisinde arama motoru teknolojisinin nasıl bir hal alacağını tam olarak tahmin etmek oldukça zor gözüküyor. Bununla beraber, neredeyse her sorumuza anında cevap bulabileceğimiz bir çağa hızla yaklaştığımız kesin...

yorum@chip.com.tr

BitTorrent'in son durumu nedir?

BitTorrent giderek daha popüler hale gelirken, telif hakkı sahibi müzik ve sinema endüstrisi ile dosya paylaşımcıları arasındaki savaş daha da büyüyor. Peki, bu cephede son durum nedir?

Cem SANCI

Pirate Bay'i duymayan okurumuz kalmamıştır diye tahmin ediyoruz. Dünyanın en büyük ve en popüler dosya paylaşım servisi haline dönüşen Pirate Bay adından da anlaşılacağı üzere, dosyaların korsan olarak paylaşıldığı bir platform. Geçmişteki yasal takipler nedeniyle sitenin yapısında çok büyük değişimler yaşandı. İlk başta dosyaları fiziksel olarak sunucularında depolayan, ardından dosyaları saklayan kullanıcıların birbirini bulmasını sağlayan ve P2P ağına dönüşen Pirate Bay, bugün artık en önemli BitTorrent sitesine dönüşmüş durumda. Ancak artık erişilebilir değil çünkü İsveç polislerinin baskısıyla sitenin sunucularına el konuldu ve savcılık da devletin Pirate Bay alan adına el koymasını sağladı.

Hatta bu el koyma işlemi büyük bir hukuk savaşına neden oldu çünkü alan adı, aynı tapu gibi veya kişisel mallar gibi, Pirate Bay sahiplerinin özel malıydı. Ancak savcılık büyük bir hukuk mücadelesi başlatarak Pirate Bay'in on milyonlarca dolar değerindeki alan adlarının bir "suç aracı" olduğunu mahkemeye kabul ettirip, devletin alan adına el koymasını sağladı. Bu sırada, alan adını host eden hosting şirketini de dava eden savcılık davayı kazanmasına rağmen Hosting şirketine avukatlık ve dava masraflarını ödemeye mahkum edildi zira hosting şirketinin mahkeme kararı olmaksızın yasaya aykırı olarak bir müşterisinin alan adını savcılığa veya

devlete teslim etmesinin mümkün olmadığını dile getiren mahkeme, savcının hosting şirketine iki yıldır açtığı "bezdirme" davalarının haksız olduğuna hüküm verip savcılığı şirkete 40 bin dolar mahkeme ücreti ödemeye mahkum etti.

Dolayısıyla, bundan sonra Pirate Bay'e ulaşmak çok kolay olmayacak. Pirate Bay'in en büyük rakibi olan diğer P2P siteleri, siteye destek olmak için kendi alan adları içinde, Pirate Bay isminde bir mikro site açarak, Pirate Bay'in tüm veri tabanını bu mikro siteye taşıdılar. Burada amaç aslında Pirate Bay'e bir moral desteği vermek ve P2P'yi savunmak gibi görünse de, internette Pirate Bay'i aratan sayısız insanı kendi sitelerine çekerek kazandıkları trafikle aylık gelirlerini katladıklarını da inkar etmek kolay değil. Yani bu desteğin gerçek nedeni son derece "duygusal"dı.

Dünyanın en büyük BitTorrent sitesine dönüşen Pirate Bay'in ABD eğlence endüstrisinin yasal takipçileri ile arası çok uzun zamandır sorunluydu ancak kendilerine en iyi avukatları kiralayan Pirate Bay bir şekilde yasal boşlukları kullanarak ABD'li avukatları elleri kolları bağlı bırakıyordu. ABD eğlence endüstrisi ise Pirate Bay nedeniyle sayısız müzisyen, oyuncu, yönetmen ve sinemacının çok büyük gelir kaybı yaşadığını, bazı yeteneklerin daha adını duyurmadan piyasadan silindiğini, Pirate Bay'in sanatsal üretimi baltaladığını savunarak peşinden düşmüyordu. Elbette uTorrent

Pirate Bay, uzun süre torrent arayanların en sık uğradığı site oldu ancak artık İsveç hükümeti tarafından el konuldu ve devre dışı bırakıldı.

gibi diğer popüler siteler de ABD'nin hedefindeydi.

Öte yandan eğlence endüstrisi, yasal imkanların tümüne sahip oldukları için müttefik bulmakta da zorlanmıyorlardı. Çoğu ISP'yi, kendileriyle iş birliği yapmak konusunda ikna etmeleri zor olmadı. Kendisi de bir müzik yapımcısı olan İngiliz Virgin grubu, yine kendine ait olan ISP üzerinde BitTorrent sitelerinde erişimi kısıtlama kararı aldı. Elbette başka ISP'ler de bu uygulamayı takip etti. Ancak BitTorrent kullanıcıları pes etmediler ve VPN gibi çözümlerle yine BitTorrent sitelerine ulaşmayı başardılar.

Bu noktadan sonra telifli eser endüstrisi, internet kullanıcılarını telifli sanat eserlerini indirmemeleri için tehdit etmeye başladı. Korsan servislerden telifi koruma altındaki film, müzik, kitap indirilenlerin IP'lerinin üç saat içinde tespit edileceğini ve bu kişilere karşı ağır yasal yaptırımlar uygulanacağını dile getirmeye başladılar.

2000'li yılların ortasında, film ve müzik endüstrisinin avukatları, ABD ve Avrupa'da, müzik ve film indirdiğini tespit ettikleri kullanıcıların evine dava davetiyeleri ve hatta ceza faturaları gönderiyorlardı. Sabah kalktıklarında kapılarında 3-5-10 bin Euro'luk ceza ödeme emirleri bulan Avrupalılar kadar, ABD'de herkese göz dağı vermek için müzik/film indirirken yakalanıp mahkemeye çıkarılan sanıklara milyon dolarlık cezalar kesildiğini de unutmamak lazım.

Öte yandan BitTorrent de yasalara karşı boş durmadı. 2013 yılında, dijital medya servisleri ile işbirliğine giderek kendini yasal bir download teknolojisi olarak kabul ettirmeyi başardı. Böylece telifli eser üreticileri, film ve müzik yapımcıları, kendilerinden komisyon kesen dağıtımçıları bypass ederek doğrudan müşteriye satışa yöndeldiler. Üstelik de BitTorrent sayesinde, kendi reklamlarını içeren sayısız promosyon film ve müziği de kullanıcılara ulaştır-

Ünlü bilimkurgu dizisi Doctor Who da bölümlerini Bittorrent ile dağıtıyor.

YASAL SİTELER

Archive.org

Archive.org, internetteki pek çok siteyi kayıt altına alan ve zaman sıralamasına göre, geri dönüp tekrar incelemenize izin veren bir servis. Geçmişe dönük olarak çok sayıda önemli hatta küçük siteyi bile Archive.org arşivlerinde bulup, o günkü haliyle yeniden okuyabilirsiniz. Archive.org sayesinde 1.927.494 filme, 139.330 konsere, 2.387.054 şarkıya ve 7.785.213 metin dosyasına ulaşmak mümkün oluyor. Üstelik bunlar arasında kuratörlerin seçimi olan ve tamamen yasal içerikler de bulunuyor.

Bt.etree.org

Müzik severler için harika bir site. Sitenin özelliği, kullanıcıların kendi konser kayıtlarını site üzerinde paylaşma açmaları. Yani katıldıkları bir konseri cep telefonundan kaydedip bu sitede paylaşabiliyorlar. Elbette konseri veren müzisyenin de bu tür kayıtlara itiraz etmiyor olması gerekiyor ama müzisyenler genellikle konserlerin amatör kayıtlarının paylaşılmasına ses çıkarmıyorlar zira bu kayıtlar, profesyonel kalitede ses içermediği gibi, sanatçının sahne performansını gösteren bir reklam aracı olarak da müzisyenin işine geliyor. Dolayısıyla bu siteden şarkı indirdiğinizde, başınız yasalarla derde girmiyor.

LegitTorrents.info

Legit Torrents, tamamen yasal paylaşımların torrent linklerini indeksleyen bir site. Burada Linux dağıtımları, şovlar, filmler, müzikler, oyunlar, animeler, kitaplar ve uygulamalar bulabilirsiniz. Üstelik hepsi de telif hakları konusunda sorunsuz, paylaşmaya izni olan yasal eserler. Dolayısıyla indirdiğiniz dosyalar nedeniyle kapınıza dayanacak avukatlar olmayacaktır. Ancak yine de indirilen eserin telif hakkı durumunu indirmeye başlamadan önce internetten araştırmak yararlı olabilir zira eserlerin telif hakkı sorunu olmadığını tespit eden site editörlerinin de her zaman hata yapma ihtimali var.

PublicDomainTorrents.info

Eski bir web sitesi olan Public Domain Torrents, aslında çok yararlı bir hizmet sunuyor. Telif hakları artık anonim statüsüne yükselmiş eski filmlerin torrent dosyalarını paylaşan sitede, B-sınıfı filmleri, klasik filmleri, eski TV şovlarını bulabilirsiniz. Sitede binlerce şarkı, konser ve festival kayıtları da bulunabiliyor. Sitenin toplam arşiv boyutu ise 55 GB. Çok büyük sayılmaz ama eskileri karıştırmayı sevenler için ideal.

Gameupdates.org

Oyunlarınız için yasal yamalar bulabileceğiniz bu servis topluluk desteği ile ayakta duruyor. Herkesin oyun yamalarını yükleyip indirmesine izin veren sitede sadece oyun yamaları, modlar ve yasal oyunlar bulunuyor. Arama motoru da işini iyi yapıyor ve onca dosya arasından ihtiyacınız olanı bulmanıza yardımcı oluyor.

mayı başardılar. 2014 yılında Madonna gibi önemli sanatçılar, eserlerinin satışı için BitTorrent'i kullanmayı tercih ettiler. 2014'ün ortasında 100 milyon eser BitTorrent üzerinden satılmıştı. Bu rakam aynı zamanda Apple'ın iTunes gibi büyük dağıtım kanallarına da rakip olduğunun ispatıydı.

Müzik endüstrisindeki sanatçılar ve yapımcılar, büyük müzik servislerinin, yani kapı tutucularının iznine ve yüksek komisyonlarına mahkum olmadan, diledikleri gibi satış yapabiliyor olmaktan çok mutluydular ve bir anda BitTorrent'e karşı bakışları değişti. İngiliz müzisyenlerin 2014 yılında BitTorrent sayesinde 13 milyon Pound gelir elde ettiği hesaplandı. Bu elbette bir devrimdi.

Bu sırada İngiltere Hükümeti, BitTorrent'in büyük dosyaları paylaşmak için ucuz ve efektif bir yol olduğunu keşfetti. Çünkü normal HTTP veya FTP protokolü üzerinden bir dosya paylaşmak istediklerinde, bu dosyayı bir sunucuya yerleştirmek ve o sunucuya ulaşmak isteyen kullanıcıların yarattığı trafiğin maliyetine katlanmak zorundaydılar. Oysa, BitTorrent sayesinde paylaşım açtıkları dosya, kendi küçük sunucularından sayısız kullanıcının bilgisayarına yayılıyor ve sonra her kullanıcı o dosyanın küçük bir parçasını isteyen kullanıcılara geri vererek, büyük boyutlu dosyaların hızlı ve ucuz şekilde paylaşılmasını sağlıyordu.

Bu gerçeği sadece İngiltere hükümeti değil, oyun yapımcıları da keşfetmişti. Blizzard, sürekli güncelleme gerektiren ve milyonlarca insanın oynadığı World Of Warcraft'ın download yazılımını BitTorrent sistemi üzerine kurmuştu. Böylece Blizzard'ın devasa download sunucularına yüksek maliyetler ödeme zorunluluğu ortadan kalkmıştı.

Yasal durum

Bir BitTorrent yazılımı kullanmanın, Chrome tarayıcı kullanmaktan daha fazla yasa dışı olduğunu iddia edemeyiz. BitTorrent'i sorunlu kılan detay, kullanıcıların indirdikleri içerikler. Kullanıcılar, telif hakları korunan içerikleri, telif hakkını ödemediği indirmeye başladıklarında artık yasaların dışına çıkmış oluyorlar.

Ancak burada da yasaların gri alanları oluşuyor zira her kullanıcının, internette gördüğü her içeriğin yasal durumu hakkında bilgi sahibi olmasını bekleyemeyiz. Çok sayıda film ve müzik aynı zamanda ücretsiz olarak dağıtılabilir. Evinde oturmuş interneti kullanan herkesin telif hukuku hakkında doktora yapmasını istemeyeceğimize göre, son derece kurumsal ve başarılı şekilde tasarlanmış bir web sitesinde, "bu filmi indirmek ve ücretsiz izlemek için tıklayın" linkini görüp filmi BitTorrent üzerinden indirmeye başlayan bir kullanıcının, bilinçli bir korsan izleyici mi yoksa korsan sitelerin kurbanı mı olduğunu bilmek kolay değil.

Öte yandan bu kullanıcıların IP'lerini tespit etmek ve ceza almaları için dava açmak, mahkeme sürecini devam ettirmek, eğlence endüstrisi için çok pahalı bir işlem. Hem maddi olarak hem de zaman olarak, katlanılması zor bir süreç.

İngiltere'deki ISP'ler ile telif hakları sahipleri arasındaki yeni anlaşmaya göreyse, telif hakları kuruluşları, kullanıcıların kimliklerini ve özel bilgilerini görmeden ISP'lerdeki trafiği izleyecek özel bir yazılım kullanarak, kendilerine ait telifli bir eserin korsan olarak indirilmeye başladığını tespit ettiklerinde IP numarasını ISP'ye bildirecekler ve ISP de kullanıcıya indirdiği dosyanın yasa dışı olduğuna dair bir mektup gönderecek.

ISP'lerin 2017'ye kadar 2,5 milyon kullanıcıya uyarı mektubu göndermesi bekleniyor. Yani sadece İngiltere'de 2,5 milyon Bittorrent kullanıcısının, yaptığı işlemin yasa dışı olduğuna dair uyarı mektubu alıp, Bittorrent'i yasa dışı içerik indirmek amacıyla kullanmayı bırakması düşünülüyor. Elbette, 2,5 milyon kişinin bu uyarıyı dikkate almaması halinde, 2,5 milyon kişiye nasıl dava açılabileceği problemi de hala ancak CERN'deki hassas bilgisayarlarda çözülebilecek zor bir problem olarak önümüzde duruyor.

Çok sayıda BitTorrent istemcisi bulunuyor. Ancak doğru istemciyi seçmek önemli. İyi bilinen isimlerden birini seçmek, en doğru seçim olacaktır zira bazı BitTorrent istemcileri virüsler taşıyabiliyor. Ayrıca, istemci yazılımınızın nasıl çalıştığını bilmeniz ve o çalışırken neler yapacağınızı bilmeniz de önemli çünkü BitTorrents'inde, istemci programınız çalışırken sizin istediğiniz dosyaları indirirken aynı zamanda bilgisayarınızda paylaşım açtığınız dosyaları da isteyen diğer kişilere gönderir, dolayısıyla bu yazılım üzerinde, bilgisayarınız BitTorrent paylaşım ağına bir parçası haline gelir. Eğer yasa dışı bir dosya paylaşıyorsanız, bu dosyayı internete yükleyen kişi olarak görünebilirsiniz ki, bu yasa dışı dosyayı indirmekten çok daha büyük bir suç. Dolayısıyla, yazılımın kontrolünün sizde olması çok önemli.

BitTorrent İstemcisi: Doğrudan BitTorrent'i geliştiren organizasyonun sitesine gidebilir ve onların orijinal istemcisini indirebilirsiniz ki, bu çok tercih edilen bir yöntem. Üstelik de güvenli bir seçenek. İstemci, ücretsiz ve sınırsız indirmeye izin veriyor. Hızlı indirme, bant genişliği arttırma, uzaktan indirme yönetimi özellikleri de bulunuyor. Böylece bilgisayarınız evde açık, indirmeye hazır durumdayken, cep telefonunuzdaki BitTorrent uygulamasından bilgisayarınıza bağlanıp yeni indirmeler başlatabiliyorsunuz. Ayrıca bir Pro versiyon da bulunuyor.

Vuze: 1080p kalitesinde videoları seyretmek, paylaşmak veya yayınlamak istediğinizde Vuze harika bir seçim olacaktır. Tek bir tıklamayla torrent'leri bulup indirmeye başlayabileceğiniz Vuze ile AVI, Quicktime ve Xvid dosyaları indirebiliyorsunuz. Ayrıca dizi şeklinde yayınlanan içeriklere abone olmanıza da izin veriyor. Abone olduğunuz şovlarda yeni bir bölüm yayınlandığında, yan çubukta uyarı ortaya çıkıyor. Böylece merak ettiğiniz içeriklere çok daha kolay ve düzenli olarak ulaşmanız mümkün oluyor. Vuze kullanıcılarının çoğu istemcinin hızından son derece memnun. Ayrıca videoları çok sorunsuz oynattığı da aşikar. Vuze ile indirilen dosyaları offline olarak da izlemek mümkün ayrıca içerikleri sürükleyip bırakarak iOS cihazlarına veya oyun konsollarına yükleme seçeneği de bulunuyor. Vuze'nin bu seçenekleri otomatik olarak tespit edebildiğini de unutmamak gerekiyor. Ayrıca isteyen kullanıcılar video formatlarını dönüştürüp dosyaları DVD'ye de yazabiliyor.

uTorrent: Torrent dünyasının bir diğer ünlü istemcisi de uTorrent. Çok küçük bir istemci olan uTorrent, sadece 1 MB boyutunda bir yazılım. Arka planda çalışmaya devam edebilen yazılım bilgisayarı da çok meşgul etmiyor. Uygulamayı cazip kılansa 10.000 sanatçının toplamda 2 milyon eserine doğrudan erişim sağlaması. Üstelik tüm bu içerik yasal. Eğer indirdiğiniz içerikleri mobil cihazlarınızda çalıştırmak isterseniz, uTorrent bir de Android uygulaması sunuyor. Bu sayede, kütüphanenizdeki şarkıları mobil cihazınızda da dinleyebilirsiniz. Uygulamayı kullanırken dikkat etmeniz gereken bir detay, kurulum aşamasında bilgisayara kurmak istediği reklam yazılımları. Eğer her şeye körlemesine evet dersanız, istemediğiniz bazı reklam yazılımlarını da kurabilirsiniz.

Deluge: Nihayet Deluge'ye geldik. Deluge-torrent.org adresinden indirebileceğiniz yazılım, Windows, Unix, OSX ve Linux üzerinde çalışabiliyor. Ayrıca istemciye farklı özellikler kazandırmak için bir dizi eklenti de yükleyebilirsiniz. Bu eklentiler sayesinde istemcinin ayarlarıyla oynayabiliyor, indirme listelerinizi düzenleyebilirsiniz hatta indirme hızınızı arttırabilirsiniz. Bu istemci, bazı ISP'lerin Torrent'leri tespit edip indirme hızlarını düşüren uygulamalarını da aşabiliyor ve böylece sınırsız olarak indirmeye devam edebilirsiniz. Bu özelliğin başka istemcilerde bulunmadığını da hatırlatalım.

TÜRKİYE'NİN EN İYİ 10 KÖFTECİSİ

**PORTRE:
BEYTİ
GÜLER**

ÇIKTI!

**4 ÜLKE 4 PILAV
IZGARALAR**

**ADIM ADIM
'SOĞUK ZİNCİR'**

**MEHMET
YAŞIN
KÖFTE
KEŞİFLERİ**

**LEVREK
ÇİFTLİK VE DENİZ
ARASINDAKİ FARKLAR**

**YENİ NESİL ET VE BALIK
BIÇAKLARI**

Virüs: Makinedeki düşman

Hali hazırda sistemlerimizde 250 milyon virüs, solucan ve Truva atı geziniyor ve bunlara her gün yaklaşık 300 bin daha ekleniyor: Bir vebanın tarihi

1971 yılında, internet henüz gelecekte ancak bir ipucu olabilecek teknolojiye sahipken, Arpanet araştırma ağında kendi kendini çoğaltabilen ilk program ortaya çıktı. "Creeper" (sürünge) adlı bu yazılım, ortaya çıktığı ilk bilgisayardan kendini silmeden, birbiri ardına diğer bilgisayarlara bulaştı. Zararsız denebilecek bir fizibilite araştırmasının sınırları içinde kalmış olsa da bu programı silebilmek için "Reaper (ölüm meleği)" adlı ilk antivirüs programının geliştirilmesi gerekti.

Modern bilgisayar virüslerinin babası kabul edilen Amerikalı bilimadamı Fred Cohen, doktora tezinde bilgisayar virüslerinin -hala geçerliliğini koruyan- tanımını yaptı: "Bir bilgisayar 'virüsü', kendisinin olasılıkla evrimleşmiş bir kopyasını bulundurabilmek üzere diğer programlara 'bulaşarak' onları değiştiren bir programdır". Cohen'in Unix sistemi için tanımladığı bu virüs, dünyanın ilk bilgisayar virüsü olarak kabul ediliyor. Bu program önce Apple II ve Amiga gibi ev bilgisayarlarına disketler vasıtasıyla, ardından yasadışı amaçlar için online posta kutularına bulaştı. Temelde iki tür virüs mevcut: Boot Sector virüsleri ve dosya virüsleri. 1986 yılında "Brain" adlı boot sector virüsü dünyaya yayıldı. Pakistanlı bir genç tarafından hiçbir art niyet olmadan, yalnızca kendi yazmış olduğu tıp yazılımının yasadışı kopyalarını izlemek ve bulmak amacıyla yazılmış olan bu virüs, daha sonra ortaya çıkacak milyonlarca tehlikeli virüsün prototipi haline geldi. 80'li yılların sonunda za-

rarlı yazılımların çalışma prensibi "Cascade" adlı virüsle birlikte yeni bir şekle büründü. Sistemdeki dosyaların durup dururken silinmesi neredeyse her gün karşılaşılan olağan bir soruna dönüştü. Nihayetinde, kötü amaçlı yazılımlar kullanarak maddi çıkar sağlamanın da mümkün olduğu ortaya çıkınca birçok virüs veri yok etmekten vazgeçerek kullanıcının sistemini gizli bir şekilde gözetlemeye ve kopyalamaya başladı. 90'ların başında kullanıcı güvenliği hızla bozulmaya başlarken kötü amaçlı yazılımlar da tavan yaptı. Bu durum günümüzde de mevcut.

1991 yılında, dolaşımda 300'ün üzerinde virüs olduğu saptandı. 2001'e gelindiğinde e-posta tabanlı virüs saldırıları tüm bulaşmaların %90'ını oluşturuyordu. Aynı yıl "Klez" adlı solucan, global düzeyde paniğe neden oldu. Bu dönemde her 10 bulaşmanın 6'sından Klez sorumluydu. 3 yıl sonra MyDoom neredeyse tüm internet trafiğini sekteye uğrattı. Dünyanın gelmiş geçmiş en yaygın e-posta solucanı toplamda 39 milyar dolarlık rekor bir zarara neden oldu. 2015 yılında klasik web siteleri ve e-posta ekleri tamamen emekliye ayrılmamış olsa da gittikçe yaygınlaşan mobil internet kullanımı nedeniyle daha az öneme sahip. Tahminlere göre mobil cihazları tehdit eden hali hazırda 3 milyon kötü amaçlı yazılım mevcut. Bunların çoğu nispeten açık olan Android sistemini etkiliyor.

2014 Regin

NSA tarafından geliştirilen son derece karmaşık "super-Truva", daha çok araştırma ve BT şirketlerini hedefliyor.

2008 Conficker

Bir Windows açığı nedeniyle bulaşan bu virüs dünya genelinde 50 milyon PC'yi etkiledi

2001 Klez

Klez solucanı e-postayı gönderen kişiyi büyük bir başarıyla gizleyebiliyor.

MyDoom

Tüm zamanların en yaygın e-posta solucanı, 39 milyar dolar değerinde zarara neden oldu.

SOY AĞACI

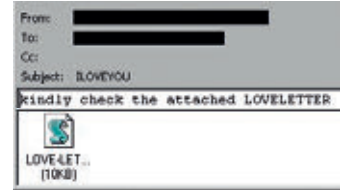
2010 Stuxnet

Son derece gelişmiş bir virüs olan Stuxnet, Siemens teknolojilerini ve İran endüstri tesislerini güç durumda bıraktı.

2003 Slammer

10 dakika içinde 75 bin cihazı ele geçirerek DDoS saldırıları ile sistemleri felce uğratabilecek kadar güçlü.

2000 ILOVEYOU

E-posta ekleri ile yayılan ilk önemli virüs

1986 Brain: Pakistan'dan gelen virüs

1986 yılında bir Boot Sector virüsü olan Brain, dünyaya yayılmaya başladı. Yaratıcılarının asıl niyeti, geliştirdikleri yazılımın korsan kopyalarını belirlemektir. Brain virüsü, ardından gelen birçok virüs için bir prototip oluşturdu.

Dijital Dünyanın Yeni Oyuncusu

Türkiye'nin en yenilikçi iş ve ekonomi dergisi Capital'in web sitesi capital.com.tr, yenilenen içeriği ve mizanpajıyla iş dünyasının açılış sayfası olmaya aday! Capital mobil uygulaması ise dopdolu içeriği ve interaktif yapısıyla App Store ve Google Play'de sizi bekliyor.

www.capital.com.tr

capitaldergisi

@capitaldergisi

TÜRKİYE'NİN EN YENİLİKÇİ AYLIK İŞ VE EKONOMİ DERGİSİ

Cool Tech

Gelişen teknolojinin en ilginç örnekleri

Cem ŞANCI

THE COUCHMASTER PRO

Salon oyuncularına özel

Video oyunları eskiden PC başında, küçük monitörlerin önünde oynanırdı ama konsol cihazları ve salondaki dev LCD TV'ler sayesinde bu alışkanlık değişti. Oyunlar artık salonda, kanepenin üzerinde oynanıyor. Fakat özellikle klavye ve mouse ile oyun oynamak gerektiğinde büyük zorluk yaşanabiliyor. İşte bu sorunu çözmek için geliştirilen bu rahat kanepa eklentisi sayesinde, klavyenizi, farenizi oturduğunuz kanepede önünüze yerleştirip salondaki dev ekranda oyununuzu keyifle oynayabiliyorsunuz.

Fiyatı: 169 Dolar
Bilgi için: nerdytec.com

KANO COMPUTER KIT

Kendi bilgisayarını yapmak isteyen var mı?

Ağaç yaşken eğilir atasözümüze uygun olarak çocuklarını küçük yaşta dijital teknolojilerle tanıştırmak isteyen, ama bunu tablette Candy Crush oynatarak değil, kodlamayı öğretmekle yapmak isteyen ana babalar için hazırlanmış olan Kano Computer Kit, bir çocuğa bilgisayarların nasıl çalıştığını ve yazılımların nasıl kodlandığını öğretiyor. Çocuklar yaratıcılıklarını kullanarak Kano'ya çok farklı görevler yaptırabiliyorlar. Keşke bizim zamanımızda da böyle fırsatlar olsaydı, şimdi fezaı fethetmiştik. Valnız çocuğunuza bundan alıp onu bilgisayar dehası yapmaya niyetliyseniz, rica ediyoruz çocuğunuza etik değerler de kazandırın. İhtiyacımız olan son şey, sağa sola virüs gönderip insanları taciz eden yeni ergen hackerlar!

Fiyatı: 149 dolar
Bilgi için: www.kano.me

ELEKTRİKLİ BİSİKLET

Şarj etmek için pedalı çevirin!

Elektrikli bisikletler, teknolojinin son icadı değil, evet. Ama kendi kendini şarj eden bir elektrikli bisiklet herkesin ilgisini çekecektir. Bu bisiklet, kullanıcı pedal çevirdikçe pillerini şarj ediyor ve pilleri tam dolduğunda, kullanıcı pedal çevirmese bile 25 kilometre boyunca gidebiliyor. Yokuş çıkmayı sevmiyorsanız, yokuşa kadar pedal çevirin, yokuş başında ise bisikleti elektrik motoruna bırakın o kendi kendine yokuşu çıksın. İstanbul Adalar semti gibi, bol yokuşlu semtlerde yaşayan ve bisikletle ulaşımın sağlandığı bölgelerde hayatı kolaylaştıracak bir araç. Yalnız fiyatı biraz tuzlu.

Bilgi için: Hammacher.com

Fiyat: 3800 dolar

POWERUP 3.0

Kağıt uçaklar da dijital oldu!

Okul yıllarında defterden kağıt yırtıp yırtıp katlayarak uçak yaptığınız günler geride kalmış olabilir ama bu kağıt uçak eğlencesi hiçbir zaman bitmeyecek. Şimdinin gençleri, kağıt uçaklarına özel bir motor ve dijital beyin takıyor, sonra da uçağı cep telefonundan kontrol ediyor. O minik kağıt uçaklar, cep telefonu ekranından yönetilen uzaktan kumandalı bir oyuncığa dönüşüyor. Bugünün çocuklarını kıskanmamak elde mi?

Bilgi için: www.poweruptoys.com

Fiyat: 50 dolar

ECOISME

Evinizin enerji harcamasını kontrol edin

Indiegogo'da ortaya çıkan Ecoisme projesi, küçük ama akıllı bir kontrol cihazı sayesinde, evdeki tüm elektrikli cihazların enerji harcamasını kontrol etmeyi amaçlıyor. Bu akıllı cihazı ana enerji hattınıza bağlıyorsunuz ve cep telefonunuzla iletişim halinde olan cihaz sürekli olarak evdeki mevcut enerji tüketimi hakkında raporlar veriyor. Bir odadaki ampulü açık mı unuttunuz? Uyarı geliyor. Çamaşır makinesini enerji tasarruf saatleri dışında mı çalıştırdınız, telefonunuza uyarı geliyor. Ecoisme sayesinde artık her şeyin elektrik enerjisiyle çalıştığı bir çağda evdeki elektrik tüketimini daha efektif kontrol etmek mümkün olacak.

Bilgi için: www.indiegogo.com

Fiyat: 49 dolar

CHIP Yayın Yönetmeni Mahmut Karslıoğlu, yazılım dünyasında dikkatini çeken gelişmeleri her ay günlüğünde sizlerle paylaşıyor. Sosyal ağlarda takip etmek için:

mkars@chip.com.tr
www.chip.com.tr/blog/mahmut
www.twitter.com/mahmutkarsliolu
www.instagram.com/mahmutkarsliolu
www.pinterest.com/mahmutkarsliolu
plus.google.com/+MahmutKarsliolu
www.linkedin.com/profile/view?id=304012332

İnternetin omurgasını oluşturan fiber optik kablolar, beş sene içerisinde tam kapasiteye ulaşmış olacaklar...

Kullana kullana interneti bitirdik!

Fiber optik kabloların 100 terabitlik maksimum veri aktarım kapasitesini 5 yıl içinde doldurmuş olacağız. Çözüm bulunmazsa bizi ciddi bir darboğaz bekliyor olacak...

AYIN KEHANETİ 5 yıl içinde internet tıkanabilir...

IPv4 adreslerini uzun süre önce tüketmeye başlayan internet, araştırmacılara göre yakında bir sorunla daha karşı karşıya kalacak. İnternetin omurgasını oluşturan fiber optik kablolar, 100 terabitlik maksimum veri aktarım kapasitesine sahipler. Alcatel-Lucent'ten René-Jean Essiambre'ye göre ise fiber kablolar, beş sene içerisinde bu tam kapasiteye ulaşmış olacaklar. Durum endişe verici gibi görünüyor, ancak bu potansiyel sorunu çözmek için yeterince zaman var. Bir grup araştırmacı ise sorunu çözmek için yollar aramaya başladı bile. İnternet uzmanları, Londra'da Royal Society'de geçen hafta yaptıkları bir görüşmede internetin devamlılığını sağlayacak yolları konuştular. New Scientist'e göre grup, sinyal karışmasını azaltmaktan, "veri aktarımı için birden fazla çekirdek içeren" yeni fiber türlerine farklı fikirleri tartıştılar.

Çözümleri masada konuşup, onları hayata geçirmek arasında büyük bir fark olduğu doğru. Ancak geçen haftaki görüşmenin interneti geliştirmek üzere atılmış ilk adım olduğundan ümitliyiz.?

AYIN FOTOĞRAFI Gigapiksel fotoğraflarda yeni bir rekor

Avrupa'nın en yüksek dağı, dünyanın en büyük fotoğrafına konu olmayı başardı. Mont Blanc, dünyanın en yüksek 11. dağı olmasına rağmen, İtalyan fotoğrafçı Filippo Blengini tarafından yakalanan 320 gigapiksellik fotoğraf, 2013'te çekilen Londra fotoğrafından 45 gigapiksel daha büyük.

Verilen bilgiye göre Mont Blanc'ın tamamını yakalamak için, 35 saat boyunca sürekli olarak, toplam 70.000 fotoğraf çekilmiş. 14 Photoshop dosyasını bir araya getirme işi ise iki ay sürmüş. Toplamda 46 terabaytlık bir dosya ortaya çıkmış. Elbette bunlar, işin sadece bir bölümü. Mont Blanc fotoğraflarının arkasındaki farklı ülkelerden 5 kişi, -10 derecenin altındaki sıcaklıklarda yürümek zorunda kalmış. 320 gigapiksellik bu fotoğrafın çıktısını almanız halinde, bir futbol sahasını dolduracak kadar kağıda ihtiyacınız olacak. Yukarıda gördüğünüz fotoğrafın etkileşimli sürümüne In2White web sitesinden ulaşmanız mümkün.

AYIN İŞLETİM SİSTEMİ 10KB boyutunda işletim sistemi

Nesnelerin İnterneti (IoT) konusunda teknoloji devleri birer birer çalışmalarını masaya koymaya başladı. Geçtiğimiz günlerde Samsung'un Tizen işletim sisteminin Nesnelerin İnterneti'nin çekirdek platformu olmasını planladığı ortaya çıkmış ve öte yandan yine Qualcomm, Mayıs sonunda San Francisco'da dev bir IOE etkinliği gerçekleştirmişti. Son olarak da Google, IoT cihazları için yeni bir işletim sistemi geliştirdiğini açıklamıştı.

Bu defa bu konuda bir açıklama da Huawei tarafından geldi. Huawei, tanıttığı yeni işletim sistemi LiteOS ile Nesnelerin İnterneti'nden pay almayı hedefliyor.

Nesnelerin İnterneti için en hafif işletim sistemi olarak tanıtılan LiteOS, yalnız-

Mahmut Karşoğlu'nun
blog'undaki diğer
yazıları için
TikTag'leyin

Huawei'nin LiteOS işletim sisteminin açık kaynak kodlu olup olmayacağı şimdilik belirsizliğini koruyor...

ca 10 KB boyutunda. Bunca az alan kaplamasına ve açık kaynak kodu tasarlandığına ilişkin açıklamaların olmasına karşın, otomobiller, giyilebilir cihazlar, akıllı termostatlar ve dahasını birbirine bağlayabilecek güçte olacağı söylenen LiteOS, Huawei'nin bu alandaki köprüsü olacak.

Huawei, 2025 yılına kadar bize vakit tanıyor. 2025 yılında 100 milyar cihazın birbiriyle bağlantı kurabileceği iddiasında olan Huawei'nin LiteOS işletim sisteminin tam olarak açık kaynak kodlu olup olmadığı ise belirsizliğini şimdilik koruyor. Fakat teknoloji devinin, LiteOS'un herhangi bir yapılandırmaya ihtiyaç duymayacağı, oto-keşif ve oto-bağlantı sağlayacağı yönünde söylemleri mevcut..

AYIN GÜVENLİK AÇIĞI ABD kaynaklı HTTPS sorunu

1990'larda ABD'nin farklı ülkelerin kullandığı şifreleri çözme girişimleri, yaklaşık 100.000 HTTPS web sitesini etkileyen yeni bir açık doğurdu.

İlk olarak Ars Technica'da bahsedilen "Logjam" açığının, dünyanın en popüler 1 milyon web sitesinin yüzde 8,4'ünü etkilediği söyleniyor. Araştırmacılara göre IPv4 adres alanındaki posta sunucularının açıktan etkilenme oranı, biraz daha yüksek.

Araştırmanın arkasındaki bilim adamlarından Alex Halderman, yaptığı bir açıklamada şunları söyledi: "Logjam, şifrelemeyi bilerek zayıflatmanın neden berbat bir fikir olduğunu bize bir kez daha göstermiştir." Araştırmacı, ABD'nin 1990'da bunu yaptığını, bugün arka kapının sonuna kadar açık kaldığını ve web'in büyük bölümünü tehdit ettiğini söylüyor.

Açık, meraklı gözlerin şifreli bağlantılar üzerinden aktarılan verileri görüntülemesine ve bu verileri modifiye etmesine izin veriyor. TLS protokolündeki bir açıktan oraya çıkan açıktan saldırganların faydalanabilmesi için, verileri ön-işlemden geçirmek üzere bir dizi algoritmadan yardım alması gerekiyor. Bunun ardından aynı bağlantıya yönelik man-in-the-middle saldırıları gerçekleştirmek mümkün hale geliyor. Açığa yönelik tek korumayı şu an

Internet Explorer'ın sağladığı söyleniyor. Araştırmacılar, açığın kapatılması için Chrome, Firefox ve Safari'nin geliştiricileriyle iletişime geçmiş durumdadır..

AYIN NOSTALJİSİ Eski Windows'ları deneyin!

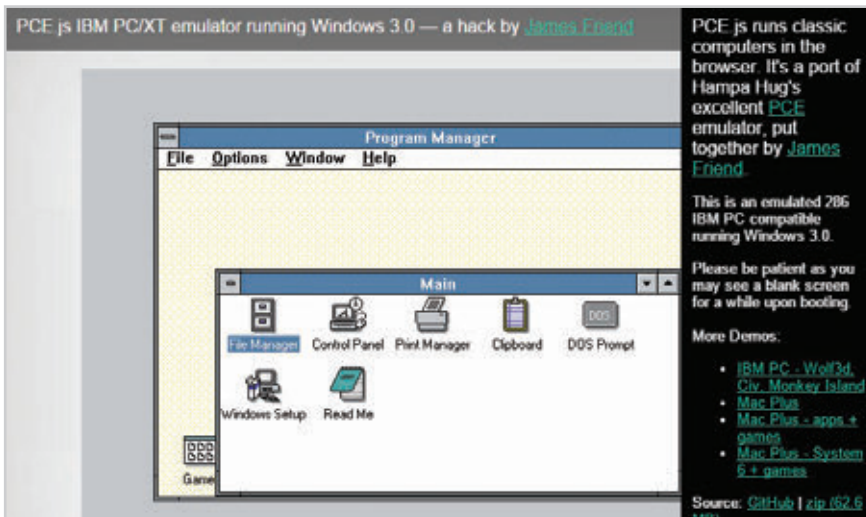
Eski Windows işletim sistemlerini bugünkü modern bilgisayarlara yüklemek, teoride mümkün. Ancak Windows 95'ten önce sine gittiğinizde işiniz zorlaşabiliyor.

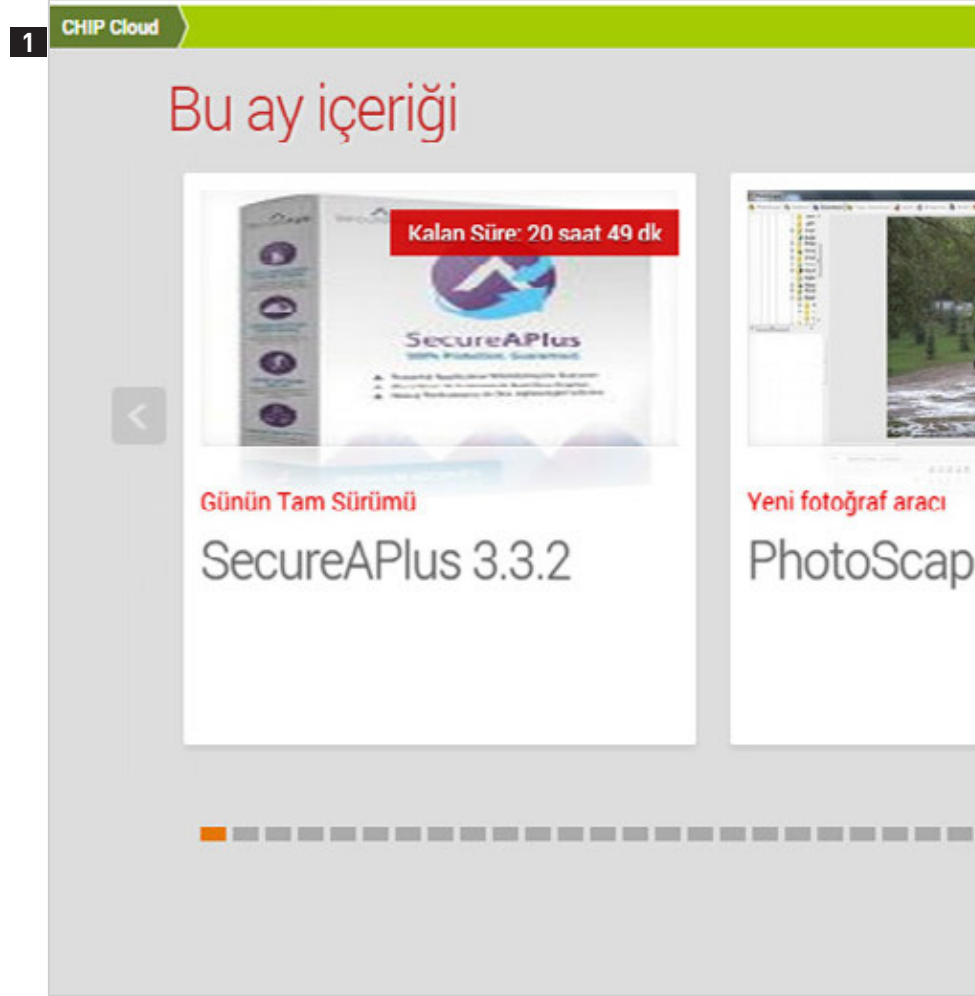
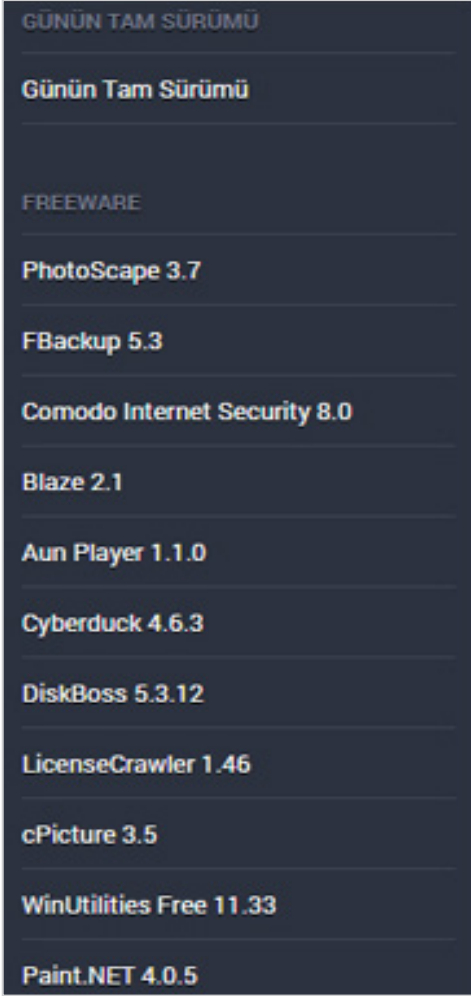
Yıllar öncesinde kalan anılarınızı tazelemek istiyorsanız, bunu yapmanın en kolay yolu emulator'lerden geçiyor. Microsoft'un farklı işletim sistemleri için geliştirilen farklı emulator'ler, bu işletim sistemlerini herhangi bir kurulumla ihtiyaç duymadan, web tarayıcınızdan çalıştırmayı sağlıyor.

Aşağıda sizlerle paylaşacağım emülatörler, genellikle bazı yönlerden kısıtlı olsalar da, Windows'un on, yirmi hatta otuz sene öncesini hatırlamanızı sağlayacak. Windows'un ilk günlerine dönmek istiyorsanız, onu <http://chip.tk/1HKL4O8> üzerinde deneyebilirsiniz. Sayfayı istediğiniz web tarayıcısında açın, önyükleme işleminin tamamlanmasını bekleyin. Artık 80'lerin bilgisayarlarının arayüzünü kullanabilirsiniz.

Windows 1'den beş sene sonra çıkan ve daha iyi çoklu görev, daha iyi bellek yönetimi ve korumalı mod gibi önemli geliştirmeler sunan Windows 3.0'u <http://chip.tk/1HKLmEJ>, nispeten daha yeni bir işletim sistemi olan Windows 95'i ise <http://chip.tk/1HKLHHC> adresinden deneyebilirsiniz. Varsayılan Windows 95 kurulumunun, bugünün standartlarına göre cılız görüldüğü doğru. Ancak yine de Windows 95'in Windows'un tarihinde önemli bir yeri var.

<http://chip.tk/1HKMdFu> adresinden ulaşabileceğiniz Virtual Desktop'un web sitesinde farklı Windows 95 sürümlerini, bunun yanında Windows 98, Windows ME, Windows NT Workstation, Windows XP ve Windows 2000 Professional'ı kullanmanız mümkün. Ancak bu işletim sistemlerindeki programların düzgün çalışmayabildiğini söyleyeyim. ☑

CHIP CLOUD İÇERİĞİ

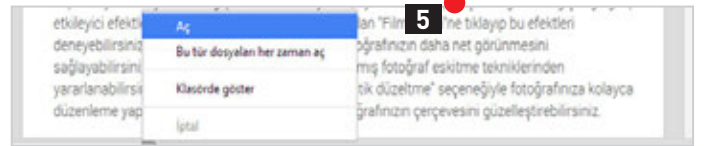
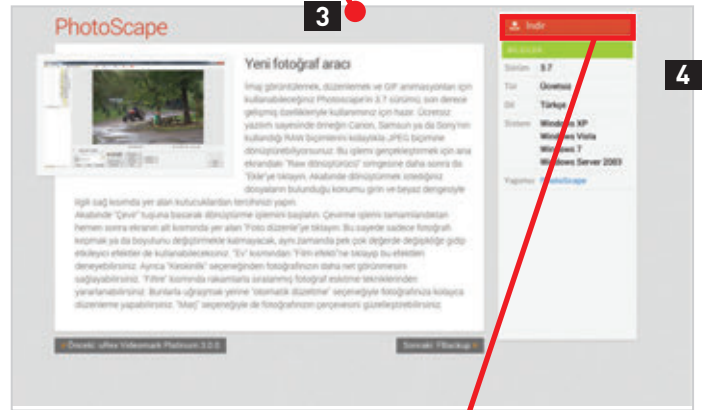
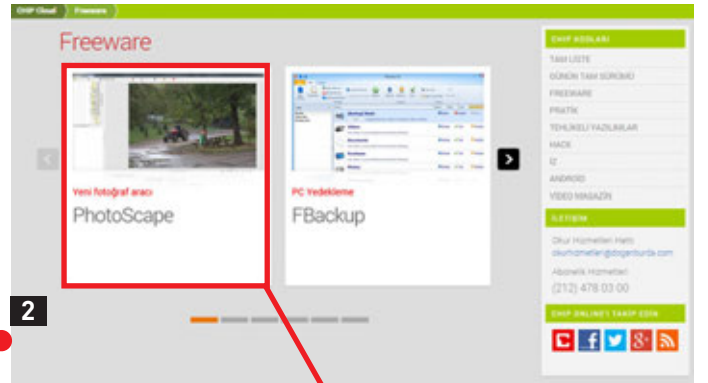
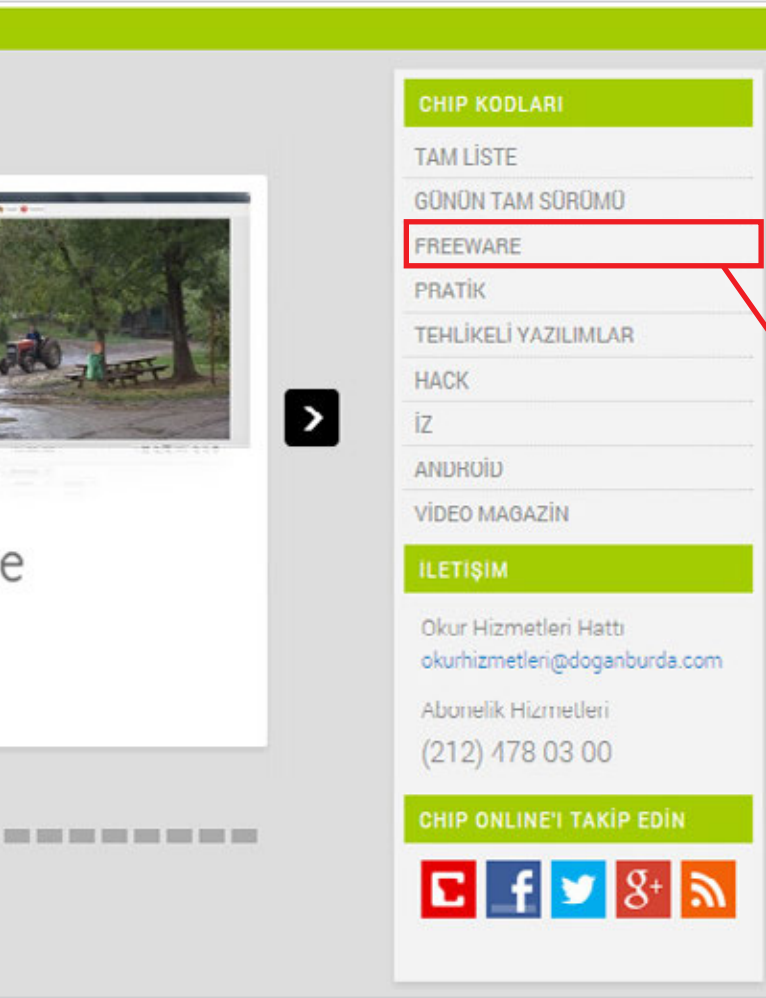
Gelişen teknolojiye ayak uydurmak ve ihtiyaçlara uyum sağlamak için CHIP DVD şekil değiştiriyor ve artık CHIP Cloud oluyor. Bundan sonra sadece PC'nizden değil yeni nesil optik sürücüsü olmayan mobil cihazlardan da tüm içeriğe ulaşabileceksiniz.

İçeriklere erişmek için,
<http://chipcloud.chip.com.tr>
adresini kullanabilirsiniz

CHIP Cloud arabirimine ulaşabilmek için artık <http://chipcloud.chip.com.tr> adresini açmanız yeterli. Bu şekilde CHIP içeriklerinin sınırı kalkıyor ve herkesin kullanımına açılıyor. CHIP Cloud arabiriminde sol üstteki ikona tıkladığınızda açılan menüyü kullanarak içeriğin sıralı tam listesine ulaşabileceğiniz gibi, aynı zamanda

"CHIP Kodları" menüsünden de tüm kategorileri bir arada görebilirsiniz. Kategoriler altında bulacağınız içeriklere erişmek içinse, ilgili kategoriye girdikten sonra ulaşmak istediğiniz içeriğe tıklayabilirsiniz. Böylece istediğiniz içerik tüm bilgileriyle birlikte ekrana gelecek. Eğer isterseniz "İndir" butonu ile içeriği bilgisayarınıza ya da

mobil cihazınıza yükleyebilirsiniz. Bunun için ekrana gelen güvenlik penceresini “Çalıştır” butonu ile onaylamanız yeterli. Böylece dosya CHIP Cloud’tan bilgisayarınıza indirildikten sonra kurulum programı başlayacaktır. Ayrıca artık CHIP Cloud’da programların sadece 32 ve 64 bit’lik sürümlerini değil, akıllı telefon sürümlerini de bulabileceksiniz. Bunun için “İndir” menüsünü kullanabileceğiniz gibi hangi mobil işletim sistemini kullanıyorsanız onun QR-Code’unu okutarak uygulamalara daha hızlı bir şekilde erişebilirsiniz.

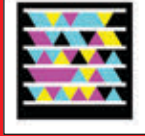
Yenilenen içerikler artık internetten CHIP Cloud üzerinden size sunulduğu için herhangi bir fiziksel optik medyaya da ihtiyacınız olmayacak. Bu şekilde optik sürücüye sahip olmayan ya da içeriklere mobil cihazları üzerinden erişmek isteyen CHIP okurları da rahatlıkla sunulan içeriğe nerede olurlarsa olsunlar erişebilecekler. Severek takip ettiğinizi düşündüğümüz ve dergide yer alan haber, makale, dosya ve ürün incelemelerle ilgili videoları da artık benzer şekilde PC’nize ek olarak mobil cihazlarınızdan da izleyebilirsiniz. Bu videolar arabirimde Video Magazin bölümünde yer alıyor.

VIDEO MAGAZİN: CHIP Cloud ile artık mobil cihazlarınızdan da izleyebilirsiniz. Dergide üzerinde Video Magazin logosu yer alan haber, makale, dosya ve ürün incelemeler ile ilgili videolara artık Video Magazin bölümünden ulaşabilirsiniz.

Ücretsiz yazılımlar

Tümü ücretsiz: Sizlere her ay en başarılı ücretsiz yazılımları ve uygulamaları tanıtıyoruz.

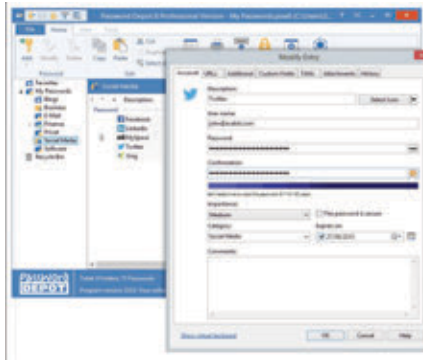
Tüm yazılımların en güncel sürümlerine ulaşmak için **TikTag**'i takip edin

PasswordDepot Server 8.04

Ağlarda parola yönetimi

Facebook, Google, Netflix, PlayStation Network ve Yahoo parola gerektiren internet hizmetlerinden birkaçı. Eğer bir USB bellek kullanmadan bazı hizmetler için aynı parolayı kullanmak, parolalarınızı yönetmek istiyorsanız, işiniz hiç te kolay değil. Özellikle aile ve küçük işletme ağlarında bunun yerine bir sunucu uygulaması kullanabilirsiniz. AceBIT Password Depot Server tam da bu amaçla hizmet ediyor. Sunucu dosyası dışında, PasswordDepot adında sunucuya bağlanan bir müşteri sürümüne de ihtiyacınız var. Kurulum sırasında şu yöntemi izleyin: Yazılımı sunucu olarak kullanacağınız ve diğer kullanıcılar tarafından erişilebilen bir PC'ye yükleyin. İlk kez açarken, programa yönetici ola-

rak girin, her bir kullanıcıyı ve var olan dosyaları yaratın. Bunu yaparken kendi parola dosyanızı yaratabilir ya da Masaüstü sürümü

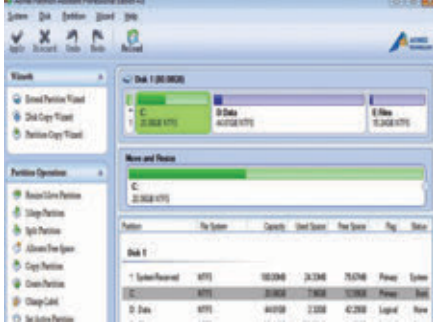

için var olan PasswordDepot dosyalarından birini kullanabilirsiniz. Araç size dosyalarınız üzerinde tam kontrol sağlamakta. Hatta hangi kullanıcıların yeni bir parola ekleyeceğine ya da var olanları değiştirebileceğine bile karar verebiliyorsunuz.

İPUCU PasswordDepot Server'ı kullanabilmek için PasswordDepot'un bir sürümünü bulundurmanız gerekiyor. Sunucu sürümü diğer sürümlerle sorunsuz çalışabilmekte.

İPUCU 2 Yazılımın üç hesapta kullanımı ücretsiz—dolayısıyla küçük çalışma grupları ve aileler için kullanışlı

İşletim Sistemi: Win XP/Vista/7/8
Dili: İngilizce

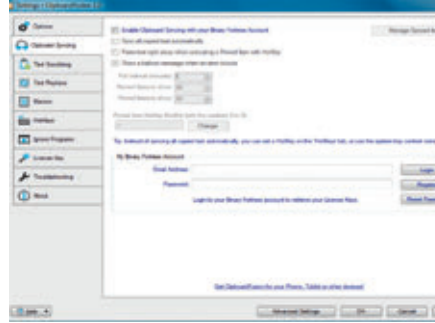

Aomei Partition Assistant S.E. Güçlü HDD Yardımcısı

Windows'un kendi araçlarını kullanarak disk bölümleri yaratmak veya yapılandırmak hiç de kolay değil. Aomei Partition Assistant işte bu noktada devreye girerek size disk veya tüm bölümü kopyalama ya da silme imkânı tanıyor. Kapsamlı arayüzü ise yeni başlayanlar için oldukça kullanışlı. Bu sayede Windows kurulum diski hazırlayabilirsiniz.

İPUCU Programı başlattıktan sonra, »Assistants« sekmesi altında başlatılabilir CD/DVD veya USB bellek yaratmanızı sağlayacak bir özellik bulacaksınız

İşletim Sistemi: Win XP/Vista/7/8
Dili: İngilizce

ClipboardFusion 3.2 Lüks pano

Bazı kullanıcılar için Windows Panosunu yönetmek rutin bir iş. Fakat kabul edelim ki bazı özellikler aksamakta. ClipboardFusion'da asla kaçırmak istemeyeceğiniz özellikler bulunuyor. Örneğin, araç kopyalanan metnin silinmesini engelliyor, dolayısıyla diğer uygulamalarla kolayca geçiş yapabiliyorsunuz.

İPUCU Pro sürümünü 30 gün deneyin, daha sonrasında ücretsiz sürümüne dönebilirsiniz. Fakat Pro sürümdeki işleme özelliği burada bulunmamakta—fakat ana görevler halen yerinde.

İşletim Sistemi: Win XP/Vista/7/8
Dili: İngilizce

PCMark8 v2.3.293 Basic Edition Bilgisayar performansını ölçün

Eğer Windows Masaüstü, Notebook ya da Tabletinizin donanım performansını ölçmeyi istiyorsanız, PCMark 8'i kullanın. Bu harika benchmark aracı tam da bu amaç için tasarlanmıştır. Kurulumdan sonra, üç test senaryosundan birini seçebilirsiniz: Ev, Yaratıcı & İş. Sonrasında ise sonuçları ediniyorsunuz.

İPUCU Microsoft Windows XP ya da Vista kullanıyorsanız, bu sistemler için özel tasarlanmış PCMark Vantage sürümünü <http://chip.tk/1F2BL5c> adresinden edinebilirsiniz.

İşletim Sistemi: Win XP/Vista/7/8
Dili: İngilizce

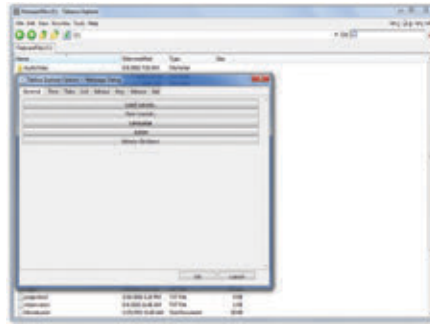

InViewer 0.87 **Şık dosya görüntüleyicisi**

InViewer programı başka herhangi bir yük bindirmeden medya görüntüleyicisinin ana görevi üzerinde duruyor: JPG, MP2 veya AVI gibi değişik formatlardaki fotoğraf müzik, ses ve video dosyalarını görüntülemek ve oynatmak. Tabi halen fotoğraf ve dosyaları yeniden adlandırıp, TIF, BMP veya PNG formatlarına dönüştürebiliyorsunuz.

İPUCU Menü çubuğundan »Edit | Settings«'e tıklayın, buradan renk, font ve dosya bağlantılarını tek tek ya da toplu hale düzenleyebilirsiniz.

İşletim Sistemi: Win XP/Vista/7/8
Dili: İngilizce

Tablacus Explorer 15.3.8 **İyi bir Gezgin alternatifi**

Windows Gezgininin en büyük dezavantajı kullanıcılara uyum sağlayamaması. Tablacus Explorer işte bu konuda iyi bir alternatif olarak karşımıza çıkıyor. En büyük avantajı: Kurmanıza gerek yok, sadece zip dosyasından çıkardıktan sonra, iki EXE dosyasından birine tıklamak yeterli. Dosya yöneticisinde sekmeler sayesinde kolayca gezinmek mümkün.

İPUCU İki EXE dosyasından biri açtıktan sonra, menü seçeneklerinde "Tools | Load Layout"dan yazılım bilgilerine ulaşabilirsiniz.

İşletim Sistemi: Win XP/Vista/7/8
Dili: İngilizce

GlassWire 1.0.40 Beta

GlassWire, Windows Güvenlik Duvar ayarlarını kolaylaştırdığı için sadece bir ağ gözlemleme aracından çok daha fazlası. Şu anki Beta sürümünde bulunan bazı küçük sorunlar giderilmiş ve araç oldukça geliştirilmiş.

glasswire.com

HDD Guardian 0.6.2

Bu şık araç Windows 7 ve 8'deki HDD ve SSD'lerdeki S.M.A.R.T değerlerini gözlemleyip, kontrol edebiliyor. Yeni sürümde sanal sürücülerin tanımlanması oldukça geliştirilmiş.

hddguardian.codeplex.com

Baidu PC Faster 5.1.3.46322

Google'in Çinli rakibi Baidu, PC Faster ile oldukça iyi bir ince ayar aracı sunmakta. Virüs tarama motoru haricinde, programda diğer birçok sistem aracı da bulunmakta. 5.1.3 sürümünde Wi-Fi hotspot ve arayüz yeniden elden geçirilmiş.

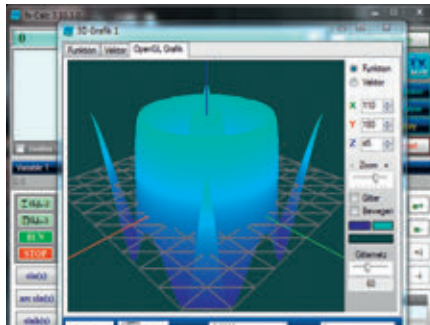
security.baidu.co.th/en

My Daily Wallpaper 7 **Arkaplan Değiştiricisi**

Program her gün değişik Windows arkaplanları indirip, ekranınızı değiştirmekte. 50 kategoride mevcut 350.000'i aşkın arkaplan seçeneği bulunuyor. Arkaplan değiştirilmeden önce önizleme yapabilir, mevcut galerilerde gezinebilirsiniz. Hatta en güncel sürümde kendi resimlerinizden de seçim yapabiliyorsunuz; sadece fotoğrafların bulunduğu klasörü seçin. Program sizin için bunları gelişigüzel seçecektir. Program rastgele bir duvar kağıdı indirme seçeneği de sunuyor.

İşletim Sistemi: Win XP/Vista/7/8+
Dili: İngilizce

fx-Calc 3.10.3 **PC'de cep hesap makinası**

Çoğu zaman Windows'la gelen hesap makinesindeki özellikler yeterli değildir. Özellikle de gereksinimler dört işlemi aştığında. fx-Calc mükemmel bir hesap makinası alternatifi. Araç ile en karmaşık denklem ve grafiksel formlarını çözebiliyorsunuz. Programı kullanabilmek için .NET Framework 4.0'a ihtiyacınız var.

İPUCU Uygun bir klasöre kurulumun ardından, denklem çözümleri ve fonksiyon analizleri için detaylı bir kullanma kılavuzu şart.

İşletim Sistemi: Win XP/Vista/7/8
Dili: İngilizce

Freeciv 2.4.4 **Dünya tarihine yön verin**

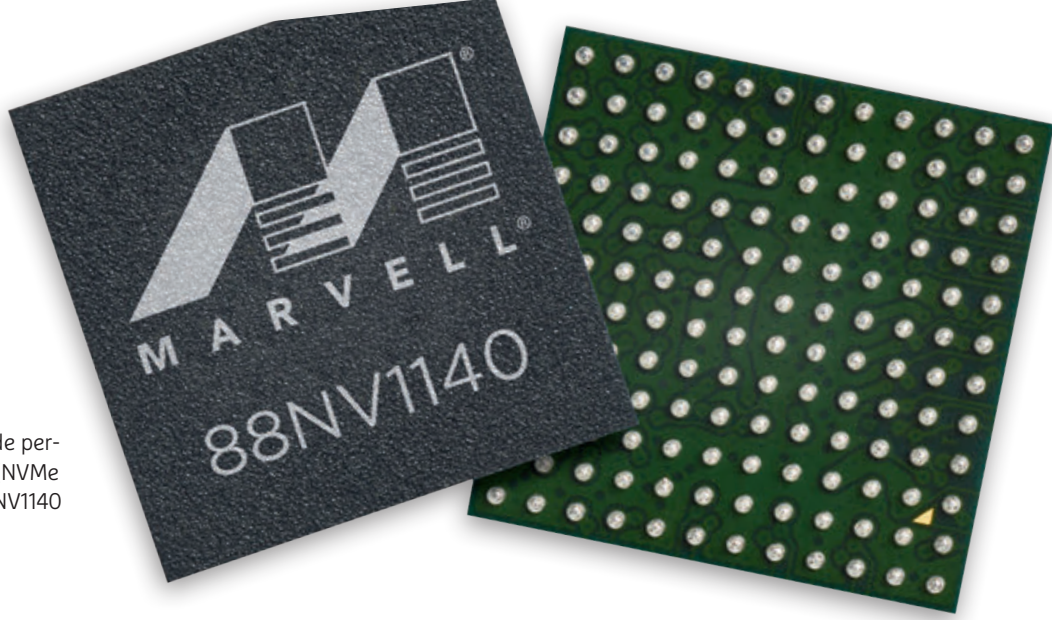
Civilization klasik oyunlardan biri ve PC için değişik sürümleri bulunmakta. Freeciv ise bunlar arasında en başarılı olanlarından biri. Oyun sıra bazlı ilerlemekte, dolayısıyla taktik ve stratejilerinizi düşünmek için yeterli zaman bulabiliyorsunuz.

İPUCU CHIP Cloud'daki sürüm haricinde, http://chip.tk/1F2CN15 adresinde USB içinde yanınızda taşıyıp, istediğiniz zaman oynatabileceğiniz portatif bir sürümünü daha bulabilirsiniz.

İşletim Sistemi: Win XP/Vista/7/8
Dili: İngilizce

NVM Express

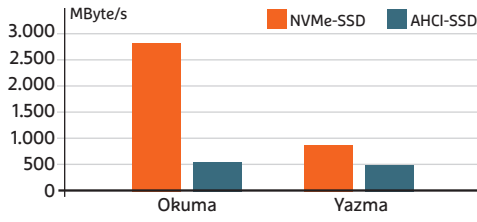
NVM Express (NVMe) arayüzü Flash belleklerde performansı büyük ölçüde arttırıyor. Bu nedenle (NVMe komutları ile uyumlu olan) Marvell'in yeni 88NV1140 denetleyicisinin SSD'ye kurulması gerekiyor.

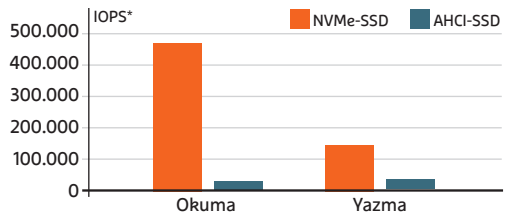
SSD arayüzlerinde hız karşılaştırması

Samsung 850Pro gibi iyi bir AHC SSD ile karşılaştırıldığında Intel'in NVMe prototipi daha yüksek transfer hızına sahip **1** ve saniyede daha fazla sayıda G/Ç işlemi gerçekleştirebiliyor **2**.

1 SIRALI OKUMA VE YAZMA

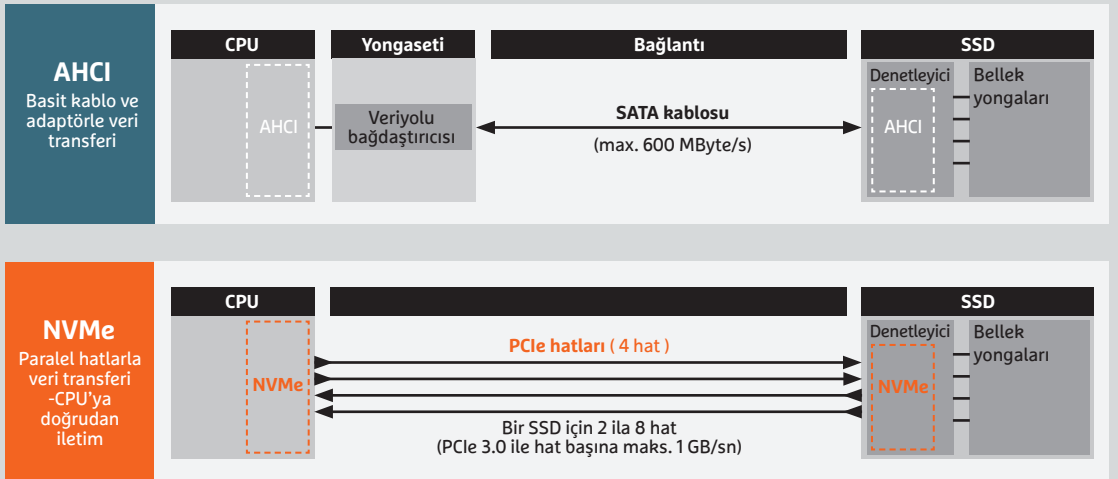
2 RASTGELE OKUMA VE YAZMA (4 KB BLOKLAR)

* Bir saniyede gerçekleşen G/Ç işlemleri

Bellekten işlemciye doğrudan bir hat

NVM Express, SSD'lerin yetenekleri için tasarlandı: Veri akışı doğrudan gerçekleşiyor ve veriler de –birkaç PCIe hattı ile bellek yongalarından işlemciye SSD denetleyicisi üzerinden paralel bir şekilde taşınıyor. AHCI modu düşük hızlı manyetik diskler için optimize edildiğinden (SATA üzerinden veri transferinin senkronize edilmesi için bir bağdaştırıcı kullanılıyor) SSD'ler için darboğaz oluşturuyor.

NVM Express ve AHCI karşılaştırması

AHCI arayüzünün tersine NVMe, çok çekirdekli CPU'larda verilerin paralel olarak PCIe üzerinden aktarılmasını sağlıyor: Her çekirdek kayıt ve okuma komutlarını kendi kuyruğuna atıyor. Bu sayede tepki süresi azalıyor ve transfer hızlanıyor.

Arayüz	AHCI	NVM EXPRESS
SSD bağlantısı	Yongaseti	CPU
Veri transferi	Half-duplex: Veri, her iki yönde, ancak sırayla akar	Full duplex: Veri aynı anda her iki yönde akar
Gecikme (minimum tepki süresi)	6 Mikrosaniye	2,8 Mikrosaniye
Çoklu çekirdek desteği	Koşula bağlı olarak	Tam
Veri transferi için paralelleştirme	Kayıt komutlarının gerçekleştirilmesi için sürekli CPU çekirdeklerinin senkronizasyonu gerekir.	Senkronizasyon gerektirmez; her çekirdek SSD denetleyicisi ile kendi iletişimini gerçekleştirir.
Maksimum G/Ç kuyruk sayısı	1	65.536
G/Ç kuyruğu başına komut sayısı	32	65.536
Komut için gerekli bellek erişim sayısı (tamponlanamayan kayıt erişimi)	Kuyruksuz komutlar için 6, kuyruktaki komutlar için 9	2
Mesajlı kesme desteği (MSI) (CPU işlemlerinde duraklamayı sağlar)	Yalnızca 1 kesme destekler	2048'e kadar

NVMe arayüzlü SSD'ler sunucu ile birlikte kullanılabilir. Intel'in DC P3700 serisi, saniyede 2,8 GB okuma ve 1,9 GB yazma gerçekleştirebiliyor.

Turbo SSD'ler için arayüz

SATA kabloları ve AHCI arayüzü, SSD'leri yavaşlatıyor. NVMe Express arayüzlü yeni modellerle Flash belleklerin gerçek hızı ortaya çıkıyor.

Tan Bodur / MM

Solid State diskler (SSD'ler), turbo hızlı veri depolama birimleri olarak tanınıyor. Windows işletim sistemini hızlandırmak isteyenlerin yalnızca bir SSD alıp sistem diski olarak kullanmaları yeterli oluyor. Burada pek bilinmeyen bir gerçek, SSD'lerde bulunan Flash belleklerin yavaş SATA arayüzü üzerinden bağlanmadıklarında çok daha hızlı olabilecekleri.

SATA, veri hızını 600 MByte/sn'ye kadar düşürüyor. Ayrıca AHCI arayüzü, son 10 yılda PC'lerde meydana gelen gelişmeleri hiçe sayan standartlar üzerine kurulu. Manyetik disklerin revaçta olduğu 2004 yılında hazırlanan bu arayüz, metal bir disk üzerindeki bit değerlerini okuyup manyetize eden bir bellek tipi için tasarlanmıştı. AHCI'de sabit disk denetleyicisi, sürücü üzerindeki veriyi işlemciye doğrudan aktarmaz. Bunun yerine veri, yongaseti üzerinde bulunan AHCI HBA (ana veriyolu bağdaştırıcısı) üzerinden geçer. Bu bağdaştırıcının hızlı CPU ve RAM ile yavaş sabit disk arasında veriyi senkronize etmesi gerekir. SSD'ler ise bu tür bir uyumlandırmaya ihtiyaç duymaz; sadece CPU ile doğrudan iletişim kuracak, verileri paralel olarak birden fazla hat üzerinden, hız sınırlaması olmadan iletecek bir arayüz gereklidir. Tüketicilere yönelik ilk SSD diskler piyasaya çıktığında AHCI standardı çoktan yerleşmişti. Bunun etkilerini hala yaşıyoruz: 2012'nin en iyi SSD diski diyebileceğimiz Samsung 840 Pro, 520 MByte/sn gibi bir transfer hızına sahip. Bu da yeni 850 Pro'ya göre yalnızca 20 Mbyte/sn daha yavaş. Eğer 860 Pro modeli çıkarsa onun transfer hızı da benzer bir oranda yükselecek. Hız artışındaki bu dar alan ancak yeni bir arayüzle ortadan kaldırılabilir ve bu arayüz de yıl içinde çıkmaya hazırlanıyor: NVMe Express (NVMe) Flash bellekler için tasarlandı ve hız sınırlandırmalarını hiçe sayıyor.

Gbyte'larla ifade edilen transfer hızları

NVMe denetleyiciler zaten sunucu disklerinde bir süredir kullanılıyor. Bu yılın başında çıkmış olan Marvell 88NV1140 denetleyicisinin son kullanıcıya nihayet ulaşması bekleniyor. Bu denetleyici hem ufak ve düşük maliyetli, hem de mobil cihazlar için optimize edilmiş. Diğer bir Marvell denetleyicisi olan 88SS1093 ise PC uygulamalarını hedefliyor. Okuma hızı saniyede 3 Gbyte'a ulaşıyor. Ancak hız söz konusu olduğunda flash bellekler artık SATA üzerinden bağlanamayacak. Bu nedenle PCI Express'e geçiş kaçınılmaz. Geçmişte PCIe temel olarak ekran kartları için kullanılıyordu ancak SSD'ler de bu yuvalardan faydalanabiliyorlar. Bir PCIe bağlantısı, doğrudan CPU'ya ulaşan birkaç hatta sahip. Her hattan iki adet hat çifti geçiyor. Bunlardan ilki SSD'den CPU'ya, diğeri ise ters yönde akıyor (bkz. soldaki grafik).

SATA SSD'lerin tersine PCIe SSD'ler veriyi aynı anda hem alabiliyor, hem de gönderebiliyor. PC'lerle uyumlu olan RevoDrive 350 gibi birkaç model şimdiden mevcut. Bu model 8 hat üzerinden denetleniyor ve her yön için 16 hat sunuyor. Ancak Revodrive verilerin transferinde AHCI arayüzü kullanıyor ve yalnızca 1,5 GByte/sn

üzere hız sunabiliyor zira bu cihaz 4 adet SSD diski RAID ortamında kullanmak üzere organize edilmiş. AHCI ve NVMe karşılaştırması bunun neden optimal bir çözüm olmadığını açıkça gözler önüne seriyor.

Çok çekirdekli sistemler için optimize edildi

Okuma ve yazma süreçlerinin yürütülmesi genellikle birkaç ayrı adımda gerçekleşir. 4 KB'lık bloklar ya okunur ya da belirlenirler. Bu alışverişin gerçekleşmesine CPU üzerindeki işletim sistemi G/Ç denetleyicisi ve sabit disk üzerindeki denetleyici yardımcı olur. Gerekli görüldüğünde AHCI arayüzü bu giriş/çıkışları bir sıraya koyar ve 32 komuta kadar uzayabilen bir kuyruk oluşur. Böylesi bir iş yükü, doğal olarak işlemci çekirdeğini meşgul eder. Diğer taraftan AHCI, iş yükünü birden fazla çekirdeğe dağıtma konusunda zorlanır. Çekirdeklerin, bir kuyruğun daha önce işlenip işlenmediği konusunda sürekli sağlama yapmaları gerekir. Ayrıca AHCI bu denetleyiciye veri transferini başlatması veya durdurması için yalnızca bir kesme isteği göndermektedir (sol alt kısımdaki tablo).

Çok çekirdekli bir işlemci, birkaç hatta sahip bir PCIe ve bir SSD denetleyicisi ise birden çok bellek yongasını aynı anda kontrol eder. Modern PC'ler de böyle çalışır. Bu ortak çalışmanın hatasız sürebilmesi için NVMe hem kuyrukların sayısını artırır, hem de kuyruk başına düşen komut sayısını 65536'ya kadar uzatabilir. NVMe ayrıca iki farklı tipte kuyruk oluşturur: Teslim kuyrukları, SSD denetleyicisinin uygulaması gereken komutların listesini tutar; bitirilmiş görevler ise tamamlama kuyruğunda yer alır. Her çekirdeğe bir kuyruk çifti ayrılır ve bu da her çok çekirdekli işlemcinin kapasitesini verimli kullanmasına yardımcı olur. Sistem ayrıca her çekirdeğe birden çok kuyruk çifti ayrılmasına da olanak tanır. Bu durumda kuyruk çiftleri farklı önceliklere sahip. Aynı zamanda yukarıda bahsettiğimiz denetleyici her çekirdeğe ayrı bir kesme sinyali gönderebilir. Bu işlemler sayesinde veri transferi optimize edilir; okuma ve yazma süreçlerinin başlatılması için geçen süre de kısılır.

Marvell şu sıralar NVMe denetleyicisine sahip SSD ürünlerinin çıkmasını bekliyor. Asus gibi kart üreticileri bazı modellerde UEFI için NVMe denetleyicileri yerleştiriyorlar. Ancak bu sonbaharda çıkması beklenen Intel'in gelecek nesil Skylake yongalarına sahip anakartları beklemek daha akılcı olacaktır zira Intel hem SSD, hem de ekran kartlarına yetebilecek bant genişliği için PCIe hatlarının sayısını arttırıyor. Ayrıca PCIe 3.0 ile her hattın hızı ikiye katlanarak 1GB/sn'ye çıkıyor. Şu ana kadar Intel'in işlemcileri yalnızca PCIe 2.0 arayüzü ile bağlanıyorlar ve her hat için yalnızca 500MB/sn hız sunabiliyorlardı. Intel yaz sezonunda da notebook ve PC'ler için NVMe ve PCIe 3.0 destekli yeni SSD-750 serisini çıkarmaya hazırlanıyor. İşte o zaman turbo-SSD ve yeni bir bilgisayara gerçekten ihtiyaç duyabileceğiz.

yorum@chip.com.tr

İPUÇLARI ve HİLELER

Bu ipuçları ile bilgisayarınızı daha hızlı ve kullanışlı bir hale getirebilirsiniz. Ayrıca: En iyi Office, Facebook, Photoshop, Mobil, Donanım ve daha fazlası için küçük hileler de cabası.

WINDOWS

- 1 WINDOWS 7** Sürücü harfini değiştirin
- 2 WINDOWS 7** Sistem yedeğinden dosyaları kurtarın
- 3 WINDOWS** Olay Görüntüleyicisinden girişleri tek tek ya da toplu silin
- 4 WINDOWS 7** Masaüstünün görünümünü değiştiremiyorsanız ne yapmalısınız?
- 5 WINDOWS 7** Medya Merkezini tamir edin
- 6 WINDOWS 8** Sisteminiz çöküyorsa, bu adımlar size yardımcı olacak
- 7 WINDOWS** Kayıp DLL dosyalarıyla ilgili sorunları hızlıca çözün
- 8 WINDOWS 7** Virüs tarayıcısı kullanırken Windows Defender'ı etkisizleştirin
- 9 WINDOWS** Karakter Eşlemi açın
- 10 WINDOWS** Sanal PC'de Windows 10'un önizleme sürümünü yükleyin
- 11 WINDOWS 7** Robocopy ile kopyalayın

OFFICE

- 12 WORD** Kartpostal dizayn edin
- 13 WORD** Aynı yazılan kısaltmaları hatasız yazın
- 14 EXCEL** Koşullu biçimlendirme ile satır içi grafiklerini döndürün
- 15 OPENOFFICE** Tek özellikle çoklu belgeleri birleştirin oluşturun

DONANIM

- 16 BELLEK** Sisteminiz tanımiyorsa RAM'leri kontrol edin
- 17 AYGITLAR** Aygıt Yöneticisi'ndeki bilinmeyen aygıt nasıl tanımlanır?
- 18 BİLGİSAYAR** PC'nizin gerçek güç tüketimini hesaplayın
- 19 APPLE MAC** MacBook veya iMac bilgisayarınızda CPU sıcaklığını izleyin
- 20 SD KART** Bellek kartı üzerindeki yazma korumasını kaldırmanın iki yolu
- 21 PİLLER** Piliğinizin dolu olup olmadığını

hiçbir cihaz kullanmadan öğrenebilirsiniz

22 FRITZBOX İstemediğiniz aramaları yönlendirici üzerinden engelleyin

FOTOĞRAF

- 23 KONU** Kuzey Işıklarını yakalamak için doğru ekipman
- 24 IŞIK** Kötü ışıkta bile güzel iç mekan fotoğrafları çekebilirsiniz
- 25 GIMP** Oluşan gürültüleri bilgisayarda düzeltin
- 26 LIGHTROOM** Gradyan eğrisi ile mat bir görünüm
- 27 GIMP** Seçili nesnelerin renklerini ayrı ayrı değiştirin
- 28 EFEKTLER** Işıkla boyama: Muhteşem ışık fotoğrafları yaratın
- 29 INSTAGRAM** Akıllı telefon olmadan PC veya Mac üzerinden Instagram'a fotoğraf gönderin gökkuşağı

MOBİL

- 30 IPHONE** Sabit hat ile iPhone'dan daha ucuza arama yapın
- 31 ANDROID** Dosyaları taşıyın ve her birine ayrı depolama yeri seçin
- 32 WINDOWS PHONE** Mesajlaşma uygulaması Threema'daki tüm verilerinizi yedekleyin
- 33 ANDROID** Akıllı telefonunuzla yasaklı olan YouTube videolarını görüntüleyin

SOSYAL AĞLAR

- 34 FACEBOOK** Başkaları tarafından etiketlenen fotoğrafları durdurun
- 35 WHATSAPP** Priyanka virüsünü mesajlardan kaldırın ve rehberinizi kurtarın
- 36 TWITTER** Akıllı telefonunuzla video kaydedin ve tweet olarak paylaşın
- 37 YOUTUBE PC** ve akıllı telefonunuzdan video hizmetlerine ebeveyn kontrolü uygulayın

WINDOWS

İpuçlarımızla sisteminizi yola sokun

1 WINDOWS 7 Sürücü harfini değiştirin

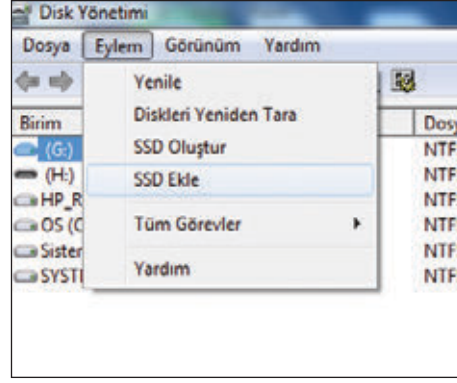
Eğer Windows 7'deki sürücü ikonları hoşunuza gitmiyorsa, küçük bir hileyle bunları değiştirebilmeniz mümkün. [Win] butonuna tıklayın ve açılan pencereye »regedit« komutu girip, [Enter] ile onaylayın. »HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\Drivelcons« dizinini izleyin. Eğer »Drivelcons« anahtarı bulunmuyorsa, »Explorer«'a tıklayın ve »Edit | New | Key« ile anahtarı yaratın.

Aynı şekilde ikonunu değiştirmek istediğiniz tüm sürücüler için »Drivelcons« klasörü altında bir anahtar yaratın. Anahtarları ilgili sürücünün harfi ile adlandırın. Tüm bu anahtarlar içinde »DefaultIcon« isminde başka bir anahtar yaratın. Son yarattığınız anahtar içinde, sağ kısımdaki »Standard«'a tıklayın. Değeri »C:\Windows\system32\shell32.dll,X« ile değiştirin. "X" istenilen ikonu temsil etmekte. Aynı prosedürü değişiklik yapmak istediğiniz tüm sürücüler için de uygulayın ve »Tamam« ile işlemi onaylayın.

İstediğiniz ikonlarla ilgili değişkenleri bulmak için, Masaüstüne gidin ve tarayıcınızda herhangi bir bağlantıya sağ tıklayın. »Özellikler«e tıklayın ve »Bağlantı« sekmesine geçin. Buradan »Başka bir simge«ye tıklayın ve simgeler üzerindeki alana »C:\Windows\system32\shell32.dll« dizinini girin. [Enter] ile işlemi onaylayın. Burada, sol üst köşeden O'dan başlayarak, sütun sütun, en üst kısımdan en alta kadar sayım yapın. Kayıt defterinde »X« yerine istediğiniz simgenin numarasını girin.

1 Yeni bir simge seçin
»Diğer simgeler« seçeneği altında sürücüleriniz için yeni ikonlar belirleyin

2 Sistem yedeğini entegre edin
Disk yöneticisinden sistem yedeğini normal bir sürücü gibi ekleyebilirsiniz.

2 WINDOWS 7 Sistem yedeğinden dosyaları kurtarın

Windows 7 altında zaten var olan sistem yedeğinden her bir dosyayı kolayca kurtarabilirsiniz. Başlangıç menüsünü açın ve arama kısmına »diskmgmt.msc« komutunu girin. Aynı isimli uygulamayı başlatın ve Eylem menüsünden »SSD Ekle« seçeneğini seçin. Şimdi sistem yedeğinin dizinini girin ya da yedek dosyalarını bulmak için »Gözet« seçeneğine tıklayın. Tüm dosyaların her birinin bulunduğu yeni bir bölüm Windows tarafından yaratılacak. Basitçe bu dosyaları başka bir klasöre kopyalayarak kurtarma işlemi tamamlayabilirsiniz.

3 WINDOWS Olay Görüntüleyicisinden girişleri tek tek ya da toplu silin

Olay Görüntüleyicisinde ortaya çıkan yazılım hataları, yürütülen işlemler, başlangıç işlemi veya bilgisayarın ne kadar süredir işlem altında oluğu ile ilgili bilgileri bulabilirsiniz. Windows, bilgisayar hareketliliğinizle ilgili tüm bilgileri burada depolar.

Bu verileri silmek için, [Windows] + [R] tuş kombinasyonunu kullanın ve »eventvwr« komutunu girin. Kullanıcı hesabı kontrolü ile ilgili zorunlu uyarı mesajını »Evet« ile onaylayın.

Olay Görüntüleyicisi açılacaktır. »Win-

dows Günlükleri« kategorisini açın ve belirli bir girişe tıklayın. Örneğinin, »Uygulama«. Eğer bu girişi silmek istiyorsanız, »Eylemler«'den »Günlüğü Temizle...« seçeneğini seçin ve »Temizle« komutuna tıklayın. Aynı adımı silmek istediğiniz diğer girişler için de uygulayın.

Fakat eğer Olay Günlüğündeki tüm girişleri silmek istiyorsanız, bir diğer seçeneğiniz de »Olaygörüntüleyici.bat« (CHIP Cloud'da) komutunu çalıştırmak. BAT dosyasını kendiniz de oluşturabilirsiniz, bunun için yeni bir metin dosyası yaratın ve şu program satırlarını girin:

```
@echo off
for /F "tokens=1,2*" %%V IN ('bcdedit') do set-
adminTest=%%V
if (%adminTest%)==(Access) goto noAdmin
for /F "tokens=*" %%G IN ('wevtutil.exe el')
do (call do_clear "%%G")
echo.
echo goto theEnd
:do_clear
echo clearing %1
wevtutil.exe cl %1
goto eof
:noAdmin
exit
```

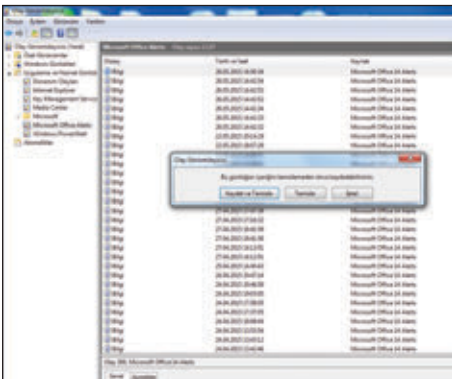
Dosyayı »Olaygörüntüleyici.bat« olarak kaydedin ve Batch dosyasına sağ tıklayın. »Yönetici olarak çalıştır« komutunu seçin. Görev Yöneticisi tamamen temizlenecektir.

4 WINDOWS 7 Masaüstünün görünümünü değiştiremiyor-sanız ne yapmalısınız?

Windows 7 dizaynını değiştirememeye durumu zamanla yaşanabiliyor. Bunu engelleyeceğimiz hile için gelişmiş kullanıcı haklarına ihtiyacınız bulunmakta. Bunun için ilk olarak Yönetici olarak giriş yaptığınızdan emin olun. »Başlat«'ı açın ve arama kutusuna »regedit« komutunu girin. Aynı isimli sonucu açın ve kullanıcı hesabıyla ilgili gelen uyarıyı »Tamam« ile onaylayın. Kayıt Defteri Düzenleyicisi açılacak. Buradan »HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion« dizinine gidin ve »Policies« anahtarına tıklayın. Sağ kısımda herhangi bir isimle giriş olup, olmadığını kontrol edin. Eğer varsa, silin. Silmek için seçip, [Del] tuşuna tıklaymanız yeterli. Bilgisayarınızı yeniden başlatın ve oturum açın. Artık masaüstüne sağ tıklayıp, »Düzenle«'ye tıklayarak yeni bir dizayn belirleyebilirsiniz.

5 WINDOWS 7 Medya Merkezini tamir edin

Eğer Windows Medya Merkezi artık çalışmıyorsa, problem büyük ihtimalle kolayca çözülebilecek dosya sistemindeki bir hatadır. »Denetim Masası«'nı açın ve »Programlar« kategorisi altında »Program ve Özellikler«'i seçin. »Windows ve

3 Belirli günlük girişlerini silin
Eylemler ile Olay Yöneticisindeki girişleri tek tek silebilirsiniz.

4 Masaüstü dizaynını aktifleştirin
Kayıt Defterinde küçük bir oynamayla Windows'un masaüstü arayüzü değişimi engellemesinin önüne geçebilirsiniz.

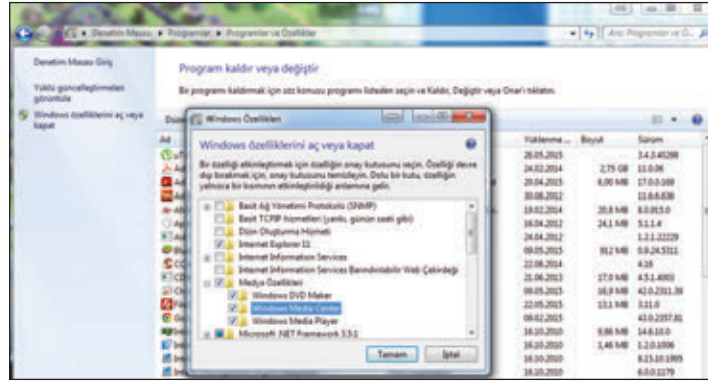
özellikleri aç veya kapat» seçeneğine tıklayın. Küçük bir pencere açılacak. Burada »Medya Özellikleri« altında »Windows Media Centre« özelliğini etkisizleştirin ve »Tamam« ile onaylayın.

Bilgisayarınızı yeniden başlattığınızda, Windows Medya Merkezi, Windows'tan kaldırılmış olacak. Özelliği tekrar etkinleştirin ve Windows'u yeniden başlatın. Windows Medya Merkezi yeni kurulmuş gibi belirecek. Diğer bir alternatif ise Kayıt Defteri: [Windows]+[R] kombinasyonu »Çalıştır« penceresini açın. »regedit« komutunu girin ve Kayıt Defteri Düzenleyicisini açın. »HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Policies\WindowsMediaCenter« dizinine gidin. Sağ kısımda »»Media Center« girişini göreceksiniz. (eğer yoksa »Yeni\DWORD-Değeri« ile yaratabilirsiniz). Çift tıklayın ve açın. Eğer değer »1« ise »0« ile değiştirin ve »Tamam« ile pencereyi kapatın. Bilgisayarınızı yeniden başlatmanızla Windows Medya Merkezi doğru şekilde çalışmaya devam edecektir.

6 WINDOWS 8 Sisteminiz çöküyorsa, bu adımlar size yardımcı olacak

Eğer Windows 8'iniz kapanmayı reddediyor ve siz de zorla kapatmayı kullanmak istemiyorsanız, en iyi yöntem şu: ilk olarak tüm programları manuel olarak kapatın. Bazı programlar arkaplanda sabit pozisyonda çalışıyor ya da görünmez bir işlem gerçekleştiriyor olabilir. Görev Yöneticisinin yardımıyla bunları kontrol edin ve tüm işlem ve uygulamaları sonlandırın.

Harici sabit disk veya USB çubuğu gibi tüm USB bağlantılarını PC'nizden ayırın. Ayrıca Hybrid Boot'u da etkisizleştirmeniz gerekmekte. Bunun için Denetim Masasını açın, »Sistem ve Güvenlik« ve ardından da »Güç Seçenekleri«ne tıklayın. »Güç düğmelerinin yapacaklarını seçin« ve ardından da »Şu anda kullanılmayan ayarları değiştir«e tıklayın. »Kapatma Ayarları« al-

5 Media Center'i etkinleştirin
Windows Media Center çalışmıyorsa Denetim Masası'ndan kapatıp açın

tındaki »Hızlı başlangıcı etkinleştir« seçeneğindeki onayı kaldırın.

Eğer bu yöntem işleri düzeltmezse, [Windows] + [R] kombinasyonu komut istemcisini açın ve »shutdown -s -t 1« komutuyla bilgisayarı kapatmayı deneyin. Sizze önerdiğimiz bir diğer şey de bir virüs tarayıcısı kullanmanız. Kötü amaçlı bir yazılım da kapanışı engelliyor olabilir.

Eğer verdiğimiz bu öneriler de işinize yaramıyorsa, geriye yapılacak tek bir eylem kalmış demektir; Probleminizi detaylarıyla birlikte Microsoft yetkili servisimize bildir-mek.

7 WINDOWS Kayıp DLL dosyalarıyla ilgili sorunları hızlıca çözün

En rahatsız edici hatalardan biridir: »DLL bulunamadı«. İlgili programı yeniden başlatmak için, kayıp dosyayı yerine koyup, sisteminize yeniden kaydetmeniz gerekmektedir. Kayıp dosyanın ismini bir yere yazın. Hata mesajında ismini göreceksiniz. Eğer ilgili programın DVD kurulumuna sahipseniz, DLL dosyasını buradan kopyalayın ve program ya da »C:\Windows\System32« dizinine yapıştırın.

Eğer diske sahip değilseniz, DLL dosyasını internette arayın ve indirin. Şimdi hatalı uygulamayı başlatmayı deneyin. Eğer hata

mesajıyla tekrar karşılaşırsanız, DLL dosyasını tekrardan sisteme kaydetmeniz gerekecek. Bunun için, [Windows] + [R] kombinasyonu komut istemcisini açın ve »regsvr32/dosya adı« komutunu girin. Ardından [Enter]'a tıklayın. Kayıt sonrası program doğru şekilde çalışmaya devam edecektir.

8 WINDOWS 7 Virüs tarayıcısı kullanırken Windows Defender'ı etkisizleştirin

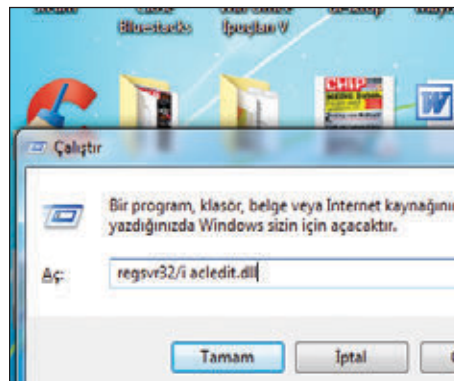
Eğer sağlam bir virüs koruyucu programınız varsa Microsoft Windows Defender'ı etkisiz hale getirmeniz sisteminiz için daha iyi olacaktır. Böylelikle programlar arasında çakışma yaşanma riski azalır. Başlatat menüsünden »Defender«'ı aratın ve sonuçlardan »Windows Defender«'ı seçin. Program için den »Araçlar« altındaki »Yönetici« sekmesine geçin ve »Bu programı kullan« seçeneğindeki onay işaretini kaldırın. »Kaydet«e tıklayarak işlemi onaylayın ve yönetici hesabıyla giriş yapmadıysanız ilgili parolayı girin. Tüm bunların ardından Windows Defender'ın etkisizleştirildiğine dair bir mesaj alacaksınız.

9 WINDOWS Karakter Eşlemini açın

Windows Karakter Eşlemi sizle yazım bi-

6 Uykusuz Windows 8.1
Eğer Windows 8 kapanmıyorsa, birkaç basit adımı takip etmeniz yeterli

7 DLL dosyası kaydedin
»Defender« komutu ile yeniden konumlanmış dosyaları sisteme kaydedin

OFFICE

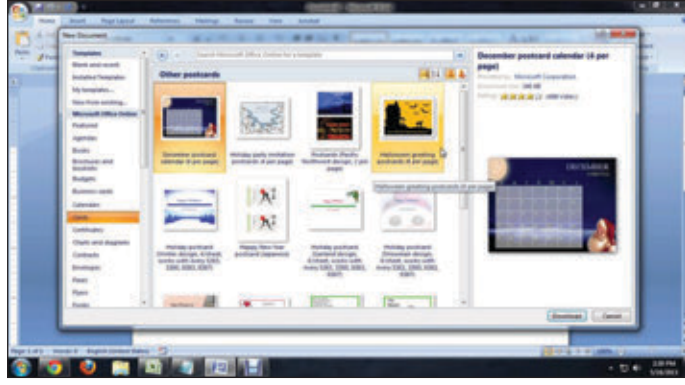
PC işleriniz için etkili İpuçları & Hileler

12 WORD Kartpostal dizayn edin

Artık göndermek için kartpostal satın almanıza gerek yok, çünkü kendi kartpostalınızı kendiniz Word yardımıyla tasarlayabiliyorsunuz. Bu iş için Word 2013 sürümünü kullanacağız, dolayısıyla eğer değişik bir sürüm kullanıyorsanız, ilgili özellikler değişik adlarla, değişik sekmeler altında düzenlenmiş olabilir.

İlk olarak kartpostalımızın arka kısmını dizayn edeceğiz. »Sayfa Düzeni« sekmesine geçin, ilgili seçeneği »Sayfa yapısı« kategorisinde bulabilirsiniz. »Boyut« kısmından »A6« posta kodu boyutunu seçin. »Orientation« kısmından »Landscape«'i seçin. »Kenar Boşluklarını« »Dar« olarak belirleyin. Şimdi tek yapmanız gereken adres için satır eklemek. »Ekle« sekmesine girin ve »Tablo« altından dört satır ekleyin. Tablonun boyutunu istediğiniz kadar küçültün ve doğru pozisyona yerleştirin. »Giriş« içinde »Paragraf« kategorisi altında »Kenarlıklar« seçeneğini göreceksiniz. Tablodaki sol ve sağ kenarlıkları kaldırın. Geriye sadece dört satır kalacak. Eğer kartpostal için bir pul alanı yaratmak istiyorsanız, tablolarla bunu da yapabilmemiz mümkün. Sadece tek satır ve sütundan oluşan bir tablo çizin.

Kartpostalın ön kısmı için de önceden belirttiğimiz gibi a6 formatını seçin. Eğer resim eklemek istiyorsanız, sayfa kenarlarını daima »O« olarak belirleyin. Tabi bu küçük resim veya metinler için bu kadar da önemli değil. Basım içinse en iyi seçenek, her iki kısmına da baskı yapılabilen fotoğraf kâğıdı. Sağlamlığından emin olmanız

12
Adres satırları ve pul bölümü
İki tablonun yardımıyla kartpostalınızın arka kısmını tasarlayın

için kâğıdın metrekaare ağırlığının 360 ila 400 gram olması gerekmektedir.

13 WORD Ayrı yazılan kısaltmaları hatasız yazın

Kısaltma gibi düşünmediğiniz kısaltmaları yazmanın kuralları biraz karışık. Mesela sayfa için "s." kısaltmasından sonra boşluk koymanız normal. Ama normal, boşluk tuşuna basarsanız iş biraz karışıyor çünkü tek seferde işlem bitmiyor. Düzeltmesiz boşluk için [Ctrl] + [Shift] + [Boşluk] yapabilirsiniz. İnce boşluksa manşetler için daha iyi gibi. Word'de »Ekle« sekmesindeki »Ekle / Simge« komutu veya "Tüm simgeler" özel karakter girmede kullanılabilir. "Simge" sekmesinde, uygun yazı tipini "Font" üzerinden seçin. Tüm yazı tiplerinde dar boşluk yok, "Arial" veya "Times New Roman" kullanabilirsiniz. Giriş alanında "Yazı tipi"ne tıklayın ve "2009" kodunu girin. "İnce Boşluk" aynı sıranın solunda gözüke. Bu prosedür günlük yazı işleri için sıkıntılı olacağından "Tüm simgeler" alanından tuş kombinasyonu belirleyin. Atanmamış [Ctrl] + [Alt] + [Boşluk] kombinasyonunu seçip "Ata"ya basın.

14 EXCEL Koşullu biçimlendirme ile satır içi grafiklerini döndürün

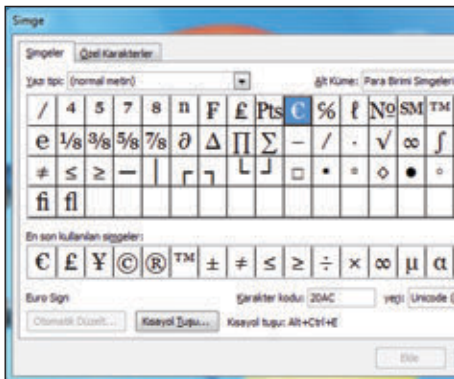
Excel'de satır içi grafiklerini kullanarak

tablo değerlerinizi görüntüleyebilirsiniz. Buna karşın bu çubuklar sadece tek bir yolla döndürülebiliyor. Değer içeren ve çubukları göstermek istediğiniz tüm hücreleri seçin. »Giriş« altında »Stiller« altında »Koşullu Biçimlendirme« seçeneğine tıklayın. »Veri Çubukları« altında »Daha fazla kural«'a tıklayın.

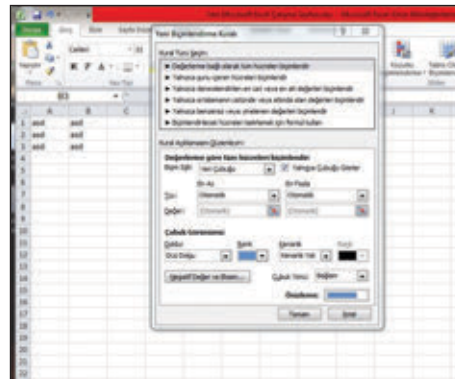
Şimdi bir çubuk grafiği seçebilirsiniz. Eğer hücredeki numarayı gizlemek istiyorsanız, »Yalnızca çubuğu göster« kutucuğuna tıklayın. Eğer çubukların yanında numaraları da satır içi grafikler olarak göstermek istiyorsanız, bitişik sütundaki değerleri kopyalayın ve koşullu biçimlendirmeye işleyin.

15 OPENOFFICE Tek özellikle çoklu belgeleri birleştirin

Open-Office ile birçok belgeyi tek dosyada birleştirebilirsiniz. İlk sayfa olması gereken belgeyi açın. Writer'da imleci metnin sonuna getirin. »Ekle«'ye tıklayın ve »Dosya«'yı seçin. Şimdi ilki arkasından gelmesini istediğiniz dosyayı seçin. İkinci dosya ilkinin eklenenecektir. Tekrardan belgenin en alt kısmına geçin ve buraya da yeni bir metin bölümü ekleyin. Her bir metin arasındaki boşlukları ayarlamamız gerekebilir. Son olarak birleştirdiğiniz dosyayı kaydedin.

13
Outlook doğum günlerini hatırlar
Bir Outlook eklentisi size gelecek doğum günlerini hatırlatıyor

14
Excel'de satır içi grafiklerini döndürün
Koşullu biçimlendirmeyi kullanarak istenilen okuma yönünde kullanışlı çubukları gösterebilirsiniz

CHIP'E ABONE OLUN

10 SAYI FİYATINA 12 SAYIYA SAHİP OLUN

ABONE FORMU

☐ İlk defa abone oluyorum

☐ Yenileme

Firma Adı:

Adı Soyadı:

Doğum Tarihi

Mesleği (Görevi):

Adresi:

Posta Kodu:

Şehir:

Tel:

Faks:

Cep Tel:

E-Mail

Abonelik Bedelini ☐ Havale ile gönderiyorum ☐ Tek seferde kredi kartımdan çekiniz

Kredi kartımdan 3 taksitle çekiniz

☐ Advantage

☐ Axxess

☐ Bonus

☐ Maximum

☐ World

☐ Visa

☐ Master Card

Kart No:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Güvenlik No:

☐ Faturayı Adıma Kesiniz

☐ Faturayı Firma Adına Kesiniz

V.Dairesi

V.No:

Adres:

Kart Sahibinin imzası:

Dergileriniz

Yurtiçi kargo

ile imza karşılığı
teslim edilecektir.

Abonelik Seçenekleri

☐ 1 yıllık

79.00 TL

Bu form 30 HAZİRAN 2015 tarihine kadar geçerlidir

Ödeme bilgileri

Türkiye İşbankası, İstanbul Kurumsal şubesi*

IBAN: TR13 000 64 00000 11111 00 39936 Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş.

Not: Banka dekontunu form ile birlikte aşağıdaki adrese posta veya faks yoluyla ulaştırınız.

*Banka tarafından Havale ücreti talep edilmektedir.

*Taksitli Abonelik (Sadece kredi kartıyla yapılan ödemelerde geçerlidir.)

Her ayın 20'sine kadar ulaşan abone başvuruları, çıkacak ilk sayıdan itibaren uygulanacaktır.

Doğan Burda Dergi Yayıncılık A.Ş.

Hürriyet Medya Towers 34212 Güneşli İSTANBUL

Tel: 0212 478 0 300

Faks: 0212 410 35 12-13

E-Posta: abone@doganburda.com

Web: www.doganburda.com

DONANIM

Cihazlarınızı hayata döndürün, verimli kullanın

16 BELLEK Sisteminiz tanımiyorsa RAM'leri kontrol edin

Yeni bir RAM modülü aldıysanız bazen sisteminiz tarafından doğrudan tanınmayabilir. Piyasada DDR, DDR2 ve DDR3 tipi RAM'ler bulunuyor. Bilgisayarınız 2008 ve üzeri bir modelse, büyük ihtimalle DDR3 RAM kullanmanız gerekecek. Üreticinin web sitesinde sıklıkla PDF dosyası halinde bulunan anakart kılavuzunu inceleyerek sisteminizin hangi RAM tipini desteklediğini öğrenebilirsiniz. PC'nizdeki anakartın modelini veya hangi RAM modüllerini desteklediğini hatırlamıyorsanız CPU-Z (CHIP Cloud'da mevcut) gibi bir araçla bulabilirsiniz.

Windows'un 32 bit sürümünü kullanıyorsanız en fazla 4GB RAM takabilirsiniz. Daha fazla belleğe ihtiyacınız varsa 64 bit kurmalısınız. Denetim Masası'nda »Sistem ve Güvenlik« kategorisindeki »Sistem« seçeneğinden sisteminizdeki RAM miktarını öğrenebilirsiniz. Bu arada; kullanılabilir RAM miktarı her zaman sistemde bulunan birkaç yüz MB daha azdır.

Gördüğünüz bilgi yeni taktığınız bellekle benzerlik göstermiyorsa bellek modüllerini adım adım tekrar yerleştirmeniz gerekecek. Bilgisayarınızı kapatıp modülleri çıkartın. Yuvalara hava üfleyerek oluşmuş olabilecek tozları uzaklaştırın. İsterseniz

16
RAM Ekleyin
2008 yılından sonra çıkan anakartlarda genellikle DDR3 RAM kullanılıyor.

RAM'lerdeki kontak noktalarını mikrofiber bezle silebilirsiniz. Modülü tekrar yerleştirip bilgisayarı açın ve Denetim Masası'na ulaşarak sistemin belleği doğru algılayıp algılamadığını kontrol edin. Sistemi tekrar kapatın, RAM modülünü çıkartın ve tüm modülleri bu şekilde teker teker kontrol edin. Modüllerde sorun yoksa ilk modülü tekrar takın; ardından PC'yi kapatıp açarak kontrol edin. Bu şekilde her açılıştan sonra bir modül ekleyerek bellek miktarını arttırabilirsiniz.

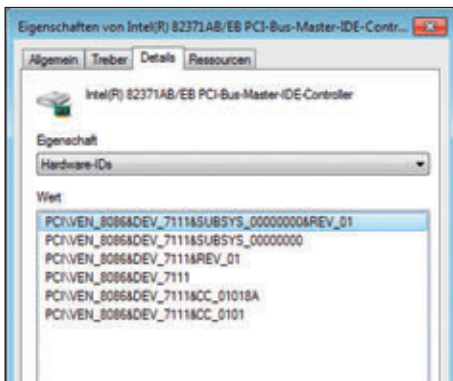
17 AYGITLAR Aygıt Yöneticisi'ndeki bilinmeyen aygıt nasıl tanımlanır?

Windows Aygıt Yöneticisi size bilinmeyen bir aygıt gösteriyorsa bu aygıtla ilgili bilgi toplamak ve sürücüsünü yüklemek zor değil. Aygıt Yöneticisi'nde bilinmeyen aygıta sağ tıklayarak »Özellikler« üzerinden »Detaylar« sekmesine ulaşın. Buradaki »Özellik« listesi altında genellikle aygıta dair bilgiler »Donanım Kimlikleri« seçeneğinde bulunur. Bu listede, »VEN_xxx« ve »DEV_xxx« şeklindeki ifadeler önemlidir. "VEN" aygıtın üretici kimliğini tanımlar. "DEV" ise aygıtın kendisini, yani aygıt kimliğini gösterir. www.pcidatabase.com adresinde aygıtın üretici kimliğini aratın. Bu bilgi yeterli

olmayacağından, aygıt kimliğini de aratın. Pencerede uyumlu aygıtların bir listesini bulacaksınız. Önceki adımda bulduğunuz üretici bilgisi ile aygıtınızı karşılaştırarak ikinci sütunda aygıta ait tanımlamayı bulabilirsiniz.

18 BİLGİSAYAR PC'nizin gerçek güç tüketimini hesaplayın

Bilgisayarınızın gerçek güç tüketim miktarını öğrenmek isterseniz bunu internetten doğru bir şekilde hesaplayabilirsiniz. www.cizgi-rma.com adresine gidin ve alt kısımdaki »PC Güç hesaplayıcı« linkine tıklayın. Bu şekilde bilgisayarınızın gerçekten ne miktarda enerji tükettiğine dair detaylı bir bilgiye sahip olmak için işlemci, ekran kartı, monitör ve diğer çevre birimlerini ilgili kutucuklarda belirleyin. Bazı özellikler konusunda bilgi sahibi değilseniz bu kısımları olduğu gibi bırakın. Sayfanın daha da alt kısımlarında bilgisayarınızın yılda kaç gün, günde kaç saat çalıştığı gibi sorular mevcut. İsterseniz fiyat hesaplaması için de »kWh başına fiyat« kısmından faydalanabilirsiniz. Yıllık masraf için alttan ikinci satırda bulunan »Yıllık enerji masrafı« işlevini kullanabilirsiniz. En alttaki yeşil işaretli satırla karıştırmayın; burası ekonomik bir PC'nin yapabileceği tasarrufu gösteriyor.

17
Aygıt verilerini okuyun
Üretici ve aygıt kimlikleri ile bilinmeyen aygıtları tanıyabilirsiniz.

18
Tüketim masrafını belirleyin
Çizgi RMA web sitesinden PC'nizin enerji sarfiyatını bulabilirsiniz.

19 Mac'leri izleyin iStat pro, Mac üzerinde bir gadget olarak kullanılıyor. Dashboard ile ulaşabilirsiniz.

20 SD kartlarda yazma koruması Sol üst kenarda bulunan "Lock" sürgüsü ile SD kartınızı yazmaya karşı korumak mümkün.

19 APPLE MAC MacBook veya iMac bilgisayarınızda CPU sıcaklığını izleyin

Apple bilgisayarlarda işlemci sıcaklığını akıllı bir araç yardımıyla izlemek mümkün. MacBook bilgisayarlar 30 santigrat derece ortam ısısına dayanabilecek şekilde tasarlanmışlardır. iMac'te ise bu seviye biraz daha yüksek. Cihazları bu sıcaklığa kadar kullanmak güvenli olsa da bilgisayarınızı bir çatıda veya havalandırması yetersiz bir alanda kullanırken CPU ısı tehlikeli seviyelere ulaşabilir. iStat pro veya iStat mini (OSX Yosemite ve üzeri sürümler için, 1,99 € fiyata sahip) kullanarak sıcaklığı izleyebilir, hatta soğutma fanının dönüş hızını görebilirsiniz.

Not iStat programının ücretli sürümünde fan hızı da kullanıcı tarafından ayarlanabilmek, ancak CPU sıcaklığını okumak için ücretsiz sürüm yeterli.

20 SD KART Bellek kartı üzerindeki yazma korumasını kaldırmanın iki yolu

MicroSD kartınıza bilgi kaydedemiyorsanız büyük ihtimalle yazma koruması devrededir. Bunu donanımsal ya da yazılımsal olarak iptal edebilirsiniz. Karta veri yazılamıyorsa sebep, yandaki yazma kilidinin

yanlışlıkla kapatılması olabilir. Bu kilit genellikle kartın sol üst kenarında bir sürgü şeklinde bulunur. Sürgüyü "Unlock" işaretine doğru kaydırdıktan sonra okuyucuya tekrar yerleştirip kontrol edin.

Eğer karta Windows tarafından bir yazma koruması yerleştirildiyse, Windows Gezgini'ni açın ve SD Kart ikonuna sağ tıklayın. »Güvenlik«, sekmesinden izinlerinizi »Tam Denetim« olduğunu kontrol edin. Değilse, »Gelişmiş« düğmesini tıklayarak sonraki pencerede »İzinler« sekmesinden »İzinleri değiştir« düğmesine basın. Başka bir pencere açılacaktır. Bu pencerede »Düzenle« düğmesine tıklayın. »Tam Denetim« sütunundaki tüm kutucukları işaretleyip »Tamam« ile tüm pencereleri kapatın.

21 PİLLER Pilinizin dolu olup olmadığını hiçbir cihaz kullanmadan öğrenebilirsiniz

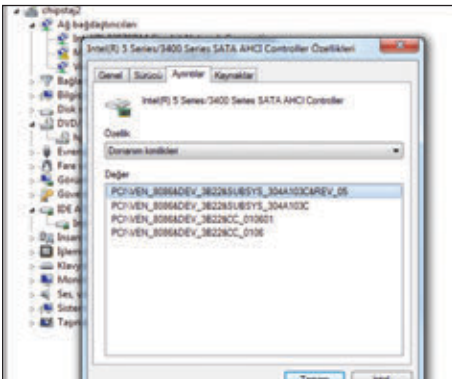
Bir pilin dolu olup olmadığını öğrenmek için herhangi bir alete ihtiyacınız yok. Pili yaklaşık 20 cm yükseklikten bir masaya dik olarak düşürün. Bu size pilin doluluk oranı hakkında bilgi verecektir. Tamamen boşalmış bir pil masaya çarptıktan sonra birkaç santimetre geri zıplayacaktır. Tam dolu bir pil ise düştüğü yerde kalır.

Peki bu nasıl oluyor? Alkalın pillerde jel benzeri bir kütle vardır. Batarya tükendiğinde bu jel madde katılaşır. Dolu pilin içindeki jel madde darbeyi yumuşatırken boşalmış pilde bu madde katılaşmış olduğu için düşme etkisi emilmez ve pil geri seker.

22 FRITZBOX İstemediğiniz aramaları yönlendirici üzerinden engelleyin

FritzBox kullanıyorsanız bazı telefon numaralarını engelleme şansına sahipsiniz. Sürekli sizi rahatsız eden banka veya reklam telefonlarını, ya da çocuklarınızın aramasından korktuğunuz ücretli telefon servislerini FritzBox ile engelleyebilirsiniz.

Fritz.box arayüzünden »Telephony«, ve ardından »Call Handling« kısmındaki »Block calls« seçeneğine ulaşın. Sağ alt kısımdan »New call block« seçeneğine girin. Sizin aramanızı engellemek için »Outgoing«, gelen aramaları engellemek için »Incoming« kısmına girin. »Telephone numbers« bölümüne engellemek istediğiniz telefon numaralarını yazın. İsterseniz Mobile (cep), Local (yerel), Overseas (yurtdışı), Special Numbers (özel numaralar) veya Information (bilgi servisleri) gibi grupları da engelleyebilirsiniz. »OK« tuşu ile değişikliklerinizi onaylayın ve çıkın.

21 Boş mu, dolu mu? Pillerin boş mu, dolu mu olduğunu anlamak için düşürme testi uygulayın.

22 Telefon terörüne son! FritzBox içindeki özel ayarlarla şirketlerin ve bankaların sizi rahatsız etmelerini engelleyebilirsiniz.

FOTOĞRAF

Hayatınız fotoroman ise, o fotoğrafları güzelleştirmek için en iyi ipuçları burada.

23 KONU Kuzey Işıklarını yakalamak için doğru ekipman

İnanılmaz Kuzey Işıkları gibi doğa olaylarını fotoğraflamak isterseniz yanınıza doğru ekipmanları almanız gerek.

Tripod Bu tür çekimlerde uzun pozlama süresi gerektiğinden her zaman yanınızda bir tripod bulundurun. Sarsıntıyı engellemek için bir RT (uzaktan kumanda) kullanabilirsiniz.

Kamera Teorik olarak bu tür çekimler için her tür kamera kullanılabilir. Ancak değiştirilebilir lensli kameraları tercih edebilirsiniz.

Lens 10-24mm odak aralığına sahip hızlı, geniş açılı bir lens ve en fazla 2.8 diyafram kullanmanız iyi sonuçlar verir.

Bellek Kartları Yanınıza alacağınız malzemelerin en ufağı olan yedek bellek kartları, sizi hem çekimlerde ekonomik davranmaktan, hem de bozuk bir kart yüzünden eli boş dönmekten koruyacaktır.

Pil Soğuk havalarda piller daha çabuk boşalır. Bu yüzden her zaman yanınızda yedek pil taşıyın ve pilleri vücudunuza yakın tutarak aşırı soğumalarını önleyin.

Çekime başlamadan önce birkaç ufak ayar size zaman kazandıracaktır.

Dosya formatı Eğer kamerasınız bu formatı destekliyorsa RAW kullanın. Böylece kamerasının özelliklerinden daha çok faydalanabilirsiniz. SLR kameraların çoğu, çekilen fotoğrafı RAW ve JPEG olarak kaydedebilmektedir.

23 Doğal mucizeleri yakalayın

Uzun bir pozlama süresi ve tripod ile Kuzey Işıklarını bile mükemmel şekilde fotoğraflayabilirsiniz.

Odaklama Karanlık bir gecede gökyüzü otomatik odaklamayla çekilemez. Autofocus özelliğini devredışı bırakıp lensinizi sonsuza odaklayın.

Flaş Konuya ışık tutmak her zaman iyi değildir. Aşırı ışık düşmesi riskine karşı flaşınızı kapatın.

Apertür ve ISO f-değerini mümkün olduğu kadar düşürerek diyaframı açın. ISO değerini de mümkün olduğunca 100 ve 400 arasında tutarak doğru ışık hassasiyetini yakalayın.

Enstantane Bu tür durumlarda 10 saniye gibi uzun bir enstantane hızı tavsiye edilebilir. Ancak tabii ki en iyi sonuç için kendi makinanızdaki farklı ShutterSpeed ayarlarını denemenizde fayda var.

Genel olarak ayarların doğru olup olmadığı kadar, çerçevenin güzel bir kompozisyon oluşturup oluşturmadığı da önemlidir.

24 IŞIK Kötü ışıktaki bile güzel iç mekan fotoğrafları çekebilirsiniz

İç mekanlarda, özellikle akşam veya gece saatlerinde fotoğraf çekerken sıkça karşılaşılan bir problem de yetersiz ışıktır. Örneğin insanları fotoğraflayacaksanız, hareketlerini dondurmak için düşük enstantane hızına ihtiyacınız var. f-değerini olabildiğince düşük tutun ve ISO'yu yalnızca

yeteri kadar arttırın. ISO değeri ne kadar yüksek olursa resim de o kadar grenli (gürültülü, kumlu) olacaktır. Diyafram açıklığı ve dolayısıyla enstantane hızı da kullanılan lense bağlı olarak değişir. Hobi fotoğrafçıları arasında tercih edilen Canon, Nikon ve Sony'nin 50mm'lik düşük maliyetli 1.8 lensleridir. Flaş ışığı yapay bir hava yaratsa da bazen elde edebileceğiniz en iyi sonuç bu olacaktır.

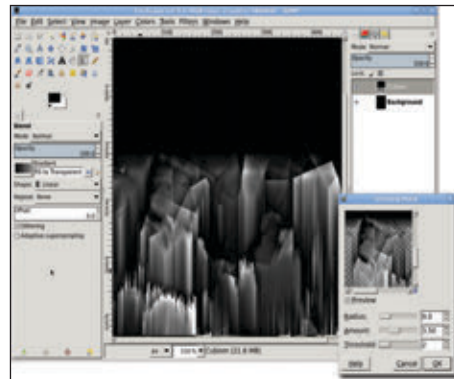
Kamerasınız bir tripod üstündeyken birkaç saniye gibi uzun enstantane hızlarıyla çalışabilirsiniz. ISO değerini mümkün olduğu kadar düşük tutup f-değerini (f/8) gibi bir seviyeye ayarlayın. Bu şekilde Hem az grenli, hem de keskin bir resim elde edebilirsiniz.

25 GIMP Oluşan gürültüleri bilgisayarda düzeltin

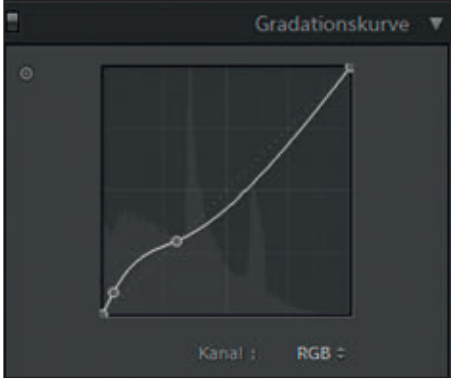
Yüksek ISO değerleri kullanmanız sonucunda oluşacak gürültüleri GIMP ile kolayca ortadan kaldırebilirsiniz. Menüden »Colours« ve ardından »Components« seçimini yaptıktan sonra »Break« opsiyonunu tıklayın. »Colour Mode« altında »HSL« seçin ve »OK« ile onaylayın. Katman önizlemesinde Renk tonu ve Doyma değerlerini kapatarak yalnızca Parlaklık kanalı üzerinde çalışabilirsiniz. Şimdi »Filter« menüsünden »Selective Gaussian Blur« ve »Blur« komutlarını

24 Mahzende pozlama Kötü ışık altında sabit nesneleri fotoğraflamak için tripod ve uzun pozlama süresi kullanın.

25 Fotoğraftaki gürültüleri yok edin Gimp, "Unsharp Mask" filtresiyle kumlanmayı yok ediyor.

26
Gradyan Eğrisi
Alttaki noktayı biraz yukarı sürüklediğinizde fotoğrafınız mat bir görünüme kavuşacak.

27
Nesneleri renklendirin
Temel renklerden birini seçerek kaydırma çubuklarıyla yoğunluğu ayarlayın.

uygulayın ve »OK« ile onaylayın. Ardından yine »Filter« menüsünden »Unsharp Mask« ve »Improve« işlemlerini gerçekleştirin. Tercihlerinize göre Radius, Quantity ve Threshold değerlerini ayarlayın. Daha sonra »Filter« menüsündeki »Sharpen« ve »Improve« komutlarını kullanın. Daha iyi sonuçlar için parlaklığı da ayarlayabilirsiniz. Şimdi »Colours« ve »Components« altından »Merge« komutunu uygulayın. Son olarak renk modunu »HSL« olarak ayarlayın. »OK« ile onayladığınızda fotoğrafınızdaki gürültü minimum seviyeye inecek.

26 LIGHTROOM Gradyan eğrisi ile mat bir görünüm

Fotoğrafta mat bir görünüm elde etmek için en karanlık ve en aydınlık noktaları eşitleyebilirsiniz. Lightroom programında bu etkiyi yakalamak için gradyan eğrisi kullanılıyor. Fotoğraf dosyanızı »Develop« modunda açın. Araç çubuğunda aşağı doğru ilerleyerek Gradation Curve özelliğini bulun. »Point curve: Linear« ikonunu tıklayarak modu değiştirin. Karşınıza çıkan grafik, fotoğrafın parlaklık haritasıdır. En solda siyah alanlar, en sağda ise en parlak alanlar gösterilir. Sol kısımda eğri üzerine tıklayarak bir kontrol noktası yaratın. Fare ile bu noktayı biraz yukarı doğru taşıyın. Bunu yaparken fotoğraftaki kontrastın azaldığını

ve mat bir görünüme kavuştuğunu görebilirsiniz.

27 GIMP Seçili nesnelerin renklerini ayrı ayrı değiştirin

GIMP ile fotoğraftaki nesnelerin renklerini kolayca değiştirebilir; mavi bir objeyi sarı yapabilirsiniz. Fotoğraf dosyanızı açarak araç çubuğundaki »Path« ikonuna tıklayın. Görüntüyü büyütürük seçiminizi daha detaylı yapabilirsiniz. Rengini değiştirmek istediğiniz alanı seçin. »Tools Settings« penceresinden »Selection from path« komutunu uygulayın. Ayarları göremezseniz »Window | Dockable dialogs | Tool Settings« üzerinden ulaşabilirsiniz. Şimdi Menü çubuğundan »Colours | Colour tone - Saturation« ile karşınıza gelecek pencerede seçmiş olduğunuz alana uygulamak istediğiniz tonu belirleyin ve »OK« ile onaylayın.

28 EFTEKT Işıklı boyama: Muhteşem ışık fotoğrafları yaratın

Işık fotoğrafları çekmek görüldüğünden daha kolaydır. Birkaç püf noktasıyla siz de yapabilirsiniz. Öncelikle karanlık bir odaya veya karanlık bir geceye ihtiyacınız var. Ayrıca masa lambası gibi bir ışık kaynağı gerekecek. İsterseniz ışık kaynağınızı bir maytap veya karanlıkta parlayan bir çubuk da

ekleyebilirsiniz. Çekimi kendiniz başlatabilmek için bir uzaktan kumandalı tetikleyici (RC deklanşör) çok işinize yarayacaktır. Ayrıca koyu renk elbiseler giyerseniz fotoğrafta görünme riskiniz azalır.

Kameranızı uygun bir uzaklığa yerleştirin. ISO değeri düşük olmalıdır, aksi takdirde grenli bir sonuç ortaya çıkacaktır. Pozlamayı da olabildiğince uzatın. F-değerini arttırıp ayarları tamamlayın. Şimdi siz de muhteşem ışık fotoğrafları çekebilirsiniz.

29 INSTAGRAM Akıllı telefon olmadan PC veya Mac üzerinden Instagram'a fotoğraf gönderin

Fotoğraflarınızı ücretsiz bir yazılım yardımıyla akıllı telefonunuz olmadan da gönderebilirsiniz. www.gramblr.com adresinden indireceğiniz Gramblr aracı bu işe yarıyor. Programı başlattıktan sonra Instagram hesabınızla giriş yapın. »Choose File« ile göndereceğiniz fotoğrafı seçin. Fotoğrafların boyutları 650 x 650 olmak zorunda. »Upload« düğmesine bastıktan sonra isterseniz fotoğrafınıza bir açıklama da ekleyebilirsiniz.

İşlemi onayladığınızda Gramblr fotoğrafınızı sizin hesabınız üzerinden Instagram'a gönderiyor.

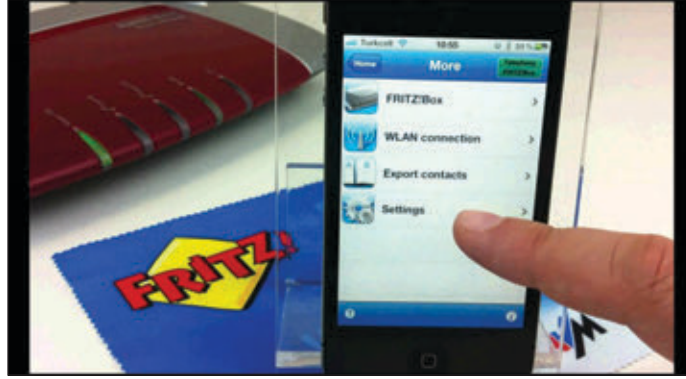
28
LED ışıklarla özel efektler
Bu ışık fotoğrafı, LED ampüllerden oluşan bir zincirle çekildi.

29
Telefonunuz olmadan gönderin
Gramblr, fotoğrafları PC'den Instagram'a doğrudan yolluyor.

MOBİL

Seyahat için hizmetlerin ve aygıtların optimizasyonu

30

Sabit hattın arama

Fritz!App Fon ile iPhone'nunuz sabit hatta dönüşüyor. Aramalarınız ise modeminizle yapılmakta.

30 IPHONE Sabit hat ile iPhone'dan daha ucuza arama yapın

iPhone'nunuzu sabit hatlı bir telefon gibi kullanmanıza izin veren çeşitli uygulamalar bulunmakta. Eğer FritzBox'a sahipseniz, ücretsiz Fritz!App Fon uygulamasını yükleyebilirsiniz.

Akıllı telefonunuz yeni bir telefon olarak eklenecek. Uygulama ile rehberinizdeki kişilere arama yapmak için, uygulamanın rehberini kullanabilirsiniz. Fritz!App Fon'dan uzak mesafe sebebiyle seyahatırken arama yapılmamakta. Bu gibi durumlarda uygulamayı kapatın, çünkü biraz fazla pil tüketimine sahip.

31 ANDROID Dosyaları taşıyın ve her birine ayrı depolama yeri seçin

Dosyaları taşıyarak Android akıllı telefonunuzda yer açabilmeniz mümkün. Play Store'dan ES File Explorer veya Astro File Manager uygulamalarından birini indirin. Her ikisi de ücretsiz. File Manager'de taşımak istediğiniz dosyalara gidin ve girişlere

birkaç saniye basılı tutun.

Bazı durumlarda, içerik menüsü açılacak. Eğer açılırsa, »Move« seçeneğini seçin. Diğer durumlarda, taşıma seçeneğini menü çubuğunda da bulabilirsiniz. Tabi çubuğu önceden genişletmeniz de fayda var. Bunun için, üç nokta sembolünü bulun ve tıklayın.

Ardından hedef dizini belirleyin. Bunu varsayılan olarak SD Hafıza kartı olarak belirleyebilmeniz de mümkün.

32 WINDOWS PHONE Mesajlaşma uygulaması Threema'daki tüm verilerinizi yedekleyin

Akıllı telefonunuzu değiştirdiğinizde ya da Threema'yı yedeklemek istediğinizde, işlemi kolayca gerçekleştirebiliyorsunuz. Threema uygulamasını Windows telefonunuzdan açın ve sağ alt köşedeki üç nokta simgesine tıklayın. »Settings« belirecek. »Backup« seçeneğini görmek için sağa veya sola kaydırma yapın.

Sadece mesajları yedeklemek istiyorsanız, »Backup messages« seçeneğini seçin. Threema ID'nizi yeni bir akıllı telefona taşı-

mak için, »Create a backup now to transfer your Threema ID on to a new phone« seçeneğine tıklayın.

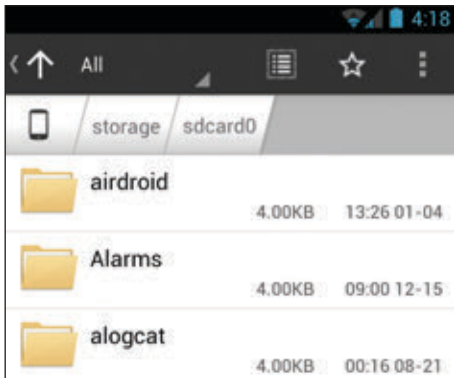
Yeni telefonunuzdan okutabileceğiniz bir QR kodu yaratılacak. Yedeklemeler ayrıca metin formatına da getirilebiliyor. Bunun içinse, mail olarak gönderebileceğiniz şifrelenmiş bir kod oluşturulmakta.

33 ANDROID Akıllı telefonunuzla yasaklı olan YouTube videolarını görüntüleyin

Android akıllı telefonunuzla yasaklı içerikleri görüntülemek için, değişik bir yabancı lokasyonu simüle etmeniz gerekmekte. Hotspot Shield VPN Proxy, WiFi uygulamasını yükleyin.

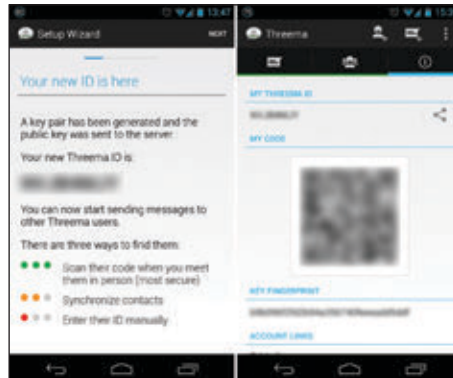
Uygulama veri trafiğini bir Amerikan IP adresine yönlendirmekte, böylelikle ülkenizde bulunan lokal engellemeyi baypas edebiliyorsunuz. Buna karşın uygulamanın ücretsiz sürümünde veri trafiği oldukça yavaş, dolayısıyla uzun yükleme sürelerine hazırlıklı olun.

Dikkat Simüle edilmiş bir IP adresinden yayın yapmak yasalca gri bir bölge.

31

Android'de Dosya Yöneticisi
Windows'ta olduğu gibi, Android akıllı telefonlarda da dosya ve klasörleri taşıyabilirsiniz.

32

Mesajları yedekleyin
Akıllı telefonunuzu değiştirmeden önce, Threema uygulamasını yedekleyin.

SOSYAL AĞLAR

Dünya ile bağlantıda kalın – gizliliğinizden ödün vermeden

34 FACEBOOK Başkaları tarafından etiketlenen fotoğrafları durdurun

Eğer Facebook'ta onayınız alınmadan etiketlenmek istemiyorsanız, bunu önleyebilirsiniz mümkün. Facebook'a giriş yapın ve sağ üst menüden »Ayarlar«'ı açın. »Zaman Tüneli ve Etiketleme Ayarları« kategorisine gidin. İlk bölümde »Arkadaşlarının seni etiketlediği gönderiler zaman tünelinde görünmeden önce onayına sunulsun mu?« seçeneğini göreceksiniz. Burayı »Açık« olarak belirleyin.

Üçüncü bölümde ise »İnsanların senin gönderilerine eklediği etiketler Facebook'ta gözükmeden önce onayına sunulsun mu?« seçeneği bulunuyor. Bu kısmı da etkin hale getirmeniz gerekmektedir. Bu ayarları yaptıktan sonra, biri sizi fotoğrafında etiketlediğinde, Facebook sayfanızda görünmeden önce sizden onay istenecek.

35 WHATSAPP Priyanka virüsünü mesajlardan kaldırın ve rehberinizi kurtarın

Priyanka virüsü Android akıllı telefonunuzun WhatsApp rehberinde ikâmet edip, var olan tüm numaraları "Priyanka" adıyla değiştirmekte. Tabi bu malware'den kurtulmanıza yarayacak birkaç ipucu da bulunuyor.

34 Etiketleri Kontrol edin Bu seçeneği etkin kılmanız, Facebook'ta etkilendiğinizde sizi haberdar edecektir

Eğer "Priyanka" adında bir kişi dosyası size gönderilirse, bunu açmayıp, sildiğiniz takdirde güvendesiniz demektir. Fakat tüm hesaplarınızın adı değiştiyse, birkaç adım atmanız gerekmektedir: »Ayarlar«'ı açın ve »Uygulamalar«a girin. İndirilen uygulamalar listesinden »WhatsApp«a tıklayın. Ardından da »Durdurmaya zorla« seçeneğini seçin.

»Verileri sil«e tıklayarak WhatsApp'ı fabrika ayarlarına döndürün. WhatsApp günlük yedekleme yapmakta ve yeniden kurulumda yedeklemeyi otomatik olarak uygulayacaktır. Eğer son birkaç saat içinde aldığınız mesajları kaybetmemek istiyorsanız, sıfırlama işleminden önce manuel olarak yedekleme de yapabilirsiniz.

36 TWITTER Akıllı telefonunuzla video kaydedin ve tweet olarak paylaşın

Twitter'dan video kaydedip, paylaşım yapabilmeyi mümkün. Fakat bunu sadece hizmeti bir akıllı telefonda kullanıyorsanız, yapabiliyorsunuz. Tweet yazmak için sağ üst köşedeki tıy butonuna tıklayın. Resimlerinin yanındaki kamera simgesine tıklayın ve açın.

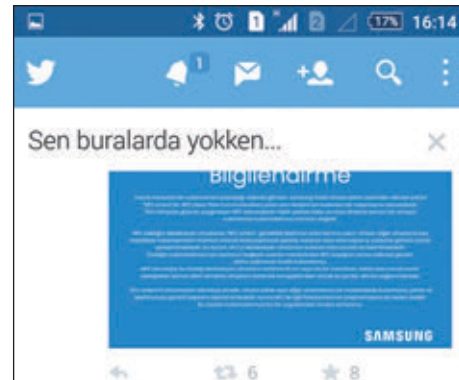
Sol alt köşedeki kırmızı ikona tıklayın ve artık video kaydetme seçeneğine sahipsi-

niz. Butona basmayı bırakmanızla video kaydetme işlemi durdurulacak. Klipler en fazla 30 saniye sürebiliyor. Fakat her bir videoyu birleştirip tek bir tweet'e de sığdırabilmeniz mümkün.

37 YOUTUBE PC ve akıllı telefonunuzdan video hizmetlerine ebeveyn kontrolü uygulayın

Youtube'daki güvenli modu kullanarak uygunsuz içerikleri saklayabilirsiniz. Bunun için, YouTube'un web sitesine gidin. En altta Ülke ve »Güvenlik« seçeneklerini görene kadar sayfanın aşağısına kaydırın. Açılan menüsünden »Açık« seçeneğini seçerek özelliği etkinleştirin. »Kaydet« ile işlemi onaylayın.

Ayrıca video hizmetini akıllı telefonlardan da güvenli hale getirebilirsiniz. YouTube uygulamasından üç nokta (Android) ya da Çark (iOS) simgesine tıklayın. Android'de güvenli modu »Ayarlar I Genel« altında bulup, üzerine tıklayarak açabilirsiniz. iOS-YouTube uygulamasında ise »Ayarlar«a gidin ve »Güvenlik Modu Filtrelemesi« ya da »Güvenli Arama Filtrelemesi« seçeneğini seçin. »Yüksek düzey«e tıklamanızla yetişkin içeriklerin açılmasını engelleyebilirsiniz. 📺

36 Twitter'da video gönderin Kamera simgesine tıklayarak video kaydedin ve tweet olarak paylaşın

Şifrelere son

Harfler, sayılar ve özel karakterlerden oluşan şifreler artık %100 koruma için yeterli değil. Hesaplarınızı hacker'lara karşı nasıl koruyabileceğinizi açıklıyor ve geleceğin inanılmaz erişim kontrolü yöntemlerine göz atıyoruz.

“All in one” PC’ler

PC’ler kaba görünmek zorunda değil, şık PC’ler de var. All-in-one konsepti büyük ekranlı ince bir kasaya en son teknolojiyi sığdırmayı başarıyor. Hangi cihazın bir iMAC’ten daha iyi ve hızlı olduğunu söylüyoruz. Bu cihazlar aynı zamanda en az Apple rakipleri kadar şık bir görünüme sahipler.

Veri casusları

Son zamanlardaki veri casusluk skandalları da gösterdi ki, donanım üreticileri cihazlarına gizli dinleme araçları yerleştiriyor, bunlar kişisel verilerinizi topluyor ve size özel reklamların gösterilmesine neden oluyor. CHIP, bu casusları nasıl engelleyebileceğinizi açıklıyor.

DİĞER KONULAR

UHD TV’ler testte

UHD televizyonların fiyatı günümüzde uygun seviyelere geldi. CHIP, ucuz cihazların görüntü kalitesini test ediyor.

Güvenli akıllı telefonlar

Güncelleme yok mu? Sorun değil: Android’deki büyük güvenlik açıklarını cihazı rootlamadan kendiniz de kapatabilirsiniz.

PC’ye donanım terfisi

10 yıllık eski PC’leri bile doğru bir anakart ve işlemci terfisiyle tekrar kendine getirebilirsiniz.

Uyarı: Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler olabilir.

İcra Kurulu Başkanı Mehmet Y. Yılmaz

Yayın Direktörü Gökhan Sungurtekin

Yayın Yönetmeni Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

Görsel Yönetmen Ebru Tiryaki, ebrutr@chip.com.tr

CHIP Test Merkezi Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

Ercan Uğurlu, eugurlu@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar Barış Emre Alkım, Berk Ergin, Cem Şancı, Ertuğ Aydın, Hüseyin Cem Köylü, Ozan Kaya, İrmak Özkaşıkçı, Selçuk İslamoğlu, Tan Bodur, Natalia Karbasova (NK), Markus Hermannsdorfer (MH), Felix Knoke (FK), Christoph Schmidt (CS), Thomas Littschwager (TL), Martin Jäger (MJ), Fabian von Keudell (FvK), Benjamin Hartmaier (BH), Christoph Sackman (Csa), Claudio Müller (CM), Markus Grimm (MG), Peter Posse (PP), Julian Peters (JP), Manuel Schreiber (MS), Peter Seiffert (PS), Robert Kraft, Peter Krajewski, Daniel Wolff (DW)

Marka Müdürü Seren Urun, surun@doganburda.com

Ankara Temsilcisi Erdal İpekeşen, 0 312 207 00 71 / 207 00 95

Web www.chip.com.tr

YÖNETİM

Genel Yayın Koordinatörü Yeşim Denizel

Projeler Direktörü (Tüzel Kişi Temsilcisi) Ferit Özkaşıkçı

Satış Direktörü Orhan Taşkın

Finans Direktörü Didem Kurucu

Üretim Direktörü Servet Kavasoglu

REKLAM

Grup Başkanı Viki Habif

Grup Başkan Yardımcısı Koray Bilici

CHIP Reklam Satış Müdürleri Sevil Hoşman, shosman@doganburda.com

Hatice Tarhan, htarhan@doganburda.com

Ebru Elçi, eelci@doganburda.com

Tel: 0 212 336 53 37, Faks: 0 212 336 53 93

Reklam Teknik Müdürü Nusret Kırımlıoğlu

Tel: 0 212 336 53 60 (3 Hat), Faks: 0 212 336 53 90

Kurumsal İletişim Direktörü Neslihan Sadıkoğlu

REZERVASYON

Rezervasyon Tel. 0 212 336 53 00 - 57 - 59

Rezervasyon Faks 0 212 336 53 92 - 93

Ankara Reklam Tel. 0 312 207 00 72 - 73

Hedef Sayfalar Tel: 0 212 336 53 70, Faks: 0 212 336 53 91

Uluslararası Reklam Satış Temsilcilerimiz

Burda International

Italy

Mariolina Siclari, International Advertising Sales Director

T. +39 02 91 32 34 66

mariolina.siclari@burda.com

Burda Community Network

Almanya/Merkez: Vanessa Noetzel

T. +49 89 9250 3532, vanessa.noetzel@burda.com

Michael Neuwirth

T. +49 89 9250 3629, michael.neuwirth@burda.com

Avusturya/İsviçre: Goran Vukota

T. +41 44 81 02 146, goran.vukota@burda.com

Fransa/Lüksemburg: Marion Badolle-Feick

T. +33 1 72 71 25 24, marion.badolle-feick@burda.com

İtalya: Mariolina Siclari

T. +39 02 91 32 34 66, mariolina.siclari@burda.com

İngiltere/İrlanda: Jeannine Soeldner

T. +44 20 3440 5832, jeannine.soeldner@burda.com

ABD+Kanada+Meksika: Salvatore Zammuto

T. +1 212 884 48 24, salvatore.zammuto@burda.com

Yönetim Yeri

Trump Towers, Kule 2, Kat 21-24, 34387 Şişli-İstanbul

Tel: 0 212 410 31 52, Faks: 0 212 410 32 16

Baskı

Vatan Ofset Yayıncılık ve Matbaacılık A.Ş.

Sanayi Mahallesi 1650.Sokak No:2

Doğan Medya Tesisleri

34850 Esenyurt / İSTANBUL

Tel: 0 212 622 19 00

Dağıtım

Yaysat A.Ş. Tel: 0 212 622 22 22

Yayın Türü

Yerel, süreli, aylık

FİPP üyesidir

© CHIP dergisi, Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş. tarafından Vogel Burda Holding GmbH lisansı ile T.C. yasalarına uygun olarak yayımlanmaktadır. Dergide yayımlanan yazı, fotoğraf, harita, illüstrasyon ve konuların her hakkı saklıdır. izinsiz, kaynak gösterilerek dahi alıntı yapılamaz.

DB Okur Hizmetleri Hattı 0 212 478 0 300

okurhizmetleri@doganburda.com

DB Abone Hizmetleri Hattı

Tel: 0 212 478 0 300,

Faks: 0 212 410 35 12 - 13

abone@doganburda.com

www.doganburda.com

Pazar hariç her gün saat 09.00 - 22.00 arasında hizmet verilmektedir.

LAZER

GAMING MOUSE

Hızın keyfini çıkarın...

8 adet programlanabilir tuş sayesinde oyunları kendi istediğiniz şekilde programlayabilirsiniz. 4000 DPI ayar tuşu ile ışık hızında hızlıca geçiş imkanı bulabileceksiniz.. Her parmağınızı rahatlıkla kullanabileceğiniz şekilde dizayn edilen tasarımı ile hem ihtiyaçlarınızı karşılayacak, hem de oyun oynamanın zevkine varacaksınız.

Gaming Mouse

IMG-310

www.imatech.net

İlanda bulunan ürün özelliklerini uyanda bulunmaksızın değıştirebilir. Doğacak olan teknik değışikliklerden sorumlu değildir. Tüm bu süreçte değışiklik yapma hakkını saklı tutar.

imatech[®]
Always the Best Quality

LEVEL

Türkiye'nin en çok satan oyun dergisi

2 Dev Poster The Witcher III: Wild Hunt, Rainbow Six: Siege

İnceleme The Witcher III - Wild Hunt, Project CARS, Wolfenstein - The Old Blood, State of Decay - Year One Edition, Carmageddon: Reincarnation, Assassin's Creed Chronicles: China, Life Is Strange: Episode 2, Perils of Man

İlk Bakış Heroes of the Storm, Call of Champions, Dungeon Fighter Online

Haziran Sayısı Bayilerde ve Süpermarketlerde

Dijital Dergi Aboneliği için;
www.eMecmua.com

